

Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köre

30 ÉVÜNK TÖRTÉNETE

Szerkesztette: Nagy L. Éva és Kovács István József

Tördelőszerkesztők: Halasi Éva
Bíró Family

Borítóterv fotó: Kiss András fotóművész

Felelős kiadó:
TOLL ÉS ECSET ALAPÍTVÁNY
Kecskemét, Világ u. 3. 1.em. 18

©Minden jog fenntartva!

ISBN 978-615-00-4876-5

Készült a Bács Kiskun Megyei Közgyűlés
és Kovács Szilárd támogatásával

Készült: a Bíró Family Nyomda és Könyvkiadó nyomdaüzemében
Felelős vezető:
Bíró Krisztián
www.birofamily.hu

Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köre

30 ÉVÜNK TÖRTÉNETE

KÖSZÖNTŐ

Harminc évvel ezelőtt tartotta első összejövetelét, kezdte meg alkotó munkáját az akkori megyei művelődési központban a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köre. Három évtizednyi értékteremtő, kultúrát közvetítő tevékenység áll mögöttük.

„Az boldog, aki teremt.” – mondta Széchenyi István.

Ez a közösség az elmúlt időszakban kiadott több mint 250 könyvet, szervezett kiállításokat, író-olvasó találkozókat, gálaesteket, baráti összejöveteleket.

Alázattal és odaadással szolgálta a kultúrát, a közművelődést. Teremtett, alkotott, megőrzött, és visszatükrözte a költészet eszközeivel az alföldi ember életét, észjárását, gondolatait és érzelemit.

Vannak, akik általuk, az általuk megszólított költők, művészek segítségével kaptak választ arra a gyakran feltett kérdésre, hogy mi dolgozik a világban.

A legtisztább öröm az alkotó munka. Ez a jubiláló, összegző kötet is szolgálja és bemutatja ennek a közösségnek a tehetségét, szorgalmát, kitartását, az alkotásban vetett hitét, örömeit.

Kívánom, hogy a jövőben is folytassák az elmúlt harminc évhez hasonló odaadással teremtető munkájukat, írják papírra strófáikat, hívják közösségbe, szólítsák meg kortársaikat, hirdessék a világról, az emberről alkotott véleményüket, mindannyiunk örömeire.

*Bak Lajos,
a Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ Nonprofit Kft.
igazgatója*

VISSZAEMLÉKEZÉS AZ ELMÚLT 30 ÉVRE

Az 1980-as évek végén, amikor már nem kellett nap mint nap az MSZMP cenzúrájától tartanunk, egy Rózsavölgyi János nevű budapesti irodalomkedvelő, egyszerű autóbuszvezető ötlete és szervezőmunkája alapján országos amatőr irodalmi mozgalom bontakozott ki. A már meglévő szakmai szempontok szerint szerveződött és műkedvelő jellegű irodalmi társaságok mellett egyre több irodalmi baráti kör jött létre a fővárosban és vidéken egyaránt.

Számos amatőr alkotó asztalfiókjából kerültek elő az ott évek óta porosodó írások: versek, elbeszélések, visszaemlékezések. Az író ember előtt megnyílt a szabad publikálás lehetősége.

Rózsavölgyi János, Móré Csaba, Prosser G. Júlia és még sokan mások 1988-ban létrehozták Budapesten az Amatőr Költők és Írók szövetségét (AKISZ), amely országos civil egyesület volt. A pécsi, a kazincbarcikai, a békéscsabai és a debreceni alkotók mellett a kecskemétiak is elsőként csatlakoztak a szervezethez. Kovács Lászlóné Téglás Gizella szervezésében 1989 márciusában megalakult az AKISZ Kecskeméti Regionális Csoportja. Alapító tagjai a következők voltak: Téglás Gizella, id. Kovács László, ifj. Kovács László, Czakó Ferenc, Antalffy István. Hogyan is történt az irodalmi kör megalakulása?

Az akkor tíz éves ifjú Kovács László csodagyerekként számon tartott zeneiskolás tanulóra hamar felfigyelt környezete. Zongora- és tangóharmonika-tudásával, versmondásával egyaránt kitűnt, majd bekerült a Magyar Televízió Cimbora című ifjúsági irodalmi műsorába, ahol többször is szerepelt. Rózsavölgyi János is felfigyelt a tehetséges fiúra, aki már akkor figyelemreméltó verseket is írt. Később Rózsavölgyi János Kecskemétre látogatott a Kovács családhoz, és a szülők kezdeményezésére és szervezőmunkájuk nyomán megalakult egy Bács-Kiskun megyére kiterjedő műkedvelő jellegű baráti irodalmi társaság.

E kis irodalmi kör első összejövetelét az akkori Bács-Kiskun Megyei Tanács székházában működő Hazafias Népfront termében tartottuk meg. Az egyik összejövetelükre én is meghívást kaptam – mint szárnybontogató versíró – dr. Turai Gábor Kamiltól, a Bács-

Kapocs című társadalmi és politikai hetilap szerkesztőjétől. Ekkor e találkozók már izsáki, solti, kiskunfélegyházi népi származású műkedvelő költők – elsősorban tanárok és diákok – is felolvasták alkotásaikat. Az alkotóknak nem a népköltészet újrateremtése volt a céljuk, hanem az önkifejezés, amelynek kiindulópontja a hagyományos népi, paraszti és polgári kultúra volt. E népből jött költők és írók alkotómunkája ugyan sok szempontból a népköltészeti örökséget tekintette mintának, ám valójában már a XX. század közepétől megváltozó társadalom gondolkodásmódját, mentalitását tükrözte. Hát így kezdődött...

Én is beléptem a kecskeméti regionális csoportba, jó szívvel jártam közéjük. Továbbá néhány fővárosi és vidéki „újhullámos” társadalmi, politikai és irodalmi érdeklődésű szerkesztőséggel (Rebellitás, Magyar Jövő, Bács-Kapocs) is volt kapcsolatom, ez is ösztönözte munkánkat. Megjegyzem a Kopjafák című versemet a tudtom nélkül egyszerre két politikai lap is címlapoldalra tette, aláhúзва e gondolatomat: „árulók árulják az országot, a demokráciát”. Ekkor a kecskeméti kör tagjai már úgy tekintettek rám, mint önkéntes aktivistára.

Időközben felgyorsultak az események, a Népfrontnál nem mindig tudtak helyet biztosítani megszaporodó rendezvényeinknek. Ezért felvettem a kapcsolatot az Erdei Ferenc Művelődési Központ művészeti előadójával, Farkas Gáborral, aki állandó helyet biztosított egyre bővülő baráti körünknek. Azóta is a művelődési központ keretén belül működünk – amelynek a neve időközben Hírös Agóra lett.

1990-ben súlyos vadászbalesetet szenvedtem, tíz műtétnek kellett magam alávetnem. Több mint másfél évet feküdtem a Nagykörösi utcai „Bőrkórház”-ban Mari Béla plasztikai sebész kezelése mellett, akivel és verseim kapcsán tartós barátságot kötöttem. Nem mindig feküdtem, mert volt olyan időszak, amikor az utolsó hatórás műtét után nyolc hétig ültem törökülésben az ágyon a fejem feletti akasztóvas szíjába kapaszkodva, tizennégy kiló gipsszel az alsótestemen, vastávtartó csövekkel merevítve. Ilyen körülmények között a legtöbb ember lelkileg kimerül. Én a második hét után már sem fájdalmat, sem viszketést nem éreztem. Ekkor írtam meg az első verses kötetemet, amelyet később 1993 novemberében a budapesti

Vörös Pálné utcai Strohoszky Ilona-féle nyomdában Wittner Mária segítségével meg is jelentettem. Kötetes költő lettem! Verseim témáját nagymértékben meghatározták a gyermekként megélt '56-os események.

1991-1991-ben a kecskeméti csoport is bekerült a szegedi MTV Stúdió által szerkesztett SZÍNTÉR '91 című amatőr költők antológiájába. Ez volt a legelső AKISZ-antológiánk, ebben szerepeltem jómagam, valamint a kecskeméti csoportból Antalfy István, Buda Zsuzsanna, Csősz József, Horváth Zsolt, Kecskeméti Katalin, Kereskedő Sándorné, ifj. Kovács László, Krémer István, Olláriné Őze Mária, Varga Éva. Fővédnökeink a Szegedi MTV körzeti Stúdiójából Bán József szerkesztő és a Tiszatáj irodalmi folyóirat akkori főszerkesztője, Vörös László voltak. Verseinket a szegedi színház színészei adták elő a helyi televízióban. Akkoriban szinte napról napra gyarapodott a főleg műkedvelő költőkből álló csoportunk, kiemelkedően szerepeltünk az AKISZ-csoportok sorában könyvkiadói tevékenységünkkel, a művelődési házban színvonalas rendezvényeinkkel. Egyre több pedagógus és diák, munkás és parasztember versíró csatlakozott társaságunkhoz. Például a tiszakécskei származású Lakatos Béla már kötetes parasztköltő, Olláriné Őze Mária naiv festő és népi költő, valamint Dekker Pálné Surányi Mária és Kucsera János, akik a hajdani népeletről szóló elbeszéléseket írtak.

Antalfy István, Czakó Ferenc és Kovács László szerkesztésében egymás után láttak napvilágot folyóiratszámaink. Kezdtük a Kapilláris füzetekkel az 1990-es évek legelején, majd 1994-ben megjelent a Bács-Kristály, amelynek címét átvette és alkalmazta az AKISZ a már meglévő, különböző irodalmi folyóirataival párhuzamosan, mert például a Pécsi Újhang vagy a kazinebarcikai Szárnypróba mellett sorra jelentek meg a Kristályok: Budapesti Kristály, Pécsi Kristály, Bács-Kristály. Sőt, a mi szerkesztői hármasunk jó munkáját már azzal is elismerték, hogy Rózsavölgyi János, az AKISZ titkára több ízben megbízta a kecskeméti szerkesztőket az országos és a Budapesti Kristály szerkesztésével is. A kecskeméti csoport egyre erősebb és egyre elismertebb lett. Közben Czakó Ferenc teljesen külön alkalmi irodalmi lapokat is szerkesztett, mint például Vadvirág, amelyet tíz

éven át szerkesztett hagyományos írógéppel, fénymásolással sokszorosítva, valamint a Naprózsa című lapot, amelynek első száma 1999-ben jelent meg.

Az irodalmi folyóiratok mellett az AKISZ-, majd később az AKIOSZ-csoport a kilenc éves működése alatt számos antológiát is jelentetett meg. Szívhang (1990), Félárnyékban (1993), Ünnepek (1995), A százak antológiája (1996), mely utóbbi már országos jellegű antológia volt és Rózsavölgyi János adta ki a kecskeméti szerkesztésében.

A különböző csoportoknál vendégeskedve emlékezetes találkozásokban volt részünk, melyekről számos kedves emléket, anekdotát őrzünk a mai napig.

Az első, kazincbarcikai, országos találkozóra 1995-ben mentünk: Kovács László, Herczeg Lajos és én. A Keleti-pályaudvar pénteki munkásvonatára alig tudtunk feljutni, mert még a lépcsőn is lógtak az emberek, abban az időben is sok volt az ingázó munkás. Valahol útközben egy nagyobb állomásnál a vonat megállt és a kalauz, valamint az ott felügyelő rendőr nem akarták továbbengedni a szerelvényt addig, amíg az emberek a lépcsőn is lógnak. A kavarodás ideje alatt Lajos bácsi majdnem lemaradt, mert leszaladt egy fröccsöt inni a söntésbe. A kalauz nem akarta visszaengedni az öreget a vonatra. Kovács Laci bácsi meg én a kocsi előteréből kiabáltunk le meg a kalauzok ki, hogy Herczeg Lajost nem hagyhatják itt, mert a költőt a barcikai billatároi bányászok várják. A lépcsőn nem mozdult senki, a kalauz végre fűtyülve indítani akarta a vonatot. De a vonat nem indult el. Nem indulhatott, mert Herczeg Lajos a mozdony elé ült a sínre. Mi ezt nem láttuk, csak hallottuk, hogy egy ember ül a mozdony előtt. Végre leszállhattam kisebb birkózás árán, és közös erővel, a kalauz segítségével hoztuk fel Lajost a vonatra. A barcikai napok és éjszakák csodálatosak voltak. Verseltünk, énekeltünk, táncoltunk, mulattunk Kiss Béla bányászaival. (Itt írtam ekkor a Billatárok című versemet.)

A barcikai találkozóhoz azért volt nagy jelentősége, mert már kezdtek új szelek fújni az amatőr irodalmi körök világában. Ugyanis Rózsavölgyi János egy körlevélben megtiltotta minden AKISZ-csoportnak, hogy az ő engedélye nélkül és tudta nélkül bárki

publikáljon az AKISZ-os kiadványokon kívül, csak az ő által ajánlott lapokban lehetett megjelenni. Természetesen ez országos felzúdulást váltott ki.

Rózsavölgyi János ekkor Kazincbarcikán nem volt jelen, helyette Móré Csaba helyettes elnök vett részt a megnyitón. Móré Csaba nagy műveltségű, jóindulatú, human beállítottságú egyetemi tanár volt, festő és esztéta. Ő sem értett egyet Rózsavölgyi János diktatórikus eszközeivel. Tehát nagy volt a felzúdulás. Többen alaposan megbíráltuk Rózsavölgyi intézkedéseit. Két ellentétes tábor jött létre és Móré Csaba igyekezett a villámhárító szerepét betölteni. A viták után Rózsavölgyi János be kellett lássa, hogy a történelem, az időközben lezajló események és a megváltozott követelmények már túlhaladtak elképzelésein. A vita hevében tett megjegyzésemnek volt a következménye az, hogy ki kellett lépnem az AKISZ szervezetéből.

Később a diktatórikus vezetői módszereik és a politikai botrányaik miatt végleg szakítottam az időközben az AKISZ helyett az AKIOSZ nevet felvevő csoporttal. Annál is inkább, mert az MDF bukásával a budapesti Vörös Pálné utcai Petőfi–Strahovszky nyomda is végleg megszűnt. Strahovszky Ilona nyomdája végleg eltűnt az irodalmi élet palettájáról.

Téglás Gizella egyre többet betegeskedett, és sajnálatos módon egyre inkább átvette Rózsavölgyi János agresszív és diktatórikus stílusát. A kecskeméti összejöveteleken is ilyen helyzet állt elő: szemben a hallgatósággal a pulpituson megjelenő Gizella asszony úgy külső megjelenése, mint a szenvedélybetegsége miatt megingatta az érdeklődők bizalmát. Próbálta ellensúlyozni ezt az állapotot a mellette helyet foglaló dr. Kovács László, a férj, a volt piarista tanár. Mellettük fiuk, László, az ifjú polihisztor – elsős gimnazista diák letére – mindent megfellebbezhetetlen hangsúllyal és öntelt magabiztossággal kritizálta némely idősebb alkotótársunk írását. Ez is zúgolódásra adott okot.

Hiába írta meg Kovács László nagy műveltségű piarista tanár, helytörténeti kutató és volt levéltáros a legszebben megfogalmazott beszédét, Gizella mámoros állapotban próbálta meg felolvasni, legtöbbször alig érthetően. Az ifjú László tangóharmonikázott, verset mondott, majd az előadások szünetében szinte kioktatta a felnőtteket

a költészet lényegéről. Na, erre inni kell! – háborgott Herczeg Lajos is. Czakó Ferenc többször is igyekezett a lehetetlen helyzetre felhívni a figyelmet, és kezdett el-elmaradni Antalffy István is. Az AKISZ-korszak végén, 1987 tájékán a bomlás véglegessé vált. 1988 elején kiderült, hogy Téglás Gizella nem tud elszámolni a tagság pénzével. A Budapestre befolyt vidéki tagdíjak is köddé váltak.

Ezután már több mint fél éve nem volt egyetlen összejövetelünk sem. Rózsavölgyi János még egyszer eljött Kecskemétre Kovács Lászlóval és Czakó Ferencsel tárgyalni a csoport feltámasztásáról az AKISZ színeiben, de egyikük sem állt vele szóba érdemben. Tercsi Mihály kecskeméti, ekkor már kötetes amatőr költő személyében jelölték ki Gizella utódját – de mivel nem fogadtuk el, el sem jött közénk. Továbbra sem volt újabb összejövetel. Erre Rózsavölgyi János újabb jelöltet küldött közénk, Csenkiné asszonyt, aki kecskeméti kertész technikus volt. Ő már eljött közénk, ám Rózsavölgyi nélkül, lehettek összesen a kecskemétiak vagy tízen. A hölgy nagyon izgatott volt, látszott rajta hogy nem tájékozódott a kialakult viszonyokról. Ekkor Kovács László és Czakó Ferenc velem egyetértésben elmondtuk neki, hogy az AKIOSZ-ról többet hallani sem akarunk, és ne költsek el a mi pénzünket Budapesten. Ne írja elő nekünk senki, hogy kinek és mit írjunk. Majd a későbbiekben Csenkiné megkért arra, hogy a következő összejövetelt én tartsam meg helyette, mert ő nem ér rá. Én elmentem az összejövetelre, és nyíltan felvettem a kérdést: hogyan tovább? – mert én az AKIOSZ-nak nem vagyok már tagja. Ekkor Kovács László elmondta, hogy nem akarunk AKIOSZ-t, csak egy néhány fős baráti kört, a még meglévő tagsággal. Ideiglenesen megkértek az új irodalmi kör szervezésével, melynek a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köre nevet adtuk.

Miért is választottak meg engem a kör vezetőjének? Egyfelől azért, mert nekem voltak a legfrissebb és legszerteágazóbb kapcsolataim a különböző amatőr irodalmi szerkesztőségekben és egyéb irodalmi köröknél. Hát így lettem én a baráti kör vezetője, majd egy év elteltével az elnöke. Alakuló ülésünket 1996. október 13-án tartottuk meg. Az új vezetőség elnöke Kovács István, a vezetőségi tagok pedig Antalffy István, Czakó Ferenc és Kovács László voltak. A helyi médiában a baráti kör 1997. március 8-án mutatkozott be.

Ezzel új időszak kezdődött az irodalmi kör életében. Legalább öt év kemény és következetes munka kellett ahhoz, hogy az AKIOSZ-tagság során rólunk kialakult kedvezőtlen közvélekedés megváltozzon. És rövid időn belül meg tudtunk újulni. Új és eredményes kapcsolatokra sikerült szert tenni az új barátok révén: Maczó János, Laczkó András, Kanizsa József a budapesti Óbuda Krúdy-kör és Dobszay Károly révén a népi írók (Népi Írók Társasága) körében. Megalakult a kecskeméti Népi Írók Erdei Ferenc Köre is. Végre egy minőségében is új fejezet kezdődhetett a kilenc évig tartó AKISZ–AKIOSZ-vergődések után.

A BÁCS-KISKUN MEGYEI KÖLTŐK ÉS ÍRÓK BARÁTI KÖRÉNEK ÉLETE

Az 1996-os megalakulás után már a nevünkben is megyei társaságnak számítottunk, és az évtizedek során előforduló hullámvölgyek ellenére is mind a mai napig megőriztük megyei jellegünket. Hiszen a jelenben, 2018-ban is vannak a megye más helységeiből is alkotótársak sorainkban. Igaz, a kecskemétiak és a Kecskemét közvetlen vonzáskörébe tartozók túlsúlyban vannak közöttünk. Ám szellemiségében mindenképpen erősen megmaradt a megyei jelleg. Természetesen kiemelkedik a kecskemétiség, noha Kecskemét a Kiskunság része, ám a kiskun, a jász mentalitás is megnyilvánul körünkben – a legfőképpen pedig a népi, a népies jelleg. Ma már összességében harminc év áll mögöttünk. A városi, megyei, országos rendezvényeken való rendszeres megjelenés mindig is fontos volt számunkra – vagyis az önkifejezés, a megmérettetés. Alkotóink tollából több mint százharminc különböző kötet látott napvilágot: vers, próza, dráma. A társaság összetételében az elmúlt időszak alatt nagyon megváltozott, ám elkötelezettsége, szellemisége töretlen.

Átlagéletkorunkat nézve sajnos megállíthatatlan az előregedési folyamat. Sőt, mi több, egyre inkább a nők kerülnek előtérbe. Sokan elmentek, kihaltak közülünk az évtizedek során. Halottainknak száma meghaladja a huszonzét főt, örökségüket a baráti kör publikációi, a

ránk maradt kézíratos hagyatékok őrzik. Több mint kétszáz irodalmi antológiába és folyóiratba kerültek be alkotótársaink írásai.

Egyre többen jelen vagyunk az internetes világhálón irodalmi munkásságunkat bemutató honlapjainkkal. Az internetes lehetőségek közül a Montázs Magazin támogatta irodalmi tevékenységünket híradásaival, az alkotók bemutatásával. Egyre többen publikálják verseiket, elbeszéléseiket, regényeiket az interneten – hiszen így módon eljuthatnak műveink a világ minden részére, ahol magyar közösségek élnek. Néhány alkotótársunk írásait idegen nyelvre is lefordították, például Antalffy István, Kovács Sándor Pál, Kovács István József, Nagy L. Éva és Szokolay Zoltán verseit szerb, török, japán, német, olasz és orosz nyelvekre.

Előadói művészeti csoportunk gyakran szerepel a különböző városi rendezvényeken, és nem csak városunkban, hanem a megye más településein is, sőt országszerte fellépnek versmondóink. Arra is volt példa, hogy külföldön (Törökország, Szlovákia, Románia, USA, Bolívia) is szerepeltek baráti körünk tagjai. Egyre több a minősített költő, novellista, regényíró sorainkban, akiket rangos városi, megyei vagy országos kitüntetésekkel díjaztak. Országos novellapályázatokat is többen nyertek már közülünk, például Dekker Pálné Surányi Mária és Kucsera János, Tóthné Filus Ica, Szokolay Zoltán.

A kezdeti nehézségek és az AKISZ-os évek után sikerült több ízben is megújulnunk, és az alapelveket, hitvallásunkat, szellemiségünket soha fel nem adva, változatlan hitvallással igyekszünk megjeleníteni a magyar műkedvelő irodalmi élet palettáján. Társasági kapcsolatainkat kiterjesztettük más művészeti ágak képviselőire: népi fafaragók, festőművészek, színészek, zenészek, énekesek is látogatják összejöveteleinket, bemutatják művészetüket.

Hosszú volt az út addig, míg a kezdő műkedvelő társaságból a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körévé szerveződtünk, ám mindvégig megőriztük népi, népies és amatőr jellegünket. Mi, a népi származású, népből jött, a néphagyomány éltetését és a „modern népköltészet”-et képviselő műkedvelő alkotók szeretnénk megmutatni önmagunkat, hiszen az önkifejezési vágy mindannyiunk számára fontos. Olyanok vagyunk, mint a tarka népi szőttes, és ezt a sokszínűséget szeretnénk is megtartani. Mi vagyunk a vidék, a magyar

ugar, az alföldi puszta lehelete is – és mi mindezt a műfaji sokféleséget is vállaljuk. Igyekszünk összefogni a népi irodalmi értékeket, de a modern kifejezéshez is keressük az utat, egyéni hangot igyekszünk kialakítani.

Kecskemét irodalmi és kulturális életében igyekszünk aktívan részt venni, és maradandó értékekkel gazdagítani az irodalmat.

TAGSÁGUNK KÉT ÉVTIZED TÜKRÉBEN

Az AKISZ-szervezet (amely 1989-ben alakult) a megmaradt törzstagjaival, Kovács István József vezetésével létrehozták a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körét, 1996. december 13-án, mely első összejövetelét 1997. március 8-án az akkori Erdei Ferenc Művelődési Házban tartotta meg.

Alapító tagok:

Kovács István József: üzemmérnök, Kecskemét (vers, próza)

Kovács Sándor Pál: népművelő, testnevelő tanár, Kecskemét (vers, próza)

Antalfy István: mérlegképes könyvelő, főkönyvelő, Kecskemét (vers)

Czakó Ferenc: hivatalnok, Kecskemét (vers, próza)

Kovács Sándor: tanár, Kiskunfélegyháza (vers, próza)

Vörös József: látszerész, Kecskemét (vers, próza)

Dekker Pálné Surányi Mária: adminisztrátor, Kecskemét (vers, próza)

dr. Turai Kamil: esztéta, teológus, főiskolai docens, Kecskemét (vers)

Buda Zsuzsa: hitoktató, Kiskunhalas (vers, próza)

Hajdók Zsóka: újságíró, Kiskunhalas (vers, próza)

Herseg Lajos: fogász, fotográfus, Kecskemét (vers, próza)

Kucsera János: bányász, gazdálkodó, Kecskemét (próza, festészet)

Lakatos József: egészségügyi asszisztens, Kecskemét (vers, fotográfia)

Olláriné Óze Mária: ápolónő, Kecskemét (vers, próza, festészet)

Zoboki József: gazdálkodó, Tiszakécske (vers)

1997–2008 között csatlakozó tagok:

Ambrus Edit: népdalénekes, bútorfestő népművész, Kecskemét (próza, ének)

Bálint József: tanár, Kecskemét (próza)

Bárány Terézia: könyvelő, Kecskemét (próza, vers)

Benkő Irén: titkárnő Kecskemét (vers)

Dr. Bereznai Zsuzsanna: néprajzkutató, Kecskemét (a baráti kör szakmai és anyanyelvi lektora)

Czímer Istvánné: hivatalnok, Tiszaalpár (vers)

Ensnagy József: tanár, Baja (vers)

Prof. József von Ferenczy: politikus, Németország (vers)

Ferencziné Szakállas Anna: építész, Kecskemét (vers)

id. Goór Imre: rajztanár, festőművész (vers)

Halasi Éva: grafikus, kiadványszerkesztő, Kecskemét (próza)

Hajdú László: úszóedző, Európa-bajnok úszó, Kecskemét (vers, zene)

Hajdrik József: szegedi költő (pártoló tag)

Hatvani Dániel: újságíró, Budapest (vers, próza)

Hegedűs Béla: tanár, Kecskemét, (vers)

Héjjas István: újságíró, Kiskunfélegyháza (vers)

Dr. vitéz Hunyadi Dalma: ny. egyetemi tanár, irodalmár, Ballószög (vers, próza)

Dr. Jakab Tibor: orvos, Jakabszállás (vers)

K. Sátor Klára: könyvelő, Kecskemét (vers)

Kara Lajos: gazdálkodó, Kecskemét (vers)

Kenyeres Dénes: katonatiszt, Kecskemét (hadtörténeti szakíró)

Kiss András: fotográfus, Kecskemét (vers, próza, fotóművész))

Kissné Varga Rozália: gyors-és gépirónő, Kecskemét (vers)

Kóbori Pál: zenész, Kecskemét (vers, próza, fotóművész)

Mártonfi Benke Márta: tanár, újságíró, Kecskemét (festőművész, próza)

Mecsei Júlia: vállalkozó, Kecskemét (vers)

Mittelholczné Tóth Zsuzsanna: tanítónő, Kecskemét (vers, próza)

N. Székely Margit: gépirónő, Kecskemét (vers)

Nagy L. Éva: áruházvezető, újságíró Kecskemét (vers, próza)

Nagy László: gépészmérnök, Kecskemét (próza festészet)

Oskolás János: autószerelő, Kecskemét (vers)

Pap Ferenc: zenész, Kecskemét (dalszerző)
Péterfia Gyula: tanár, Kecskemét (próza, vers)
Pölös János: tanár, Kecskemét (vers)
Radva Márta: könyvtáros, Kecel (vers)
Szabó Melinda: főiskolai hallgató, Kecskemét (próza)
Dr. Szécsi Gábor: főiskolai tanár, Kecskemét (vers, próza)
Szénási Pál: tanár, Kecskemét (dalszerző, vers)
Terbe Dezső: erdőmérnök, Kecskemét (próza)
Tercsi Mihály: vállalkozó, Kecskemét (vers)
Ujvári Ferenc: gépészmérnök (vers, fafaragó)
Varga Mihály: újságíró, Kecskemét (próza, vers)
Vázsonyi Miklós: katonatiszt, Kecskemét (próza)
Vörös Mihály: katonatiszt, Kecskemét (vers)

E negyvenkét tagtársunk (Papp Ferenc és Tercsi Mihály) kivételével alkotóként szerepelt az Üzen a homok 2008 című antológiában.

2008–2014 között csatlakozott tagok:

Bottyán Szeli Sára: újságíró, Kecskemét (vers, próza)
Szabó Katalin: vállalkozó, Kecskemét (versmondó)
Tóthné Fitó Ica: tanítónő, Kecel (próza, vers)
Magyar Gyuláné: gazdálkodó, Izsák (vers)
Menyhei József: agrármérnök, Ágasegyháza (próza)
Mihala Attila: gépészmérnök, Kecskemét, (vers)
Pető Edina: zongoratanárnő, énekesnő, Kecskemét (vers, festészet, ének)
Szalai Sándor: képzőművész, tanár, Kecskemét (vers, képzőművészeti alkotások)
Szentpéterszegi Róza: adminisztrátor, Kecskemét (vers)
Vassné Kökény Éva: hivatalnok, (vers)
Verzár Attila: kereskedelmi szakmunkás, vállalkozó, Kecskemét (vers)
Weninger Endréné: tanár, Kecskemét (próza, vers)

A fenti 16 fő az Üzen a homok antológia III. kötetének alkotógárdája 2014-ben.

2014–2017 között csatlakoztak a baráti körhöz:

Balla János Zoltán: tanár, Kecskemét (próza)

Balla Kósa Éva: óvónő, Kecskemét (mandalakészítő)

Dr. Csertő Aranka: óvónő, pszichológus, Kecskemét (szakíró, vers)

Grijnovicz Anikó: kereskedő, Izsák (énekes, vers)

Kovács György: főiskolai tanár, Kecskeméti (vers, versmondó)

Maróti Dezső: szobafestő, autófényező, Harkakötöny (vers)

Molnár Erzsébet: adminisztrátor, Kiskunhalas (vers, próza, festészet)

Monda Margit: adminisztrátor, Kiskunhalas (vers)

Pásztor Gergely: iskolagondnok, Kiskunhalas (fotó)

Székely Gábor: vállalkozó, Kunszentmiklós (helytörténeti kutató, író)

Tarjáni Anita: kereskedő, Kecskemét (vers)

Fekete Zsuzsa újságíró, Kiskunhalas (vers)

Dr. Fischer László gyermekorvos, Kecskemét (vers, novella)

A 2017. december 16-án bemutatott Törékeny csodák című antológiánkban Maróti Dezső és Dr. Fischer László kivételével mindannyian publikáltak. A baráti kör működéséhez jelenleg a Hírös Agóra és Kecskemét Városa nyújt rendszeres támogatást. A 2011-ben az Üzenetek című lapunk egyetlen, március számát már saját finanszírozásunk révén jelentettük meg. 2011 óta az első írott folyóiratunk szünetelni kényszerült. Helyette, illetve eleinte mellette működtek honlapjaink Halasi Éva internetes szerkesztésében. Majd a Montázs Magazin adott rólunk kielégítő híradást a város, a megye, az ország és a külföldi szórvány magyarság számára.

Az interneten történő megjelenésünk és a digitális szerkesztéseink külön fejezetet érdemel, továbbá a Toll és Ecset Alapítványunk révén önfenntartó működésünk.

Ezen krónika külön mellékleteként csatoljuk a lexikális jegyzékeinket, többek között a Czakó Ferenc által szerkesztett Kislexikon adatait is.

A BARÁTI KÖR SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

A Baráti Kör műkedvelő alkotókból álló, nemzeti kultúránk hagyományait őrző és gyarapító civil szervezésű önfenntartó irodalmi társaság. Elsősorban a költészetet művelők, a népi hagyományokat a költészetbe átmentő alkotók baráti társulása. Mivel a művelődési ház klubkeretében működő és nem jogi személyként működő társaság, így támogatóként létre kellett hoznia a Toll és Ecset Közhasznú Alapítványt. Érdekeink jogi képvisellete céljából létrehoztuk a Toll és Ecset Művészeti Alapítványt, amely tagtársunk, Nagy L. Éva egyszemélyes anyagi támogatásával alapította meg. Az első kurátorai a Kör tagjai voltak: Gyarmati Ágnes, Nagy László és Kovács Sándor Pál. A támogatók a Kör mindenkori tagjai. Megállapodásunk szerint a vezetőség elnöke: Kovács István József.

Titkár: Vörös József költő 1998-tól, majd halála után Nagy L. Éva.
Gazdasági ügyintéző: Bárány Terézia. A Toll és Ecset Alapítvány megalakulása óta a Kör anyagi ügyekkel nem foglalkozik.
Művészeti vezető: Mittelholczné Tóth Zsuzsanna, majd halála után Gyöngyösi Szabó Katalin (2016-ig)
Főszerkesztő: Vörös József 1998-ig, azóta Nagy L. Éva
Tördelőszerkesztő informatikus: Halasi Éva.
Az Irodalmi Kávéház vezetői: Újvári Ferenc és Halasi Éva
A Mátyási Kör vezetője: Mesznéder Klára.
A Népi Írók Erdei Ferenc Körének elnöke: dr. Bereznai Zsuzsanna.

A vezetőség tagjai még az Alapítványunk mindenkori kurátorai is. Jelenleg Verzár Attila, Nagy L. Éva, és Menyhei József

Mindig a vezetőség egyetértése alapján irányítottuk az irodalmi kört, különösebb konfliktus nélkül. A folyóirat és az antológiák szerkesztését nagyon komolyan vettük, melyek megbeszélésén valamennyi vezetőségi tag vagy szerkesztőségi tag részt vehetett.

Folyóirataink ISBN számmal rendelkeznek. Az 1999-től, az engedélyezés dátumától kezdve a szerkesztő bizottság tagjai voltak: Vörös József, Antalffy István, Czakó Ferenc és Kovács I. József.

A második folyóiratunk szerkesztői: Nagy L. Éva, Bereznai Zsuzsanna, Antalfy István voltak, a tördelőszerkesztő: Halasi Éva. Esetenként más vezetőségi tagok is részt vettek a szerkesztésben, és érvényesültek a tagok elképzelései és véleményei is. Irodalmi folyóirataink ars poeticáját Kovács Sándor Pál egy nyolcsoros versben foglalmazta meg.

AJÁNLÁS

(mindenkinek, kinek még kedves az „ének”)

*Valahol messze puszták mélyén
a délibábos Kiskunságban
lobogó pásztortüzek mellett
dalok születtek hajdanában.*

*Legendát szőttek, mesét fontak
s gyöngyöket szórt a népköltészet,
szedjük össze a vénülő múltból,
és féltve őrizzük meg őket.*

Ezen kis kitérő után visszatérek a szervezeti kérdésekhez. (A baráti kör két folyóiratával és az internetes világhálós digitális sajtóról külön fejezetben foglalkozom.) A tagság összetétele igen sokszínű, mind az iskolai végzettségek, mind pedig az életkor, a foglakozás tekintetében. Kezdetől fogva megtalálhatók közöttünk szakmunkások és diplomás emberek egyaránt. Az én elvem mindig is az volt – mert nyitottak voltunk és vagyunk minden tekintetben –, hogy itt, ebben a körben csak két követelmény vezérelheti tagjainkat: a barátság és az elkötelezettség magyarságunk hagyományai mellett, a népi kultúrából eredő értékek ápolása. Nem egy összejövetelünket tréfásan így nyitottam meg: „Kérem, hogy a párttagsági igazolványait, hagyják kint a ruhátárban!”

Ide be szabad lépni bárkinek, aki a költészet és az irodalom művelője vagy támogatója. Mert ahogy azt nagy költőnk, Petőfi Sándor írta „A költészet” című versében:

*A költészet nem társalgó-terem,
Hová fecsegni jár a cifra nép,
A társaság szemenszedett paréja:
Több a költészet! olyan épület,
Mely nyitva van boldog-boldogtalannak,
Mindenkinek, ki imádkozni vágy,
Szóval: Szentegyház, ahová lépni
Bocskorban, sőt mezítláb is szabad.*

Hát ezt a nyitottságot, ezt a tiszta elvet valljuk mi is. A korosztályok tekintetében mindig is a közép- és időskorúak voltak többségben. Igaz, kezdetben is, és főleg Nagy L. Éva szervezőkészségének köszönhetően, titkársága kezdetén sok fiatal érdeklődőnk és tagunk is volt. Volt olyan időszak, amikor a helyi Óvónő- és Tanítóképző Főiskolából nyolc-tíz verselgető és novellákat írogató diáklány is rendszeresen látogatta rendezvényeinket. Sajnos ma már, XXI. század elején egyre kevesebb a versíró és az írásban feloldódó és a kiteljesedés szabadságát irodalmi formában megélő fiatal. Most, 2018-ban már alig található három-négy fiatal alkotó közöttünk. Inkább a nyugdíjasok korosztálya alkotja a kört és az átlagéletkor hatvannyolc év felett van.

Am nemcsak a tagságunk, hanem a közönségünk összetétele is megváltozott, szintén a közép- és időskorúak vannak többségben és az elnőiesedés is szembetűnő. Valódi gond ez? Szerintem nem. Nagyobb probléma ennél a fiatalság, a hústól a harmincas-negyvenes éveikben járók hiánya. A huszonéves korosztályt jószerével meg is értem, hiszen nekik városunkban több diákfórumuk is van. A Hírös Agóra keretein belül nekünk is van az Ifjúsági Otthonban egy Irodalmi Kávéházunk, Ujvári Ferenc szervezésében működik, ahol havonta tematikus felolvasó-délutánokat tartunk.

A tagság összetételét a műnemek megoszlása szerint is vizsgálhatjuk: a legtöbben versírónak nevezhetők, negyed részük elsősorban prózai műveket alkot, illetve egyesek az irodalom mindkét műnemét, a lírát és az epikát is művelik. A tagság jelentős hányada más művészeti ágakkal is foglalkozik: képző- és iparművészet, zene.

A BARÁTI KÖR RENDSZERES KLUBDÉLUTÁNJAI

Általában évente nyolc-tíz, előre megtervezett és szervezett irodalmi délután van a művelődési házban. Évtizedeken át Erdei Ferenc Művelődési Központ, jelenlegi nevén a Hírös Agóra klubjai között szerepelünk Kecskemét központjában, a Nagytemplom mögött, a Deák tér 1. szám alatt.

Évről évre ismétlődő témakörünk a költészet napjának a megünneplése, az '56-os emlékműsorok októberben vagy novemberben és az év végén, december elején az évzáró zenés-verses ünnepi műsor. Az ünnepi könyvhéten pedig tagságunk újonnan megjelent könyveit mutatjuk be. A klubdélutánokon lehetőséget adunk új tagok bemutatkozására, vagy vendéglelőadók is szerepelnek alkotásaikkal. Ritkábban író-olvasótalálkozókat is rendezünk. A könyvbemutatókra az évi nyolc-tíz alkalommal megrendezett irodalmi délutánok már kevésnek bizonyultak, ezért előfordul az is, hogy egy alkalommal kettő, sőt három költő verseskötetét mutattuk be. Elmondhatjuk, hogy alkotóink igen termékenyek és évente akár több kötet is napvilágot lát egyes szerzők magánkiadásában.

Most, a harminc év távlatából számokban is tudjuk érzékeltetni, hogy az elmúlt időszak alatt a művelődési házban hány alakommal voltak klubdélutánok. Tehát a harminc év alatt kb. 250 alkalommal tartottunk irodalmi délutánt, melyek látogatottsága átlagban a húsz-hatvan fő között mozgott, de a kiemelt rendezvényeinken és az országos jellegű rendezvényeinken több esetben elérte a nyolcvan-száz főt sőt, két-három alkalommal 120 fő fölé is emelkedett. A Toll és ecset tárlatunk összesen – beleértve az AKISZ szervezésű képzőművész bemutatót is – kilenc alkalommal volt. Ezen felül volt még a huszadik és a huszonötödik évforduló alkalmával szervezett bemutatkozó nagy tárlat. Ezeket a tárlatokat minden alkalommal versmondással, zenével és énekkel színesítve nyitottuk meg.

A szombati összejöveteleken kívül is igénybevevttük a művelődési házat. Például alkotói továbbképzéseket tartottunk. Más alkalmakkor meghívott előadók bemutatkozásával színesítettük az éves programot, például Pomogats Béla az Írószövetség képviselőjében volt a vendégünk, vagy Növényi Norbert és Németh Nyiba Sándor sportolók

tartottak előadást az „Ép testben ép lélek” című rendezvényen, amely Kovács Sándor Pál és Kovács István József birkózóedzők és költők bemutatkozó tárlatával bővült.

Beszélnünk kell még az önszerveződésről is. Jómagam, a Magyar Kultúra Lovagja, 2017-ben meghívtam otthonunkba a megyében élő lovagtársaimat egy kötetlen beszélgetésre és egy finom ebéd elfogyasztására, hogy jobban megismerjük egymást, tájékozódjunk, ötleteket merítsünk, ki-ki mit tesz kultúránkért. Ebben az évben a kezdeményezésemet tovább folytatta Kecskemét Város Önkormányzata. Már két nyáron több ízben is meghívtuk a körünk tagjait otthonunkba, egy-egy grillpartira, ahol természetesen a verselésen és a szép éneken kívül a körünk további fejlődése és terveink, gondjaink megvitatása volt a téma. Itt még úgy érzem, hogy meg kell említenünk a Szecsődi Udvarházat, amely két év óta hívja, várja a nyári hónapokban kéthetente a művészet kedvelőit. Szecsődi György kerekgyházi otthonában tagjaink is szerepelnek: verselnek, énekelnek. És elindult az idén még egy kezdeményezés: tagtársunk Székely Gábor kunszentmiklósi otthonába meghívta a baráti kör tagjait, ahol szintén verseltünk, énekeltünk és közben egy nagyszerű tárlatot nézhettünk meg. Ezt minden évben meg fogjuk ismételni.

KLUBUNK A MŰVELŐDÉSI HÁZ ARCHÍVUMÁBAN

Az elmúlt 30 év rendezvényeiről és kiadványairól a Kovács István József által archivált írásos, hangos és mozgóképes anyagok vallanak. Például a két folyóirat, a Jelen-Lét és az Üzen a Homok összefűzött, könyv alakban megjelenő példányai és a rendezvények és tárlatok vendégkönyvei. A KTV video- és filmfelvételei, azaz kb. negyven felvétel összesen hatvankét órában. Számos (kb. harminc) rendezvény magnószalagos hangfelvétel formájában őrződött meg. Az elmúlt évtizedek eseményeit hat emlékkönyvben örökítettük meg, amikor évről évre, hónapról hónapra összegyűjtöttük a baráti körrel szóló sajtóanyagot, televíziós tudósítást. Legújabban az internetes lehetőségek kerülnek előtérbe, a Montázsmagazin internetes folyóirat és archívuma ad tájékoztatást munkánkról.

VÁLOGATÁS LEGKIEMELKEDŐBB RENDEZVÉNYEINKBŐL

Hogy miért is mondom, hogy a legkiemelkedőbb rendezvények? Azért mert ezeknek az eseményeknek a látogatóinak száma megközelítette a százötven főt.

Mindenekelőtt kiemelem a legnagyobb sikerünket, a 1996. május 26-án a millicentenáriumi ünnepség tiszteletére rendezett nagygyűlésen való szereplésünket és közreműködésünket Ópusztaszeren. Erről az eseményről még külön fejezetben emlékezünk meg.

2004-ében Nagy L. Éva első verseskötetének és meseverseinek bemutatása volt jeles rendezvényünk, ahol kecskeméti színészek mondták el a költő verseit. És verset mondtak többek között Kunkli Éva, Nagy L. Éva lánya és unokái is és Kovács Zsófi első osztályos tanuló, Kovács Sándor Pál unokája. Ezen bemutatkozón a harminckettes terem megtelt emberekkel, nem volt elég a százhusz szék, és még a fal mellett is álltak, sőt többen haza is mentek. Népszerűsítette a színvonalas műsort még Kántor Zoltán költő és dalszerző bendzsó zenével kísért versmondása.

2004-ben „Ép testben ép a lélek” sport- és irodalombemutató tárlattal egybekötött irodalmi délutánt rendeztünk. Vendégeink voltak: Növényi Norbert olimpiai birkózóbajnok és színész, valamint Németh Nyiba Sándor birkózó, dalszerző és költő. Az egyes számú kisteremben mutattuk be az sport- és irodalmi tárlatot, mely Kovács Sándor Pál és Kovács István József birkózóedzők sport- és irodalmi munkásságát mutatták be.

Még nagyon színvonalas műsorunk volt, ugyancsak 2004-ben, a Tanítóképző Főiskolával közösen szervezett Faludy-estünk, több mint százharminc résztvevővel.

A 2005. esztendőben a Magyar Repülők és Versírók Országos Találkozója volt Kecskeméten a kecskeméti „repülős költők” tárlatával egybekötve. A rendezvény védnöke a Honvédelmi Minisztérium Szentgyörgyi Dezső Légibázisának parancsnoka, Pető István dandártábornok volt. A rendezvény díszvendége Farkas Bertalan úrhajós volt, majd „Szabó Topi” (Szabó Tamás) vadásziparló élménybeszámolót tartott arról, hogy hogyan mentette

ki az égő gépet, Kecskemét város légteréből kivezetve, majd pedig hogyan katapultált, és maketten is bemutatta a katapultálást. Közel százötven résztvevő volt a rendezvényen.

Zsúfolásig megtelt az első emeleti 105-ös terem 2007-ben, amikor Buda Ferenc Kossuth-díjas költőt láttuk vendégül. A rendkívül színvonalas műsort állófogadás követte, ahol még kötetlen beszélgetést folytattak az irodalomkedvelők és az alkotók.

És még nem is beszéltem az alapítványunk támogatásával rendezett Jótékonyági estek létrehozásáról az Agóra színháztermében, és a Piarista Iskola dísztermében.

A művelődési házi rendezvényeken kívül még szólnunk kell a meghívásos vidéki fellépésekről és a társ irodalmi körökről 2002-től 2018-ig: fellépésekről a Népi Írók Baráti Társasága (NIBT) és az óbudai Krúdy Gyula Irodalmi Kör és Szalon szervezésében, az óbudai Khéli étterem (Mókus utca) pincéjében megtartott rendezvényekről. A Khéli étterem az én diákkoromban (1957–62) Híd étterem néven szerepelt, de mi csak Krúdy kocsmának becéztük. Idejártunk énekelni és verset mondani, táncolni, szórakozni. Ezekben az években, mint középiskolás diák a Fő téren laktam a Zichy kastélyban albérlőként a Krúdy-szobor árnyékában. Hiszen az ablakom előtt állt a szobra. Itt írtam első szerelmes verseim. Csak epizódként említem meg, hogy több népszerű magyar filmet (Bakaruhában, Hannibál tanár úr) forgattak itt, e macskaköves, gázlámpás romantikus helyszínen. Lestár János filmrendező jóvoltából zsebpénz kiegészítésként statisztálhattam.

Szóval Budapestnél tartottunk. Az elmúlt harminc év alatt öt alkalommal is szerepeltünk a Krúdy Irodalmi Körben, csapatban is és egyénileg is számos alkalommal képviselve a „hírös várost” és annak költészetét. Szénási Pál Bertalan egy ízben a megzenésített verseinken kívül saját szerzeményeként előadta a Kecskemét szimfóniát és a kecskeméti nemzetközi gyermektalálkozó Csiperó-dalát.

Több alkalommal vendégeskedtünk Szegeden és Egerben is. Több száz nyugdíjasnak adtunk műsort Csengődön, Szakmáron, Szentkirályon. Nem feledkezhettünk meg a közel száz diákokról sem, hiszen Sárospatakon, Orgoványon verseltünk nekik. Az izsáki óvoda gyermekei is örültek műsorunknak, ők is több mint százan voltak.

Több ízben szerepeltünk Maczó János szervezésében a MÚK (Magyar Újságírók Közössége) Hitvallás-tagozat tagjaként a Magyarok Házában.

2001 és 2005 között több alkalommal részt vettünk a Magyar Írószövetség rendezvényein. (Például Kovács Sándor Pál Mesélő Pantheon című sporttörténeti kötetének bemutatása, mely egyben verses megemlékezés a tizenhét magyar birkózóbajnokról. A kötet Szij Rezső szerkesztésében és Schmitt Pál köztársasági elnök ajánlásával jelent meg.) A társaság motorja mindig a szervezői akarattal megáldott alkotó ember.

Elkötelezettség, megszállottság, maximalitás nélkül csak vánszorog a művészet, de az irodalom is. Egy társaság erejét, művészi adottságait mindig is egy-egy erre született és megszállott ember tudta csak igazán összefogni. Így volt ez mindig is a mi baráti körünkben is. Kezdem, mint szervezővel és első számú motorral, Czakó Feri bácsival. Hiszen az AKISZ-os időszak egyik motorja ő volt. Téglás Gizike „kihajtom a tehénből a borjút”, vagy ha kidobnak az ajtón, bemegyek az ablakon mentalitás mellett. Feri bácsi folyóiratokat szerkesztett (Vadvirág stb. gépelt újság). Rendszeresen látogatta nyugdíjas klubokat, szervezett, mesélt, verset mondott, még rajzolgatott és festegetett is. Beszervezte a tárlatunkra a fafaragókat is. (Pl. Rádi Mihályt.) A nyugdíjasok „Életút” önéletrajzi pályázatát szervezte a Jókai úti idősök otthonában, és városi támogatással „Életutak” címen Vörös József költő szerkesztésében könyv alakban ki is adták 1991-ben.

1991-ben a hozzánk csatlakozó Mittelholcné Tóth Zsuzsanna minden csütörtökön nyugdíjas irodalmi műsort tartott a Róna Rádióban 11–12 óra között. Ebben a műsorban az akkori tagságunkból többen szerepeltek versekkel, prózákkal, népdalokkal, valamint riportalanyként.

Több tagunk is lehetőséget kapott a rádióban írásainak elmondására. Vörös József, Antalfy István, Czakó Ferenc, Kovács Sándor Pál, Kissné Varga Rozália, Bárány Terézia és számos alkalommal jó magam is szerepeltünk. Ezen kívül Zsuzsanna asszony színészi vénájának és belső szereplési kényszereinek engedve nagy lendülettel szervezte a színjátszó művészeti csoportunkat. A

kecskeméti Katona József Színház nyugdíjas színészeivel karöltve, a Tancsáné Uzorás Katalin által saját lakásán létrehozott „színészmúzeumában” hoztuk létre a „Lakásszínházat”. (Még máig is őrzöm e színház irodalmi jellegű zenés, verses, dalos műsorainak teljes anyagát.) Ahol is nem akármilyen szinten a színészekkel karöltve és szerepelve adtuk elő a koszorús költők mellett irodalmi körünk alkotásait. Megemlékezve például Kóbori Pál erdélyi származású zenésről, aki harminc évig volt a Katona József Színház tagja és csodálatos verseket is írt. Pali bácsi baráti körünk tagjaként írta meg a színház történetét és műsorprogramjának gyűjteményét 1945-től 2001-ig.

Említhetem továbbá Ujvári Ferenc megszállottságát a vers és versmondás területén. Több mint tíz éves tagsága alatt gyakran szerepelt Mittelholcné színész csoportjában nemcsak verseket mondott. Feri és Halasi Évi egy a kecskeméti Ifjúsági Otthonban működő csoportot hoztak létre. Éva a zenei dalos műsorokat szervezi a műsorhoz még ma is. (Ő maga is énekel és gitározik.) Később e társaság az Irodalmi Kávéház nevet vette fel. 2018-ban jöttek össze a 90. alkalommal. Feri minden egyes összejövetelre alaposan felkészült a témához kapcsolódó költőkből, és bemutatta őket életrajzokkal, és néha-néha egy-egy anekdotával is megtűzdelve. Néhány éve Budapesten él, de havonta lejön hozzánk, továbbra is a vezetőségünk tagja. Most Óbudán a Krúdy Körben tevékenykedik, mint a Zila étterem és cukrászda galériájának irodalmi vezetője. Mindezt nem lehet megszállottság és belső motiváltság nélkül csinálni.

Mittelholcné Zsuzsikánk halála után próbálkoztunk többkevesebb sikerrel a művészeti csoportot újból létrehozni, de ez már soha többé nem volt ugyanaz, bár voltak fellépések, Szabó Katalin, Kökény Éva, Bárány Teréz, Szeli Sára és még külsősök is szerepeltek, de az egység nem jellemezte őket. Manapság a kiváló versmondóink magányosan járják a fellépő helyeket. És Zsuzsikánk egyre jobban hiányzik! Szabó Benedek szinte minden városi rendezvényen résztvesz, csodás versmondásával színesíti a megemlékezéseket. Nagytehetségű énekeseink, mint Pető Edina, Ambrus Edit elköltözött Budapestre, már egyre ritkábban jönnek fellépni városunkba. Most új tagunk, Grijnovic Anikó fellépései és a Rózsahölgy duó színesítik a

rendezvényeket, és barátaink, az Ohio együttes tagjai és Borsány Irén lépnek fel. Meg kell még említeni tiszteletbeli tagjainkat: Szabó Sándor tárogató művészt, Leitheizer János operaénekest is.

Szinte havonkénti gyakorisággal itt áll előttünk dr. Turay G. Kamil filozófus, nyugdíjas főiskolai tanár, költő, esztéta és tárlatvezető, aki maga a megszállottság. Amit festményeikről vall és érez, ahogyan mondja a verseit, lenyűgöz bennünket.

Nem hagyhatom ki Mesznéder Klára vezetőségi tagunkat sem, aki létrehozta a Mágyási József Emlék Kört. Klári lelkes elhivatottsággal kutatja az Izsák városához kötődő költő életét és munkásságát, és részletesen meséli a kutatásainak eredményeit.

Itt van továbbá Nagy L. Éva költő, újságíró, közel 600 riportot készített – az eddig egyáltalán vagy alig-alig propagált tehetséges művészek életéről –, amelyek olyan színvonalasak voltak, hogy már a külföldi magyarok is felfigyeltek rá az elmúlt hat év alatt. Éva riportjai a Montázsmagazin Íróklub internetes rovatában kaptak helyet, és ezáltal tudjuk, hogy Éva elévülhetetlen érdemeket szerzett.

Hát igen, a társaság motorja az ember, és ezek nélkül a lelkes amatőrök és született művészek nélkül nem tudott volna az irodalmi kör nemhogy szinten maradni, de fennmaradni sem. S mindezt minden agyagi juttatás és fizetség nélkül szeretetből, szerelemből, barátságból, elkötelezettségből némelyeknél valami tudatalatti küldetésudatból csinálták. Köszönet és hála mindnyájuknak és a névtelen és a közismert tagjainknak, mert nagy részben még ők tartják életben a magyar kultúrát, ám a népi kultúrát már mindenképpen Kecskeméten és a megyénkben.

Magamról nem akarok szólni, szólottak rólam már számtalanszor mások. Én tudom, hogy a munkát és az alkalmi szervezés és rendezés izgalmát és sikerélményét nem veheti el tőlem senki. Ez nekem siker. Ámde ide is illik egy morbid tréfás mondás: „Sikereid és eredményeid számát gyakran az irigyeid számával mérheted fel.” Csak csinálom a dolgom. Csinálom, és csináljuk mindannyian, és szent meggyőződése, hogy jön majd egy olyan kor, és olyan megmérettetés, ahol munkánkat, hagyatékainkat talán vállalni és értékelni fogják.

Mert olyanok vagyunk, mint az óbor, a tiszta forrás igaz nedűje, mennél több idő rakodik rája, ereje annál erősebb és jobb lesz.

KÖNYVKIADÁS AZ ELMÚLT HARMINC ÉVBEN

Ma Magyarországon verseskötetet nagyobb példányszámban szinte lehetetlen kiadni, erről panaszkodnak nekem rangos kiadók. Nincs benne üzlet. Ez lehet, de van benne lélek. És miért is van az, hogy lassan már minden tizedik érettebb korú magyar versírással is próbálkozik. Sok egyszerű ember öt, kis túlzással tíz verses füzetet vagy szerényebb, de érdemleges kötetet ötven-kétszáz példányban jelentet meg. Meg hogyan is néz ki az a mondás, hogy ma Magyarországon többen írnak, mint olvasnak, és hogy a magyar borban, dalban és versben él. Nézzük csak meg ezt a kérdést úgy általánosságban, de konkrétan baráti közösségünk berkei körén belül is. Könyvet kiadni hazánkban, ha pénzed van, egészen könnyű, mert jóformán nincs engedélyhez kötve, nincs cenzúra. Megírod, megszerkeszted, elviszed a nyomdába, és ha van elég pénzed (bármilyen rossz is a tartalom és maga az írás), a nyomda mindezt figyelembe sem veszi – még a tipográfia követelményeit sem –, és kinyomja. Pedig hát ez az ő minősítése is lenne s így vagy úgy saját magát is minősitené.

Állami támogatással komolyabb írást vagy könyvet kiadni az átlag magyarnak szinte lehetetlen. Maradnak tehát az értékmentésre az internetes és digitális lehetőségek (CD, DVD, pendrájv). A géphibákkal és helytelen helyesírással már a gépen kívül nemigen foglalkozik senki. Sokszor a gépi program is hibás. Csak gyerünk, gyerünk, hadd menjen! Nincsenek szigorúan megszabott feltételek, amelyek a jó könyvkiadás és nyomtatás feltételei.

S hogy az írás tartalma milyen lehet? Jó vagy rossz, divatos vagy „kortársidegen”, azt a mindenkori, az irodalmi tudatban élő divatos stílusok döntenek el, sokszor a minőség és az érték rovására. A kiadó csak a nevesebb szerzőkkel, a maximálisan befutottakkal foglalkozik, vagy amelyek egyediek és szenzációt keltenek. Ezeket az értékesítési lehetőségek függvényében akár több ezer példányban is piacra dobja.

A konzervatívoknak, a klasszikusoknak ma már kevés kiadónál van támogatási és megjelentetési lehetősége. Mégis életre kelnek, előjönnek, kezekbe kerülnek a könyvek. Maga a verseskötetek is, de ezeket azért is célszerű kis példányszámban kiadni, mert eladni szinte lehetetlen. A közvetlen baráti körnek karácsonyi ajándékként a szűk családba lehet, hogy ötven darab is elég. Na, nem volt ez így mindig, csak szép lassan s végül egyre drasztikusabban jutottunk el a jelenlegi állapotokba.

Valamikor még létezett állami- és kiadói támogatás, és honoráriumot fizettek az íróknak, a költőnek. Az elmúlt huszonöt-harminc év távlatában tekintve, eleinte még volt támogatás, de már a nyolcvanas évek felé maradt csupán a magánkiadás (esetleg önkormányzati vagy szponzori támogatással), főleg a versesköteteket illetően. Még a nyolcvanas években jó darabszámot jelentett az ezer vagy ötszáz példány kiadása (persze az anyagi állapottól vagy a szponzoroktól függően). Ez a szám 2016-ban már a felére csökkent. Számos esetben főleg keménykötés esetén az ötven-száz darabos példányra szűkült legalább is az amatőr világban és a magánkiadásokat illetően. Ezek a körülmények nagymértékben korlátozták a költő vagy az író művének olvasottságát és a személyiség egyáltalán a köztudatba kerülését. A magánkiadásos verseskötetokről főleg amatőröknél az ún. „nagy és hivatásos” irodalom és a Magyar Írószövetség alig kapott információt. Aztán vagy tudomást akart venni a megjelentetésről, de legtöbb esetben nem. Nemigen írtak a nagyobb irodalmi lapokban, csak a saját alkotó táborok tagjaival recenziókat, szakvéleményeket propagálásokat. Ezeket többnyire csak a kisebb helyi médiák vagy helyi irodalmi folyóiratok közölték. S bármely tehetség is lapult az alkotótárs tarsolyában, többnyire most már csak az internet által nem kerülhetett a nagynyilvánosság elé. Maradt tehát a kevéske eladás a könyvtáraknak eladott vagy elajándékozott példányok hozzáférhetősége. Egyre jobban divatba jött, főleg a versesköteteket illetően az elajándékozás az olvasóknak (egy-egy könyvbemutató eladott egy maximum tíz-tíz példánya mellett).

A kis társaságok és a baráti körök folyóiratainak példányszámát, terjesztését illetően is hasonló volt és hasonlóra vált a helyzet. A

folyóirat-kiadást illetően egyre nehezebben lehetett már talpon maradni. Amelyeknek a folyamatos megjelentetése (havonta vagy negyedévente megjelenő) öt-tíz évet megélt, az már szép teljesítménynek számított. Ilyenek a harminc éves budapesti Kláris és a Cserhát Irodalmi Kör Délibáb című lapja. De ez ritka, mint a fehér holló. Maradt tehát – még mindig kivitelezhető – két dolog a költők verseinek propagálására: az antológiák és az internetes lehetőségek. Honlap, internetes újság, kötet stb. Az irodalmi társaságoknak szinte e két területre szűkült le a publikálási lehetősége. Többen eredményesen élnek is ezekkel a még kivitelezhető és elérhető lehetőségekkel. Mert az antológiát a benne szereplők támogatásával (ft/oldal) még ötszáz-ezer példányban kis nyereséggel is ki lehet adni. Azonban ennek is megvan a maga veszélye, a szereplők létszámának s az egy személyre beszerkesztett versek számát illetően. Mert ezek a megjelentetések is anyagilag függővé váltak, s ez óhatatlan felhíguláshoz és a műveket illetően minőségromláshoz vezet. Irány tehát az internet s a világháló szinte csak azoknak, akik ilyen lehetőségekkel és internetes szakmában jártassággal rendelkeznek.

Antológiát mi is kiadtunk rendszeresen öt évenként, most már egymásután évente is, és az internetes lehetőségekkel is élünk. Így láttak napvilágot 2007 óta az Üzen a homok verses-prózás antológia-köteteink I-IV-ig, 2015-ig bezárólag.

A legutóbbi folyóiratunk, a szintén Üzen a homok megjelentetését a forintális problémák – nyomdai költségek állandó emelkedése és a terjesztési nehézségek – miatt 2011-től szüneteltetjük. Ez a folyóirat 2005–2010 jelent meg eleinte havi, majd a későbbiekben negyedéves kiadásban, kétszáz-háromszáz példányban.

Ehhez a megyei jellegű irodalmi és művészeti laphoz a városi önkormányzat művelődési osztályának kiírt éves pályázatából kaptunk mindvégig ötvenezer forint támogatást évente szigorú és szoros elszámoltatással. Az ezt megelőző, négy évet megélt Jelen-Lét irodalmi lapunk kiadására nem kaptunk támogatást. A baráti kör tagjai tartották életben. (1999–2001) Hát, így álltunk mi mindig, a kezdetektől fogva az újság- és könyvkiadással.

Az alkotótársak nagy többsége, mondhatnám kilencven százalékában csak magánkiadásban tudta kiadni versesköteteit. Az

antológiánkat (AKISZ, AKIOSZ, KBK) minden időszakában kisebb kihagyásokkal, városi és szponzorok támogatásával tudtuk fenntartani. Ilyen támogatók voltak Kecskemét Város Polgármesteri Hivatala, a keceli Pintér Művek, Polyák Pékség, Kunszállás, Bódi Szabolcs, Kunszentmiklós polgármestere és a kun vidék még néhány községének önkormányzata.

Egyéni támogatóink: Czímer Istvánné Tiszaalpárról, Kovácsné Éva aki Mittelholczné Tóth Zsuzsanna leánya.

Folyóirataink nyomdai költségeit az eladott példányok árából, majd későbbiekben 2011-től a szüneteltetéséig a Toll és Ecset Alapítvány támogatásaiból fedeztük. Mindezen körülmények ellenére volt és lesz publikálási lehetőségünk. Jelenleg az Üzen a homok antológiákban, a baráti irodalmi társaságok antológiáiban (pl. a Kláris, a Krúdy Kör kiadványai, az Agria, az egeri irodalmi művészeti folyóirat). És Nagy L. Éva költőnk megjelent az ausztrál Kaláka, a Héttorony antológiákban, a szerb Ezüsthíd és a Magyarul Bábelben folyóiratban is. Az internetes és digitális lehetőségeken és a honlapjaink rendszeres feltöltésén kívül a közeljövőben szeretnénk újraindítani az Üzen a homok élő írott folyóiratunkat, ha ezúttal végre el tudjuk nyerni a megyei önkormányzat támogatását. Azért néhány tagunknak sikerült a könyvét a Nemzeti Kulútális Alap támogatásával kiadatni. Antalfy István, Szokolay Zoltán, Szalai Sándor és Oskolás János nyertek pályázatot. Egyszóval a vázolt nehézségek ellenére a harminc év alatt állandóan változó és egyre növekvő anyagi nehézségek ellenére is az alábbi eredményeket értük el a különböző megjelentetésben.

Eddig megjelent saját antológiáink:

SZÍVHANG (AKISZ) Kecskemét, 1990: 43fő publikált, szerkesztő: Antalfy István Czakó Ferenc

FÉLÁRNYÉK Kecskemét, 1993: 26 fő publikált, szerkesztő: Antalfy István Czakó Ferenc

ÜNNEPEK (országos) Kecskemét, 1995: 7 fő publikált, szerkesztő: Antalfy István, Kovács László

ÜZEN A HOMOK I. Kecskemét, 1999: 46 publikált, szerkesztő: Vörös József és Kovács I. József

ÜZEN A HOMOK II. Kecskemét, 2008: 56 fő publikált, szerkesztő: Antalfy István, Bereznai Zsuzsanna, Kovács István József, Kovács Sándor Pál

ÜZEN A HOMOK III. Kecskemét, 2014: 30 fő publikált, szerkesztő: Halasi Éva

ÜZEN A HOMOK IV. Kecskemét, 2015: 38 fő publikált, szerkesztő: Halasi Éva

TÖRÉKENY CSODÁK. Kecskemét, 2017. 56 fő publikált, szerkesztő: Szokolay Zoltán

Az utóbbi két antológiánk az interneten is olvasható.

Eddig megjelent folyóirataink a Czakó Ferenc által gépelt és fénymásolt lapokon kívül:

A JELENLÉT (2001–2004) 4 év anyaga bekötve díszkötésben

AZ ÜZEN A HOMOK (2005–2010) 5 év anyaga bekötve díszkötésben

AZ ÜZENET 1 év 1 száma (2011)

Eddig megjelent alkotásaink nyomtatásban több mint 130 kötet (többnyire verseskötet, többnyire magánkiadásban és számos novella kötet, prózai írás, kisregény, regény, helytörténeti írások, monográfiák).

A DIGITÁLIS MÉDIÁBAN VALÓ SZEREPLÉSEINKRŐL

Az internetes szerepléseink, újságszerkesztéseink és azok megjelenítésében nagy érdeme van Nagy L. Évának, Halasi Évának és Weninger Endrénének. Az első Üzen a Homok lapunkat és az Üzen a homok II. antológiánk számítógépes szerkesztését és propagálását Halasi Éva internetes szerkesztő-grafikus és Nagy L. Éva főszerkesztő végezte nagy lelkesedéssel és türelemmel. Időközben Halasi Évának köszönhetően az interneten keresztül kapcsolatba kerültünk New Yorkban élő magyarokkal is, és egy kinn élő hazánkfia által létrehozott weboldalon rendszeresen megjelentek az Üzen a Homok II. antológiában leközlött, valamint az irodalmi lapunkban megjelent verseink. Büszkéek voltunk, hogy a Los Angelesben, Chicagóban, Torontóban és Miami-ban élő magyar polgári körök internetes olvasói is megismerkedhettek verseinken keresztül a bennünket foglalkoztató gondolatokkal. Barotai Imre katolikus pap egyházi hírei, és Bayer Zsolt újságíró hasábjai mellett foglaltunk helyet. Magánlevezéseim útján eljutottak verseink Honoluluba is, a kinn élő Barabás Attilához, valamint Kaliforniába Hegedűs István professzorhoz és Japánba Jamamoto Takaohoz.

Időközben hazai honlapokat is készítettünk a baráti kör számára, így azokon keresztül mindenki olvashatta verseinket.

Jelenleg is működő honlapunk: (<http://www.tollesecset.eoldal.hu/>)

A másik nagy internetes vonal a Montázsmagazin volt, mely főleg Nagy L. Éva életrajzi riportjain keresztül alakult ki, nem csak a belföldi, de a hazánkkal határos és a tengerentúli szórvány magyarsággal is és azok irodalmáraival, irodalmat kedvelő és versolvasó közönségével. Itt említeném meg Rintaro Akamusi zongoraművésszel és feleségével való személyes kapcsolataimat, általuk Japánba is eljutnak írásaink. (Természetesen fordításban Dzsunko, a feleség fordításában magyarról angolra, angolról japánra fordít.)

Mivel, a Montázs magazinnal közel egy éve megszűnt a kapcsolatunk, manapság a Hírgalamb online újságban folytatja Nagy L. Éva újságírói tevékenységét. Itt kell még megemlíteni a helyi médiákat, akiknek nagy köszönettel és hálával tartozunk, hogy szinte

minden rendezvényeinkről hírt adnak. Köszönöm a Petőfi Népe vezetőségének és külön Sebestyén Hajnalka újságíró munkáját, és tisztelettel megköszönöm Bán János igazgató úrnak a KTV híradásait, odafigyelését a Baráti Körünkre.

RENDEZVÉNYEK ÉS MŰSOROS PROGRAMOK A MŰVÉSZETI CSOPORTUNK TÜKRÉBEN

Mint azt már az előzőekben és több helyen érintettem, az Erdei Ferenc (Hírös Agóra) művelődési házas rendezvényeinken kívül a tényleges írók és költők mellett mindig is voltak előadások: versmondók, énekesek, zenészek, dalszerzők, színészek tagjaink soraiban vagy vonzaskörzetében. Az említett éves tíz-tizenegy műsoros programokon kívül (melyek témája egy-egy író, költő vagy újonnan megjelent köteteik bemutatása volt) mindig is felkészültünk ünnep- és jeles napokra, évfordulókra (egy-egy költő, író születésének évfordulójára), nemzeti ünnepeinkre. Ezen kívül verses irodalmi műsorok és megemlékezések is voltak minden évben 1956-ról, március 15-ről, a költészet napjáról, a magyar kultúra napjáról, annál is inkább, mert három tagunk a Magyar Kultúra Lovagja címet kiérdemelte költő társaságunkban: Antalfy István, Kovács Sándor Pál, és Kovács István József. E rendezvények kiérdemelték, hogy a próza és verses megnyilvánulásainkat zenével, versekkel, népdalokkal, népzennel és különböző előadóművészi produkciókkal színesítettük.

Versmondóink már a kezdet kezdetén is voltak. Jobb híján egymás verseit szavalták el, vagy olvasták fel. A szabad felolvasó délutánokon mindenki a saját írását adta elő. Előadói csoport alakult meg Mittelholczné Tóth Zsuzsa vezetésével, Ujvári Ferivel több nagyszerű darabot is eljátszottak, a verselésen kívül. Említésre méltó Dekkerné Marika verselése és éneklése is.

Idővel hozzácsapódtak a társasághoz tehetséges fiatalok, és jó versmondó diákok is. A színészekkel karöltve hoztuk létre Tancsáné Uzorás Katalin Rákóczi úti lakásán a Lakás-színházat, melynek célja a régi színészek által megemlékezni olyan személyekről, színészekről, színházi emberekről, akik sokat tettek Kecskemét város kulturájáért és

irodalmi életéért. Ilyen például Kóbori Pál erdélyi származású zenész és költő, aki harminc évig volt a kecskeméti Katona József színház zenésze. Ő az, aki megírta a színház történetét az 1950-es évektől 2000-ig. Ez a mű tartalmazza az előadott színdarabok teljes jegyzékét. Megírta a Kecskeméti Szimfonikusok történetét is, és csodálatos verseket is. (A „Székelyek Baranyában” egyik legkiválóbb verse)

A művészeti csoportunk nemcsak a magunk szórakoztatására, hanem egyre több alkalommal is sikerrel szerepelt a különböző városi ünnepi rendezvényeken. Műsoraiban Mittelholczné Tóth Zsuzsanna vezetésével kicsit eltolódott a szórakoztatás felé és kezdett veszíteni irodalmi jellegéből. Ennek ellensúlyozására léptek fel dalszerzőink, Szénási Pál Bertalan, Papp Ferenc megzenésített versekkel. Idézve koszorús költőinktől Juhász Gyula, Petőfi Sándor, József Attila és a helyi költőktől is: Antalfy István, Nagy L. Éva, Kovács I. József. Ezekről videó- és CD-felvételeink is vannak.

Nagyobb lendületet és kibontakozási lehetőséget jelentett a baráti körünk 25 éves fennállására szervezett emlékműsor az Erdei Ferenc Kulturális és Konferencia Központban (ma Hírös Agóra), melyre a nagyszínpadán került sor 2013. november 8-án. Erre az időszakra már kialakult egy színvonalasabb műsorra képes művészeti csoport új vezetővel, Szabó Katalin vezetésével. Ekkora már csatlakoztak a csoporthoz színészek is: Váry Károly és Csombor Teréz (mindkettő a Katona József Színház tagja). Ez a 25 éves fennállásra szerkesztett műsor jótékonyági gálaműsor volt, melynek színvonalát a csatlakozó színészek és a művelődési házban lévő Bedőcs János által vezetett táncscsoport is nagymértékben emelték. A műsorban részt vettek még: Németh Nyiba Sándor dalszerző és költő, Pető Edina Fadetta zongoratanár és énekesnő is. A rendezvény fő szervezői Weninger Endréne Erzsébet nyugdíjas tanárnő és Nagy L. Éva, a baráti kör titkára volt. A gálaműsor sikeréért, a művelődési ház dolgozójának, Toórkosné Erikának nagyon sokat köszönhetünk. A rendezvényre több tiszteletjegyet is adtunk ki, valamint a belépődíjat 1500 Ft-ra mérsékeljük, és így a nyugdíjas klubok meghívásával biztosítottuk a teltházat.

Végző soron a baráti kör 25 éves tevékenységének bemutatása mellett volt zene, tánc, népdal, megzenésített versek, és helyet adtunk

kecskeméti amatőr műkedvelő csoportoknak is. A gálaműsort követően az elkövetkezendő évek során egyre több városi szervezésű szereplési igény mutatkozott. Résztvettünk a kecskeméti városi fesztiválokon. (Tavaszi Fesztivál, Szület az Aranyhomokon Fesztivál). Így kerülhetett sor olyan sikeres szereplésekre, mint például a Cifrapalotában az I. világháborús műsor (cikket írt róla Petőfi Népe 2014. október 3-i száma). Ugyancsak a Cifrapalotában került sor ez alkalommal az első nagyobb országos versmondó versenyünkre, melyet az 50 év feletti nyugdíjasoknak szerveztünk. (2018-ban már hatodik alkalommal rendeztük meg). Itt szerepelt először K. Szabó Benedek minősített versmondó („Folyt a vér a barikádokon” című ’56-os Kovács I. József verse). K. Szabó Benedek három hétre e szereplés után Budapesten Antalffy István Pilinszky-díjas kecskeméti költő „Trianon” című versével megnyerte az Országos Nyugdíjas Szövetség által hirdetett versmondó verseny második fordulóján az I. helyet, és ezzel aranykoszorús minősítést kapott.

E kis kitérő visszatérünk a verses-zenés irodalmi műsorokhoz. A következő helyszín 2014. november 22-én a kecskeméti Piarista Gimnázium dísztermének színpada. A műsor címe: Százéves történetek az I. világháború idején.

Egyre jobban felfigyelt ránk a város, és egyre többen hívtak köztéri, városi szereplésekre a főtéren felállított kis színpadokra is. 2015. augusztus 20-án az Aranyhomok Kistérségfejlesztő Egyesület termékbemutató ünnepségén szerepeltünk sikerrel.

Októberben az ’56-os Forradalom emlékredezvényein több helyütt is elhangzottak körünk tagjainak a forradalomról szóló versei K. Szabó Benedek és Kovács István József versmondásában (Tisza táj ’56, Folyt a vér a barikádokon, Sortüzek saját versek), ezek helyszínei a kecskeméti Köztető ’56-os Kopjafa és Emlékmű emlékhelyek, a Szentháromság Temető.

Valamint a Szentháromság Temetőben az I. világháborús hősök sírjainál Antalffy István „Trianon” című versét mondta el K. Szabó Benedek nagy sikerrel.

A múzeumok éjszakáján kedvelt helyszíneken is szerepelt a csoport: a Katona József Emlékházban és az Ifjúsági Otthonban.

Szabó Katalin próbálta összefogni a csoportot és 2015. évben több alkalommal meg is hívták különböző alkalmakra és helyszínre őket. Például az öregek világnapja alkalmából a szociális intézmények nyugdíjas klubjaiba. Például a Margaréta és a Platán Otthonokba, valamint a Jókai utcai klubhelységükbe.

2015. november 15-én „Az Isten könyvében új fejezetet nyitott” címmel jótékonyági gálaműsort szerveztünk, melynek bevételét a helvéciai Feketeerdei Általános Iskola szegény sorsú, ám tehetséges gyermekeinek a támogatására ajánlottunk fel Szénási Pál Bertalan kezdeményezésére. Ezen a rendezvényen az időközben a művészeti csoporttal fuzionált Gitárklub Alapítvány zenészei is résztvettek. Szénási Pál Bertalan leányaival, Annával és Dollyval lépett fel zenével és tánccal. Szabó Sándor tárogatóművész előadásában több magyarságunkról szóló hazafias dal hangzott el. A műsor vázát 1944-től 1956-ig bezárólag népszerű dalok és slágerek alkották, valamint '56-ról szóló versek. Mindezen pozitívumok és sikerek ellenére irodalmi társaságunk problémával is küszködik. Fiatalítani kellene tagságunk összetételét a helyi gimnáziumokból, közép- és főiskolákból, mert az előregedés és elnöiesedés jellemzi tagságunk összetételét. Több mint 50 %-a 60 év feletti, a férfiak és nők aránya 40 és 60%. Állandó gond még a kellő anyagi támogatottság hiánya, mely problémát pályázati lehetőségekkel próbáljuk enyhíteni.

Ezekről a problémákról ír a Petőfi Népe a 2016.01.11-ei LXXI évfolyam 8. számában. De azt is írja, hogy mindezek ellenére haladnak a „korral”, verseik, prózáik nemcsak kötetek és folyóiratok formájában olvashatók, hanem honlapokon és közösségi oldalakon is teret kapnak.

Hát ilyenek lettünk, ilyenek vagyunk, öregsünk és lassan nehézkesek is leszünk, és nemigen jön az utánpótlás a fiatalok részéről. Ezért is kell törni a fejünket olyan programokon és olyan minőségekben, amelyekkel a mai fiatalokat és köztük főleg a zene-, az irodalomkedvelőket megnyerjük ügyünknek. Az új ifjúsági irodalmi körökkel is jó a kapcsolatunk, például az Ifjúsági Otthon égisze alatt működő a Resti Kornél Zenekarral is tartjuk a jó kapcsolatot.

Ennyit röviden a műsorokról, a műsoros jellegű irodalmi tevékenységről (hiszen a nem műsoros irodalmi rendezvényekről már

külön fejezetben beszéltem). Talán még annyit ehhez a részhez megjegyzésként, hogy Weninger Endréné 2015 lemondott a Toll és Ecset Művészeti Alapítvány kuratóriumának elnökségéről. Jelenleg Verzár Attila költő vette át a feladatkört, de a hivatalos bíróság által való kinevezési okmány (ügyvédi hibából) csak 2018-ben készült el. Ez a három év rányomta bélyegét az alapítvány, és ezáltal a baráti kör munkájára. Eredményeinket és példáinkat dicsérik még Varga Géza sikeres riportkönyvei a KI-KICSODA Lexikon és a Hírös Naptár, valamint Vallomások és emlékek (az életről és Kecskemétről) című munkája. Ezekben a kötetekben a baráti kör számos tagja szerepel riportalanyként.

ÍRÓTÁBOROK (2013–2018)

Tudomásom szerint baráti körünk lelkes tagjainak nincsenek, vagy nemigen vannak írótáboros tapasztalatai, eredetileg festőtáboros, mert azok már évtizedek óta működnek. Kecskeméten (Műkertvárosi Művésztelep) és a megyékben is: Bugac, Tiszakécske, Tiszaalpár, Tóserdő, Veránka-sziget. Egyedül nekem vannak írótábori tapasztalataim Tokajban, Szoros-pataknál vagy balatonföldvári helyeken. Az ötletadó mégis egy közülünk való író, Menykei József volt:

– Te István, itt Ágasegyházán a Kiskunsági Nemzeti Parkban az Ágas-rét szívében van egy jó barátomnak csodálatos szép tanyája a rét és az erdő találkozásánál, festőtáborokat szoktunk volt ott szervezni – mondogatta Józsi.

– Véleményed szerint nem lehet ott nekünk írónak, költőknek, kecskemétieknek összefogni táborozni?

Beszélgetésünket tett követte. Már másnap kikocsiztunk a kérdéses tanyára, és Lehoczky Zsuzsi és Leó kedvesen fogadott vörösborral és két csalóka kutyával. Pillanatok alatt összebarátkoztunk – hiszen kicsi a világ és beszélgetés közben sok jó közös ismerősre leltünk. Bejártuk a tanyát, bejártuk a rétet, bejártuk az erdőt. Nagyon tetszett ott minden, és így 2013 júniusában már meg is tartottuk ott a tábor. Egyelőre csak kísérleti próbálkozás jelleggel. Idegeneket nemigen hívtunk, inkább

csak a körünkbe tartozókat. De azért egy vendég mégis csak volt. Előadónak meghívtam Domonkos László író társamat a Magyar Nemzettől, a Duna TV volt oknyomozó riporterét. Na, ilyen még nem volt sem Kecskeméten, sem akármilyen hírhedt város és vele meg Bács-Kiskun megyében sem. Tapasztalataim ugyan voltak Tokajból, na de az kiforrottabb és más jellegű, Tisza-parti nagy épületek saját konyhával, szakácsal, személyzettel és sok íróval, költővel. No meg Madár Jancsival és minden hájjal megkent palóc gyerekekkel, aki már nagyon érti a csíziót. Meg is jelent a cikk egy oldal terjedelemben fotókkal, no meg Nagy L. Éva ölében a tábor kedvencével, a Suzi kutyával. Sebestyén Hajnalka tollából ez a kiváló cikk megalapozta a tábor hírnevét. (Sokan és pozitívan reagáltak a cikkekre, no meg az ötletekre is.) De ne vágjunk a dolgok elébe! Úgy, ahogyan kell, kocsikba szállva (ki-ki távolsági buszokra), felvértelve könyvekkel, pálinkával, kolbásszal, sonkával és egyéb disznóságokkal, tiszteletünket tettük egy szép nyári reggelen a Lehoczky-tanyán. A bográcsban már rotyogott az őzpörkölt, az udvaron Suba, a juhász kavargatta és közben dudorászott a fején csáléra csapott kun kalap alatt. Már az első kupica után asztalokhoz ültünk, Lehoczky, a vendéglátó társaságában. Közben Budapestről megérkezett Domonkos Laci újságíró is. Félig kötetlen formában megbeszéltük, hogy mit is fogunk csinálni itt az író táborban egy hét alatt. Rögtön mint veteránt, meg is választottak az író tábor parancsnokának, és az első előadónak kijelöltük dr. Turai Gábor Kamill teológust, költői minőségében. Verzál Attila főszakácsi, Nagy L. Éva a tábor háziasszonya rangját kapta meg. Menyhei József író futárszolgálatot teljesített a helyi jellegű vasút és a buszmegálló, valamint a tanya között. Már reggelizés közben belevágtunk Domonkos Lacival – hát miért is hullott részeire (legalább három felé) a nagy múltú és tekintélyes író szövetség? – vetette fel a kérdést Domonkos László, ezzel elkezdődtek a viták. Két kupica pálinka között Domonkos megjegyezte nagyon röviden – nagyon örülök nektek, úgy érzem itt valami jó és nagyszerű dolog kezdődött el, és példaértékű a népi költészet és a népies irodalom jegyében. Ti vagytok a tiszta forrás (nem az a „Forrás”). Aztán ráterelődött a szó Lakitelekre és Lezsák Sándorra, mint az MDF nagy megalapítójára, a rendszerváltoztatás

kezdetére. Mert onnan elindult valami nagyszerű dolog. Igaz is. Akik ott támogatták az ügyet, azok többnyire mind József Attila-díjasok lettek – erre megszólal Verzár Attila –, de van aki Kossuth-díjat kapott.

– Na, de nem oda Buda! – mondtam én, – valóban ő megszenvedte '56-ot, két forradalmi verséért két évet szabtak ki Állampusztán.

Azután a rendszerváltoztatás után, no de komolyra véve a szót, én úgy érzem ő az egyetlen, aki meg is érdemelte, mert ő nekem nem „Buta” Feri, hanem Buda Feri a jó költő, a sokat szenvedett, meghurcolt költő és egy sereg gyermek szülőatyja. Ő nem szakadt el a néptől, a vidéktől, a homokhazától. Ezek után Domonkos Laci reálisan vázolta az írószövetség és a magyar irodalom dzsumbujának összes útvesztőit. A zászlóégetőnek Döbrenteit és a többit. Közben megérkezett az ágasegyházi jegyző és polgármester. Rövid köszöntő beszédek, aperitív, az ebéd őzpörkölt, görögdinnye meg csodálatos almás lepény a helyi cukrász műhelyéből. Délután tanyalátogatás négy lovas fogattal és Dodival, a pörgekalapos, pókhasú kun legénnyel. Sorba járva az Ágasi-rét nevezetességeit (a Kiskunsági Nemzeti Park része), a nádtetős és piros cserepes kis tanyákat. A tanyák némelyikében ma már nem parasztemberek, hanem a város zajától e mesevilágba menekült művészek laknak, festők, fafaragók, zenészek. Odébb egy újjgazdag vállalkozó invitált be a kőfallal kerített kerítés mögötti fürdőmedencés és minden igényt kielégítő „tanyájába”. Szóval így volt, jó volt. Visszafelé már énekelgetett a társaság és vitte a pusztai szél a nótánkat. Este a kecskeméti Szénási Pál Bertalan dalszerző (aki a Csiperó-dalt is írta) és baráti körünk tagja jelent meg teljes zenei felszerelésével, kedves neje és lányai kíséretében. Szólt a zene. Versek és felolvasások hangzottak el. Szép volt, felejthetetlen. Az igazi irodalmi szellem párbajokat csak másnap kezdtük meg Turai Kamill előadásával. Ezután mindennap más és más író vagy költő mutatkozott be. A jelenlévők bemutattuk a leglényegesebb versesköteteit, megvittuk a verseket, alkotásokat. Suba, a juhász minden reggel odalovagolt egy szép pej kancán, akit kiscsikója is követte. Suzy kutyánk és a csikócska találkozása és játszadozásai örök szép emlékeim maradnak. Jöttek vidékről, nemcsak Bács-Kiskun

megyéből, mások is, például Hajdrik József szegedi költő hozta erotikus és népies verseit is, és sajátos „paraszi dekameronját” (prózában írt népszokások). Majd felolvasott többek között egy délután Ariel Berill az USA-ból hazaérkezett szegedi író a „Zuhanás” című kalandos életregényéből. Ez a kötet annyira lekötötte a figyelmemet, hogy két éjszaka, amíg a többiek az igazak álmát aludták, én végigolvastam. Menyhei Józsi e kötet olvasása után megjegyezte: egyszerűen hihetetlen, hogy hogyan lett Amerikában egy szegedi hippilányból érdemleges és befutott író. Ilyen és hasonló emberek jöttek össze az ágasegyházi tanyán, hogy megismerkedjenek egymással, egymás írásaival.

Az utolsó nap búcsúzás előtti óráiban mindenki megkapta a feladatot, hogy írjon egy rövidke vagy hosszabb verset az első Bács-Kiskun megyei írótáborban átélt élményeiről. A jelenlevők a verseiket meg is írták, és a jegyző a helyi községi újságban meg is jelentette. Hát ilyen volt az első kísérleti jellegű írótáborunk 2013 nyarán Ágasegyházán a Lehoczky-tanyán.

Azóta minden évben életre keltünk egy-egy írótábort.

2014-ben ismét a Lehoczky-tanyán, 2015-ben szintén Ágasegyházán, de a Menyhei-tanyán szerveztünk tábort hasonló feltételekkel visszatérő költőkkel, írókkal és újabb jelentkezőkkel is. Majd 2016-ban és 2017-ben és 2018-ban is Katonatelepen, egy szép családi ház adott otthont az íróknak, költőknek. Eddig minden írótáborunkról tudósította az érdeklődőket a Petőfi Népe kedves újságírója, társaságunk tiszteletbeli tagja, Sebestyén Hajnalka. Így szólt a tudósítás:

A Toll és Ecset Alapítvány hatodik. alkalommal szervezte meg az országos írótáborát, amely 2018. augusztus 10-től 12 -ig tartott. A szervezők a táborba Halasról, Kecelről, Fülöpszállásról, Kunszentmiklósról, Szegedről, Budapestről várták a tollforgatókat, énekeseket. A tábort Mák Kornél alpolgármester úr nyitotta meg, aki beszélt a kultúra fontosságáról, és arról az erőről amely már több éve képes összetartani , ezt a kis közösséget, hogy együtt gondolkodjanak, alkossanak, szórakozzanak, és nem utolsó sorban emlékezzenek

azokra akik már sajnos nem lehetnek közöttünk, mint a nemrégien elhunyt Kányádi Sándor. A tábor vezetésével a házigazdák Újvári Ferencet bízták meg. Dr. Ködöböcz Gábor professzor az Agria folyóirat főszerkesztője, sajnos az utolsó pillanatban lemondta szereplését családi okok miatt, így a tervezett „Kányádi Sándor élete és munkássága” című előadást Szokolay Zoltán, nagyszerű költőnk, az Írószövetség tagja tartotta meg. Óriási sikert aratott, mert személyesen is ismerte az eltávozott költőóriást. Szívesen tett eleget a felkérésnek, hiszen Zoltán végzettsége irodalom tanár is. A nagyszerű orgánummal megáldott Zoltán nem csak hogy kiváló művészi tehetséggel adta elő a verseket, hanem kívülről mondta a hosszabbnál hosszabb remekműveket. Második napon dr. Turai Gábor Kamil esztéta, nyugalmazott főiskolai docens előadását hallhattuk, melynek címe a „A tollforgatók felelőssége napjainkban” A hallgatóság nagy figyelemmel kísérte a tanár úr szavait, aki életének nagy részét a katedrán és az irodalom bűvöletében töltötte el. Kamilnak mindig is szívügye volt az amatőr, és parasztköltők támogatása. Hozzá mindig fordulhatnak a tollforgatók segítségért, ha úgy gondolták, hogy szükség lenne egy mentorra, aki őszintén véleményezi írásukat. Miután elfogyasztottuk a finom étkeket, a Szegedi közéleti kávéház bemutatkozása következett. Dr. Szondi Ildikó alapító, a Szegedi Jogi Egyetem docense mutatta be a 30 éves alapítványuk tevékenységét. Támogatókat is hoztak magukkal, Szilágyi Árpád Hagyományörző Egyesület tagját, Hajdrik József költőt, és egy nagyszerű fiatalokból álló énekes triót. A megadott két órás bemutatkozási lehetőség szinte kevésnek is bizonyult. Még inkább megbizonyosodott bennünk az, hogy az „érett kalász lehajtja a fejét”. Köszönjük drága Ildikó ezt a nagyszerű bemutatkozást mindenkinek! A harmadik napon a 36 éves budapesti Krúdy Gyula Irodalmi Kávéház bemutatkozása következett. Király Lajos a kör elnöke, Kanizsa József a Kör titkára, Szénási Sándor költő, és Németh Nyiba Sándor olimpikon, költő, mutatkozott be, ők mindannyian a Magyar Kultúra Lovagjai. És még velük

mutatkozott be a nálunk is tag Újvári Ferenc a Zila Kávéházi esték műsorvezetője is. Egy jól összefogott, sallangoktól mentes, nagyszerű bemutatkozás, verselés tanúi voltunk. Mindhárom napon a vendégeink bemutatkozása után a 30 éves Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének tagjai következtek, akik rövid személyes bemutatkozásuk után, beszéltek irodalmi munkásságukról és alkotásaikból is egy-egy csokrot nyújtottak át a résztvevőknek. A műsor végén pedig a zene vette birtokba az Alkotóházat, a táborhelyet, ahol Pető Edina ének művész, Grijnovicz Anikó a TV 2 Zenebutik tagja, Ambrus Edit erdélyi népdalénekes, és a Rózsahölgy duó teremtett fergeteges jó hangulatot, ők mindannyian a Baráti Kör tagjai. A fürdőzni vágyók, és úszni tudok a késő délutáni órákban, már a hűs medencéből hallgatták a zeneszót. Hála és köszönet Menyhei József és Leitheizer János gazdálkodóknak, akik a tábor tagjainak élelmezésében nyújtottak óriási tárgyi segítséget. Köszönet Mészáros Sándor a „nemzet szakácsának” aki barátságból főzött a tábor lakóinak mennyei étkeket. Köszönet Takácsné Erikának, Mesznéder Klárikának akik a tábor háziasszonyai voltak. És köszönöm minden művészettámogató barátomnak akik bármilyen módon is hozzájárultak, hogy e három napon lehetőségük volt alkotótársaimnak műveik bemutatására, szellemiségük kibontakoztatására, szakmai megbeszélésekre, véleménycserékre, bemutatkozásra, ismerkedésekre, egy ideális, kellemes, baráti környezetben.

Azt hiszem, az írótáborok szervezésébe kezdünk belejönni, és ha ezek a baráti jellegű összejövetelek rangban nem is azonosak a tokaji nagytáborral, azért mindenképpen fórumok és alkalmak arra, hogy az írók és költők, Bács-Kiskun megyeiek és nem Bács-Kiskun megyeiek találkozhassanak a közös ügy, a magyar népköltészet és irodalom ápolása érdekében.

KAPCSOLATAINKRÓL RÖVIDEN

Kecskemét polgáraival, a közönségünkkel, ha röviden jellemzem a kapcsolatunkat, azt mondanám, hogy népszerűek vagyunk. Egyre jobban felfigyelt ránk a város és egyre többet hívtak minket a köztéri szereplésekhez a kis színpadokra egy-egy jeles napon vagy városi ünnepély alkalmával. 2015. augusztus 20-án a Kistérségi Termelők Közössége meghívására vettünk részt az ünnepi műsorban.

K. Szabó Benedek, a hősök napja alkalmából és az '56-os megemlékezések kapcsán több alkalommal is a köztéri szobroknál és a temető kopjafáinál Antaly István és Kovács I. József hazafias verseivel érdemelte ki a közönség figyelmét. (Tisza táj '56 c. vers Kovács I. Józseftől, majd Antalffy István: Doberdó c. verse és Herczeg Lajos Katonasír c. verse)

A 30 évvel ezelőtt részünkre helyet adó művelődési ház művészeti csoport vezetőjére, Farkas Gáborra örökre nagy tisztelettel gondolunk vissza. Köszönjük Bárdos Ferenc, majd Bak Lajos igazgató urak támogatását. Köszönjük még Vajda József kultúratanácsnok, majd Labancné Krámos Krisztina összekötőnk, és Toórkosné Erika kordináló munkáját, barátságát.

A mindenkori város vezetésével a kapcsolatunkat összességében jónak mondanám. Az ingadozás a vezetői egyéniségektől függ. Nem mindegy hogy régi vagy a jelenlegi párt városatyái, képviselőtestülete milyen szemléletű, és érzékeny-e a közművelődés mellett a város kulturális helyzetére. Egy biztos, amióta én itt élek, lassan 30 éve (és már részben előtte is), ez a város mindig is fejlődött és szépült, és minden vonatkozásában a politikai harcok, a generációs váltás, a fiatalok jövőképhiánya és egy-egy vonatkozás is számos rétegként eredő gazdasági és érzelmi ingadozás rányomja a bélyegét a helyi kultúrára is. Még akkor is, ha Kecskemét volt A magyar kultúra fővárosa és a közeljövőben szeretnénk elérni Az ifjúság kulturális fővárosa címet.

Katona László polgármester úr időnként még az irodalmi kör rendezvényeire is ellátogatott, és csekély összegekkel egyénileg támogatta a rendezvényeinket. Dr. Szécsi Gábor polgármestersége alatt a baráti körünk fénypontját élte meg. Kecskemét kétszeri

polgármesteri időszaka alatt Szécsi Gábor nemcsak verseket írt és tudományos értekezéseket, hanem anyagilag és erkölcsileg is támogatta baráti körünket. (Versei a Jelen-lét lapunkban és az Üzen a Homok II. antológiában megtalálhatók.) Szakított időt arra is, hogy néhány alkalommal megjelent a művelődési házban irodalmi délutánjainkon, és baráti társaságunk tiszteletbeli tagja lett. Ő volt az az irodalmi és poétavénával megáldott polgármester, aki nem papírról mondta beszédeit, fejből idézett nagyjainktól versidézeteiket és a nagy emberek mondásait. Nagy humán ismereteiről, irodalmi és lírai érzékenységről talán csak filozófiai és tudományos ismeretei nagyobbak. Ezért is érdemelte ki a professzori rangot, és nemcsak a Kecskeméti Tanítóképző Főiskolán, de a Szegedi és Pécsi Egyetemeken is tanít jelenleg is. Ő volt annak a népművelési és oktatási ötletnek a megálmodója is, hogy a nyugdíjasoknak egy egyetemi képzése induljon meg Kecskeméten a Mindentudás Egyeteme címmel. Polgármestersége alatt kaptak Pilinszky-díjat: Antalfy István, Kovács László, Vörös József és Kovács I. József, és a Magyar Kultúra Lovagja lett: Antalfy István

Zombor Gábor (országgyűlési képviselő) polgármesterünk, majd Szemereiné Pataki Klaudia polgármestersége alatt Mák Kornél alpolgármester feladata volt a kulturális kapcsolatok figyelemmel kísérése, támogatása. Humán gondolkodású, nagy intelligenciával és hittel megáldott ember lévén, minden tőle telhető támogatást megadott Baráti Körünknek. Úgy anyagilag (pályázatok útján), mint erkölcsileg is elismerték a társaságunkat. Ezáltal méltóképpen ünnepelhettük meg a Baráti Kör 25 éves fennállását és a tíz éves Toll és Ecset Alapítványt. Reméljük, hogy a 30 éves ünnepünkhöz is megadnak minden segítséget. Az ő polgármesterségük alatt kaptak miniszteri kitüntetéseket, díjakat alapító tagjaink is. Dekker Pálné miniszteri kitüntetést, Antalfy István a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetését kapta irodalmi és újságíró munkásságáért. Kovács I József az 1956-os forradalom 60. évfordulója alkalmából az 56-os Bajtársi és Baráti Szövetsége és Kecskemét Megyei Jogú Városi Szervezete nevében Emlékkeresztet kapott irodalmi munkásságáért. Ezen időszak alatt lett a Magyar Kultúra Lovagja: Kovács I. József és Kovács Sándor Pál is.

Elmondhatom, hogy Kecskemét Város Önkormányzata (az évtizedek alatt ha nem is egyforma mértékben) működésünk minden időszakát vizsgálva, mindig is támogatta a KBK működését és kezdeményezéseit.

A megyei vezetőinkre mindez viszont egyáltalán nem volt jellemző. Az elmúlt 30 év alatt a megyei Pilinszky-díjak kiadásán kívül semmiféle értékelhető kapcsolatunk nem alakult ki a megyével. Itt jómagamnak is kritikát kell gyakorolnom, talán nem voltam elég céltudatos és rámenős a megyei szervekkel való kapcsolatok ápolásában. Ezidáig nem tudtam párbeszédet kialakítani és segítő szándékot elérni egyetlen vezetővel sem. De könyvünk készítése közben felkerestem Rideg László elnök urat, aki jó szívvel a segítségünkre sietett és anyagilag is megtámogatta Krónikánk kiadását. Hálás szívvel köszönjük neki. Továbbá köszönetet mondunk Kunszentmiklós; Szabadszállás; Fülöpszállás; Kunszállás; Kiskunfélegyháza polgármestereinek anyagi támogatásaiért is.

A helyi irodalmi körökről és a városi irodalmi körök kapcsolatáról már több helyütt is írtam érintőlegesen. Voltak és vannak találkozási pontok, de az irodalmi egység és a jó kapcsolatok még mindig a 30 év elmúltával sem kielégítőek városunkban. Ezen körülmények taglalására szánhatnék egy külön önálló fejezetet is, de nem teszem, mert még mindig nem látom tisztán az okát.

Habár az önkormányzatilag is kezdeményezett összevonások, pl. a Hírös Agóra létrejötte ad már némi esélyt az egységes célok és koncepciók létrehozására.

A 40 éves tradicionális Forrással, mint irodalmi lappal és az úgynevezett irodalmi műhellyel (kinek és minek a műhelye, ma már teljesen elszakadt a várostól, és lassan a megyétől is, ez az én személyes véleményem) a 30 év alatt közönyösségük miatt nem sikerült érdemleges kapcsolatot kialakítanunk, ők teljesen elzárják magukat a népi íróktól. A két irodalmi körre a párhuzamosság és az egymás mellettség ugyan jellemző, de mindenki teszi a maga dolgát.

Az elmúlt évtizedek alatt ugyan voltak kezdeményezések (többnyire csak a KBK részéről) a közelítésre, és néhány évig még reményem is volt talán az együttműködés lehetőségére. Még 2008-ban a Magyar Jövő Irodalmi és Társadalmi Folyóiratban (2008/XXVI

évfolyam 2. számának 82. oldalán reménykedően és bizalommal vallottam erről dr. Laczkó András által készített riportomban.

Tehát egymás mellett és nem együtt – én ezt úgy szoktam megfogalmazni, hogy egy folyón evezünk különböző méretű és színű hajókkal, egy közös cél felé a békés egymás mellett élés jegyében, no meg elég nagy ez a város, elférünk benne. Mindezek ellenére vannak és voltak találkozási pontjaink egy-egy koszorús költőt illetően, például az általunk szervezett Faludy-irodalmi estekre két alkalommal a Forrás is ellátogatott.

A többi irodalmi és művészeti jellegű társaságokkal már intenzívebb kapcsolatot tudtunk kialakítani, például: Katona József Társaság Művészpresszói beszélgetések vagy a Magyar Irodalom Művészeti Történeti Társaság, Ifjúsági Irodalmi Kávézó és a Hírös Agórában működő összes civil szervezettel olyképpen, hogy rendezvényeikre rendszeresen meghívják előadóinkat és versmondóinkat. Ezeket a szervezeteket a kétoldalú kapcsolatokban jó szándék és kölcsönös segítőkészség jellemzi. Jó a kapcsolatunk a kecskeméti múzeumokkal, a Katona József Színház művészeivel, mert az elmúlt évtizedek során számos színész is szerepelt a rendezvényeinken (Vitéz László, Hol Zsuzsa, Turpinszky Béla, Csombor Teréz, Pál Attila, Váry Károly és még sokan mások).

A megyei jellegünkéből, mint azt már írtam is, az utóbbi években sokat veszítettünk, részben anyagi problémák és segítőkészség miatt. Azért még mindig vannak, főleg a Kecskemét közeli településekről rendszeresen vagy időközönként bejáró tagjaink (pl. kiskunhalasi József Attila Irodalmi Kör minden évben legalább egy alkalommal vendégszerepel nálunk, tagjai közül többen baráti körünk tagjai is, ezen kívül vannak még tagjaink Izsákon, Baján, Harkakötönyön, Kiskunfélegyházán, Kecelen). Sajnos ez már csak töredéke a 10-15 év előtti tagságnak, amikor is járva a megyét, illetve meghívva a helységek irodalmárait, pl. Bajai Napokat, Kécskei Napokat, Kiskunfélegyházi Napokat tartottunk, és nagyon sok megyei helyiségben szerepelt művészeti csoportunk.

Országos és világviszonylatban is voltak és vannak kapcsolataink, többnyire az interneten keresztül. Számos vidéki és fővárosi irodalmi körrel tartunk rendszeres kapcsolatot évtizedeken keresztül: Krúdy

Irodalmi Szalon Budapest, Kláris Újság és Kiadó rendezvényei, a Magyar Jövő és a Népi Krónika Irodalmi Lapok szerkesztősége és rendezvényei. A Magyar Újságírók Közösségének tagjaként éveken keresztül többször részt vettünk Budapesten a Magyarok Házában rendezett Hitvallás Irodalmi Társaság rendezvényein.

Ezen kívül igen jó a kapcsolatunk a szegedi és az egri irodalmi körökkel. Magyar Irodalomtörténet Társaság Heves Megyei Tagozatával szoros kapcsolatot tartunk. Az Agria irodalmi művészeti folyóiratban már rendszeresen jelennek meg írásaink.

Megjegyzendő, hogy ezekkel a társadalmi körökkel az öt év alatt helyenként ugyan gyengült, mert túl sok vezéregyéniség eltávozott az élők sorából, pl. Kis Béla Kazincbarcika vagy például a győri Probuvszky Ildikó által vezetett társaság, és Maczó János betegsége miatt lassan teljesen elmarad a kapcsolat a Magyar Jövő és a Népi Krónika (már csak időlegesen megjelenő) irodalmi lapokkal.

Írásaimból azt hiszem, egyértelműen az is kitűnik a társirodalmi körökkel való kapcsolattartásunkról, hogy az elszegényesedés és a támogatottság hiánya rányomja bélyegét. Sok helyen nincs megújulási folyamat és szinten tartás sem, főleg az anyagi okok és az elöregedés problémája miatt. Egyre több jól működő irodalmi kör szűnik meg támogatottság és áldozatvállalás hiánya miatt. Oly kevés már a 20-25-30 évet maga mögött tudó társaság. Mindenképpen fiatalítani kellene és a civil szférán belül nagyobb támogatást nyújtani az irodalmi társaságoknak és baráti köröknek. Egyetlen pozitív és előre mutató fejlődés az internetes publikálási lehetőségek és kapcsolattartások terén mutatkozik, úgy a belföldi, mint a külföldi irodalmi társaságokat illetően. Társaságunknak is vannak még érdemleges kapcsolatai Erdéllyel, Szlovákiával, Törökországgal és Japánnal. Tagja vagyunk a Kárpát Medencei Irodalomtörténeti Társaságnak.

A 30 évünk alatt 349 fő volt tagja, pártoló tagja vagy tiszteletbeli tagja a Baráti Körünknek. Közel 30 fő már az égi kávéházban mondja verseit és írásait. Sokan elköltöztek, más városokba. Nagyon sokan csak rövid ideig voltak tagok, mert anyagi támogatást, könyvkiadási lehetőséget vártak volna tőlünk. Egy-két személy viszont önállósítani szerette volna magát, de ezek a körök rövid időn belül mind megszűntek. Az elmúlt időszak alatt 716 főt mutattunk be az általunk

szerkesztett folyóiratainkban, antológiáinkban az országból. Nagy L. Éva közel 600 interjút készített az országhatáron belül, sőt az országhatáron kívül élő alkotókkal is.

Üzenet az utókornak

*Vagyunk kovász, leszünk kenyér,
Szellem-kenyér, lélek-kenyér.
Leszünk kürtös, harsány, hangos,
Citerázó és cimbalmos.*

*Leszünk tűz, mert vagyunk parázs,
Gyújtószikra, mécses, lámpás.
Vagyunk, voltunk, vagyunk, leszünk,
Fényhasábot tüzet viszünk.*

Kedves Olvasóink, barátaink, volt, és jelenlegi tagtársaim!

Lassan a visszaemlékezés végére érek. Emlékeim apró résein át felfelderengtek a képek. Az elmúlt harminc évet igyekeztem objektíven bemutatni, természetesen az én „szemüvegemen” át, de remélem, hogy akik még közöttünk élnek, bizonyára egyet értenek velem, ha még az idő oly sok mindent meg is szépít számunkra. Egy biztos, hogy mi voltunk, és vagyunk, minket letagadni nem lehet már.

Hogy meddig működünk, mint Baráti Kör?

Azt nem tudhatom, de az elmúlt 30 év már egy hagyaték részünkről. Sokféle emléket, lenyomatokat, bevésődéseket hagyunk az emberek emlékezetében. Az alkotásainkból vajon marad-e egy-egy vers vagy verstörödé, azt nem tudhatom, de azt biztos tudom, hogy egy „csipetnyi halhatatlanságra vágyódik” minden alkotó ember.

A teljesség igénye nélkül, úgy is mondhatnám, hogy csak dióhéjban mutattam meg magunkat, hiszen ha valaki is kíváncsi lesz ránk, annyi archív felvétel mesél majd helyettünk, hogy talán évekre munkát ad egy kutatónak.

Azért bízom benne, hogy az alkotók egy részének vallomása, életének bemutatása is egy nagyon lényeges része ennek a könyvnek. A bibliográfiai részből viszont megtudhatjuk, hogy milyen minőségű, és mennyiségű alkotásokat hagyott hátra a poéta.

Tudom, hogy ez a rohanó világ igen gyorsan felejt, és vészesen átrendeződik sok minden. De vállalom és hiszem, hogy a tiszta forrásból eredő nép-nemzeti szellemiség megőrző ereje az megmarad alkotásainkban.

Mi még hiszünk

*Mi még hiszünk az alkotó erőben,
S, hogy megértést talál a szeretet,
Hogy emlékeink fénye
túlélhet minket,
Az idő nyom rá majd bélyeget,
aranyverettel, ezüstverettel.
S kisugárzásainál melegszik az ember.
Bevéstük rovasink porba, kőbe, fába.
Lészen e visszhangja?
Mit mond majd a fáma?
Nem tudom, csak érzem,
nem éltünk hiába.*

Kovács István József elnök

SZÓT KÉREK A SZERKESZTŐ JOGÁN

„Egy korszak irodalmát nemcsak a csúcsok képviselik, nemcsak két-három kiemelkedő nagyság neve. Az irodalom élő organizmus, amelyben nélkülözhetetlen szerepe van minden olyan karakternek, amely új színt, árnyalatot vagy gondolatot tudott hozzátenni az egészhez, és tiszta szólamot játszott a költészet szimfóniájában.”

Az volt a feladatom, hogy keressem, kutassam, válogassam, majd szerkesszem össze az elmúlt 30 évben a megyében élő, vagy valamilyen formában hozzánk kötődő tollforgatók életéről szóló anyagot, bemutatkozást, hagyatékuk töredékét, hogy bizonyítékként az utókorra hagyjuk, hogy éltek, voltak, alkottak a könyvben szereplő közel száz alkotó. Ettől jóval többen kerültek a Baráti Körünk látószögébe, de én megpróbáltam a teljesség igénye nélkül kiválasztani azokat, akikről elmondhatjuk, hogy valamilyen formában kötődtek is hozzánk, mert tagok, tiszteletbeli tagok, avagy pártoló tagjaink voltak.

Talán azért is kaptam ezt a feladatot, megbízatást, mivel a poéták kilencvenöt százalékaival az elmúlt tizenöt év alatt én készítettem, hosszabb, rövidebb interjúkat. Mint a Kör titkára, megismerkedtem a már eltávozottak életével, és alkotásaikkal is. A saját riportjaimon kívül csak néhány alkotótársnál kellett forrásként más írását felhasználnom. Forrás: Jelen-Lét, Üzen a homok, Montázsmagazin, Értékmegőrző bizottság anyagait szerkesztettem be.

A hónapokig tartó munkám során sokat elmélkedtem a zömében műkedvelő költők, írók életéről, munkájáról, alkotásaink milyenségéről. Ezeknek az alkotásoknak zöme - hiába vannak könyvbe bűjtatva - majdan az ismeretlenség homályába költöznek, nem maradnak meg, mint a népköltészet. De talán nem is ez a mai ember célja, hanem képet szeretne alkotni önmagáról, érzéseiről a szépre-jóra törekvés, a szeretetre, a barátságra áhítózó, a mélység és magasság megtett utait köbevéső önmagáról.

Mint már az elején is mondtam, mi nem hivatásos alkotóművészek vagyunk. Valamennyiünk élete, mint bárki másé a

megszületéssel kezdődik, és az égiek hívásával véget is ér. A köztes idő hossza és minősége mindenki számára más és más. Az élet nagy drámái sajnos utat keresnek életünkbe. Észre sem vesszük, hogy már fuldoklunk az ár hullámai között. A végzet halk szavú, kínzó és szívszorító. Csak rajtunk múlik, hogy hogyan tudunk megbirkózni a reánk kimért sorssal. Van, akinek sikerül, van, akinek nem, de az életünk drámái vésetként örökre a szívünkbe fészülnek.

Zömében ezek az oly sok rosszat megélt emberek ragadnak tollat, és gyógyírként használják a leírt soraikat, majd a fájdalom csökkenésével lassan besurrannak az alkotásokba az életörömök is. Különböző alkotások születnek, ezek függenek a kortól, származástól, az iskolázottságtól, ideológiai háttértől, és bizony magától az embertől, hogy milyen alázattal festi meg a szavakat, és mennyire tiszta szólamot játszik abban a bizonyos szimfóniában.

Manapság egyre több szépkorú ragad tollat, hogy a megélt emlékeinek „köszobrot” állítson, és ez által egy nagyon jó, és kellemes időtöltést talált ki magának. Emberileg, csak helyeselni tudom. Ma mindenki eljuthat a közlés előterébe, nem kell már az asztalfiának írnia. Ma már a világhálón sokan észreveszik műveiket, tehetségük, ambíciójuk, lendíti őket előbbre.

Érdemes megfigyelni, hogy íróink, költőink, mennyire a mai világunk problémái, eseményei közepette élnek, éreznek, gondolkodnak. Ők valamennyien az írás jegyesei, kiknek nem hites kötelezettsége, hivatása az írás, de vonzalmuk boldog kényszere vallomásokra serkentik őket. Remélem, hogy alkotótársaim soha nem feledkeznek meg, arról, hogy óriási felelőssége volt, és van ma is minden tollforgatónak.

Kedves Olvasóink, kívánom önöknek, hogy olvassák, érezzék át sorsunkat, hiszen ezek vagyunk, ilyenek vagyunk, így alkotunk mi poéták, itt a 650 éves Kecskemét szívében.

Nagy L. Éva

A Millecentenárium 1996. május 26.

Ópusztaszeri ünnepség tiszteletére

Az 1996. május 26 (Pünkösöd vasárnap) Ópusztaszeren megrendezett jubileumi országos rendezvényen a Nemzeti Történelmi Emlékpark és a Feszty körkép átadási ünnepségén irodalmi körünk tagjai is részt vettek Kovács István József, Kovács Sándor Pál dr. Turay Gábor Kamil és Szénási Pál Bertalan személyében és szereplésében.

Erre számos szereplést biztosító és sok-sok előadó szerepeltető rendezvényre Sugár György s kecskeméti Napsugár Szabadidősport Egyesület vezetője is készült, meghökkentő ötletével. Megálmodta, majd megszervezte és életre hívta az évszázad nagy sakkerbi-ét, az Árpád Fejedeleme Emlékverseny és Honfoglalás Kupa címszó alatt.

Ötszáz ötven sakktáblán 1100 fő sakkozott mintegy szimbolizálva a honfoglalás millecentenáriumát.

Ez volt a cél, ugyan nem volt egészen 550 tábla a pusztában kirakott kecskelábú asztalon és 1100 versenyző sem, de így is monumentális volt a játék.

Sugár György felkérte Kovács István József kecskeméti költőt, hogy írjon e monumentális nagy játszmahoz.

Ennek a kérésnek eleget téve született meg a Nagy játszma c. szimbolikus vers, mely az alábbiakban olvasható. A vers elhangzott az Árpád fejedelem emlékmű előtt felállított színpadon. Délutánra már több ezres ünneplő tömeg színe előtt előadta Szénási Pál Bertalan kecskeméti dalszerző oly sikerrel, hogy kétszer is visszatapsolták. A zenekar akivel Szénási énekelt és játszott gitáron szintén Kecskemétről jött.

Szintén Sugár György ötletei alapján készítették el kecskeméti művészek a győztes sakkcsapat nagydíját az ún. Milleneumi Sakk Trófeát, melyet Ábel Lajos vezetésével a vidékiekből álló sakkcsapat nyert meg a fővárosiakkal szemben.

A vidék csapatának harci jelmondatát Kovács I. József költő az alábbiakban fogalmazta meg:

*Nem elég csupán a harci mámor,
Hisz Szent cél ezért hát győzni kell!*

NAGY JÁTSZMA

Száll az idő egyre, a Föld is forog,
mögöttünk állnak kemény századok.
Ezeregyszáz év, ősi kopjafák...
maroknyi nemzet, csodál a világ.

Voltunk nomádok és pogány magyarok,
nyugatot nyilazó hunok,
majd Krisztus keresztjét felvette a nép,
István fenn hirdette Jézus szent hitét.

Pannónia nagy volt, most kicsi ország.
Árpád családfáján virágzik sok ág.
Dúlt a tatár, török, labanc, muszka is,
Európa védbástyája vagyunk ma is.

Germánok, szlávok közt hullattuk vérünk,
csatákban telt el az ezerszáz évünk.
Szép hazát épített dolgos férfikar,
bár tépdeste népünk száz és száz vihar.

Ősök foglaltak hont, hazát teremtvé,
hatalmas és oly nehéz volt a játszma,
Kárpát-medence sakk-kockáin mostan
verseng az ország szebb jövőre várva.

A MILLENEUMI SAKK TRÓFEA
megalkotásában résztvevő kecskeméti művészek névsora:

1. **Gáspár Péter** (Kecskemét, Hetényegyháza) fafaragó művész. tölgyfából faragta ki az ősmagyar tarsolylemez motívumokat és bevészte az vers idézetet a Nagy Játzsma c. versből.

*„Ezeregyszáz év és ősi kopjafák
Maroknyi nemzet csodál a világ.”*

(Kovács István József
Szikrapattogás c. verseskötetének 169 oldalán található)

2. **Nagy Judit** tűz zománc művész (középső fő alak a lóhátról nyilazó hun-magyar harcos és a négy címerpajzs)
3. **Kovács István József** költő: Nagy játzsma című verséből az idézet
4. **Szénási Pál Bertalan** dalszerző: a Nagy Játzsma című vers megzenésítője és énekese. a rockosított dalt többször is játszotta a Kossuth Rádió és a KTV. Jelenleg csak archívumokban található meg a szerzőknél.
5. **Molnár Dixiland Band** zenekar, mely koncertet adott.

Az ötletadóval és a művészekkel együtt öt fő kecskeméti hazát szerető polgár alkotói tevékenysége fűződik e tróféához, mely jelenleg az Ábel Lajos által vezetett Kecskemét Sakk-kör birtokát képezi. (De különböző rendezvényeken kikérhető és kiállítható a közönség elé. Ezt már számtalan esetben meg is történt. 1996-tól úgy az irodalmi-, mint a sportrendezvényeket illetően)

A trófea részletezése és részeinek leírása:

1.

2.

3.

4.

Kozicz János heraldikai szakértő címerelemzése:

1. címer: A hivatalos magyar államcímér, azaz a Magyar Köztársaság 1990. július 3-án elfogadott jelenleg is hatályos jelképe. (A mai formájának tervezője Piros Tibor Munkácsy-díjas grafikusművész volt.)

Leírása: „Magyarország címere hegyes talpú, hasított pajzs. Első mezeje vörössel és ezüsttel hétszer vágott. Második, vörös mezejében zöld hármasként halomnak arany koronás kiemelkedő középső részén ezüst kettős kereszt. A pajzsban a magyar Szent Korona nyugszik.”

Természetesen 1990-es államcímérünk is több évszázados – majd egy évezredes – fejlődés eredménye. A címer elemei két ősi magyar szimbólumra vezethetőek vissza. Az árpádsávokra (*vörössel és ezüsttel hétszer vágott mező*) és Szent István apostoli királyi keresztjére (*ezüst kettős kereszt*). Mindkettő történeti gyökerei a címerek kialakulását megelőző, preheraldikus korszakba vezetnek. E szimbólumok évszázadokon át saját jelentéssel bírtak és külön életet éltek. Csak a 15. században egyesültek, szimbolizálva a korabeli Magyarországot. Részletes elemzésüket a 2. és 3. címer bemutatása során végezzük el.

Az 1990-es (egyesített) kiscímér legkorábbi előképe I. (Jagelló) Ulászló magyar és lengyel király 1442. évi titkos pecsétjén jelent meg.

Igaz, a címert itt még nem fedte korona. Hasonló címer jelent meg a király 1442-1443 között Budán vert ezüst dénárján is.

Az egyesített címer ezt követően alkalmanként bukkant fel, elsősorban a 15-16. századi numizmatikai anyagban, főként garasokon, dénárokon és obulusokon, szinte minden esetben korona nélkül. Többek között:

V. (Habsburg) László magyar és cseh király 1453-1457 között Körmöcbányán vert ezüst dénárján.

I. (Hunyadi) Mátyás magyar király 1458-ban Körmöcbányán vert ezüst dénárján.

II. (Jagelló) Lajos magyar és cseh király 1521-ben Budán vert ezüst garasán.

A címerpajzsot fedő korona kezdetben gótikus stílusú nyitott korona volt. Ilyen látható I.(Jagelló) Ulászló 1444-es réz dénárján, illetve reneszánsz stílusban I. (Hunyadi) Mátyás magyar és cseh király 1476 körül készült trónkárpitján.

Ezt követően, a reneszánsz korban a Szent Koronához hasonló stilizált, zárt korona jelent meg a magyar címerpajzs felett. Ilyet láthatunk II. (Jagelló) Ulászló magyar és cseh király 1504-ben Körmöcbányán vert ezüst tallérján.

A címet fedő magyar Szent Korona naturalisztikus ábrázolása először II. (Habsburg) Mátyás magyar, cseh király és német császár 1608-as koronázási emlékérmén és 1609-ben Körmöcbányán vert ezüst féltallérján jelent meg. Azóta - kisebb megszakításokkal (1849, 1918-1919, 1946-1989) - a Szent Korona szerves kiegészítője a magyar államcímernek.

2. címer: Nyilvánvaló, hogy az itt bemutatott címer az árpádsávos címer kíván lenni. Sajnos hibás az ábrázolás. (A hétszer vágott mező helyett esetünkben csak hatszor vágott mezőt látunk. Így eggyel kevesebb a pólyák száma. A színezés is eltér a hivatalostól. Az első pólya a hagyományos vörös helyett hibásan fehér, azaz ezüst lett.)

Az árpádsávos címer az 1990-es államcímerünk egyik meghatározó eleme. A magyar hagyomány – Werbőczy 1514-es Tripartitumának nyomán – a hétszer vágott mező négy ezüst pólyáját Magyarország négy nagy folyója (Duna, Tisza, Dráva, Száva)

szimbólumának tartotta. Manapság van olyan felfogás is, amely szerint a hétszer vágott mező a hét magyar törzs szövetségét jelképezné. Történeti bizonyíték erre azonban nincs. Ugyanakkor a hivatalos történettudomány is, Bertényi Iván nyomán a jelképet az Árpád-házi királyi családhoz köti. Történetileg igazolt legkorábbi tárgyi emléke I. (Szent) István király 1000-ben vert koronázási érmén látható. Az itt megjelenített királyi lándzsa lobogója sávos. A kereszténység felvételének időszakában az apostoli királyi kereszt szimbólum egy időre háttérbe szorította. Így a magyar uralkodói pecséteken viszonylag későn, a 12. század végén jelent meg.

Először Imre király foglalta címerpajzsba 1196-ban. Ilyen árpádsávos címet láthatunk Imre király 1202-es, II. András király 1205-ös kettős felségpecsétjén és II. András 1222-es aranybulláján is. Ezek nyomán a külföldi heraldikai irodalom évszázadokkal később is az árpádsávos, hétszer vágott mezejű címerpajzsot tekintette az ország és a királyság jelképének.

Az Árpád-házi uralkodók címerhasználatukban – IV. Béla 1235-ös trónra lépésével – visszatértek az apostoli kereszthez. Így fokozatosan az árpádsávos címer a királyi hercegek és az uralkodói családtagok különálló jelvényévé vált.

Az Árpád-ház 1301-es kihalását követően a vegyes-házi királyok rendre visszavették – az egyre összetettebb címerükbe – az árpádsávokat. Ezzel kívánták a heraldika nyelvén üzeni, hogy női ágon ők is az Árpád-házi uralkodók leszármazottai, így jogot formálhatnak a király igazi jelvényére, az apostoli keresztet megjelenítő címerre. Így tettek az Anjouk, a Luxemburgok, a Jagellók, a Hunyadiak, a Szapolyaiak és a korai Habsburgok.

Idővel a jelképek sajátos jelentése elhalványult, a két címer közötti különbség feledésbe merült, szimbolikus üzenetük összeadódott. I. (Habsburg) Ferdinánd (1526-1564) uralkodásának idejére már mindkettő együtt jelképezte a magyarokat, Magyarországot, a Magyar Királyságot.

3. címer: A koronás hármashalomból kiemelkedő apostoli keresztet ábrázoló címet a magyar hagyomány I. (Szent) István királyunkhoz köti. Okkal, hiszen Szent István ugyanúgy, mint az

apostolok, előzmények nélkül teremtette meg Magyarország egyházszervezetét.

Az apostoli királyi kereszt kezdetben – a korai Árpád-házi királyok idején – még nem kettős kereszt, hanem egyágú latin kereszt volt. Ezek jelennek meg a korszak pecsétörténeti és numizmatikai emlékein, a keresztény Magyar Királyság politikai hatalmának jelképeként.

A latin apostoli kereszt III. Béla uralkodása kezdetén, 1172-től vált – feltehetően bizánci hatásra – kettős keresztté. Ő volt, aki a pápa javára lemondott a magyar apostoli királyokat korábban megillető investitúra jogáról. A jogról a szentszék iránti lojalitása miatt lemondott, de annak emlékét kívánta megörökíteni és mindenki számára nyilvánvalóvá tenni. Úgy gondolhatta, hogy az előkelőbb kettős kereszt szerepeltetése hangsúlyosabban jeleníti meg az üzenetet.

Címerpajzsba a kettős keresztet először IV. Béla királyunk foglalta 1235-ös felségpecsétjén. Ekkor még lebegő formában ábrázolták. A kettős kereszt apostoli keresztet megjelenítő címer az utolsó Árpád-házi királyok idején (V. István, IV. László, III. András) vált a magyar uralkodók megkülönböztető jelképévé. Ábrázolták lebegve, virág és töviskoszorús díszítéssel, dombra és oltárra emelve is. A gótikus ívű hármaskör állítva először 1301-ben, Vencel király kettős felségpecsétjén jelent meg. A mai formáját Nagy Lajos 1357-es második felségpecsétjén nyerte el. Mivel a hármaskör színe általában zöld, természetes halom lehetett az előképe, mely összefüggött a koronázási dombbal.

A Habsburg korszakig a királyi kettős pecsétek meghatározó szimbóluma volt az apostoli kereszt. Mohács utáni uralkodóink már ritkán szerepeltették önálló címerként. Először negyedelt, majd felezett címerpajzsban egyesítették az árpádsávval, így alkotva meg Magyarország kiscímerét, amely a mai állami címerünk is.

4. címer: Turult ábrázoló címer. Az ősi krónikáinkból ismert turulmadár az Árpád-házi uralkodó család nemzeti totemállata volt a vándorlás és honfoglalás korából. Jelvényként igen, címerként azonban sohasem használták. Az élő heraldika korában a turul már

kiszorult az uralkodói jelképek sorából. Helyét átvette a keresztény uralkodó személyét hitelesebben megismerő apostoli kereszt.

A turul ilyen címerpajzsba foglalása önkényes újkori jelenség lehet, egyéni és személyes indíttatással. Mai történelmi elképzelés múltba való visszahelyezése és tárgyiasítása. A címeren látható turulábrázolásnak két régészeti előképét feltételezzük. Az egyik a nagyszentmiklósi aranykincs 7. számú korszának turul ábrázolása. A másik a rakamazi hajfonatkorong pár turul ábrázolásai. Az előbbi az avar kor végére, az utóbbiak a magyar honfoglalás korának kezdetére vezetnek időben minket. E korszakokban a közösségi jelképeket rúdra tűzve, hordozható jelvényként, vagy pajzsra festve harci védőfegyverként alkalmazták. Ez utóbbit azonban a heraldika szabályai alapján nem tekinthetjük címernek. Az ősi turul szimbólumot megjelenítő újkori címeralkotás szervesen illeszkedik a fent tárgyalt magyar történelmi jelképek sorába. Jól kiegészíti azokat, teljessé téve nemzeti jelvényeink sorát.

A fafaragó művész a csodálatos címereket egy kör alakú díszasztalba foglalta. Felületének dekoratív faragása a honfoglaló őseink palmettás, növényi indákat megjelenítő, fonatdíszes művészetét idézi. Különösen a rakamazi honfoglaláskori tarsolylemez díszítésével mutat hasonlóságot.

Kerek pajzsunkból fény erő
(fóhász az ősi múlthoz)

Kerek pajzsunkból fény-erő
Erősít...- oly felemelő-
Jelkép a múlt... szent üzenet,
Ragyogd be árva népemet!

Tölgyfába véssett verssorok,
Címerpajzsokból tűz lobog:
Tarsolylemezben századok
Sakktáblán „táltosló” dobog.

Dobog a föld, nyerít a ló
Regösök hangja hallható.
Sámán-dobok pergésén... Ó!
Dicsérő ének, és sirató.

Címerpajzsok, évszázadok
jelképein a fény ragyog
és ősi 1100 év és ősi kopjafák
maroknyi nép, csodál a világ.

Nyilazó ősi hun-magyar
Történelmünk itt vésve van.
Kerek-korong... pont-végtelen,
Ezer-száz év nem dicstelen.

Nagy játszma volt az szent igaz
A múltunkból még jó vigasz!
Erőnk tápláló vésetek
Segítsetek! Segítsetek!

(Ópusztaszer 1996 V. 26. és a Feszty körkép átadásának ünnepségére, 1100 éves fennállásunk tiszteletére a trófeáról Kovács István József)

Meg kell jegyezni még a Millecentenárium ünnepséggel kapcsolatban, hogy ez alkalommal két kecskeméti költő könyve került rövid bemutatásra, a szerzők dedikálásával.

Turai Gábor Kamil: Metafizika c. tudományos filozófiai mű
Kovács István József: Szikrapattogás verses kötete

Az irodalmi bemutatkozás mellett Kovács Sándor Pál birkózó mesteredző a Kunsági Küzdő Játékok alatt mutatta be tanítványával az alábbi birkózó virtuskodó játékokat, mint pl:

kun kabakolás
tuskólopás
bot birkózás
kiskun derékhúzás

(kunsági küzdő páros játékok)

A bemutató előtt elhangzott a „A magyar virtus” c. vers Kovács István Józseftől.

Résztvettek még az ünnepségen Kecskemétről Pál Attila színművész, Kállai Erzsébet TV bemondó.

Kecskemét város méltán lehet büszke művészetére és nemzeti hagyományaink ápolásában és annak tudatosításában jeleskedő polgáira.

ALKOTÓINK ÉLETÚTJAI

Ambrus Edit erdélyi születésű népdalénekes, bútorfestő**Editkém, kérlek, mesélj magadról és a szülőfaludról!**

Jobb helyre nem is születtem volna! Erdélynek ez a kicsi székely faluja, Szentegyháza úgy bújik meg a Hargitáról lerohanó két Homoród és Vargyas patakok fenyves-szegélyezte völgyületei között, mint egy virágkehely közepe. Régről, 1406-ból jegyzett falu ez, minden vércseppjében székely, ahol ma is a falu íratlan törvényei határozzák meg a közösség mindennapi életét. Nincs a világon rendszer, mely hatékonyabban, tisztességesebben működhetne, mint a székely falu örök törvénye, melyet a nép hívott életre, betartja konokul és megvédi mindenkoron, mert ez az egyetlen, melybe a hazájukat elvesztett hazátlanok kapaszkodhatnak. S hogy az Isten mennyire szeret, s milyen kitűnő a humorérzéke, mi sem bizonyítja szebben, mint hogy engemet éppen ide, Szentegyháza egyik felszegi, apai-anyai ágon időtlen idők óta idevalósi, földművelő családjába pottyantott.

Milyen volt a gyermekkorod?

Viharvert. Szüleimet Bukarestig kergette a Sors, – én két éves lehettem akkortájt –, s kemény harcot vívtak az élettel, de sehol gyökeret eresztetni nem tudtak. Költözködtünk, mint az üldözöttek, minden egyes óvodai évet más-más városnegyedben, új helyen kezdtem, az iskolai első osztályt három iskolában jártam ki, a negyedik épületben kezdtem a második osztályt... Folytassam-e? Kilencéves koromra már hét helyen laktunk, mire egy huszárdolmányra elegendő vitézkötéses hurkolással végre visszakanyarodtunk a faluba.

Én voltam mindenütt a jövevény, az új helyzetek pedig újabbnál újabb törvényeket sóztak a nyakamba, mígnem az örökösen rám zúdított szabályok sokasága ellen berzenkedni kezdtem. Így lettem én lázadó. Öntörvényű, önfejű gyermek, ki erején felül próbál alkalmazkodni, hanem amikor ketrecbe zártak a mindenhonnan körém rakott tiltások rácsai, én olyankor keresztülbukdácsoltam a szabályokon, felrúgtam azt a törvényt, s kitörtem a ketrecből.

Gyönyörű, Isten adta hangod van, a szentegyházi Filharmóniában is énekelsz. Mióta vagy a tagja? Mesélj Haáz tanár úrról, akinek olyan sokat köszönhetsz!

Haáz tanár urat az Isten ajándékba küldte a falunknak. A 140 tagú székelyruhas Gyermekek filharmónia ennek a rendkívüli embernek a rendkívüli életműve. Azokban a vészes időkben alakultunk 1982-ben, – én akkortájt harmadhegedűsként cincogtattam -, amikor Erdélyben magyarul beszélni, magyarul énekelni, magyarul gondolkodni, de még magyarul álmodni is bűnnek számított. Az eltelt 30 esztendő alatt nagyjából 1400 falusi kicsi gyermek tanult ezernyi népdalt, Rákóczi siratót, huszáréneket, katonanótákat sorban. Szó szerint a mezei munkából jövet s tehénfejés után mentünk énekelni, hangszeren tanulni. A Gyermekek filharmónia örök klasszikusokat, más népek dalait is énekelte, s végigjárta a történelmi Magyarország összes nagyvárosát úgy, hogy szerkezetében és eszméjében nem változott, ma ugyanúgy szólal meg, mint gyermekkoromban. A Tanár úr 30 éves munkájának nehéz, szívós áldozatossága elérte célját. Bebizonyította a népzene, néptánc, népviselet, s a régről félve megtartott népi, egyházi ünnepek közösségmegtartó erejét, beteljesítette nemzeterősítő célkitűzéseit, mert a legsötétebb diktatórikus időkben is olyan friss erővel hirdette 140 gyermek a székely népdal erejét, hogy az akkori diktatórikus hatalom, sem mert cselekvő támadásba lendülni ellene. Na, ebből a közösségből nőttem ki én is.

Most negyven éves múltál. Hány országban jártál eddig?

Bőséges két tucatot tudok felsorolni, ahol időm volt szabadon barangolni, és nem az útleveleim pecsétjeinek mennyisége adott élményt, hanem a látnivalók özöne. Legállhatatosabb barátaim a könyvek voltak és maradtak, az irodalom mellett a letűnt kultúrák történelme érdekelt módfelett, s a nagy világvallások tisztelete mellett legjobb barátságot ápolok az összes ógörög, óegyiptomi, délkelet-ázsiai és hindu istenekkel. Számtalan csodáját láthattam a világ építészeti remekműveinek, s ritkán éreztem olyan fenséges nyugalmat, mint ősi romvárosok mesélő emlékei között járván, mert valahányszor a hátammal az ősi falakhoz támaszkodtam, szinte hallottam a vén kövek szívverését.

Elmentél ugyan hosszabb-rövidebb utakra, de mindig visszajöttél, mert hazahívtott téged a csodálatos Erdélyország. Jött az Őszi hadjárat, az ünnepek, a festőtáborok, ahol a rendkívül jó képességedről tettél tanúbizonyságot.

A forradalom után alattomosan kúszott be életünkbe a nyugati liberalizmus, evégett Szentegyháza s a székely falvak többsége is a globalizmus öntudatlan prédájának ígérkezett. Ezért olyannyira fontos az egyház, az iskola s az olyan megtartó oszlopok, mint a Huszárajaink, akik a 11. székely határőr huszárezred egyenruháját viselik. Életre hívták az aradi 13 emlékére szervezett Őszi huszárhadjáratot, mely mára Erdély legnagyobb katonai hagyományörző rendezvényévé nőtte ki magát. Ez mellett Haáz tanár és a Népdalvetélkedők, népi bútorfestést megőrző táborok, a brácsa és a hegedű hangja, népdalok, katonanóták, Rákóczi siratók és huszárénekek ezrei, s a falusi népnek az élet minden területére kiható szokásai, hagyományai csalogatnak haza.

Kérlek, mesélj a bútorfestésről! Milyen bútorformákat festesz? Melyik milyen célt szolgál? Milyen motívumokat használsz?

A székely népi bútrok szeretetét is Haáz tanár honosította vissza a köztudatba. Időben felmértén a veszélyt, melyet a régről mesélő festett bútrok potom áron felvásároló kufárok megjelenése és erőszakos tolakodása jelentett. Mi immáron 18 esztendeje igyekeztünk megmenteni a Vargyasi, Háromszéki, Felcsíki mintakincset, még mielőtt az utolsó régi bútrok átvándorolna az országhatárokon nyugatra, megsemmisítő hiányt és pótolhatatlan veszteséget hagyva maga után. Földfestékekkel dolgozunk és lenmagolajjal kezeljük a lealapozott, kivirágoztatott kincseinket. Szép tudomány ez, értékhordozó és érték megtartó művészet. Festett motívumaink éppen olyan beszédek, mint faragott kopjafáink. A mezők összes virágát odapingáljuk, gyöngyvirág, szegfű és harapó rózsa, forgó rózsa, no meg margaréta és mezei liliom, a csokros tulipán pedig megvéd mindenféle rontás ellen. Őt minden darabra odarakom, babonából.

Divatos manapság egy-egy erdélyi motívummal díszített bútordarabot becsempészni a modern konyhába. Kiktől várod a megrendeléseket? Lehet-e olyan kérése a vevőnek, hogy más színárnyalattal fessed meg a bútort?

Hogyne! Népdalainkhoz hasonlóan a festett bútor is páratlan gazdagságú: fáradt barna, mélykék, avagy öreg zöld alapra virágoztatunk, a kicsi sőtartó és kendőszeg mellé pártás saroktékát, hasznos kredencet, öreg szekrényt vagy kelengyés ládát tehetünk a legmodernebb lakás egy-egy alkatrészeként anélkül, hogy csak kifejezetten népi otthonunk kellene, hogy legyen. S a manapság divatos beépített bútorok eleganciáját is kiemeli egy ódon hangulatú öreg népi bútor patinája. Csak próbáld ki!

Editke, soha nem gondoltál arra, hogy letelepedj valamelyik országban?

Nem. Eltekergek, mert hajt a megismerés szomja, s utána hazamegyek. Én otthon acélozom a lelkemet. Sehol másutt nem szól úgy a templom harangja, mint odahaza. Szentegyházaskaluban mindig történik valami, legyen az egyházi, avagy nemzeti ünnep, legyen bár jubileum, lakodalom, temetés, tűzvész, a Templom mezeje állandó axis mundi, mely megtartja a falunépet.

Odahaza van a szülői házunk, édesanyám házikenyere, nagymama meséi s a Temető. Nem enged édesapám sírja. Tamási Áron úgy fogalmazta ezt meg, mintha csak rólam írt volna: "... bilincsbe vert. És én nem tehetek egyebet, hordom ezt az örökös, láthatatlan bilincset, mely önmagában elegendő volna ahhoz, hogy az ember szabad soha ne lehessen. S még úgy a legjobb, ha megadással hordom, s rozsdáit magam takarítom, mert aki lázadva összetöri ezt a kelyhet, szülőföldjét temeti el. Vagyis, a hegyeket egyenlővé teszi a sík földdel, hogy magának zugot sehol ne találhasson".

Antalfy István Pilinszky - díjas költő élete és munkássága

Kedves Pista bátyám, tudjuk, hogy Berettyóújfaluból költöztél hozzánk, megkérlek, mutatkozz be az olvasóknak.

Berettyóújfalu már akkor is nagyon sokat jelentett nekem érzelmileg, és még most is. Nem volt saját házunk, az épület, amelyben éltünk, a református egyházé volt, egy régi elemi iskola. Később nagyon sokat dolgoztam itt, segítettem Édesapánknak. Vázlatrajzot készítettem pauszpapírra méretarányosan, milliméteres pontossággal! Megtudtam, hogy édesapám részt vett az első világháborúban, Isonzónál megsebesült, tüdőlővést kapott. Édesanyánk cseh lány volt. Soha nem tanult meg tökéletesen magyarul, de aranyosan ejtette a szavakat. Ez nem volt baj, végtelen szeretettel kapcsolódtunk egymáshoz a családban. A testvéreimmel soha, soha nem unatkoztunk. Kilenc éves voltam, amikor a legfiatalabb testvérem, kishúgom született. Én már akkor nagynak éreztem magam, mégis jó volt együtt. Iskolát játszottunk. Hol Jóska bátyám volt a tanító, hol én a kisebbek számára. Írás, olvasás, számtan és torna! Aztán olimpiai játékokat rendeztünk a szomszéd gyerekekkel: atlétika, távolugrás, magasugrás rúddal és rúd nélkül, futás, súlydobás, gerelyvetés, kalapácsdobás! Csodálatos volt! Hát még a kerékpározás a nagy iskolaudvaron! Kölcson kaptuk a javításra váró kerékpárokat az udvarban lakó lakatos-műszerésztől, Englert Sándor bácsitól. Egész életemre kiható nevelést kaptam szüleimtől, testvéreimtől, a tanító bácsitól, a plébánosunktól.

Hol végezted iskoláidat?

Akkortájt az elemi iskola négy osztálya után (10 éves kor táján) következett az akkor „középiskolának” nevezett „polgári” iskola, annak négy éves időtartama. Csupa esemény! Csupa élmény volt! Újfaluban kezdtem a tanulmányaimat, de ott nem volt továbbtanulási lehetőség. Nem is álmodhattam arról, hogy szüleim anyagi lehetőségei valaha is lehetővé teszik, hogy egy másik városban tanuljak. De édesapám mérnöki munkái megszorodtak, és váratlan lehetőség

hullott az ölembe: Debrecenben a Piarista Gimnázium Kereskedelmi Tagozatának tanulója lettem. Német és olasz nyelvet oktattak, amit – nem a magam, hanem a tanáraim dicséretére mondom – nagyon jól megtanultam. Ugyanígy a gyors- és gépírást is, ami lényegében – a közgazdasági tantárgyakkal együtt – meghatározta az egész további életemet. Mérhetetlenül tiszteltem és becsültem mind a civil, mind a piarista tanárainkat. Hamarosan a gyorsírókör pénztárosa, majd elnöke lettem. Gyors- és gépíró versenyeken indítottak, a városi, iskolai, sőt országos piarista versenyeken mindig az elsők között, vagy éppen első voltam. Nagyon szerettem ministrálni. Minden reggel diákmisén voltunk. A mise állandó, latin szövegét tökéletesen megtanultam, még ma is tudom. Öndicséret nélkül mondom: jó tanuló voltam. Lelkiismeretes, szorgalmas. Megvolt mindig az eredménye. Volt idő, amikor osztálytársamat korrepetálhattam. Tandíjmentes, sőt ösztöndíjas lettem. Megkaptam az akkori egyik legmegtisztelőbbet, a Horthy ösztöndíjat. Ezek sokat segítettek rajtam. A debreceni szállásomon a négy középiskolás évem során érdekes emberekkel ismerkedtem meg. Talán két éven keresztül annál a Lehoczky családnál laktam, akiknek fiatalabb lányuk az a Lehoczky Éva volt, aki később operett énekesnő lett. Akkor ő is még középiskolás volt. Mindig másodmagammal laktam, egy időben pedig éppen az ugyancsak Újfaluból való Makk Karcsival, azaz Károllyal, a későbbi filmrendezővel. A nyári szünetekben dolgoztam. Volt úgy, hogy a berettyóújfalui Megyeházán a mi szobánkon keresztül járt gyakorta Nadányi Zoltán, a költő, aki a vármegye főlevéltárosa volt. A bátyámmal nagyon szerettünk kerékpározni. Nem ritkán „beszaladtunk” Debrecenbe. Amikor a Felvidék egy része visszakerült, máris körbe jártuk a visszacsatolt vidéket, a városait. Amikor 1940-ben Észak Erdély visszakerült, egyedül vágtam neki, szinte minden pénz nélkül, kerékpárral Nagyvárad, Kolozsvár felé. Éltre szóló élményeket jelentettek. Nagy lehetőség volt az is, hogy volt már fényképezőgépünk, és sok képet készítettünk a bátyámmal. És akkor még nem beszéltem a cserkészetről, a foglalkozásokról, a táborozásokról. Ezek közül alighanem a gyergyótölgyesi volt a legemlékezetesebb. Ragyogó cserkészársaink, parancsnokaink voltak!

Életed hatalmas fordulatot vett, amikor az I. világháború után, már a békeidőkben hirtelen egy orosz fogolytáborban találtad magad. Ez hogyan történhetett meg? És hogyan élted át?

Az élet másként alakult, mint képzeltük. Az oroszok közeledtére Jóska bátyám, aki a frontról jött sebesülten, mindenképpen azt akarta, hogy lépjek ki a rendből, ő majd gondoskodik rólam. A szülőföldemen akkor már a front húzódott, ott voltak az oroszok. Vajúdtam egy éjen át. December 8-án fivérem ismét eljött, és a magiszter atya csak ennyit mondott, amikor bejelentettem a kilépésemet: „Maga tudja, Pityu!” Ezt követően a hazátlanság korszaka kezdődött el. Nem bujdosás, de nyomorult körülmények közötti és hatalmas lelkipurdalással teli napok, hetek, sőt hónapok következtek. Bár nem voltam katona, de abban a korban voltam, hogy lehettem volna. Egy igazoltatásnál elfogtak, és szerencsémre nem katona-szökevényként, besoroztak hasonló korú fiatalokhoz, mint leventét. Gyalogmenetben, vonaton, teherautón vittek minket, végül valóban menekült alakulatként, cseh területen találtuk magunkat. A szó szoros értelmében menekültünk. Valami különös sorsszerűségnek tartottam azt, ami azután velem történt. Vége lett a háborúnak, és 1945. május 9-én édesanyám szülővárosához közel civilben hadifogoly lettem. A hadifogságba esés helyétől ismét nagy gyalogmenet, marhavagonos szállítás következett a Szovjetunióba, 45 napon át. Sztalinóban kezdődött, majd több lágerben raboskodtam közel 54 hónapon át. Fizikai munka, szénbányában, építőknél, majd hosszú időn át egy fatelepen, fűrészgép mellett. Ez szinte szép munka volt, nagyszerű brigádtársak mellett. Kezdetben német században, majd magyarokkal, több lágerben: Jenakijevo, Hacapetovka, Gorlovka. Itt voltam hosszabb ideig, illetve innen kerültem haza. Fogságom második felétől már szinte hazai viszonyok között éltünk, szállás, katona-koszt, vasárnapi munkaszünettel. Papírhoz, ceruzához, sőt tintaceruzához, majd tintához is hozzájutottam, és megkezdődött a kultúrélet több tekintetben is. Számomra ez döntően a versírást jelentette. Rengeteg verset írtam, kis iskolai füzetbe, majd notesz-szerű lapokra írtam, ezek döntő többségét hazahoztam. A legelső versem születése megkönnyeztető. 1945 karácsonyán a magyar tisztek kis ünnepi műsort terveztek. Két magyar tiszt megkeresett a barakkomban: „Úgy

hallottuk, hogy szoktál verset írni. Írj egy karácsonyt!” – kérték. Megírtam a tőlük kapott, jellegzetes kis pepita noteszből kitépett lapra. Este a sztolovajában valóban felolvasták. Nem csak egyedül én sírtam. Négy és fél év eseményeit, szenvedéseit, megaláztatásait, bánatait, fájdalmait, gyötrelmeit, érzéseit és érzelmeit, esetleges örömeit nem lehet néhány mondatba belesűriteni. Hogy lehet könnyedén arról írni, hogy az utolsó lágerben Nagykárolyból és környékéről elhurcolt nők, lányok és asszonyok is voltak? Velünk robotoltak, szenvedtek, döntően fizikai munkát végeztek ők is. Hogy lehet a valóságnak megfelelően érzékeltetni, mit jelentett ez a magyar férfiakkal? Én mindvégig novícusnak vallottam magam, a fogolytársaim „kispáter”-nek hívtak. Tartottam magam ehhez akkor is, amikor a gorlovkai táborban megismerkedhettem egy végtelenül bájos, kedves, lelkileg hozzám hasonló kislánnyal, akivel soha meg sem érintettük egymást, de sok-sok verset írtam hozzá. Hogy lehet ezt leírni két sorban? Ezeket a verseket hazahoztam, a feleségem is ismeri őket. Ezt a kislányt, Annát egy fogolytársam (civilben állatorvos) feleségül vette a szabadulásunk után. Már mindketten elköltöztek ebből a világból.

Nem sokáig maradtam mégsem Újfaluban, mert mint megyeszékhelyet megszüntették, és áthelyezték a Nógrád megyei központba, Salgótarjánba. Kellett a munka, ezért szinte a teljes apparátus átköltözött. Jól emlékszem Halász Lászlóra, aki gyermekkori ismerősöm volt, meg a gépiró kislányra, akinek a neve fontos lett életemben: Orbán Magdolnának hívták. Csak a munka világát említettem eddig. Amikor 1951-ben áthelyezték Salgótarjánba, a „gépiró kislány” és még több kolléga is átment. További életem döntő fordulata volt, hogy kissé hosszabb ismeretség után Magda előbb a menyasszonyom, majd a feleségem lett. 1951. március 3-án volt az esküvőnk, azóta együtt élünk.

Talán ebbe a témakörbe tartozik annak megemlézése is, hogy mind a Feleségem, mind én aktív szakszervezeti tevékenységet vállaltunk és végeztünk. Ő az egészségügyben, hasonló adminisztratív számviteli-pénzügyi munkakörben. Elviselhetően, kispolgári szinten éltünk. Voltunk üdülni, részt vettünk vállalati kirándulásokon. Saját programként belföldi, külföldi utak során bejártuk szinte egész

Európát. Vállalati jutalomként még a Szovjetunióba is eljutottam, és hivatali megbízással Algériában is jártam. A természetjárás, az utazgatás, a világlátás mellett a klasszikus zene és a könyvek imádata szépítették még tovább az életünket. “Polgárista” koromban már családi újságot szerkesztettem, ugyancsak kézírással. Ezekben nem csak a családi eseményeket írtam meg, de már itt-ott valami versfelét is. Amikor még jobban tudatosultak ezek bennem, szándékom szerint is verseket írtam. Ma is vállalom ezeket a verseimet. Ez az említett családi lap 1941-től létezett, később már táskairőgéppel íródott Családi Kör címmel évtizedeken keresztül, több száz oldalon. Az új családi közegemben Napjaink címmel több ezer oldal bizonyítja naplórírássomat. Szóval belenőttem az irodalomba. Nem csak a versírás birodalmába, de elkezdtem meséket fordítani, majd novellákat, elbeszéléseket is. Tehát nem tudom igazán a kezdet idejét. Az első írásom 1939-ben jelent meg. A kis történet a Magyar Cserkészben látott napvilágot. 1940 augusztusában pedig az első versem a Bihari Hírlapban, novemberben a debreceni lapban egy versem, egy irodalmi pályázaton díjat nyertem egy versemmel, és lényegében ettől kezdve szinte folyamatosan mind a mai napig jelentek és jelennek meg írásaim, főként verseim, de fordításaim, prózáim és meséim is. Nem tudom a számukat, több száznyi. Büszke vagyok arra, hogy a Herczeg Ferenc által szerkesztett és tudomásom szerint annak az időszaknak a legnívósabb és legelismertebb folyóiratában megjelent egy versem és „Kínai mondások” fordításaim. Ez 1943-ban történt, 19 éves voltam ekkor.

Hol jelentek meg a verseid?

Nem tudom igazán, hány napilap, hetilap, folyóirat közölte írásaimat. Csak úgy emlékezetből néhány országos lapot említek: Nők Lapja, Magyarország, Új Ember, Keresztény Élet, Dörmögő, Népszabadság-Népszava (rnesék), Kossuth Rádió, Petőfi Rádió, Televízió, Ország-Világ. Egy időben szinte valamennyi megyei folyóirat: Kiskunság, Alföld, Látóhatár, Forrás, Föveny (állandó munkatársa vagyok), Hévíz, National Geographic, stb.

A Krúdy Kör folyóiratában, a Klárisban verselméleti prózáim, tanulmányok jelentek meg. Ettől a laptói is, a Fövenytől is kaptam

Emléklapot. 2013-ban pedig Életmű-díjjal jutalmaztak. Jó néhány Emléklapom van már bizonyos fórumoktól. Ide sorolhatók az irodalmi társaságok, amelyeknek tagja voltam. Ma már csak a Krúdy Körnek, illetve Kecskeméten a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének.

Hány versesköteted jelent meg életed során? Kiadók jelentették meg, vagy szerzői kiadásként te magad finanszíroztad?

Az első verses kötetem 1990-ben jelent meg. A bibliográfiában olvashatók, hogy hány és mikor jelentek meg írásaim. A köteteim kiadását én finanszíroztam, vagyis az én kiadásaim.

Költői, irodalmi munkásságod elismeréseképpen milyen díjakkal jutalmaztak eddig?

Díjak, jutalmak? Igazából a Pilinszky-díj az, ami érdemleges. A Kultúra lovagja vagyok, karddal avattak. Jó néhány emléklapom van, de úgy gondolom, ezek nem érdemlegesek. Nem vagyok se Petőfi-, se Katona-díjas. A Forrás szerkesztősége illetve a hivatalos irodalom itt, Bács-Kiskun megyében tudomást sem vesz rólam. A rendszerváltás előtt nem így volt, pedig nem voltam soha, sehová elkötelezett! (szerk. Kormány kitüntetést kapott)

Milyen irodalmi körökkel, neves személyiségekkel állsz kapcsolatban?

Igazából soha nem kerestem – főképpen nem személyesen – a kapcsolatokat irodalmi személyiségekkel. A sors hozott össze velük így vagy úgy. Említhetem Bajor Nagy Ernőt, Jókai Annát, Mécs Lászlót, Nadányi Zoltánt, Pomogáts Bélát, Goór Imrét, Baranyi Ferencet (nagyon szép ajánlást írt az előző kötetemhez), Göncz Árpádot, Szécsi Gábort, stb. Annak idején Simon Istvánnal jó barátságban voltunk Pistának hívtuk egymást.

A budapesti Krúdy Kör tagjaként több mint húsz éve kölcsönösen segítjük egymást. Korábban több helyre eljutottam irodalmi találkozókra. Az utóbbi időben jó néhány szereplési meghívást nem fogadtam el. Nem hiányzik, talán már bejártam a nekem szánt utakat.

Elvileg tagja vagyok a Katona József Társaságnak, az Írószövetségnek és az Újságíró Szövetségnek.

A Hadifogoly Szövetség Híradó Szerkesztőségében nincs „álszerkesztő”, azaz szerkesztő helyettes, teljesen egyedül dolgozom: én végzem az írások begyűjtését, a gépelést, a szerkesztésen át a nyomdai munkák kezeléséig, enyém a korrektúra, sőt a lap postázása is. Kezdetben tíz, majd 8, később 6, most már csak évi 4 alkalommal jelenik meg anyagi körülmények miatt: egyetlen fillér hozzájárulást, állami támogatást, segítséget nem kap a Hadifogoly Szövetség! A veteránok! Immár 21. éve dolgozom itt, és nem szégyellem megemlíteni, hogy egyetlen forint anyagi juttatás nélkül végzem ezt a munkát. Sőt, bizonyos költségei engem terhelnek. Tehát igen, lapszerkesztő is vagyok, a Hadifogoly Híradó szerkesztője.

Munkásságod hogyan illeszkedik városod, Kecskemét kulturális-irodalmi életébe?

Mondhatni, csak baráti-ismeretségi alapon. A hivatalos fórumok nem ismernek, azokat nem is keresem, nem számítunk egymásnak. De igyekszem a város irodalmi, kulturális megmozdulásain részt venni. Annak idején beléptem a Katona József Társaságba is. Az „akkori” városi, megyei kulturális vezetők, ismertek, a mostaniak nem. A Pilinszky-díjat is váratlanul kaptam, amikor Kötörő Miklós volt az elnök. Az irodalmi körök (Baráti Kör, Sántha Emlékkör, Irodalmi Kávézó, Szent Család közössége, Katona Emlékház, HOHE, Planetárium, stb.) közösségében részt veszek. Szegedre, Nyíregyházára, Ladánybenére is elmentem, ha hívtak, de soha nem én kezdeményeztem a részvételemet. A könyveimet nem árultam, nem árulom soha. A barátaimnak szétosztogatom.

Taníts meg bennünket is szerénynek és alázatosnak lenni! Mi életed ars poeticája?

Az életem ars poeticája: becsületben, szeretettel és szeretetben élni. Vallásos vagyok ugyan, de nem bigott. Nem szeretem a ronda beszédet. Igyekszem mindenkor segíteni, ha tudok, őszinte emberként akarok élni. Nem biztos, hogy szerény vagyok, lehet, hogy ezt tudom kihozni magamból. Nem tartom magam költőnek, nálam érdemesebb

emberek is vannak: Sok érdemes embertől van köszönő levelem, még a pannonhalmi főapáttól is. Ezeket megőrzöm.

Szép volt-e?

*Egy élet vége táján,
hisz véget ér a pályám,
valamit szólni kéne:
az élet vajon – szép-e?
Én eskü alatt vallom
(bár este lett az alkony)
ezernyi mázsa-terhe
rakódott szívre, testre,
mégis, magamat kérde,
nem azt kérdezem: szép-e?
Szép volt-e, amit éltem?
Mert az élet volt értem,
nem én az életért! Nem!
Talán magam sem értem ...!*

Várfalak, csaták

*A vár falai omladoznak,
vége a harcnak. Vége lesz.
A rossznál is lehet rosszabb,
a vesztes babért nem szerez.*

*Se harsonák, s dobok se szólnak,
elszürkülnek az ünnepek,
mi marad meg vigasztalónak,
ha a világ beleremeg?*

*Az oltár fehérsége gyászol,
de az örökmécses-szív dobog!
Várfalak, csaták igazáról
valaki ébren álmodott.*

Balla János Zoltán nyugalmazott pedagógus

Kedves János, engedd meg kérlek, hogy téged is bemutassalak az olvasóknak. János is azok az emberek közé tartozik, akiket tisztelek, mert nagytudású és halkszavú ember.

Így kezdi vallomását:

Az ötvenes évek kezdete előtt két és fél hónappal születtem Kecskeméten – szóval szinte „Ratkó-gyerek” vagyok. Szüleim dolgos, egyszerű emberek voltak (sajnos múlt időkben): négy évenként született a 3 gyermekük, én középsőnek (két lánytestvér között). Rendesen kijártam az óvodát és az általános iskolát. A családi legendárium szerint is vers és prózamondó: szerepelgető gyermek voltam. Ez igazából a mai napig megmaradt a tulajdonságaim között. A középiskolát éppen 50 éve fejeztem be a Katona József Gimnáziumban, ahol szerencsémre kiváló tudós tanáraink voltak például Dr Iványosi Szabó Tibor, Dr Szekér Endre. Az előbbi gondolatok igazolják érdeklődésemet: történelem és irodalom.

Jól tudom, hogy a szereplésnek is szerelmese voltál?

Igen, a szereplések sem maradtak el: 16 éves koromtól a Kecskeméti Kelemen László Irodalmi Színpad tagja voltam később kiemelkedő színészekkel például Piros Ildikóval. A csoport vezetője Banos József volt. Előadásaink közül néhány: Mezei András: Rózsák a temetőből, Párizsról, Bertold Brechtről, Lengyel költőktől, Radnóti Miklós: Eclogáit...

Eljött a továbbtanulás ideje, hogyan merre tovább?

Az érettségi után a jogi egyetemre helyhiány miatt nem vettek fel, így jelentkeztem képesítés nélküli tanítónak a korabeli Lászlófalva tanyasi iskolájába (8 km-re a falutól) Ez embert próbáló feladat volt. Egy tanév után és 11 hónap katonáskodást követően A Bajai Tanítóképző Főiskola hallgatója lettem. Ide kezdetben kilenc fiú járt. Itt az ifjúsági mozgalom vezetőjének választottak és természetesen itt alapítottunk csoport társammal Bódi Szabolccsal irodalmi színpadot és ifjúsági

klubot. Az utolsó évben összeházasodtunk ugyancsak tanító (sváb származású) Vágner Erzsébettel (a nevét elírták az anyakönyvbe: W-t nem ismerték). Az államvizsga után a TIT kecskeméti városi titkára lettem, így szoros kapcsolatot alakítottam ki a város és környéke értelmiségével. Miközben különböző mozgalmi és politikai munkát végeztem, családom támogatásával még három diplomát szereztem (történelem, pedagógia-pszichológia és közoktatás-vezető).

Azt mondják, hogy minden sikeres ember mögött áll egy jó társ, nálad egy feleség.

Azért kell a családot – különösen a feleségemet kiemelni, mert két fiunk is volt már ekkor és a tanári munkától sem szakadtam el. A rendszerváltást követően 16 évig Orgoványon laktunk: itt 6 évig iskolaigazgató voltam és városkörnyéki igazgatók munkaközösségének vezetője. Gyümölcsöző-kölcsönös kapcsolatot építettem ki Erdélyben működő magyar iskolákkal (pl.: Zágon, Csomakörös, stb). Nyugdíj előtt a gyermekvédelemben dolgoztam szakmai vezető igazgató-helyettesként. 2007-ben a feleségem 57 évesen, 2012-ben kisebbik fiam 36 évesen ment el örökre.

Idősebbik fiam, Zoltán kiegyensúlyozott családban él, idősebbik fia idén kapott diplomát (mérnök), a fiatalabb unokámat felkészítettük feleségemmel a Közszolgálati Egyetemre történő bekerüléséhez. Öt év özvegyesség után találtuk meg egymást Kósa Évával és négy évvel ezelőtt össze is házasodtunk igazi szerelemmel – így lett ő Kósa-Balla Éva. Így ismét kibővült a család, mert jó viszonyt ápolunk két fiával és három unokájával. Életünket bátran mondhatom tartalmasnak.

Hogyan jött a versírás gondolata?

Aki irodalommal és azok előadásával foglalkozik, megpróbálkozik az írással is, ez történt velem is. Az első kritikusom gimnáziumi irodalom tanárom volt – ajánlatára elküldtem néhányat a korabeli irodalmi folyóirat (ÚJ ÍRÁS) főszerkesztőjének, Váczi Mihálynak, aki válaszolt is: még nem érettek a publikálásra, de folytassam tovább az írást, mert vannak benne jó gondolatok – választ kaptam. Természetesen én tudom, hogy elsősorban nem költő vagy író vagyok, bár értek hozzá – a szakmához, de elsősorban előadó vagyok, hogy

megértessem, megszerettessem a közönséggel az irodalmat és egyáltalán a művészeteket.

Álmomban a tiéd voltam

*Hömpölyögve rohan, gondolataimat, elsodorja.
Álmomban megjelentél, éreztelek, láttalak.
Vonzottál, mint a bolygókat, a Földet a Nap.
Tudom, érzem, hogy valahol vagy!*

*Mint a virágzó fák, a zöld mezők tavasszal,
Vonzzák a virágokról port gyűjtő darazsat,
Mint ahogy vizet kíván a sivatag száraz homokja,
Úgy röpihöz hozzád, szomjazva csókodra.
Simulni szeretnék kitárt karodba!*

*Gondolataid felhőként sodródnak felém,
Mint magas hegy csúcsát, elfoglalják elmém.
Lágyan hullámzó dallamot egy hegedű zenél,
Érzéki hangja szerelmes, nincs semmi kétség.
Illatod érzem, nem látlak, de érezlek Én!*

*Mikor kitörni készül a vihar, sötétség terem,
Mikor villámok cikáznak a fejünk felett,
Mikor az ég készül leszakadni, és esőt terem,
Ott tombol akkora erő, mint a vágy bennem.*

Szeretnék felébredni végre!

*Apró cseppeket varázsol a forró föld, párás lehelete,
Képzeteemben a Te tested izzik oly hevesen,
A Te lényed varázsol el, röpihöz a fellegekbe,
Tökéletesen eggyé olvadunk a fullasztó gyönyörbe.*

Nincs idő, nincs tér, Veled minden végtelen.

Bárány Terézia író, a világiáró

A Lélek Hangja című könyve megjelenésekor Terikéről már egy nagyszerű dicséret látott napvilágot Turai Kamil esztéta tollából: „szívével ír és szemével szigonyoz, észrevehetetlen. Utóbbi heteim legnagyobb, megrendítő, megrázó, könnyes és könnyed élménye volt pazar-pazarló regényének olvasata”. Ebből azonban csak annyit tudhattunk meg, hogy egy nagyszerű alkotás látott napvilágot. A szerzőt most szeretnénk megismerni: gyermekkorát, ifjúságát és nem mindennapi életét.

Visszatekintve a fülöpházi lankás buckák szomszédságában virágkorát élő Szappanszék akkor még fürdésre alkalmas síkos-sós tiszta vizére, csodálatos világból érkeztem. A vidék előnyeit azonban nem igen volt módom élvezni. Három öcsém mellett félig az anyai szerepet is be kellett töltenem. Az iskolában eminens tanuló voltam, és felsőbb osztályokban rendszeresen vettem részt különböző tanulmányi versenyeken, legyen az nyelvtan, irodalom vagy matematika. Apám gyakran felvetette nekem, hogy miért nem érdekel engem a történelem. Ő igen tájékozott volt a múlt eseményeiben, és igen bölcs tanácsokkal látott el engem. Ezt, mint a kicsiny falu kántora is tette, és ő vezetett be a zene világába is. Zongorázni tanultam.

Matematika versenyről ismertem a Kecskeméti Katona József Gimnázium óriási falait. Szerettem volna ott tanulni. Szüleim pedig nem is gondoltak arra, hogy egy leánygyermek továbbtanuljon. Végül igazgatóm, Herpay László nagyon rámenős látogatásai után elértük, hogy a Közgazdasági Szakközépiskolába jelentkezhettem, de az anyagi oldalát nekem kellett megteremtenem. Szerencsémre volt a faluban egy nagygazda család, ahová bármikor, amikor időm engedte, mehettem dolgozni. A kemény munka nem csak a testet edzette meg, de megtanított a természet önmagát ismétlő rendszerének és rendjének megismerésére. Az embernek is van természete. Nagyon oda kell figyelni arra, hogy küldetésünket beteljesíthessük, amelyet csak alapos ön-megismeréssel érhetünk el.

Mi a végzettséged, hol dolgoztál, milyen beosztásban? Szeretted-e a munkádat?

Félve kezdtem el a munkát, de hamarosan kiderült, hogy az iskola nem engedett el üres kézzel. Kezdttem lassan megérteni mindazt, amelyet minden akaratom ellenére „belém sulykoltak” nagyszerű tanárait. A hetvenes évek közepén fiatalokat kerestek új feladatok ellátására. Ekkor megtanultam a számítógép programozását és e területet ma is szívesen művelem. Csodálatos közösségben végeztük munkánkat, én magam is aktívan kivettem részem az ifjúsági munkából is.

A rendszerváltás idején rosszul mértem fel a helyzetet, úgy éreztem, hogy a számítástechnika fejlődése meg fog torpanni. Saját könyvelőirodát alapítottam, ahol külföldi ügyfeleimtől tanulva adtam tovább a tudást a botladozó kényszervállalkozóknak. Tíz év alatt szépen kiépítettem az ügyfélkört, a vállalkozás fénykorában dobtam be a törölközőt. Csak később értettem meg, hogy én magam kerültem válságba, amikor megtapasztaltam a kiskapukkal tűzdelt törvények gomba módra történő szaporodását. Nem tudtam őket többé a munkámban alkalmazni, amelyet mindig szívből végeztem. Legjobb ügyfeleim távozását hatalmas kudarcként éltem meg, pedig ők csak felfedték bennem azt, amely akkor még nem tudatosult bennem.

Munkám mellett évekig játszottam a város asztalitenisz csapatában, majd az aerobicot a nyugodtabb jóga követte. Belső nyugalmat ad az erdő átható csendje, ahol a gombászat is szenvedélyemmé vált.

Mikor és hogyan jött az a gondolat, hogy a megszokott, rendszeres mindennapi életedet egy időre feladod, és nyakadba veszed a nagyvilágot?

Amikor felhagytam a könyveléssel, akkor megszűntek a bevételi forrásaim is. Nehézségeim voltak. Egyedül éltem és Városhöfödre költöztem. Egy régi ismerősöm érdeklődött hogylétem iránt, és ő kérdezte meg, hogy tudok-e németül. Pár hét múlva már egy tolokocsis asszonyt ápoltam Németországban. Akkor még nem tudtam, hogy mire vállalkoztam, de mellette a haláláig kitartottam, amely hét év múlva következett be. Nem sokkal előtte vesztettem el a legidősebb öcsém. Akkor kerültem igazán válságba, melynek történetét megírtam a könyvemben.

Milyen érzések motiváltak, hogy idegen népek szokásait, kultúráját, hitvilágát megismerd?

Németországi tartózkodásom idején ez magától adódott. Érdekelt az új környezet, és sok új, eddig nem ismert történetet ismertem meg, amelyek visszavezettek hazámba is. Később pedig nagyon sok időt embert ápoltam, akik szívesen meséltek. Én pedig szívtam magamba a történeteket, mint a szivacs. Szeretek belátni a mélyebb világokba, amikor leomlik a máz, és az igaz való bontakozik ki a lepel alól.

Érdeklődésem azonban sokkal korábban kezdődött az emberi lét mibenléte iránt. A szakközépiskola száraz tantárgyai mellett minden szombaton, amikor a kollégiumból lehetőségem adódott kimenni, a könyvtárban töltöttem az időt, és a magam módján kutattam, kerestem. Édesapám is ebben az időben halt meg. Akkor nagyon elkeseredtem. A világot igazságtalannak és önzőnek éltem meg. Később sok érdekes emberrel találkoztam, és találkozókat tartottunk a lakásomon, ahol szabadon beszélgethettünk egymással. Eddig nem ismert foglalkozásokat és irányokat ismertünk meg.

Jól tudom, hogy ezotériával is foglalkoztál, foglalkozol?

Tudod, amikor az ember úgy érzi, hogy elveszett minden, hogy ő maga is idegen ebben a világban, az kétségbe ejti őt. Akkor összezavarodik. Félni kezd. Nagyon szeretném mindenkinek a figyelmébe ajánlani, hogy a nehéz helyzet az nem ellenünk van, az egy probléma megoldására készíttet bennünket. Az nem Isten büntetése, hanem üzenete. Egy feladat, amelynek megoldásához rendelkezünk elegendő energiával és lelki segítséggel. Csak venni kell a jeleket, nyitottnak kell lennünk rá. A könyvem megírásánál készíttetések ültettek a számítógéphez, amelyeknek nem lehetett ellenállni. Ha nem keltem fel hajnali kettőkor, akkor reggelig sem tudtam visszaaludni. S ha reggel visszaolvastam, nem ismertem fel benne a magam stílusát. Ha a láthatatlan világgal való érzékeny kapcsolattartást értjük ezotéria alatt, akkor felvállalom. Ha a simogatás gyógyító ereje is ide tartozik, akkor igen, ezt élem és ez érdekel. Mint ahogyan a természetbarát életmód is, minden élő magas fokú tisztelete beletartozik mindennapjaim menetébe.

Mikor gondoltál arra, hogy tollat ragadj és leírd mindazt, amit láttál és átéltél külföldi tartózkodásod idején?

Egy volt SS katonát ápoltam Stuttgartban, aki már számtalanszor visszajött reménytelen helyzetekből. Engem úgy küldtek, hogy reggelre meg fog halni. Két hétig dolgoztam vele, távozásom után két nappal halt meg. Nagyon sokat tanultam, de a munka végétével teljesen lemerültem. Egy magyar pszichológus vezetett rá, hogy a lelkem már nem akar tovább élni. Ez volt a nagy pofon, amely arra készítetett, hogy dolgozzak magamon és visszanyerjem életenergiámat. No, meg akkor született meg Emma, a kis unokám, aki aztán új virágokkal ültette be ingerszegény életem rozoga talaját. Akkor tértem vissza Magyarországra.

Milyen álmokat szeretnél még valóra váltani?

Örökös tanuló vagyok, és ezt nem szeretném abbahagyni. Éppen mostanában fejeztem be a Harmadik Kor Egyetemét, melynek előadásai sok új és használható ismeretet nyújtottak. Nyugdíjasként vagyok tagja a Senior Klubnak, aktívan részt veszek a csoport munkájában. Nagyon szeretném, ha egy olyan körnek lehetnék a tagja, ahol őszintén megbeszélhetnénk azokat a problémákat, amelyek foglalkoztatják korunk emberét. Ha őszintén leírhatnánk a gondolatainkat és a bizalmatlanság fekete köpönyege nem zárná el az emberi kapcsolatok nemes értékét. Ha a másik elítélése helyett az isteni feladatát küzdve teljesítő emberi lényt látnánk a másik félben. Ha kapcsolatainkban működne az együttérzés, a megértő szeretet, amely összetartani hivatott zavaros világunkat. Ha egyszerűen csak megértően tudnánk beszélgetni egymással.

Ars poetika: Minden ember kötelessége felelősséggel élni a földön és e világi káoszából valami szépet, rendezettet összehozni, utódainak egyedít hagyni maga után. Csak a lelkében elégedett ember tud szépen, elégedetten innen eltávozni.

Dr. Bereznai Zsuzsanna főmúzeológus, író, a Népi Írók Elnöke

Zsuzsikám, kérlek, mutatkozz be az olvasóknak! Mesélj először édesanyádról, szőlőnemesítő édesapádról, és nem utolsó sorban boldog gyermekkorodról.

Egerben születtem, bár a szüleim nem voltak tősgyökeres egriek: édesanyám békési, édesapám pedig mezőberényi származású volt, és szegedi tanulmányaik befejezése után kerültek az egi Szőlészeti és Borászati Kutatóintézetbe. Mindketten szőlőnemesítéssel foglalkoztak. A gyermekkorom szép volt. Nem voltunk gazdagok, huszonöt éven át szolgálati lakásban laktunk a kutatóintézet területén, mint a szakdolgozók többsége. Ez egy elkülönített, zárt terület volt, távol a közúttól. A szomszéd gyerekekkel úgy nőttem fel, mintha testvérek lettünk volna. Gyermekkoromban fazekas szerettem volna lenni, de akkoriban ezt a szakmát sehol a környéken nem lehetett kitanulni. Mivel nem volt jobb ötletem, az egi Dobó István Gimnáziumba jelentkeztem angol tagozatra.

Tehát a középiskolát Egerben végezted. Hová felvételiztél azután?

Középiskolás koromban egyre jobban érdekelt a néprajz. Sokat olvastam, jártam-keltem a múzeumokban, és már teljesen természetes volt, hogy néprajz szakra jelentkezem Debrecenbe. Ám nem vettek fel, mert nem volt elég a pontszámom, és nagy volt a túljelentkezés. Így aztán az egi Dobó István Vármúzeumban helyezkedtem el tárlatvezetőként. Ezt a munkát nagyon szerettem, különösen a kazamatában, a vár földalatti erőrendszerében. Akkoriban a vár nagy része még ásatási terület volt, és a Dobó-bástya is akkor omlott le, amikor első napon munkába kellett állnom. Mivel nem volt nagy bizalmam az ismételt debreceni egyetemi felvételihez, az egi tanárképző főiskolára jelentkeztem magyar–történelem szakra, amit nappali tagozaton végeztem el. Eredetileg a történelem miatt jelentkeztem oda, később a nyelvészetet is igen megkedveltem. Sok kiváló tanárunk volt. Raisz Rózsa tanárnőtől tanultuk a helyesírást, a beszédművelést, a stilisztikát, aki igen kiváló pedagógus személyiség.

Nem csak a gyermekek oktatásához kell a jó pedagógus, olykor a felnőtteknek sem árt.

Milyen emlékeket őrizgetsz a diákéveidből? Úgy tudom, helyesírási versenyen is részt vettél. Mit jelent számodra a magyar nyelv helyes használata?

A főiskolán a legnagyobb hőstettem az volt, hogy harmadéves koromban megnyertem a főiskolai helyesírási versenyt három hibaponttal (vesszőhiba). A második helyezettnek több mint harminc, a legutolsónak pedig háromezernél is több hibapontja volt. Azt mondták, ilyen még nem volt a tanszék történetében. Nagyon szerettem a nyelvtant tanítani, és mindig kitaláltam valami érdekes motivációt a gyerekeknek, hogy ne legyen száraz, unalmas. Azóta is kényszeres javítási érzés lesz úrrá rajtam, ha helyesírási vagy nyelvhelyességi hibát látok. Sajnos, tele van vele a média, szinte nincs egyetlen műsor a tévében, ahol helyesírási hiba nélkül jelennének meg a feliratok. Ez aztán tovább rontja az emberek nyelvérzékét.

A diploma megszerzése után mi történt veled?

Mivel nem sikerült tanári álláshoz jutnom, visszamentem a Vármúzeumba, ahol könyvtáros és néprajzi gyűjteménykezelő lettem. Egy év múlva pedig sikeresen felvételiztem az ELTE néprajz szakára, amit egyéni levelező tagozaton végeztem el, vagyis a nappalisokkal jártunk együtt. A lényeg az volt, hogy minden félév elején közelharcot kellett vívnunk azért, hogy az órákat két napra tudjuk tömbösíteni. Ám ez mindig megoldódott. Szerencsések voltunk abban az időben, mert akkor az ország legkiválóbb tudósai oktattak az egyetemen.

Mikor kerültél Kecskemétre? Hogyan történt, hogy ez a város lett a lakóhelyed, az otthonod?

Az egyetem elvégzése után kaptam néhány állásajánlatot, és egy szép napon megláttam egy pályázati kiírást, ami nagyon megtetszett. Eredetileg Kiskunhalason lett volna, majd az ugyancsak megüresedett kiskunfélegyházi néprajzkutató muzeológusi állást kaptam meg. 1997-ben pedig Kecskemétre helyeztek, a Katona József Múzeumba.

A doktori disszertációdnak mi volt a témája?

A házépítés szokás- és hiedelemkörének funkcionális vizsgálata – ez volt a cím, ami lényegében a házépítés folyamatának a népszokásait és népi hiedelmeit foglalta magában. Érdekes eset volt, hogy amikor a főlegyházi múzeumban éppen a doktori dolgozatomat írtam, az épület felújítási munkálatai közepette a munkások találtak a falban egy kis építési áldozati szobrocskát, egy kalapos férfit ábrázoló kis tufaköből kifaragott szobrot. A takarítónő vette észre a törmelékben.

Tudom, hogy főleg folklorisztikával, ezen belül a népi epikával, népszokásokkal, vallási néprajzzal, valamint népi táplálkozással foglalkozol. Melyik a kedvenc területed?

Én igazán elmondhatom magamról, hogy itt Bács-Kiskun megyében sikerült olyan néprajzi témákkal foglalkoznom, amelyekre mindig is vágytam, és például Egerben soha nem lett volna lehetőségem mindezekre. Mert mindig érdekelt a magyarországi nemzetiségek néprajza, már csak az otthonról hozott családi háttér kapcsán is. Nagy élmény volt számomra például a dusnoki ráchorvátok körében gyűjteni igen szép archaikus népszokásokat, és még nagyjából értettem is a horvát szavakat, hiszen tíz évig tanultam oroszul. Majd a németiség néprajzával kezdtem el foglalkozni. Schön Mária hajósi néprajzi gyűjtővel, germanista tanárnővel gyűjtöttem együtt a legtovább. Tizenöt éves közös munkánk eredménye A hajósi sváb parasztság mentalitása című néprajzi monográfiánk, amely 1020 oldalban idézi meg azt a világot, amelyet legtöbb településen már rég elsodort az első és a második világháború, ám a hajósiak valami csoda folytán napjainkig megőrizték úgyszólván a teljességét annak a kultúrának, amelyet a XVIII. században az óhazából magukkal hoztak. A népmesegyűjtések is nagy élményt jelentettek számomra. Kiskunfőlegyházán sikerült rátalálnom egy klasszikus értelemben vett, igazi mesemondóra. Valóságos mesekirály volt ő, ahogy a sok mesét ismerő embereket nevezték régen. Több mint százötven meséjét sikerült hangszalagra vennem, majd megjelent önálló kötetben is. Ugyancsak nagy élmény volt számomra, amikor a Dékány Rafael-féle kecskeméti és a Katona Imre tanár gyűjtésében megmaradt csongrádi mesekincset rendeztem sajtó alá, szép kis könyv lett mindkettőből.

Népi táplálkozási szokásokat gyűjtöttem Félegyházán, Halason, Dunszéken, Hajóson és Bácska számos településén, ám legkedvesebb számomra a két erdélyi gyűjtésem volt. A Kézdivásárhely melletti Ozsdola ételei azért voltak érdekesek, mert ott már korán érvényesült a román konyha hatása, míg Székelyszentkirály színmagyar faluban ez csak az utóbbi évtized hozadéka, ám igen régies, középkori eredetű ételkészítési technológiák maradtak fenn, amelyeket 2009-es gyűjtésem során sikerült is megörökítenem. A róla szóló könyv jövőre jelenik meg.

Hány szakkönyved jelent meg ez idáig? Melyek azok a könyvek, amelyekben társszerzőként szerepelsz?

Nagyon elunnák magukat az olvasók, ha én most itt mindent felsorolnék, tíz gépelt oldalt tenne ki a lista. A Katona József Könyvtárban megvan majdnem mind.

A Múzeumőr folyóirat egyik szerkesztője is vagy. Kiknek az írásait olvashatjuk ebben? Miről tudósítanak? Mikor és hol jelenik meg a lap?

A Múzeumőr a múzeumi ismeretterjesztés lapjaként indult a félegyházi Kiskun Múzeumból, majd a megyei múzeumi szervezet folyóiratává bővült. A legutóbbi két évfolyamot szerkesztettem, ám sajnos 2011 decemberében jelent meg utoljára. Szerették az olvasók, különösen a tematikus számokat. A történelemtanárok is szívesen felhasználták. Miután internetes változata is megjelent, csökkent a megrendelések száma, és nem tudtuk tovább finanszírozni.

Miért érzed fontosnak, hogy segítsd az amatőr tollforgatók munkáját?

Egy műkedvelő író vagy költő munkája mindig fontos, hiszen az emberek szeretnék megmutatni önmagukat, és ez tiszteletre méltó dolog. A szép és érdekes gondolatok akkor is azok maradnak, ha történetesen nem pontos helyesírással vannak megörökítve. Ám ha nyilvánosság elé kívánják tárni, akkor már „illik” megfelelni a magyar nyelvhelyesség, a helyesírás követelményeinek is, és a könyvkiadásnak is megvannak a maga esztétikai elvárásai. A

tipográfia alapszabályait sem árt ismerni hozzá, vagy legalább is szakemberrel együttműködve megalkotni a könyvet.

Éveken keresztül együtt szerkesztettük az Üzen a Homok című irodalmi és művészeti magazint. Ugyanezzel a címmel még antológiát is szerkesztettünk közösen.

Az idők változnak, és ami szép és jó vállalkozásnak bizonyul egyszer, nem biztos, hogy a megváltozott körülmények között is kiállja az idők próbáját. Ha nem tudunk finanszírozni egy ilyen sajátos érdeklődési kört képviselő lapot, számba kell venni az okokat, és akkor kiderül, hogy erre bizony az utóbbi időben nem volt már széleskörű érdeklődés. Az interneten több tucat olyan honlap működik, amely a műkedvelő alkotók műveit közli, ráadásul teljesen ingyenes, színes, folyamatosan jelennek meg bennük az aktuális dolgok. Napjainkban egy szerény esztétikai lehetőségekkel megjelenő hagyományos kiadvány nem tudja velük felvenni a versenyt, még ha tartalmilag színvonalas is.

Kaptál egy igen komoly feladatot, hogy a Kecskemét város néprajza című most készülő monográfia számára írj egy fejezetet Tradicionális és „modern” népköltészet címen. Milyen anyagot vársz a tollforgatóktól?

A klasszikus értelemben vett népköltészet mindvégig közösségi jellegű volt. Ám a tradicionális közösségek felbomlásával megszűnt mindennek a létalapja, és az individualizálódás termékeiként másfajta, egyéni jellegű népi alkotások jelentek meg, művelőit pedig népi írók és költők, naiv művészek, naiv írók és költők, amatőr vagy műkedvelő alkotók címen szoktak emlegetni. Tehát most gyűjtöm az anyagot mindehhez, ezért kértem a kecskeméti, illetve a „régis nagy Kecskemét”-hez tartozó településekről származó vagy ott élő alkotókat, hogy juttassák el hozzám életrajzukat és írásaikat. Ez az anyag a múzeum néprajzi adattárába fog kerülni. A megírt tanulmány pedig a néprajzi monográfiában lesz olvasható.

Buda Zsuzsa költő

Buda Zsuzsanna költő, hitoktató közel tíz évig volt a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének a tagja. Tehát a “kovászt” innen vitte, és vett annyi bátorságot, hogy városában alapított egy irodalmi kört.

Tizennégyen vannak, és igazi halasi szájjal kóstolgatják, kóstoltatják, főzik-fűzik, a magyar szavak rengetegét. Céljuk a népi hagyományok megőrzése, hogy ne az “asztalfiába” kerüljenek az írások, hanem másoknak is örömet szerezzenek vele.

Buda Zsuzsanna kétkötetes költő. Nagyon sok antológiában szerepelt, és írásai rendszeresen megjelennek még ma is a Kláris Irodalmi-Kulturális folyóirat számaiban.

Áldott a kenyér

*Reméljük bízva tavaszelőn,
Új kalász ring, kipattan
A vetése rozsnak és búzának.
Új kenyér vetése szorgos, friss
Kezekre várnak.
Lesznek-e vajon dolgos kezek?
Örülünk még nektek,
Friss, meleg kenyerek?
Fáradt emberkezek,
Amíg az új kenyér asztalra ér,
Áldottak legyetek,
S áldottak az Isten adta dús aranykalászosok,
Amelyek a mindennapi kenyერünket ringattátok.*

**Czakó Ferenc hivatalnok,
a Baráti Körünk egyik alapító tagja volt**

Sajnálatos módon, úgymond a „régi öregekkel” még nem készítettünk interjúkat, így kevesebbet tudunk róluk, de egy biztos, hogy voltak, éltek, ők voltak a mi elődeink, hitben, alázatban a példaképeink.

Kétszeres Aranytoll-díjas műkedvelő író és költő volt.

Munkatársa volt a kecskeméti Róna Rádiónak.

A Vadvirág és a Naprózsa című népies irodalmi lapokat szerkesztette. Irodalmi antológiákban, folyóiratokban jelentek meg írásai. Elsősorban Kiskunhalas, Bugac és Zsana történelmi múltját kutatta, s megírta Rózsa Sándor történetét, végigjárva az alföldi betyár útját a szegedi pusztáktól a szamosújvári várbörtönig. Czakó Ferenc 2007-ben hunyt el Kecskeméten.

Feri bácsi egy nagyon kellemes, kedves emberként élt közöttünk. Dicsérni nagyon-nagyon tudott! Ha bármilyen szerény tehetséggel megáldott „íródeák” került is körünkbe, ő nagyon boldog volt, és dicsért, dicsért, dicsért... Zsana község díszpolgárává választotta.

Nyugodj békében, drága Feri bácsi!

Gyalogúton
(versrészlet)

*Mert vetés az, mit én most művelek,
Ugart szántok, s „életet” termelek
Szórom a betűmagot, s várom a kikelést,
És néktek adom minden szem termését.*

Mi, bolondok

*Hányan, de hányan vagyunk
Mi „bolond megszállottak”,
Kiket az „írogatás” miatt
Mondanak el rossznak...
Repül, mint a szélvihar,
Aprócska, keserves életünk,
De mi – úgy hiszem, mindhalálíg –
Csak szép szavakat keresünk.
Mit várunk, kapunk érte?
Belénk marnak rút agarak,
De nem halljuk – nem akarjuk –,
Csak keressük a szavakat.*

Czimmer Istvánné hivatalnok, parasztköltő

Terike néni barátsággal és szeretettel fogadott minket, bár egy kicsit csodálkozott, hogy kitől hallottunk mi az ő írásairól. Elolvastuk az elénekelt írásait és meggyőztük, hogy jöjjön közénk, és nyomtassa ki az asztalfiában lapuló ritka kincseket. A hetvenéves idős hölgy kedves szemei párássá váltak, a ráncok szinte táncot lejtettek napbarnította arcán, és csak annyit tudott mondani: köszönöm...

1997-ben lépett be a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körébe. 1998-ban kis füzetek formájában kezdte meg versei kiadását Ligetszépe címmel. Majd 1999-ben önálló irodalmi lapot alapított Tiszaalpári Naprózsa címmel. Az Őszidő nyugdíjas magazin Szeretetláng című rovatában is olvashatóak lettek versei, majd az Üzen a homok irodalmi folyóiratunkban is megjelentek. Parasztköltőnek vallotta magát. Verseskötetei jelentek meg Ó-évkönyv (2000), Üveggolyók (2001), Alpárról üzenem (2002) és Zöld könyv (2005) címmel.

Nyugodj békében, emléked megőrizzuk!

Kertes úton

Azt hittem, tisztelnék,
dagadt keblem halma.
Ám megdobáltak,
s agyba-főbe vert
a sok rothadt alma.

Száraz karnevál

A farsang a vidámság násza,
az álarcos bál a koronája.
A maszkák, ha felvonulnak,
ital nélkül is dalolnak.
A fánkkal vígan paroláznak,
csókot dobnak a világnak.

**Dekkerné Surányi Mária gépíró, író,
a Baráti Körünk egyik alapító tagja**

Kérlek, mesélj a gyermekkorodról, a fiatalságodról!

Gyermekkorom nagyban kötődik a bugaci pusztához, a pusztai emberek életmódjához, a pusztán legelő gulya, a ménes csodálatos látványához. Édesanyám, a bugacpusztai szülésznő sokszor vitt bennünket, gyermekeket lovaskocsin, amikor a kötelező családlátogatásokra elindult a hatalmas tanyavilágba. Öröm volt menet közben a lassan haladó lovaskocsiról leugrálni, árvalányhajat, mezei virágot szedni, gyermekfejjel a pusztá varázslatos világát élvezni. Elemi iskolámat Bugacon kezdtem el, majd a kiskunmajsai, zárdaként is működő Római Katolikus Polgári Leányiskolában végeztem el a polgári iskolát. Ezek a boldog, gondtalan évek számomra olyan tanulságosak voltak, hogy a mai napig is útravalóul szolgálnak az életemben.

Gyermekkori élményeidet már felnőtt fejjel megírtad, és a Pusztai romantika című kötetben jelentetted meg 1999-ben. Mesélnél egyről röviden, ami nagyon emlékezetes a számodra?

Szomorú emléket idéz a Szeretet fénye című írásom, amely 1997-ben elhunyt férjem súlyos betegségét és családja szeretetét idézi fel.

A szeretet fénye

A Papa súlyos gégeműtéten esett át és nagyon beteg. Családja aggódva állja körül a kórházi betegágyát. A Papa régebben sokat mesélt a gyermekeinek, az unokáinak a fiatalságáról, a második világháború borzalmairól. Elmondta, hogy fiatalon az volt minden vágya, hogy bíró lehessen. Elhivatottságot érzett magában, hogy az emberi jogokat, az igazságot szolgálja. Sajnos, a háború beleszólt az életébe. Másodéves joghallgató volt, amikor kivitték a frontra, hadifogságba került, és hosszú évekig szenvedett kegyetlen körülmények között a szovjet lágerekben. Nagyon vágyott haza a szüleihez, a testvéreihez, a nagyszüleihez.

Végre ez a nap is eljött, amikor újra magyar földre tehettem a lábát. Bizakodott, talán még sikerül újrakezdeni az életét, bár akkor már huszonnyolc éves volt. Sajnos megdöbbenve, szomorúan tapasztalta az akkori honi állapotokat, hogy osztályidegen, megbízhatatlan lett a saját hazájában. Akkor már tudta, az ő álma mindörökre szertefoszlott, hogy belőle már sohasem lesz bíró. Igyekezett ezt elfogadni, amit a sors reá mért, és ezen belül megtalálni az élete további értelmét. Ez sikerült is neki, mert ma szerető család veszi körül a betegágyánál.

Évike unokája harmadéves joghallgató, kitűnő tanuló és imádja a nagyapját. Mindig meghatódva hallgatta, hogy a Papának nem teljesülhetett a vágya, ami miatt sokat bánkódott. Évike már kicsi korában mondogatta:

– Papa, majd én bíró leszek, meglátod, majd nekem, az unokádnak sikerülni fog!

Erős volt a kislány elhatározása, nagy volt benne a szeretet, hogy a Papa álmát megvalósíthassa. Már csak alig pár év választja el attól, hogy mindez sikerüljön.

Most kétségbeesve ül a papa betegágyánál és a sírás fojtogatja. Könyörögve mondogatja:

– Papa, most nem hagyhatsz cserben, neked élned kell! Papa meg kell gyógyulnod! Ott kell lenned a diplomaosztáson, hiszen miattad, érted tanultam! Érted, hogy kárpótoljalak, én, az unokád, mert nagyon szeretlek.

A Papa nem tud beszélni, de fáradt szemei biztatóan tekintenek drága unokájára, s mintha mondaná:

– Meg fogok gyógyulni, mert meg akarok gyógyulni, mert értetek élni akarok!

A szeretet csodákat tud művelni és mindent legyőz. Legyőzte ezt a betegséget is, és ha Isten megengedi, akkor rövidesen, boldogan és büszkén mondhatja már:

– Ember lett, bíró lett az én kis unokám!

Hogyan teltek fiatalkorod évei? Milyen foglalkozást választottál? Hol dolgoztál?

A háború miatt már továbbtanulási lehetőségem nem volt, ezért az iskola befejezése után a bugaci községházán kezdtem el dolgozni, és aktív szervezőmunkát végeztem a fiatalság körében. Az akkori fiatal

tanítókkal összefogtunk és népdalt, néptáncot, színjátszó csoportokat, szüreti multságokat szerveztünk. Ezekre a szép időkre ma is örömmel emlékezem vissza.

Sajnos a háború szele hamarosan elérte a falunkat is. Akkoriban a bugaci hatalmas katonai repülőtér miatt már sűrűn bombázták a környéket. Emiatt úgy rendelkeztek, hogy mindenkinek az ablakát fekete papírral be kell sötétíteni, hogy az ellenséges repülőgépek ne vegyék észre a fényeket. Iszonyú volt a bombákkal megrakott ellenséges orosz és amerikai gépek morajlását hallani. Szomorú emlékeim közé tartozik 1942. augusztus 20. Szent István napja. Ünnepi bálát rendeztünk volna, de szomorúságomra elmaradt. A rádió bemondta, hogy ifjú Horthy István lezuhant a repülőgépével és életét veszítette. Nemzeti gyásznapot hirdettek.

A front egyre közeledett, így 1944. október 23-án Kecskemétet és környékét katonai parancsra ki kellett üríteni. Fiatal lányként nagyon nehéz volt ezt megélni. Családok százai szedték össze batyuikat és elindultunk, azt sem tudva, hogy hová, merre megyünk. Az úton gyakran kísért bennünket az ellenséges repülőgépek géppuskasorozata. Rettegésben, halálos fenyegetésben vagy száz kilométert gyalogoltunk, mire a front utolért bennünket. Ekkor visszafordultunk, és sok szenvedés után jutottunk haza a kifosztott otthonunkba. Hát az én fiatal éveim így teltek.

Családot alapítottál, gyermekeid születtek. Mesélj róluk!

A háború után Budapestre költöztem, tanulni szerettem volna és kulturális vonalon érvényesülni. Budapest akkor még romokban hevert, a hidak a Dunában feküdtek. Szerencsémre olyan munkahelyre kerültem, ahol már megszerveződött egy pesti színjátszó kör. Természetesen rögtön jelentkeztem. Énekeltünk, táncoltunk, szerepeltünk és műsorunkkal jártuk az üzemeket és falvakat. Nagyon szerettem volna a fiatal tehetségeket támogató népi kollégiumi mozgalomba bejutni, de a sors nekem más utat jelölt ki, és más irányba terelte a további jövőmet. Megismerkedtem egy nagyon intelligens, megnyerő modorú fiatalemberrel, aki nemrégén jött haza a háromévi kegyetlen orosz hadifogságból. Hazatérése után – horthysta katonatisztként – szomorúan tapasztalta, hogy saját hazájában

osztályidegenként kezelik. A háború miatt abbahagyott jogi egyetemet sem folytathatta, és a végzettségének megfelelő munkát sem kapott. Egy évi ismeretség után összeházasodtunk a semmire. Férjem sokat mesélt nekem egy másik világról, ami számomra addig ismeretlen volt. Ez engem bölcsebbé tett, és a gondolkodásomat is nagyon átformálta. Az 1950-es évek Rákosi korszaka szinte elviselhetetlen volt számunkra Budapesten. Sírva írogattam édesanyámnak, hogy de jó is lenne újra Bugacon élni. Bugacon akkoriban szervezték meg az állami gazdaságot, ahol képzett adminisztrációs szakembert kerestek. Szerencsénk volt. Édesanyám ismeretsége útján férjemet felvették irodavezetői beosztásba. Két kicsi leányunkkal, kevés holminkkal örömmel költöztünk az állami gazdaság által kijelölt szolgálati lakásba. A gémeskútról hordtuk a vizet, de úgy érzem, a szegénységben, a petróleumlámpa fényénél is a legboldogabbak voltunk. Közben megszületett harmadik kislányunk is. Harminchét évvel ezelőtt Kecskemétre költöztünk, a Hunyadvárosban sikerült lakást vásárolnunk. Én a kecskeméti Mezőgazdasági Szakközépiskolában dolgoztam nyugdíjazásomig élelmezésvezető és könyvelő beosztásban. Örömmel emlékezem az ott töltött évekre, mert úgy a tanárok, mint a diákok nagyon szerettek.

Mikor kezdtél el írogatni? A vers vagy a próza áll közelebb hozzád?

Aktívabban írogatni csak akkor kezdtem, amikor Kecskemétre költöztünk. Az egyik alapító tagja vagyok a Bács Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének. Írogatok verseket is, de a próza közelebb áll hozzám, szeretem a múlt történeteit írásaimmal megörökíteni. Úgy érzem, a jövőnket is csak a múltra lehet építeni. Hat évig szerkesztettük a Róna Rádió Nyugdíjasok műsorát többek között Czákó Ferencsel, Vörös Józseffel, Mittelholczné Zsuzsával.

Hol és mikor jelentek meg az írásaid?

Több folyóiratban, időszaki kiadványban jelentek meg kisebb írásaim. Jelenlét, Vadvirág, Üzen a homok, stb. Két antológiában is szerepeltem. 1999-ben családi kiadásban jelent meg a Pusztai romantika című kis kötetem, majd 2006-ban a Bugaci emlékkönyv.

Első kötetemben elbeszélések, versek olvashatók, míg a másodikban már történelmi események sorrendjében idézem fel a régi bugaci élményeimet. A bugaci polgármester és az ottani népdalkör ünnepélyes keretek közt megszervezte könyvem bemutatóját. Könyveim bugaci helytörténeti múzeumban és a könyvtárban is helyet kaptak. Bugacról szóló írásom a Sulinet oktatási anyagban is olvasható.

Részt vettél pályázatokon is. Hogyan végződtek ezek? Milyen sikerekről tudsz beszámolni az olvasóknak?

Több pályázaton részt vettem kisebb nagyobb eredményekkel. Kiemelkedően büszke vagyok az 1992-ben Kecskemét Város Polgármesteri Hivatala által Életet a múltnak címmel meghirdetett Menekülés című pályázatomra, ahol első helyezést értem el. Azért is vagyok nagyon büszke erre, mert az első helyezést az általam nagyon tisztelt Antalffy István Pilinszky díjas költővel kaptuk megosztva. 1997-ben az akkori minisztérium által meghirdetett novellaíró pályázatra benyújtott írásommal bejutottam a parlamenti ünnepségre a díjazottak közé.

Mesélj bővebben az utóbbi idők elismeréseiről is kérlek!

Koromnál fogva talán a legbüszkébb vagyok az Életünk című – az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2013-ban meghirdetett – pályázatra beadott írásomra. Ezzel édesanyám, a bugacpusztai szülésznő harminckét éves küzdelmes munkáját örökítettem meg. A több száz pályázat közül százhatan lettünk díjazottak. 2013 szeptemberében a Művészetek Palotájában ünnepélyes műsor keretében Balog Zoltán miniszter úr köszöntött bennünket, majd Jókai Anna Kossuth díjas író nő méltatta a pályaműveket. A zsűri tagja volt Hanák Gábor filmrendező, Kalász Márton költő valamint Kozma Huba író. A műsor után Soltész Miklós államtitkár úr adta át az elismerő okleveleket a vele járó pénzjutalommal együtt.

Meglepetésként nemrégén kaptam a minisztériumtól egy meghívást, hogy a százhat díjazott pályázat közül a legjobb negyven írásból antológiát jelentettek meg két kötetben Visszhangok címmel. Az utóbbi napok boldog eseményei között említem meg, hogy egyedüli

kecskeméti pályázó és díjazottként Dr. Zombor Gábor polgármester úr hivatalában fogadott egy kötetlen beszélgetésre, ahol virágcsokorral és oklevéllel köszöntött. Meglepetésemre jelen volt a Kecskeméti Televízió stábja is, és rövid híradást adtak az eseményről a hírekben. A polgármester úr kedves vendéglátását megköszöntem, és emlékül neki ajándékoztam a Visszhangok című antológia egy példányát.

Hogyan telnek a napjaid mostanában? Sokat írogatsz-e? Milyen terveid vannak a jövőre nézve?

Még ma is írogatok, és közben élvezem a nagy családom, a gyermekeim, a hat unokám, a tíz dédunokám szeretetét.

Kesztyűpár

*Elvesztette a kesztyű a hű párját,
Keresik, de nem találják.
Szegény kesztyű egyedül maradtál.
Pár nélkül, senkinek nem kellesz már.*

*Szomorú a kesztyű, össze voltak szokva,
Jó pár esztendőt együtt elszaggatva.
Kicsit kopottas volt már a kesztyűpár,
De két szerető kéz hozzájuk szokott már.*

*Kereste, kutatta, talán megtalálja.
Árva egy kesztyűjét vigasztalgatja.
Sokat gondolkodott hol is hagyhatta,
Elindult keresni, hátha megtalálja.*

*Szakadó esőben újra végigjárta
Azon utcákat, ahol tegnap járta.
Egyszer a tócsában valami barnát lát,
Látja kis kesztyűjét a vízben ázva át.*

*A szerető kéz örömmel felkapja,
Viszi hű párjának, hogy megvigasztalja.
Jobban van már szegény, meg van száradva,
Örül a kesztyűpár, egymásra találva.*

**Beszélgetés dr. Csertő Aranka
szakpszichológussal, íróval, költővel**

Gyermekkorom elevenedett meg előttem, amikor a Mikszáth körút 86. szám alatt lévő, Menti óvodához igyekeztem. Az égen még hófelhők kapaszkodtak egymásba, mintha sohasem akarnák elengedni egymás kezét. Igen, a gyermekkor... Az, amely egy életre meghatározza önmagunk, gyermekeink és unokáink lelki fejlődését. Dr. Csertő Aranka szakpszichológussal jól ismerjük egymást, hiszen az ő biztatására és ötletei nyomán született meg jó néhány gyermekversem. Megkérlek Aranka, mesélj a gyermekkorodról az Olvasóknak!

Aranyparmén almafa, repüljünk föl magasra! – rigmusoltuk a szőlőháton, egyik kedvenc fánkon lógva előre-hátra lengve. Rigmusoltunk, ha bosszantani akartuk a másikat, és akkor is, ha vigasztalásra szorultunk magunk is, mintegy öngyógyító versikét faragva. De mondogattunk saját költeményt állatokról is, vagy édesanyámnak, ha valamit el akartunk érni nála. Valahogy úgy működtek ezek a mondókák, mintha varázserőt rejtettünk volna el bennük. Szinte mindig hatottak, legalábbis nagyon szerettük volna, hogy hatással legyünk a környezetünkre. De hatottak saját magunkra is, mert együtt mozdultunk a szóval, és így valami nagy harmóniát élhettünk át. Volt olyan, hogy egyedül szólt a szó, elosztatva a csendet, a magányt, máskor együtt az öcsémmel, hogy nagyobb legyen az erő benne. És megint máskor egymással szemben bosszantva a másikat. Sok-sok a pillanat, a vágy vagy a kín szülte mondókánk, versikénk, amelyek most is itt lüktetnek bennem. A helyzet szülte, s a helyzetnek szólt, s nekünk, rólunk.

Hogyan jött az ötleted, hogy egy ilyen csodálatos, szép óvodát megnyiss a gyermekek számára?

Talán a gyermekévek örök jelenlétének igénye, vágya is készítetett arra, hogy óvodát építsek, működtessek. Így mindennap többször is velük, köztük vagyok, figyelve, segítve fejlődésüket, növelve örömeik számát. Leülve a kicsik közé rögtön az ölemben terem vagy a

térdemen ül egyik vagy a másik. Együtt mozgunk, együtt lélegzünk, együtt verselünk, vagy csak mély torokhangon morogva, dúdolván, énekelve mondókázunk. Hálóból ringatva segítem őket az ellazulásban. Ekkor nem figyel kifelé, együtt vagyunk, híd van közöttünk, a szó, a vers, a mozgásból épített híd, amelyen sok-sok más öröm vagy intellektus is átjár. Megérintem őket kézzel. Fogom a kezét, simogatom a hátát, érintem az arcát, ölelem teljes lényét. És megérintem szóval, mosollyal. De megérintem. Ebben az embert, a lényegét, a mélyeket érintetlenül hagyó világban. Úgy élünk, mintha együtt, egymásért lennénk. De csak többnyire a felszín, a látszat mozdul, a lélek egyedül remeg, érintetlenül marad. Vagy fájdalmat, magányt, veszteséget, bizalmatlanságot hagyunk magunk után. Igen gyakran élem meg ezeket a tapasztalatokat is. Az óvoda vezetése mellett délutánonként gyermekekkel, családokkal dolgozom. Úgy tapasztalom, hogy a gyermekpszichológiai rendelésre a szülő a gyermekét hozza, mert „vele van baj” – mondja. A baj, a probléma háttérben legtöbbször a családi élet zavarai állnak. A családot kell segítenem abban, hogy jobban – a gyerek igényeit is szem előtt tartva – tudjanak együtt élni. Családterapeutaként abban igyekszem segítséget nyújtani, hogy bizonyos változás, változtatás bekövetkezzen a család működésében.

Én tudom, hogy van egy fő tevékenységem is. Kérlek, mondj erről is valamit!

Fő tevékenységem, munkám a legkisebbeket nevelő-oktató pedagógusok képzése. Leendő óvókat, tanítókat segítek abban – a tanítóképző főiskola docenseként –, hogy pszichológiai ismereteik, tapasztalataik e korosztályról megalapozottak legyenek. Közel 35 éve tanítok, de nem szakadt meg a terápiás munkám sohasem.

Szerinted mit jelent a gyermeknek a vers, mit él át verselés közben?

A gyermek úgy működik, mint a természeti népek. Szívesen versel, mondókázik és mozog egyszerre. Eközben tanulja saját beszédképességeit. A hangzókkal, szavakkal való játék, a zeneiség, a lüktetés találkozik teste belső ritmikájával. Különösen nagy szüksége van erre a mai gyermeknek, aki a természettől, az aranyparmén fától

távol, azokat már nem ismerve nő fel. Kemény, tárgyi művilágban él, ahol minden készen van, csak el kell fogadni. Verselés közben pedig gyakran alkot, képeket hív életre, de mégis a legfontosabb a ritmus, a rím, a zeneiség, amely könnyen továbbviszi, és észrevétlenül tanul közben. Az óvoda a verset nem tanítja direkt módon a gyermeknek. Valami varázslat történik a csoportszobában; képi, zenei vagy más érzéket megcélzó történés, amire a gyerek felfigyel vagy odamegy, ahol a varázslat létrejött. Az óvónő verset mond, s közben zene szól, kép vagy báb hívogat, esetleg játék készül vagy egyéb. A gyerek utánozva a szeretett óvónőt, önkéntelenül mondani kezdi a verset. Mondja egyszer, kétszer, sokszor, a többiekkel, a társával, majd egyedül is akár. De lehet, hogy nem mondja, és oda sem megy, de hallja, s közben a terem másik felében játszik. Lehet, hogy a következő ismétléskor már megszólal ő is, és próbálgatja. Nagy boldogság, amikor rájön, hogy kigurulnak belőle a sorok, a versszak, a vers, s a környezetéből pedig az elismerés. És így megy ez máskor is. Szereti, ha humoros, ha rímes, ha képes és ha állatos, vagy ha csak életes a vers. Legfőbb közvetítő a lüktetés, a rím. Emlékezete pedig határtalan. Szinte észrevétlenül szívja magába, s hatalmas személyes varázslatot él át. Három hónapja járnak oviba a 3-4 évesek, s már több mint 20 verset ismernek. Szinte a környezetük minden tárgya, története, állata, virága, s az óvoda ünnepei is arra készítetik, hogy mondja, mondja, csak mondja... Ez az ébredő, születő ÉN kompetenciája, eredménye, melytől még erősebb, örömtelibb ÉN lesz belőle. Mondja, s a MÁSIK öröme és büszkesége is nő. Így erjeszti az ÉN a MÁSIK-at, a MÁSIK az ÉN-t.

Mivel foglalkozol még azokon túl, hogy szereted a gyerekeket?

Jelenleg egy féléves alkotói szabadságon vagyok itthon, hogy megírjam a családterápiás tapasztalataimat is felhasználó Családszichológia című könyvet. Így most csak jó dolog történik velem. Végre átadhatom azt, amitől talán mások jobban működnek majd, mint eddig, és közben át-átszaladva az óvodába, ahol megszólal a zene, s a szó zenéje, mely pihentet, felold, segítve most engem. És hozzákezdtam második verses kötetem összeállításához is. Töltekezem bennük és általuk, hogy még többet és könnyedebben

adhassak az én kis-nagylányomnak, Lillámnak, és az én drága unokámnak.

További munkádhoz kívánok neked jó egészséget, kitartást és egy kicsit hadd legyek önző, azt kívánom még, hogy minél több kisgyermeknek szerezzen boldog pillanatot az én verseimmel és meséimmel is.

Újra előveszem

*Átszűrtem az életemet,
van, ami fennakadt,
torkomon ragadt,
de olyan is, hogy átcusszantak,
fel nem oldódtak.
Szerveimben szervültek,
lelkemben lélegeztek
elszólásaimban, írásaiban
felszínre kerültek.
Barátkozom velük,
újra rájuk tekintek,
új környezetben új előjellel közelítek.
Ma már más vagyok
és mindig más vagyok,
mégis ugyanaz maradok,
mint akkoron, fi atalon.
Érettebb vagy érzékenyebb?
A rájuk rakódott életem nehezíti,
hogy újra elővegyem.
Így még jobban beágyazódik
a fájdalom, a sérelem.
Az egyik így, a másik úgy járja az útját.
A fájdalom csak azzal enyhül,
ha megtelelem, hogy kinek, mit, mennyit
segíthettem, segitettem.
Abban, hogy neki jobb legyen.*

Dr. Fischer László gyermekorvos, író, költő élete, munkássága

A 650 éves Kecskemét tiszteletére meghirdetett versíró pályázat különdíját nyerte el a Katonatelepen praktizáló gyermekorvos. Ezen alkalomból faggatom őt, eddigi életéről, munkásságáról, és arról, hogy hogyan is történt, hogy sok gyermek, és felnőtt örömeire egy pár esztendeje tollat ragadott.

Megkérem, mutakozzon be az olvasóknak. Meséljen gyermek- és ifjúkoráról, hogy milyen művészeti ágakban jeleskedett hajdanán. Észak-Bácskában éltem gyermekként. Baján születtem, Bácsalmáson laktam pedagógus szüleimmel. 12 éves koromban került családuk Kecskemétre. A Bányai Júlia Gimnáziumban érettségiztem, ahol édesapám igazgató volt. A szegedi orvosegyetem elvégzése után, immár 40 éve dolgozom Kecskeméten gyermekkörzetben. A csecsemő- és gyermekgyógyász szakvizsga mellett iskolaegészségtan szakvizsgát, majd relaxációs pszichoterapeuta vizsgát tettem. Általános iskolában szólóénekesként és énekkari tagként szerepeltem versenyeken. Mutálás után szavalóként versenyeztem a gyulai Erkel Diáknapokon. Természetes volt számomra, hogy egyetemi színpadtag lettem Szegeden, majd Kecskemétre kerülve a Kecskeméti Pedagógus Énekkarban énekeltem öt évig.

Mikor került Katonatelepre? Hogyan fogadták önt itt? Hány gyermek tartozik a körzetéhez?

Egy rövid ideig már helyettesítettem korábban Katonatelepen, amíg egy kolléganő be nem töltötte az állást. Néhány év múlva azután újra orvos nélkül maradt a körzet. Szívesen jöttem vissza dolgozni 2016-ban. Több mint 300 gyermek egészségéért vagyok felelős. Katonatelep szívemhez közel áll, hasonlít Bácsalmáshoz, ahhoz a városhoz, ahol gyermek voltam. A katonatelepi szülők elfogadtak. Természetes számomra, hogy az utcán járva kölcsönösen üdvözljük egymást, az emberek megállnak egy kicsit beszélgetni, ami egy nagyvárosban csak ritkán fordul elő.

Úgy tudom, még máshol is praktizál. Beszélne nekünk a munkával kapcsolatos további elképzeléséről?

A Batthyány utcai gyermekrendelőben is dolgozom. Nóra lányom Kecskemét Önkormányzatának házi gyermekorvos ösztöndíjasa, jelenleg kötelező továbbképzését végzi a Kecskeméti Megyei Kórházban. Szakvizsgájának megszerzése után folytatja a családi hagyományt, és kecskeméti gyermekkörzetben fog elhelyezkedni.

Kecskemét Város Önkormányzata országos pályázatot nyert praxisközösség létrehozására. Katonatelepen Serfőző Katalin doktornő – aki már évekkel ezelőtt bevezette a felnőttek szűrőprogramját – tagja Kecskemét Praxisközösségének. Katonatelepi házi gyermekorvosi körzetem is csatlakozott a praxisközösséghez. A szűrővizsgálattal, egészségmegőréssel kapcsolatos program így gyakorlatilag a városrész minden lakójához eljut. Ezúton is kérem, éljenek vele a lakosok! Jómagam Serfőző doktornőtől sok segítséget kapok a munka elvégzéséhez.

Kérem, csak néhány mondatban mutassa be a kedves családját.

Feleségem, Julika nyugdíjas védőnő. Nóra lányomról már szoltam, Kecskeméten szeretne maradni házi gyermekorvosnak. Nelli a Szegedi Tudományegyetemen szakpszichológus. Fiam, Péter informatikus mérnöknek tanul a szegedi egyetemen.

Most pedig beszéljünk az ön irodalmi munkásságáról. Az már a verse olvasásakor rögtön kiderült, hogy nem most fogott tollat először, hiszen dallamos, szabályos, rímes, magyaros verssel lepett meg minket. Ebből már arra is lehetett következtetni, hogy önnek jó a hallása. Hiszen említette is, hogy énekkaros volt. No, meg az az igazság, hogy az újságunkban már olvastam is öntől, nagyon jó verseket. Mióta ír?

60 éves korom óta írok verseket. Így – a tevékenységet tekintve – fiatal versírónak számítok. Szeretem a klasszikus versformát, de a szabad vers sem áll tőlem távol. Véleményem szerint a jó vers egyszerre szól az észhez és a szívhez, ráció és emóció külön-külön és összességében.

Hány verseskötete, és novellája jelent meg ez idáig?

Két verses könyvem és egy novelláskötetem jelent meg. Ezen kívül egy gyermekverseskönyvet is írtam, valamint kisgyerekeknek egy verses kifestőt. Már nyomdában van újabb gyermekverseimet tartalmazó könyvem, nyomdai előkészületben egy mesekönyvem és a harmadik verseskötetem több mint száz versemmel.

Hogyan jön az ihlet? Mikor szokott írni?

Munka után, az est folyamán írok. Olykor egy dallam, egy rím, egy gondolat, egy melengető vagy fájó érzés indít el sorokat, szófolyamokat.

Kik a kedvenc költői, írói?

A XX. század költői közül Radnóti, Weöres Sándor, Nagy László verseit szívesen olvasom. Édesapám Nagy Lászlót és Berek Katit 1970-ben meghívta Kecskemétre a Bányai Júlia Gimnáziumba, ahol rendhagyó irodalomóra keretében beszélgettek velünk, hallhattuk a művésznő előadásában a költő verseit. A mai magyar költők közül Buda Ferencet, Tóth Krisztinát tartom jelentős művészek. Dosztojevszkij, Tolsztoj, Németh László és Gabriel Garcia Márquez kedvenc íróim.

Ez volt az első pályázatra beküldött verse? Számított rá, hogy helyezést fog elérni?

Több pályázaton is részt vettem már. Az Irodalmi Rádió, a Forster Központ és az Aposztróf Kiadó díjazottjai között szerepeltem az utóbbi években. Kodály tanár úr című versemet egyszerű, igen tömör költeménynek tartom. Igazi kihívásnak tartom néhány sorban megfogalmazni érzésemet, gondolataimat, mint amilyen például a Feltés című kép-versem.

***Feltés**
szemed tükrén
könnycsepp remeg
én reszketek
benne
veled*

Nem feltétlenül az „eredményesség” volt a célom a Toll és Ecset Alapítvány pályázatán, hanem, hogy emléket állítsak Kecskemét nagy szülöttének.

Nekünk, nagy örömet szerzett, hogy egy különdíjjal ismerhettük el a munkáját. Nagyon remélem, hogy a következő kötet bemutatásánál már részesei lehetünk az eseménynek, annál is inkább, mert itt élünk a szomszédságában

Több könyvbemutatóm volt már Kecskeméten, Baján, Bácsalmáson. Katonatelepen is szándékomban áll bemutatni egyik új kötetemet.

Bizonyára szokta olvasni az újságunkat, szeretnénk, ha minél több írást olvashatnánk öntől, itt nem csak egy-egy versre gondolok, hanem szakirodalomra, hogy a tanácsaival segítené az itt élő kedves szülőket.

Igyekszem aktív részese lenni a katonatelepi életnek. A Katonatelepi Közügyekben orvosi tanáccsal szeretném segíteni a szülőket a gyermekgondozásban, gyermeknevelésben.

Kodály tanár úr

*Emberi szíveken
hangokkal kopogtatsz,
türelmes szavakkal,
megértő mosollyal.
Kezed őriz múltat,
szétterít kincseket,
kottafejek rajzán
ritmusok díszlenek.
Ósi népi ének
egyszerűn gazdagul,
varázslódik újjá.
Köszönjük karnagy úr.*

Dr. Hunyadi Dalma
a Baráti Körünk egyik legértékesebb tagja volt

Budapesten születtem 1924. február 4-én. A Mátyásföldi Egyesületi Korvin Mátyás Reálgymnáziumba jártam négy évig, majd a budapesti Németbirodalmi Reáliskolában érettségiztem 1942-ben. A Pázmány Péter Tudomány Egyetemen szereztem bölcsészdoktori diplomát 1948-ban. 1948–49-ben magyar–angol szakos tanár voltam a Margit Gimnáziumban.

1949 márciusától novemberig politikai menekültként Innsbruckban éltem, majd kivándoroltam az USA-ba. 1949–1965 között egyetemi tanárként dolgoztam Chicagóban. 1960–65-ben a chicagói WTTW TV állomáson úttörő munkát végeztem a televíziós oktatásban. Előadássorozatom címe: A világirodalom fordításban. 1962-ben férjhez mentem a magyar származású Dr. Stephen Brunauerhez, aki 1986-ban hunyt el. 1965–1987 között a New York állambeli Clarkson Egyetemen tanítottam világirodalmat. 1986-ban a budapesti Magyar Irodalmi Intézetben voltam Fulbright ösztöndíjas kutató. 1989–92-ben Japánban tanítottam vendég-professzorként. Az USA-ba visszatérve a State College of New Yorkban voltam vendégtanár. 1992-ben repatriáltam. Könyveim, cikkeim letétben megtekinthetők az Országos Széchényi Könyvtár Archivumában, a kecskeméti Katona József Könyvtárban és a Szegedi Egyetem Vasváry Gyűjteményében. Tagja vagyok a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének.

Dr. Hunyadi Dalma: Teller Ede: A kolléga és a jó barát

Teller Edét „nem kell bemutatni”. A költő szavaival: „Van-e, ki e nevet nem ismeri?” „A hidrogénbomba atyja”, „dr. Strangelove”. Sokan csodálták, sokan gyűlölték, de kevesen ismerték közről, mint embert. Én szerencsésnek tartom magam, mert ismertem őt mint magánembert, mondhatni, mint „a család barátját”. Talán nem túlzok,

ha azt állítom, hogy olyan szemszögből volt szerencsém ismerni őt, ami eltért a szokványostól, és így talán számíthat némi érdeklődésre. A világ minden táján, ahol tudósok, sőt akár technikusok is, munkájuk során szükségét érzik, hogy úgynevezett kolloidokat, szabad szemmel, sőt közönséges mikroszkóppal sem látható parányi anyag-részecskéket megmérjenek, megszámláljanak – például, hogy mennyi láthatatlan „darabból” áll a dohányfüst, amitől éppen köhögnek, vagy hogy mennyi semlegesítő anyagra lesz szükség az olajfoltra, ami aznap kiömlött a tengerre –, az ilyen emberek egy készülék segítségével megtehetik ezt. A készülék neve BET-apparátus. A három betű – B, E, és T – azoknak a tudósoknak az iniciáléi, akik kidolgoztak egy elméletet, és aztán megterveztek egy műszert a részecskék megszámlálására. Ebben a betűszóban a „T” azt jelenti, hogy Teller, a „B” azt jelenti, hogy Brunauer, így hívták boldogult férjemet, a feltaláló tudóst, az „E” pedig Paul Emmett professzort jelzi, aki hozzájárult az elmélet kidolgozásához.

Ha Önök meglepődnek, hogy a „hidrogénbomba atyja” társszerzője volt egy elméletnek, mely látszólag a hétköznapi világába tartozik, talán azon is meg fognak lepődni, hogy a hús-és-vér Teller nagyon más volt, mint a híres-hírhedt dr. Strangelove. Erről szeretnék most szólni. Férjem, dr. Brunauer István tizennyolc évesen az USA-ba ment rokoni látogatóba, és ott ragadt. Elvégezte az egyetemet, majd Berlinbe ment tanulmányait folytatni. Itt ismerkedett meg az ugyancsak ott tanuló Tellerrel. Jó barátok lettek, és egy barátságos hógolyócsata szünetében Brunauer elmondta Tellernek a „finoman feloldott részecskék” mérhetőségére kialakított elméletét és módszerét. Teller elvégzett néhány kalkulációt, és alátámasztotta az elméletet. Ezeket később Emmett is jóváhagyta. A komplikált mérő apparátus is elkészült, és hamarosan nélkülözhetetlen lett világszerte. Hogy csak egy példát említsek, magam is tanúja voltam, amikor Novoszibirszkben az ottani Akadémgörög vezető tudósa közölte férjemmel, hogy ők, abban az egy intézetben, évente kb. tízezer BET-mérést hajtanak végre. Zárójelben említem, hogy a három nagytudású tudós közül egyiknek se jutott eszébe a dolgot szabadalmaztatni. Ők csak örültek neki...

Nem sokkal házasságkötésünk után, 1963-ban férjemmel beutaztuk az USA nyugati államait. Tellerékhez is elvitt. Előre megírta, hogy

jövünk, beleértve azt is, hogy angol szakos egyetemi tanár vagyok. Edward és felesége, Mici akkor Berkeleyben laktak, Kaliforniában. Házukat erős fémkerítés védte – Edwardnak sok ideológiai ellenfele volt, és a kaliforniai diákok híresek voltak robbanékony természetükről. Emlékezetes első találkozás volt. A kapucsengőre hangos kutyaugatás volt a válasz. (Kutya nem volt.) Aztán megnyílt a kapu, és láttam, hogy egy meredek ösvény vezet fel a házhoz. Edward a bejárati ajtó előtt állt. Mosolyogva integetett, hogy jöjjünk fel. Amikor felértünk, első szavai hozzám ezek voltak, kihívó hangon: „Egyetért velem abban, hogy a nyelvtan az ördög műve?” Nem értettem egyet, és így, barátságosan vitatkozva, vonultunk be a házba. Férjemtől tudtam, hogy ez a látszólag antagonisztikus társalgási mód Teller egyik jellemző tulajdonsága. Ők barátságuk több évtizedes múltja alatt rendszeresen így társalogtak. Nekem ez új volt, és nagyon élveztem. Ott volt az egész család: felesége Mici, lánya Wendy és fia Paul. Asztalhoz ültünk. Hamarosan megértettem, hogy Edward miért haragudott annyira a nyelvtanra. Fia és örököse nem természettudományos pályára készült, hanem filozófusnak, és főleg a humán tárgyakat tanulmányozta. Egy darabig még folytattuk a szellemes vívómérfközést, de Edward hirtelen így szólt: „Elég ebből! Térjünk az egyetlen témára, amelyik biztonságos és nem vitás: a politikára! Essünk neki!” És valóban, neki is estünk. Engem meglepett, hogy a konzervatív Teller nem az akkori republikánus favorit, Goldwater híve volt, hanem a mérsékeltabb Rockefelleré. Paul, érdekes módon, férjem oldalán érvelt. Asztalbontás után körülültük a zongorát, és házigazdánk játszott nekünk. Csupa klasszikust. Tudtam, hogy édesanyja zenésznek szánta őt, de meglepett, hogy ez a természettudós milyen művészi szinten zongorázott. Gyönyörű délután volt.

Következő találkozásunk a New York állambeli Potsdamban történt, a Clarkson Egyetemen, ahol férjem és én professzorok voltunk, én a humán tárgyakat tanítottam, férjem pedig kémiát. Ő egyben az újonnan alapított Kolloidikai Intézet első igazgatója is volt. Az egyetem abban az évben, 1969-ben, úgy döntött, díszdoktorátussal tünteti ki a BET három névadó tudósát. Nekem különben is emlékezetes volt az az év: síbaleset következtében hatalmas

gipszkötés fedte bal lábamat. Edward ötlete volt, hogy a három díszdoktor autografálja a gipszet. Így is tettek. Még sokáig őriztem az érdekes relikviát. Edward kitűnő hangulatban volt, viccelt, mókázott. Hamarosan ezután Paul Emmett nyugdíjba vonult, és Oregon államban telepedett le feleségével, Pauline-nal, aki a Nobel-díjas Linus Pauling testvére volt. De a sors megengedett a BET-triónak még egy utolsó találkozást.

Mint említettem, a három tudós közül egyiknek sem volt annyi praktikus érzéke, hogy zseniális találmányukat szabadalmaztassák, de a New York állambeli Long Islandon volt egy okos üzletember és gyártulajdonos, aki behozta ezt a mulasztást, legyártotta az apparátust, és szépen keresett vele. De – becsületes ember lévén – ki akarta mutatni háláját a feltalálóknak: meghívta őket és feleségeiket egy bankettre. Mint a rangidős feltalálót, Brunauer Istvánt kérte fel, válassza ki a helyet, ahol a találkozót megrendezze.

Úgy történt, hogy abban az évben, 1979-ben, én a Modern Language Association évi nagygyűlésén szerveztem egy nagyszabású szimpóziumot, és természetesen elnököltem a tripla ülészakon. Abban az évben a konferencia székhelye San Francisco volt. Így férjem megállapodott a gyárossal, hogy abban a városban rendezze meg a „BET Reunion”-t. Így is történt. San Francisco talán legelegánsabb szállodájában találkoztunk mi, hatan. Nem volt könnyű összejönnünk. Paul és Pauline Emmett Oregonból jöttek, férjem és én az USA túlsó csücskéből, Észak-New York államból, de Edward és Mici egyenesen Taiwanból, ahol Edward éppen előadókörúton volt. Fenséges este volt, de egyben bensőséges is. A hotel egyik, számunkra fenntartott különtermében, ahol csak a frakkos pincérek suhantak körülöttünk a félhomályban, és ahol úgy éreztük, végül együtt van a „család”. Nem tudhattuk, de sejthettük, hogy először és utoljára... Pár röpké év, és Paul elhagyott minket. Pauline megható levélben emlékezett vissza erre a felejthetetlen estére.

Azután bekövetkezett a nap, 1986. július 6, amikor huszonöt és fél évi boldog házasság után özvegy maradtam. Kaliforniai tudományos konferenciák alkalmával ugyan egyszer-kétszer még átrándultam Tellerékhez, de aztán ők Stanfordba költöztek, és ezután kapcsolatunk az évi karácsonyi üdvözlőlevelekre szorítkozott. Távolról persze

figyelemmel kísértem Edward működését, mely most már szinte kizárólag az atomenergia békés alkalmazására szorítkozott. Két tanévet és több előadótat töltöttem Japánban, aztán visszatértem Amerikába, és végül 2002-ben Magyarországra.

Nem kis meglepetéssel láttam a televízióban, hogy Teller az előzőleg gyűlölt imperialista ördögből közben „idegenbe szakadt, dicső hazánkfia” lett. Most, matuzsálemi korban, félig vakon, de teljes szellemi frissességben nyilatkozott, és véleményét mohón keresték. Igen, ez lett az a Teller Ede, akit én ismertem, és személy szerint barátként kedveltem. Sokszínű, érdekes, zseniális, szellemes, és igazi hű barát...

Anyuka

*Anyuka álmomban megjelent,
Ahogy valaha régen láttam,
Finoman, karcsún, légiesen.*

*Sötét haja bronzszínben játszik,
Profilja Phidias remeke,
Ujjaiból zene patakszik,
Akwarelljein a szín üde.
Tudjuk, élete sokszor pokol volt,
Bántotta, kit legjobban szeretett,
Mégis, lelkéből megbocsájtás folyt,
S mikor velünk volt,
Újra énekelt.*

Dr Jakab Tibor háziorvos a versek bűvöletében

Kedves Tibor! Megkérem, hogy meséljen nekünk eddigi életéről. A gyermekkoráról, Erdélyországról, arról a csodás helyről, ahol meglátta a napvilágot. Szüleiről, testvéreiről, arról a családi fészekről, amely szárnyakat adott önnek, hogy egy életen át repüljön, mint egy madár, aki bizony néha-néha megpihent, de ismét útra kelt.

A nagy történelmi múltú Marosvásárhelyen (egykori nevén: Székelyvásárhely = Novum Forum Siculorum) születtem. A város a tudomány és a kultúra hordozója volt az idők során. A két Bolyai városa, mely mindig kiemelkedő központja volt az oktatásnak Erdélyben. A patinás Református Kollégium, a későbbi Bolyai líceum diákja voltam. Foglalkoztatott az irodalom, tanultam a konzervatórium hegedű tanszakán, s a helyi rajziskolába is beiratkoztam.

Van-e valamilyen kedves gyermekkori élménye, amelyet szívesen megosztana az olvasókkal?

A gyermekkori élmények közül a kirándulások voltak emlékezetesek szüleimmel Szovátára, a Tordai-hasadékhoz, Borszékre, majd diák koromban a téli korcsolyázások és a sítúrák a Hargitán.

Milyen indíttatás jött az életében, hogy az egyik legcsodálatosabb munkát, az emberek gyógyítását választotta élethivatásul?

A pályaválasztásban kiváló természetrajz tanáromnak volt meghatározó szerepe, s lettem a marosvásárhelyi Orvostudományi Egyetem hallgatója, ahol sok magyarországi neves vendégprofesszornak lettem a tanítványa. A tanulmányaim befejezése után a magyarulakta Nyárádméntére kerültem, ahol petróleumlámpa fénye mellett dolgoztam körorvosként, s kétkerékű lovaskocsival jártam az ötközséges körletet. Évek múltával főorvosi vizsgát tettem Bukarestben, és versenyvizsgával visszakerülhettem Marosvásárhelyre.

Mikor bekövetkeztek a diktatúra évei, a securitate mint magyar orvost zaklatni kezdett, nemkívánatosnak tekintett. Az üldözés elől csak az exodus volt a kivezető út. Nagyban segített ebben a Budapesten élő Gróf Dessewffy Sándor (az aradi vértanú Dessewffy Arisztid leszármazottja) és családja, akik befogadtak. Az akkori rendelkezések szerint 70 kg csomaggal lehetett távozni Romániából.

Tehát eljött egy új, emberibb élet Magyarországon...

Az új élet kezdete 1989-ben sem volt egyszerű. Tizenkét üres állásra adtam be pályázatot. Csak később jöttem rá, hogy mindez csak formaság volt, a helyek már előre el voltak ígérve. Sorra jöttek a levelek, hogy „sajnálattal közöljük...” Egy lehetőség maradt, egy új, épülőben levő rendelő Fülöpjakabon, ezt is csak egy kecskeméti jó barát közbenjárásával. Az építkezés lassan haladt, egy Dinnyés Antal nevű gazda fogadott be házába, s elindítottam a praxist. A befogadásomról annyit, hogy én voltam a „román orvos”, pejorative: az „oláh orvos”. Az okmányaimban ma is a születésem helye: Tirgu-Mures Románia, ezt sok kérvényezéssel sem tudtam magyarra íratni. Kisebbségi maradtam? Huszonhárom évet dolgoztam e tanyás községben, nappal-éjjel kereshettek betegeim, akiktől sok elismerést és szeretetet kaptam. Nem így a község vezetőjétől, aki ragaszkodott a közalkalmazotti státuszomhoz, nem tette lehetővé, hogy vállalkozóként dolgozzak, s a következmény a „kényszernyugdíjazás” lett 2013-ban.

Tudom, hogy egyik kedvenc hobbija az utazás, hiszen úti élményeit is versbe foglalja. Kérem, meséljen nekünk a távol töltött napokról és a hazatalálás örömről.

A világ megismerése mindig érdekelt, beutaztam Európa sok országát és Észak-Afrikát. Az úti élményeket versekben rögzítettem és archiváltam. Több idegen nyelvet is megtanultam, mert ez is szükséges volt a praxisomhoz és utazásaimhoz.

Mikor kezdett el verseket írni? Kinek mutatta meg első írását? Úgy tudom, hogy több Irodalmi társaságnak is tagja, megkérném, hogy ezekről is mondjon nekünk néhány szót.

Az irodalom és a költészet nálam „örökletes” volt, édesapám sok verset írt, tanáraink között is voltak neves írók-költők. Diákéveimtől kezdve írtam verseket, de áttelepülésem során elkallódtak. Kunsági éveim alatt is sok verset írtam, s a kiváló tanár, Báthory Istvánné volt az, aki olvasta verseimet és segített a kiadásukban „Verset csak neked ne írnék?” címmel. Nagy L. Évának köszönhetően a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köre befogadott, és ezzel lehetővé vált a további írás és publikáció. Az „Üzen a Homok” 2008-as antológiába 14 versem lett beválogatva. A Montázs Magazin Antológiába is 5 versem került be. Biztató segítséget jelentettek németországi íróbarátaim: Iza Schneider és Dworzak Titus.

Mit jelent önnek az írás?

Az orvosok mindig kötődtek a művészetekhez és az irodalomhoz. Több sikeres vers- és prózaíró van közöttük itt és a határon túl. Ezt fogja egybe a Magyar Orvosok és Képzőművészek Köre, melynek én is tagja lettem. Időszakos kiadványuk az „Infúzió”, mely antológia, s ebben nekem is jelentek meg verseim. A dunántúli költőkkel is kapcsolatban vagyok, negyedéves kiadványukban, az „Aranypor”-ban közölnek verseimből.

A versírás nekem „függőség”, gondolataim kifejezője. Jó érzés, ha más is olvas verseimből, vagy ha szavaló diákok mondják el egy-egy versemet. Költői példaképeim: Babits Mihály és Weöres Sándor. Csodálom Babits nemcsak tartalmi, de versformai költeményeit is. A „Jónás könyve” sokszor elolvasott műve, lenyűgöző. Mindenről írok, ami körültem vagy a világban történik. Írtam verseket a betegségekről, prevencióról, s tudományos előadások után is a témához kapcsolódva, humorral oldott írásokat, oldva az előadások szigorát. Gondolkodom, hogyan kellene tematikusan folytatni e furcsa verselési területet.

Kedves Tibor, eljött a megérdemelt pihenés ideje. Bizonyára ön boldog, elégedett embernek vallja magát. Mindent elért az életében. Van valami, amit másképpen csinálna, másképp döntene? Milyen álmai vannak még, hová szeretne eljutni még a nagyvilágban?

A jövő tervei szerint a versírást folytatni szeretném, s talán, ha meglesz az anyagi fedezet, egy újabb verskötetet kiadni, magánkiadásban. Álmodni is szabad! Amikor olvastam Hemingway műveit, megragadott a „Kilimandzsáró hava”, azóta vágyom meglátni ezt az afrikai csodát az elefántokkal és oroszlánokkal. Arisztotelész mondta, hogy „semmi sem rombolja annyira az ember testét, mint a tétlenség!” Ezért is fontos nekem a költészet, s vallom, hogy „nulla dies sine linea” azaz: egy nap se múljon el írás nélkül.

Egyik versemből egy idézet:

*„A poézis életemben végig meghatározó,
A vers az emberi tiszta beszéd, a szabatos szó.
Tavasszá változik tőle az élet ködpárás tele,
Még akkor is ha a költő magát lepi meg vele”*

Az én húsvétom

*Az én húsvétom a színskálán jelenti a zöldet,
Éltető napsugarat, mely virágba borítja a földet.
Sejtjeimnek megújulását, a lélek tisztulását,
A keresztutat, a Golgotát s a Krisztus feltámadását.*

*Szeretteim, s barátaim közelségét az esti csendben,
Gyermekkori húsvéti szokások jutnak az eszembe.
Jelenti Mascagni „Parasztbecsületének” húsvéti kórusát,
Csendes meditációt, s a tavaszi virágok illatát.
Jelenti a várakozást, az emberek közötti békére vágyva,
Az élet győzelmét, az értelmetlen halál előtt állva.*

Fekete Zsuzsanna újságíró, költő

Fekete Zsuzsannát közelebbről is megismertem már, hiszen ők is hozzánk, a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köréhez tartoznak, megyei szervezet lévén. Aranyos, kedves teremtés, aki szintén azt határozta el, hogy kiírja örömét, bánatát magából. Megkértem hát, hogy valljon magáról, életéről, és az írás hatalmáról.

Fekete Zsuzsanna vagyok, Orgoványon születtem egy parasztesalád harmadik gyermekeként. Gyermekeivémet Izsákon töltöttem. Tanyán laktunk, onnan jártunk be Izsákra iskolába. Az általános iskolát ott végeztem. Hárman vagyunk testvérek. A nővérem, Krisztina Izsákon, a bátyám, Pál Orgoványon él a családjával. A gyermekkoromra – 14 éves koromig – szívesen tekintek vissza. Szerettem a tanyasi életet. Igaz, sokkal nehezebb volt, mint a faluban lakó társaimé. A petróleumlámpa fényénél éltük este az életünket. Sokszor a napi házi feladatot is annak a fényénél írtuk meg. Legszívesebben arra gondolok vissza, amikor szüleimtől megkaptam az első kerékpáromat. Nagyon boldog voltam, igazi élményt nyújtott nekem. De sajnos, 14 éves koromban meghalt az Édesanyánk, és ezzel minden megváltozott az életünkben!

Milyen iskolába jártál?

Továbbtanulásról szó sem lehetett, el kellett mennem dolgozni. Egy termelőszövetkezetben dolgoztam, a növénytermesztésben. De minden vágyam akörül forgott, hogy tanulhassak. Ezért először elvégeztem egy állattenyésztési szakmunkás iskolát. Majd közben elkerültem Izsákról, és egy sertéstelepen kezdtem el dolgozni, mint szakmunkás, de ez sem tartott sokáig. Eljöttem Kiskunhalasra, bolti eladó lettem, majd – szintén munka mellett – elvégeztem a szakmunkásiskolát is, és utána még pénztáros vizsgát tettem. Autodidakta módon állandóan képezem magam!

Elvégezted az újságíró iskolát is. Talán még haditudósító is voltál?

Egyéves újságíró tanfolyamot végeztem el 1993-ban, és egyhónapos stúdiófoglalkozáson vettem részt a Petőfi Népe szerkesztőségének szervezésében Kecskeméten. Nem, nem voltam haditudósító, sajnos, ez az álmom nem vált valóra. Mindig Chrudinák Alajos, a legendás magyar haditudósító volt a példaképem, és a mai napig annak tekintem.

Mikor kezdtél el foglalkozni az írással? Melyik újságokban jelentek meg írásaid?

Az írással az 1980-as években kezdtem el foglalkozni, de mindig csak külsősként, munka mellett dolgoztam. Nem az írásból éltem meg. Írtam kisebb tudósításokat a Halasi Tükörben is, és a Független délvidék című Hetilapnak is dolgoztam. Jelenleg a nyíregyházi székhelyű Független Gondolat című havi lapnak publikálok rendszeresen. Jelenleg tagja vagyok a Nemzeti Kulturális Szalonnak és a Magyar Újságírók Közösségének.

Bizonyára később jött a versírás öröme.

Verseket először csak saját szórakoztatásomra írtam, mert örömet találtam benne. Verseim különböző témájúak. Szólnak a paraszti életről, családról, szerelemről. Először az Egerben található /FAOSZ / Visszhang Antológiában jelentek meg verseim 1995-1996-ban, majd Budapesten az Accordia Kiadó által, valamint a Nyírségi Gondolat Független Közösségi Magazin által kiadott antológiákban. 2011 óta publikálok verseket, novellákat.

Mennyire vagy termékeny költő?

A versírást nagyban befolyásolja a hangulatom és az ihlet. Azért viszek magammal mindig tollat, papírt, mert sokszor vonaton, buszon utazva jutnak eszembe a legjobb témák, gondolatok.

Hány könyved jelent meg eddig?

Egy könyvem jelent meg 2006-ban Budapesten az Accordia Kiadó gondozásában. Egy lírai kisregény, Kazahsztáni szerelem a címe.

Kérlek, mesélj Kiskunhalas kulturális életéről!

Kiskunhalas kulturális élete nagyon sokszínű. Gyakoriak a színházi rendezvények. Méltóképpen rendezték meg a Kultúra Napját is április 23-án. Gyakori irodalmi rendezvények helyszíne a kiskunhalasi Martonosi Pál Városi Könyvtár is, ahol könyvbemutatók és egyéb ifjúsági rendezvények kapnak helyet. Nagyon népszerű az aprók tánca, amely szintén itt kerül megrendezésre. Ezen kívül még nagyon népszerű a Malom-est, ezt minden évben a szélmalomnál rendezik meg. Erre az alkalomra népszerű néptáncsoportokat, népzeneészeket, versmondókat hívnak meg, helybelieket és vidékieket is. Március 4-én egy nagyszerű kiskunhalasi előadóművészről, Hatvani Zoltánról fogunk megemlékezni. Közben készülünk a Magyarok Vásárára, amely minden évben március 15-én kerül megrendezésre kirakodóvásárral, neves fellépő művészekkel.

Hogy érzed magad nálunk itt, a kecskeméti Baráti Körben?

Mindig örömmel tölt el, ha meghívást kapok tőletek, nagyon jól érzem magam köztetek. Legutóbb 2016 decemberében voltam nálatok egy nagyon szép, színvonalas ó-év búcsúztatón, melyre szeretettel gondolok vissza, és köszönöm nektek a lehetőséget, hogy részese lehettem!

Milyen álmaid vannak még, amiket szeretnél, ha valóra válnának?

Az álmaimról kérdezel? Az van több is, de a leghőbb álmom az lenne, ha sikerülne kiadnom a könyvemet. Igaz, még nincs kész, befejezésre vár. Szeretnék ismét részt venni az 50 éven felüliek szavalóversenyén, ha az idén is megrendezitek.

Zsuzsikám, nagyon szépen köszönöm a beszélgetést! Kívánok neked sok ihletett pillanatot, boldog, örömteli éveket!

Az orgoványi pusztát járom

*Itt születtem Orgoványon,
Az orgoványi pusztaságon
Őseimnek ősi földjén
Régi kun vér ereimben
csörgedez még!*

*Kun volt minden nemzetségem,
Kik pásztorok voltak régen,
Ezen a szép vidéken.
Őseim már rég nem élnek,
De ezért róluk regélek.*

*Kun volt minden nemzetségem,
Kik pásztorok voltak régen.
Fiaikat itt nevelték,
Nyájaikat itt terelték.*

*Az Orgoványi Pusztaságon
Itt születtem én e tájon.
Innen indult éltém-álmom.*

*Kun volt minden nemzetségem,
Kik pásztorok voltak régen.
Kutatom az ősi földet,
Üzenetet várok Tőle!
Őseimnek üzenetét
Nemzetemnek ősi tettét:
Kik pásztorok voltak régen
Ezen a szép vidéken!*

Ferencziné Szakálas Anna építész, a verselő üzletasszony

Annával már jó pár éve ismerjük egymást. Egy törökországi nyaraláson mindketten meghívott vendégként vettünk részt egy húszfős kecskeméti csoporttal. Barátság lett a vége. Mindketten üzletasszonyok voltunk, így volt közös témánk, és a versírás még jobban összekapcsolt minket. Bár ő a fiók mélyén tartotta írásait, és csak unszolásomra vette elő őket. Annám, kérlek, mesélj magadról, szüleidről, gyermekkorodról és ifjúságodról!

1950. november 20-án láttam meg a napvilágot egy Békés megyei kis községben, Kaszaperen egyszerű emberek első gyermekeként. Édesapám több szakmával rendelkezett –melyek mind különbözőek voltak: hentes és mészárosként végzett még ifjan, de később az építőipar felé orientálódott, kőfaragó és helyező szakmunkásként dolgozott. Kecskeméttől Moszkváig, a KGST palota csodálatos épületegyüttesén is. Édesanyám varrónő volt és természetesen Ő fogta össze a családot.

Egy húgom született, Ő sajnos hosszú betegség után, 50 évesen elhalálozott. Így lettem én a leánya és a fia pót-anyukája. Ugyancsak pót-anyukája lettem férjem előző házasságából született három lányának is. Nekem előző kapcsolatomból 1971-ben egy fiúgyermekem született, Tamás.

Milyen végzettséged van? Milyen munkakörben dolgoztál? Hogyan kerültél Kecskemétre?

Az építőiparban dolgoztam, vállalkozási vezető és árszakértő voltam műszaki végzettséggel. Kecskemét előtt Szegeden a KÉSZ Kft-nél dolgoztunk együtt pár baráttal, és úgy döntöttünk: nem dolgozunk másnak, amikor lehetőség van saját céget alapítani és saját magunk hasznára dolgozni. Így is tettünk. 1992-ben megalakítottuk a BAUSTAR Kft-t, Kecskeméten pedig adottak voltak a körülmények, hogy megkezdhessük működésünket. Bár már nem dolgozunk, és sajnos a cég sem él, de mi itt ragadtunk, és boldogan élünk e kedves városban, ahol sok jó barátot találtunk.

Úgy tudom, hogy ma már nyugdíjas vagy, de még mindig van egy vállalkozásod. Mondj erről is egy pár szót!

Igen, nyugdíjas vagyok, és valóban van egy kis cégem, a FERANA Kft, mely pár fővel működik. Sajnos, manapág az építőipar sem a régi, a munka bizonytalan, és az is, hogy fizetnek-e a végén, még inkább bizonytalan. Előző cégeimben is ez okozta a cég végét.

Van egy fiad és egy csodálatos unokád. Az előző kapcsolatod nem sikerült. Már régóta ismét házasságban élsz.

Jelenlegi férjemmel 23 éve élünk együtt. Valóban van egy fiam és egy csodálatos Bíbor unokám, aki 7 éves. Imádja hallgatni a verseimet, és már bejelentette nekem, hogy Ő is költő akar lenni. Lesz utánpótlás! Bár a napokban azt mondta nekem, hogy Ő már lovász lesz, mert imádja a lovakat és egy bácsinál segít gondozni őket. Férjemnek három lány van, én vagyok a pótmamájuk, és van egy 17 éves nagylány unoka, Marian. Neki februárban születik kistestvére a Bahamákon. No, és van egy közel 4 éves Nadia nevű kislány a legidősebb leánynál, ők fél éve költöztek haza Spanyolországból. A harmadik leány Londonban él, nála nincs még unoka. Ezen túl, mivel a húgom 10 éve meghalt, én vagyok a pótmamája a leányának és a fiának. A lányáéknál, azaz a keresztlányoméknál négy gyermek van, akik szintén nagymamaként szeretnek, és én is őket.

Mikor kezdte el verseket írni?

Már középiskolás koromban elkezdtem verseket írni. Sajnos, a sok költőzködés közepette ezek a verseim elkallódtak. Körülbelül 15-20 éve írogatok, és kedves Évikém, te beszéltél rá arra, hogy legyen bátor, és ne csak az asztalfiának írjak, hanem merjem megmutatni a verseimet.

Mit jelent számodra a versírás?

Számomra a versírás megkönnyebbülést jelent. Amikor a szívem-lelkem megtelik érzelemmel – legyen az öröm vagy bánat -, ki kell azt ürítenem, mert megfojt az érzés. Ezeket az érzéseket szoktam „papírra önteni”, hogy helyet csináljak az újabb érzések számára. Szükségem

van erre nagyon, és remélem, hogy verseimmel segíték azoknak is feldolgozni érzéseiket, akik nem írnak, de olvasnak.

Kik a kedvenc költőid?

Kedvenc költőim a nagy klasszikusok: Ady Endre, József Attila, Radnóti Miklós, Juhász Gyula, Tóth Árpád és még sokan mások. Nem hízelgésképpen mondom, de nagyon szeretem a te verseidet, mert úgy érzem: gondolataid az enyémeik is.

Tudom, hogy nagyon szívesen mondod más költők verseit is. Hol hallhattunk tőled mostanában verseket?

Igen, így van. Mostanában Kecskeméten, a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének rendezvényein mondtam verseket, illetve Budapesten a Krúdy Körben.

Melyik irodalmi és művészeti csoportnak vagy a tagja? Pályázatot is nyertél?

Igen. Tagja vagyok a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének és Budapesten a Cserhát Művész Körnek. Ott kaptam Art Díjat egy, az Ágasegyházi Írótáborban született versemért.

Szeretnéd-e könyvben kiadni lelked versgyermekait, hogy unokáid majd örüljenek neki?

Igen, most már nagyon szeretném, ha tudnék kötetet kiadni, és ezt meg is akarom csinálni rövid időn belül.

Anna azt mondtam, hogy ismerlek, de ez valójában nem is teljesen igaz. Hiszen annyi mindennel foglalkozol: ezotéria, grafológia, jóslások, meg a parázson mezítláb szaladsz át. Mi ez?

Ez valóban így van. Míg dolgoztam, nem volt időm sok mindenre, és most pótolok. Érdekelnek az elvont dolgok. Tanultam agykontrollt, villámolvasást, Tarot-kártya olvasást-vetést, melyet napi szinten gyakorolok és tartom frissen a tudásomat. Megismerkedtem a Buddhizmussal, de ezt már nem gyakorolom. A grafológia bizonyos fókig érdekel, de azzal a férjem foglalkozik, tőle tanultam meg sok mindent. Ő viszont szerintem profi grafológus.

A tűzkeresztség, igen láthattad a Facebook-on e rendkívüli eseményről a fotómat. Ez egy ősi magyar szertartás, mely bizonyítást ad a hit, a gondolat erejéről. „Átestem bizony a tűzkeresztségen”, az 1200 °C hőmérsékletű parázson sérülésmentesen keltem át a hitem segítségével, és az alatt a pár másodperc alatt megtisztítottam a lelkemet és elégettem minden rosszat, ami ért engem az előző időszakban. Csodálatos, felemelő érzés volt. Mindez Szerbiában, a Vajdaságban, Ludas településen történt, ahová rendszeresen járunk tanulni is.

Pszichotronikát, vagyis szellemgyógyászatot tanulunk, és a tanultakat szűk körben, de igen hatékonyan alkalmazom is. Csodálatos érzés, amikor segítségével megszületik az eredmény. Sikertől levezsgázni, jól sikerül egy-egy találkozó, elmúlik a fejfájás, az allergia okozta kellemetlenségek és egyéb bajok. Szeretem ezt a tevékenységet is, és hiszek benne.

Milyen álmaid, vágyaid vannak még az elkövetkező években?

Szeretném megőrizni az egészségemet, mert annál nincs nagyobb kincs. Szeretném, ha a szűkebb és a szélesebb körbe tartozó családtagjaim is egészségesek, elégedettek és boldogok lehetnének. Szeretném látni felnőni az unokákat, és szeretném, ha mindannyian azzal tudnának foglalkozni, amiben a legjobbak, amit szeretnek, és ezáltal boldog felnőttek lennének. Remélem ebben is megsegít a Mi Atyánk mindannyiunkat.

Istenem

Istenem! Itt vagyok.

Szívem-lelkem töltöm.

Érzésem most is

Elkendőzőm.

Már csak benned bízom,

Sorsom súlya elnyom.

De én erős vagyok,

Te is így akarod!

Tudom és bízom

Bölcsességedben.

2016-ban Anna is elköltözött az égi mezőkre.

Emlékét megőrizzük.

Goór Imre rajztanár, festőművész, költő

Goór Imre az egyik utolsó reneszánsz egyénisége Kecskemét kulturális életének. Atletizált, teniszezett, sielt, cikkeket, verseket írt, de leginkább a festészetben, grafikában és zománcművészetben alkotott korszakos jelentőségű műveket. A szegedi egyetem bölcsész karán tanult, de a bécsi döntés következtében az egyetemmel együtt Kolozsvárra költözött. Az itteni élmények, a havasok látványa egész életre szóló alkotói forrást jelentettek számára. Korai képei a Kecskeméti Művésztelep második korszakához, a Révész Imre vezette iskolához kapcsolódnak. Mátis Kálmán szakkörében tanult, az itt készült rajzai magabiztos rajztudásról és jellemábrázoló képességről tanúskodnak. Kísérletező szelleme azonban hamar tovább lendítette. A realista, impresszionista látásmódot a kubizmus és a konstruktivizmus iránti fogékonyság váltotta fel, melynek tanúságait saját képi világába ötvözve jelentős művek születtek. Egyszerűsíti, tömöríti a formákat, az erős kontúrok között mélytűzű, öntörvényű színek villannak. Goór már nem reprodukálja, hanem teremti a látványt. 1966-ban elvégezte a szegedi tanárképző rajz-földrajz szakát. Rajzot tanított és vezette a Mátis Kálmánról elnevezett kecskeméti képzőművészeti szakkört. Később a Forrás folyóirat egyik szerkesztőjeként szerzett jelentős érdemeket. Grafikai munkásságának kiemelkedő darabjai a cinkkarcok. Festészeti munkássága a 80-as, 90-es években éri el csúcspontját. Művei egy óriási panteisztikus látomásban, a Radnai havasoktól a Tátraig ölelik át a határhegyeinket, melyben az oldott festőiség ötvöződik a motívummá íródott formák szerkezetességével, ég és föld találkozási pontjába emelve a szemlélőt. Zománcművészeti munkássága a grafikák rajzosságát és a festmények vibráló színvilágát egyesítve mutatja meg és tágítja a műfaj törvényszerűségeit, és mással nem helyettesíthető erőnyeit. Imre bátyánk 1999-ben csatlakozott a baráti körünkhöz. Grafikákkal színesítette folyóiratunkat a Jelen-Lét című lapot. Verseit a Csigolyagyöngyök c. kötetében adta közre.

mellembé tüzet tettem

*övemre kardot köttem
közétek karddal jöttem
lángolt az ég fölöttem
pengéje kardom éle
csapódott kőbe fémbe
vasból lágy kőbe fordult
s bár kő és vas kifordult
kardom éle kicsorbult
közétek karddal jöttem
mellembé tüzet tettem
tartani elengedni
égetni melengetni*

Pokrócpuha szobámba

*Jöttél, jelképed látva lássam
Kova-acél-tűz újulásban.*

*Sárkány hamuját szórni jöttél,
Hogy minden vonást eltöröljél.*

*Sajgásaimra jöttél csókkal,
Tizenhárom hajókkal,*

*Kitáncolni a föld, a kék ég
Zengő egyesülését.*

*Pokrócpuha szobámba te világíts,
Csillagörvényre állíts...*

Grijnovitz Anikó a kivételes tehetségű énekes, dalszövegíró, költő**Kérlek, Anikó, mesélj a gyermekkorodról! Mikor vették észre, hogy jó a hallásod, és csodálatos hangod van?**

Egyszerű, átlagos családba születtem a bátyám mellé második gyerekként! Gyönyörű gyermekkorunk volt. Apukám mint teherfuvarozó vállalkozó mindent megteremtett ahhoz, hogy semmiben se szenvedhessünk hiányt, de persze ehhez kellett az anyukám háttérmunkája.

Már az óvodában kitűnt a kiemelkedő éneklésem, verselésem, amit persze vittem magammal az iskolába is. Az iskolai énekkar oszlopos tagja voltam még a középiskolában is. Ha szólót kellett énekelni, nem volt kérdés, hogy én énekeljem. Majd később a városi vegyeskarban énekeltem, amit a munkám, a családom és a szólókarrierem miatt kényszerültem fájó szívvel otthagyni! Az apukám beiratott Ritter László ének-zenetanárhoz harmonika, gitár, citera különfoglalkozásra, viszont a hangszereket annyira nem helyeztük előtérbe, mint az énekkel való foglalkozást.

Kitől örökölted a tehetségedet?

Apai nagymamám, majd édesapám nótaszeretete és kellemes hangjának vég eredményeképpen ért meg bennem ez az adottság. Kedves emlék számomra, mikor hosszú családi esték folyamán az édesapám ölében ülve együtt daloláztunk, nekem ez volt az esti mese.

Úgy tudom, hogy nem a művészeti pályán indultál el. Miért nem?

Akkoriban még magam sem gondoltam, hogy ebből kisülhetne bármi is, így mint minden hétköznapi gyermek, egy átlagos szakmát választva indultam el az életbe. Bár a művészi pályát talonba téve jártam végig az iskolát, szép lassan többek biztatására egyre erősebb lett a készítés az álmaim felé.

Mikor kezdtél el fellépni? Bizonyára énektanárhoz is jártál, vagy talán még ma is jársz?

Mint említettem, kislánykoromban már az énekkarral rendszeresen felléptem. Mikor elértem azt a kort, hogy hétvégi estéimet

szórakozóhelyen tölthessem, inkább az élő zenés helyeket választottam, mint a diszkót. A környékbeli összes zenészt ismerve volt lehetőségem egynéhány zeneszám erejéig a mikrofon elé állni. Még a kilencvenes években jártam Varga Zoltán Mihályhoz – ami akkor még hatalmas dolognak számított, neki már saját stúdiója volt. Zoltánnal akkor kezdődött a barátságunk!

Igen, a mai napig is járok énektanárhoz: Keskeny Márk kecskeméti hangmérnök, stúdiótulajdonos és ének-zenetanárhoz, aki igencsak szigorúan megköveteli a tökéletes munkát.

Mennyi időt töltesz gyakorlással?

Amennyi szabadidőm csak van a családom, munkám és az egyéb teendőim, fellépéseim után. Napi szinten énekelek, mert nekem ez örömet okoz.

Ki segíti, menedzseli a pályádat? Gyakran vannak fellépéseid, ki szervezi ezeket?

Sokáig játszottam a Rex együttes (Majoros Ferenc, Kovács István, László József) színeiben, a tagoktól kaptam rengeteg segítséget és támogatást akkoriban ahhoz, hogy itt lehessenek most, ahol vagyok. Később Soltvadkerten Sztojka Zsolttal zenéltem együtt több szezont is egy nagyon színvonalas étteremben. Jelenleg Farkas József budapesti rendezvényszervező egyengeti az utamat. Hatalmas baráti köröm alakult ki a zenei szférában, próbáljuk egymást támogatni az előrehaladásban. Ennek köszönhetően megosztjuk egymással lehetőségeinket is, amikor csak tehetjük, köztük azt az esélyt is, hogy felléphessünk együtt egy-egy bizonyos helyen. Bár nincs harag akkor sem, ha csak egyedül lép fel valaki valahol, örülünk egymás sikereinek. Sok helyre visszatérő előadóként hívnak már, ami egy jelzés felém, hogy szeret a közönség és a szervezők. Ez egy csapatmunka, hisz egy-egy rendezvényen, falunapon fontos az előadók egymás felé való viszonyulása és a nézők felé áradó szeretet!

Kérlek, mutasd be budapesti Foci Sörözőt, ahol elég gyakran felléptek barátaiddal!

A budapesti Foci Söröző/étterem vezetője Orsós György rendezvényszervező. Az étterem bizonyos hétvégeken

kimondhatatlanul hangulatos öltözetet vesz magára, zenés-énekes estéknek és jókedvnek ad otthont. A teltházás esték feledhetetlen emlékeket adnak minden odalátogatónak, legyen az vendég, legyen az fellépő. 2017. szeptember másodikán a fent említett üzletvezető és a közönség háromszoros Nótakirályvá választotta Tolnai András Kossuth-díjas énekest, és az a megtiszteltetés ért, hogy én énekelhettem a ceremónia köszöntő zenéjét. Életem egyik leggyönyörűbb pillanata volt, amikor váratlanul Arany Mikrofon díjban részesítettek, s a Nótakirály leültetett egy székre, és elénekelt nekem a „New York, New York” című dalt. Aki ismeri a dal szövegét, az megérti, mit is élhettem akkor át.

Izsákon élsz. A helyiek tudják rólad, hogy él közöttük egy dalos pacsirta? Szoktál fellépni a városodban?

Több rendezvényt is szerveztem már szülővárosomnak, koncerteket, bálakat, jótékonyági eseményeket, zenésztalálkozókat. A közeljövőben is tervben van Farkas József menedzserem segítségével ismert énekesekkel egy koncertdelutánt szervezni az izsáki lakosoknak.

Elismerték már valamilyen módon a közösségért végzett munkádat?

Igen, az izsáki média minden szegletén keresztül megjelenítették már pályámat, és mondtak már köszönetet. Az izsáki polgármester és közjegyző támogatja a munkámat, és elismerik sikereimet.

Mit jelent számodra a zene, az ének?

Örömben, bánatomban, jóban és rosszban a zene mindig egy menedék lesz számomra, amin keresztül elmondhatom és kiadhatom, ami éppen bennem van.

Van két szép nagy fiad. mit szólnak ahhoz, hogy anyu énekel? Bizonyára büszke rád az egész családod.

Ebben nőttek fel, tehát nekik ez nem jelent újdonságot, de segítik a munkámat, hisz a megfelelő családi háttér elengedhetetlen, ez nem működne az ő áldásuk nélkül.

Hol érnek el, ha szeretnék, hogy fellépjél bármilyen rendezvényen?

A sokak által ismert közösségi oldalon vagy mobiltelefonon.

Találkozásunkat a Horizont J.E.Z. zenekar vezetőjének, Varga Zoltán Mihálynak /Zoli baba/ köszönhetjük. Ő hívott meg a Szecsődi Udvarházba, ahol minden második hétvégén Szecsődi György /Gyuri papa/ költők, írók, alkotók és zenészek, énekesek találkozóját szervezi meg. Egymás munkáját szeretettel fogadjuk, és örömmel hallgatjuk a verseket, dalokat! Szívesen megyek bármikor erre a nemes rendezvényre, ha időm engedi! Boldoggá tesz az a tudat, kedves Éva, hogy magad véled bennem felfedezni! Igyekezni fogok ezt a szép titulust őrizni és ápolni!

Anikó, ha én lennék egy jó tündér, és azt mondanám, hogy lehet három kívánságod, mit kívánnál?

Azt, hogy a pénz ne befolyásolja az embereket, és ne szabjon gátat a lehetőségeik véghezvitelében.

Egészség, ami szerintem a legfontosabb egy ember életében. Összetartás, szeretet.

Tűz és Víz

*Én a tűz, Te a víz vagy kedvesem,
Együtt nézünk, mégis ellentétesen.
Lehet, ezért vagyunk mi egy pár!
Te a vízsugár, én pedig a Tűzmadár!
Ha a tüzet hagyja a víz fellobbanni,
Azt őrizni kell, nem szabad kialudni!
Mert jaj, ha vízzel csillapítjuk a tüzet,
Csak óvatosan, nehogy hamu legyen!
S a tűz lehet, nem kap újra lángra,
A Víz magában Ő is csak árva!
S ha már porig égett az érzelem,
Vele együtt vízbe fúlt a szerelem!*

Gyöngyösi Szabó Katalin versmondó, író

Katikám, kérlek, mesélj a gyermekkorodról, a versek szeretetéről, az előadó művészeted kiteljesedéséről, a szerepléseidről!

Azt hiszem, nagyon jó gyermekkorom volt. Gyermekcentrikus, szerető családban nőttem föl, ahol a legfontosabb érték az egészségen túl a tudás és a becsületesség volt. Édesapám gépészmérnök letére nagyon művelt, sokat tudó, irodalmat, művészeteket kedvelő ember volt, aki maga is festegetett és színjátszó csoportokban is szerepelt. Gyöngyösön születtem, amikor ő éppen a Szabin nők elrablása c. darabban szerepelt...

A versmondást, a szereplést már óvodás koromban megízleltem, hiszen az óvó nénik kapva kaptak a lehetőségen, hogy egy szépen artikuláló, jól beszélő gyerek került az oviba, aki ráadásul gyorsan tanult. Az iskolában azután nagyon jó magyartanárok kezébe kerültem, akik tovább csiszolták ezt a tehetségemet. Minden iskolai és társadalmi ünnepségen szerepeltettek, és elküldtek különféle szavalóversenyekre. A taps és a siker ízét hamar megszerettem.

A középiskola 2. osztályába jártam, amikor az egyik órán bejött az ügyeletes diák és elkért a tanártól, mondván, hogy az igazgató úr hívat. Elsápadtam és mindenféle gondoltam, csak arra nem, hogy a szomorúságára keresett gyógyírt és megkért, hogy mondjak neki verset... Mert „A vers az, amit mondani kell!”

Úgy tudom, az érettségi után felvételiztél a Színművészeti Főiskolára, ahová sajnos nem nyertél felvételt.

Igen, azt gondoltam, predesztinálva vagyok a színészi pályára, hiszen sorra nyertem a különféle szavalóversenyeket. Szerettem énekelni, és táncolni is tudtam. A főiskolára háromszor felvételiztem, de valamiért nem sikerült bejutnom.

Azért nem adtad fel az álmodat, mert elmentél a Győri Kisfaludy Színházhoz segédszínésznek. Mesélj nekünk az ott töltött évekről!

Minden álmom a színpad volt, és valóban próbáltam mindent megtenni, hogy valahogy a közelébe férközzek. Persze nagyon

szerények voltak az eszközeim. Minden vidéki színháznak írtam egy levelet és kértem, hogy hallgassanak meg. Egyedül Győrből érkezett válasz, amelyben az állt, hogy alkalomadtán keressem meg a színházat. No, alkalomadtán másnap vonatra ültem, és bekopogtam a színház titkárságára, mutatva a levelüket. Szerencsém volt, mert próbáltak, így minden döntéshozó elérhető közelségben volt. Meghallgattak, táncoltattak, majd azt mondták, egy hónap múlva jelentkezzen. Megkaptam a szerződést! Így 1974. októbertől a színház legboldogabb tagja lettem. Az első darabok egyike, amiben játszottam: A Szabin nők elrablása volt...

Sok apró, pici szerep után a sok tanulás és próba meghozta a gyümölcsét: megkaptam az első – és sajnos utolsó – női főszerepet. Szép Ilonkát játszhattam el Vörösmarty: Salamon c. drámájában. Közben persze a versmondás sem maradt abba, gyakran eljártunk iskolákba rendhagyó irodalomórákra, és a színház tagjainak is tartottunk verses, irodalmi előadást. Nagyon szívesen emlékszem vissza azokra a „színész óriások”-ra, akikkel egy színpadon szerepelhettem: Szirtes Ádám, Solti Bertalan, Szende Bessy, Almásy Gizi... és még sorolhatnám. Vitéz Lacival is játszottunk egy darabban. Ő akkor végzett a főiskolán.

Katikám, mi történt ezután? Tudom, hogy otthagytad szíved álmát, elhagytad a városodat, és négy csodálatos gyermek édesanyja vagy, akik bizonyára hálásak neked, hogy mindent feladtál értük.

Hát, igen. Közben persze zajlott a magánéletem is, ami kicsit bonyolult módon alakult. A szüleim válása után Jászárokszállásra költöztünk édesapámmal, ott érettségiztem. Amíg a válóperük zajlott, engem apukám Győrbe küldött a nagybátyámékhoz, aki ott volt középiskolai tanár. Ott megismerkedtem egy nagyon kedves tanítványával, aki később a férjem lett.

Igen ám, de Jászárokszálláson is szerelmes lettem az egyik osztálytársamba, aki szintén nagyon aranyos, kedves, helyes fiú volt. Úgyhogy akkoriban két srácba voltam szerelmes. A győrrivel leveleztem, a jászárokszállásival pedig naponta találkoztam. Végül a sors Győrbe vezérelt, így férjhez mentem ahhoz a fiúhoz, akit csak a

levelei alapján ismertem, a másikért meg még hosszú évekig meghasadt a szívem. Mivel hamarosan megszűletett az első kisfiam, egy időre (akkor még úgy gondoltam) elbúcsúztam a színháztól. Sajnos albérlésben laktunk és nem adatott meg, hogy nagyszülők legyenek a közelünkben. A férjem sem vállalta, hogy ő lesz esténként a gyerekkel, a búcsú véglegessé vált. Nem voltunk egymáshoz valók a férjemmel. Én szárnyalni akartam, ő pedig a földhöz ragadt, és ragasztott engem is. Elváltunk. Munkát vállaltam a győri Gelkánál, a kisfiam pedig bölcsődés lett. Itt ismertem meg a második férjemet. Ebből a házasságból született még két kisfiam és egy kislányom. Nem bántam meg, mert legalább úgy éreztem, hogy van hivatásom. Imádtam a piciket, és így volt értelme az életemnek. Amíg felnőttek, minden este meséltem nekik.

Ma már a családi vállalkozásban veszel részt, mint gazdasági vezető, de ha csak egy mód van rá, mindig közöttünk érzed jól magad, ahol hódolhatsz szenvedélyednek.

Győrből Százhalombattára, majd Kecskemétre költöztünk. Itt már nem találtam munkát, hiszen a rendszerváltás magával hozta a vállalkozásokat, amelyek nem szívesen alkalmaztak 4 gyerekes édesanyákat. A férjemmel 20 éve létrehoztunk egy vállalkozást. Panaszra nincs okom, mert szépen megél belőle a család, de számomra ez csak munkahely. Ezt nem tudom hivatásként megélni.

A Baráti Körben nagyon jól érzem magam, hazataláltam közéték. Mindig nagy örömmel megyek az összejövetelekre, és mondom a költők verseit. Szívesen mondanék verset különféle rendezvényeken, társadalmi, családi események alkalmával (esküvők, temetések stb.), ha lenne rá igény! A kórházban mindig szeretettel várnak a gyerekek és örülnek, hogy valaki bejár hozzájuk rendszeresen, hogy örömet okozzon a mesékkel, versekkel. A szülők ugyanúgy élvezik, mint a gyerekek.

Katicám, úgy tudom, hogy már a versírással is kacérkodszt. Tudom, ez így van rendjén, az ember életében eljön egy pillanat, amikor el akarja mondani, ami belül feszít: legyen az öröm vagy

bánat. Írj nyugodtan, még ha csak magadnak is, ha te úgy érzed, hogy el kell mondani a gondolataidat.

„Ha sokat jársz a malomba, előbb-utóbb lisztes leszel!” – tartja a népi mondás. Hát persze, hogy aki ennyit foglalkozik versekkel, maga is megpróbálkozik a rímfaragással. Így jártam én is. Pár versecskét megpróbáltam leírni. Ezek inkább csak verscsírák, talán ha több időm lesz, komolyabban is foglalkozom vele. Ehhez azonban kikérem a véleményeteket, hiszen egyáltalán nem biztos, hogy érdemes.

Ugye még lehet?!

*Ahol a víz még kristálytisza,
a levegőt harapni lehet,
ott szeretnék élni Veled.
Ahol zsenge fűszálakon
harmat remeg
ott szeretnék ébredni Veled.
Álmodni, ébredni,
csodákat keresni,
szeretni, nevetni Veled!
Hűvös hajnalon,
párás reggelen
örökre fogni a kezéd...
Ahol nincsen más
csak tisztaság, ahol
lelkem összeér Veled!
Ugye még lehet?!*

Hajdrik József barátunk, aki már Szegeden él, és alkot.

Kérlek Józsi, mesélj magadról, hadd ismerjenek meg közelebbről az olvasók!

Nevem Hajdrik József. 1951. február 19-én Törökszentmiklóson születtem. Két évvel ezelőtt eget rengető dologra szántam el magam: hátrahagyva a múltamat Szegedre költöztem! Eddig többféle módon alkottam, de ma már csak az íráshoz maradtam hűséges. A könyveimben megjelenő gondolataimat főleg művészbárataim illusztrálták, de egyet-egyét a saját grafikáimból is igyekeztem becsempészni a profik mellé! Agyagból szobrokat formáztam, festettem. Barátaim sora ma is a művészetekben jeleskedő emberekből tevődik össze!

Az ilyen szerteágazó tehetséggel megáldott emberekre szokták azt mondani, hogy polihisztor. Milyen újságokat, magazinokat szerkesztettél?

1997-ben létrehívtam a “Lélekűdítő Magazin” ezoterikus médiumot. 1998-ban a szolnoki Aranyos Íróklub alapító tagja lettem. Sok, ma már országos hírnévvel bíró író, költő, képzőművész művét jelentettem meg 13 éven át a “Szárnyaló Képzelet” irodalmi folyóiratban. 2010-ig a Divius Lux MM. Kiadó tulajdonosaként tevékenykedtem. Alkotótársaim könyveit adtam ki! Törökszentmiklóson évente több alkalommal képzőművészeti kiállításokat és irodalmi összejöveteleket, valamint “Egészség-Életmód” napokat szerveztem.

Mikor mutatkoztál be először Kecskeméten?

Költőként bemutatkozásomra Kecskeméten Kovács István József javaslatára, Erdős Imre műsorában került sor valamikor a XX. század legvégén! Turai Kamil és Schirilla Gyuri is készített velem riportot a Gong Rádió részére! De nem ez volt az utolsó alkalom, hiszen még veletek együtt a Katona József Színházban is szerepeltünk, ahol

ezoterikus verseimet mondhattam el. Tehát sok szép emlék fűz Kecskeméhez! Boldog vagyok, ha nálatok lehetek.

Tudom, hogy fontos a művészeti tevékenységed, és te nagyon sokat tettél a „köz asztalára”. Milyen elismeréssel, kitüntetéssel ismerték el eddigi munkádat?

2010-ben Cserhát József Arany fokozatú Nívó díjat kaptam. 2001-től (11. éve), a Krúdy Gyula Irodalmi Kör tagja vagyok. Itt 60. születésnapomon a Krúdy Gyula Irodalmi Kör vezetősége méltatta addigi művészeti tevékenységemet. A szerencsi Hegyaljai Alkotók Társasága, valamint a budapesti AKIOSZ és KEK után a szegedi Dél-Alföldi Művész Kör tagjai közé is felvételt nyertem.

Hol hallhatók, olvashatók az írásaid?

A Miskolci Irodalmi Rádiónak szintén a tagja vagyok. Az általuk kiadott három hangos-könyvben és egy Net-kötetben szerepelnek az alkotásaim. A You-tube-on két riport látható, hallható rólam. Írásaim közölte a Betyárvilág, Kristály, Szárnyaló Képzlet, Újjászületés, Nyírségi Napló, Üzen a homok, Léleküdítő Magazin, Pandúr országos magazin. Jelent meg írásom a Napsziget, a Hévíz, és a Magyar Jövő, valamint a Reader's Digest folyóiratban, és egyéb, regionális lapokban, antológiákban. Magánkiadóként nyolc antológiát jelentettem meg!

Azt nem mondhatom, hogy elhalmoztak kitüntetésekkel, de mire vagy a legbüszkébb eddigi életed során?

A „Gyöngyös koszorú Kossuth szíve fölé” című antológiát Washingtonban, a világ legnagyobb könyvtárában Tom Lantos személyesen vette át.

Erre igazán büszke lehetsz, de kérlek, mondd el, hogy milyen könyveid, egyéb alkotásaid jelentek meg ez idáig.

1999-ben a „Vitorlafestmények” című verses-képes kiadványt Kari Zsókéval a Gyergyószentmiklósról Törökszentmiklóásra költözött festőművésznővel jelentettük meg. Ekkor jelent meg a “Joel, aki szeret téged” című misztikus regény is, amelyet az ország ismert

ezoterikusaival együtt alkottunk meg. Ebben a könyvben találhatóak a kecskeméti Erdősi Imre sajátosan egyéni, ezoterikus gondolatai is. Könyveimben, kiadványaimban főleg Hangodi Lajos János illusztrációit használtam.

2002-ben a “Parttalan éj” című verseskötetemet Dienes Eszter költőnő méltatta. 2003-ban “Istenről, hitről, szeretetről szabadon” című kötetem előszavát dr. Szuhács Renáta írta meg csakúgy, mint a “Rózsaszüret” c. verskönyvemét is! A “Népigógyí(R) tások” című humorkönyvem Vaj Ákos, míg a “Népi gyógy (Ó) módok”-at Kuruzs Lóránt név alatt jelentettem meg. A két könyv előszavát Schirilla Gyuri követte el.

“Érítés” címmel verseimet Szabó Norbert és Vági Anikó zeneművész mondta, játszotta és énekelte fel CD-re! 2006-ban új párkapcsolatba kerültem,(ami már a múlté). Ekkor jelentettük meg a “Bíborfény”, a “Róka Rudi vegetáriánus lett” és az “AlligÁtortól az alig Zergéig” c. verseskötetünket! Az “Újjászületés” és a “Glória” antológia, valamint a közös folyóiratok az együtt-alkotás jegyében láttak napvilágot. A “Bíborfény” c. kötet verseit Keres Emil Kossuth Díjas színművész mondta fel CD-re. A zene Szabó Norbert fuvolaművész tehetségét fémjelzi.

2011-ben és 2012-ben Orosházán a Petőfi Művelődési Központ színháztermében mutatták be a “Sül a banya”, a “Fagy a Banya” és a “Banya-tanya” című háromrészes mese-musical-ünket. Mindhárom darabnak a zenéje és hangszerelése Farkas András és Szabó Norbert munkája. Ez évben jelenik meg 200 versemet tartalmazó zsebkötetem “Álomérzékenység” címmel. “Jani, a vigéc, alias Hans Tengeri” áthallásos verskölteményem kiadása is szponzorokra vár!

Jelenleg a “Szegedi szoborhangulat” című verseskötetemen dolgozom, amelyben Szeged város általam kedvelt szobrait jelenítem meg versformában, fotó illusztrációival együtt. Talán legnagyobb volumenű közös alkotásunk jelenlegi alkotó társaimmal az “Anekdótia” munkacímet viselő 3D-s film mesetörténetünk hozhatja el a várva-várt sikert mindannyiunk számára!

Nélküled

*Múljon az álom, ha úgy sem valódi,
Vesszen a múlt, ami rég nincs már
Csontajaim között reped az emlék,
Bóbita szemeidben a fény kalimpál.
Este, ha várom ködkönnyű lépted,
Az ábránd ajakamra csókot szítál
Lepedőm ráncában hiányod sóhaj
Szél szava kápráztat, benn muzsikál.
Szokatlan simítás töri a csendet
Serceg a pók lába órák falán.
Nem megy az idő, kiszögelt csillagok
Üres az éj, ránk horpad a vágy.*

Mottó:

*Dobáljatok meg kővel,
és tudni fogom szerettek.
Mert csak azt a fát dobálják meg,
amin termés van!*

Hajdú László Senior úszó Európa-bajnok, Spreading együttes dalszerzője, költő. Egy biztos, hogy élete a víz, és a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének a tagja, aki elfoglaltsága miatt igen ritkán látogat el közénk. De mi büszkék vagyunk az ő sporttevékenységére is. László Kecskeméten született 1961. március 1-jén. Fő foglalkozása: úszóedző. Egy igen érzékeny lelkületű fiatalember, akinek életét a sport szeretete és a győzni akarás, a dalszerzés, versírás, a mélyebb gondolatok teszik teljessé, harmonikussá. Az élet őt sem kímélte, de nagyon büszke két fiára, akik ma már derék emberekké cseperedtek. Gábor többször szerepelt saját írásaival Baráti Körünkben, de sajnos nagyon ritkán jár el közén, bizonyára a sport minden idejét leköti. Laci így vall magáról. „Nincs múlt, nincs jelen, csak jövő létezik! S benne Isten.”

Álomvilág

*Én mindig mosolygok,
mert úgy remélem,
mindig bízhatok Istenben.
nem hagy soha engem cserben!
Te Ember vagy, ki szívemben
tisztá fényben élsz.
Szememben fényes glóriát lenget
fejed felett a szél.
A folyón túl, a cél feldereng.
Láttam kusza bozótban jeleket,
templomokat, termeket,
mit ember itt a Földön elérhet.
Mit mondhatnék még Neked?
Hogy minden reggel,
amikor ébredek,
a szívemben új dal lüktet,
és hogy szeretem Istent,
és szeretlek Téged*

Sokszínű egyéniség, spanyol nyelvet tanít, könyveket szerkeszt és illusztrál, énekel, gitározik, fest és még verseket is ír, méghozzá remek gyermekverseket. Ugye nem hagytam ki semmit? Megkérlek, hogy mutatkozz be az olvasóknak. Mi a végzettséged?
A Hámán Kató Közgazdasági Szakközépiskolában érettségiztem 1973-ban Budapesten Ügyvitelgépesítési és Szervezési Tagozaton, melynek keretében az elsők között tanultunk informatikát Magyarországon. Ezt követően megszereztem a műszaki rajzoló, a rajzfilmrajzoló és a kiadványszerkesztői szakmát is, melyekben több éven keresztül dolgoztam.

Mikor kerültél Kecskemétre?

1984 nyarán költöztem Kecskemétre férjemmel és két gyermekemmel. Testvérem már itt lakott, és ő segített nekünk egy kétszobás összkomfortos lakáshoz jutni.

Kérlek, mesélj a Rajzfilm Stúdióban végzett munkádról.

Eleinte a Füles hetilapnak képregényt rajzoltam Budapesten, később bedolgozóként vállaltam munkát a Pannónia Filmstúdióban a Vajda Béla: Teljesítmény és siker filmjében. Hamarosan státuszt is kaptam, és főállású rajzfilmrajzoló lettem. A Hány János és a Szaffi egész estés filmekben dolgoztam, majd Kecskemétre költözve a Vízipók Csodapók, a Magyar Népmesék és a Magyar történelmi mondák sorozatokban. Akadtak feladatok külföldi rajzfilmekben is. Később az Internacional Cartoon Agency, (I.C.A.) Nemzetközi rajzfilmsúdióban dolgoztam, ahol egyebek mellett a Bill Body című rajzfilmet készítettük Németországnak.

Mikor, és hogyan kapcsolódtál be a Baráti Kör munkájába?

Először Kovács István József, a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének elnöke keresett fel és kért tőlem versillusztrációkat. Később testvérenek, Sándor Pálnak rajzoltam a grundbirkózásról írt szakmai könyveiben. Néhány év múlva mesekönyv illusztrációra kértek fel, és ezután folyamatosan jöttek a megrendelések.

Mondd el az olvasóknak, hogy melyik újságot szerkesztetted?

A költők baráti köre úgy döntött, hogy írásaikból legyen évente egy vagy két kiadvány Üzen a Homok címmel, melyben nemcsak versek, hanem prózai írások, és kortárs irodalmárok munkásságának, életrajzának bemutatására is sor került. Ezen kívül városunk aktív festőinek képeit szép színes fotókkal is bemutattunk az olvasóközönségnek.

Hány könyv kiadásán bábáskodtál a Kör tagjainak?

Nehéz lenne összeszámolni, mert voltak olyan kötetek, amelyeknek csak a borítólapját készítettem el, másokban apró illusztrációkat rajzoltam, ismét másokban színes festményeket készítettem a legkülönbébb manuális és elektromos technikákat vegyítve, megint másokat a kiadványszerkesztő programommal komplett nyomdai előkészítésre alakítottam ki. Olyan negyven-ötven könyv is lehetett.

Mikor kezdtél el gitározni?

Gitározni a hatvanegyedik születésnapomon kezdtem el kíváncsiságból. Nagy öröm volt, amikor sikerült egy-két akkordot lehúzni a gitáron, miközben mellé dallamot is énekeltam. Egész életemben lenyűgözve figyeltem a gitárosok kezét, de sohasem hittem volna, hogy egyszer nekem is sikerül egyszerű dalokat ritmusgitárral kísérni. A zene felemeli a lelket és boldogságot ad nemcsak önmagunknak, de másoknak is.

Úgy tudom, hogy a családotban más is van, akinek igen jó a hangja.

Nagyapám és édesanyám nagyon szépen énekeltek. A családban nagynéném között volt cimbalmos, gitáros, apám pedig bendzsózott, mandolinózott, szájharmonikázott és tangóharmonikázott. Nővérem népdalokat énekelt az Univer Tánczos Péter népi együttesben Kecskeméten. Leányaimnak is jó hangjuk van. Kisebbik leányom a Kecskeméti Nagytemplom Benedictus kórusában szopránt énekel. A sors úgy hozta, hogy vejem is kántor és énektanár.

Hogyan jött az ötlet, hogy verseket is írj?

A versírás sosem volt erősségem, nem éreztem hozzá tehetséget. De mivel annyi költő vesz körül, elgondoltam, mi lenne, ha én is kipróbálnám. Rájöttem, hogy túlságosan zárkózott vagyok ahhoz, hogy az érzelmeimet közkinccsé tegyem akár versek formájában is. Ezért inkább érdekes vagy vidám verseket próbáltam írni. Műfordításokat is készítettem spanyol nyelvről. Ma a zenéléshez készítem a külföldi dalok magyarra alakítását és nem tartom kizártnak, hogy önálló szövegű és dallamú dalokkal álljak közönség elé.

Hányban is jött az ötleted, hogy hozzatok létre egy Irodalmi Kávéházat? Kérlek, mesélj erről is nekünk.

Az Irodalmi Kávéházat egy fiatal énekes- és költőnő, Jakab Andrea indítványozta a Költők Baráti Körének, hogy nyilvánosan is mutakozzanak meg a város előtt. Megkértem Kovács István Józsefet és Ujvári Ferencet, hogy hallgassa meg a hölgy indítványát, és karoljuk fel az ötletét. A költőnőt baráti szálak kötötték egy bizonyos kávézóhoz, ahol egy-két alkalomra helyet kaptunk. A kávézó tulajdonosa azonban nem adott lehetőséget a folytatásra, és ekkor jött az ötletem, hogy beszéljek az Otthon Mozi Teaház tulajdonosával. Megkértem, hogy vasárnaponként összejöhessünk verselésre. Akkor már voltak zenész barátaim, akiknek ez a lehetőség alkalmat adott arra, hogy ők pedig a zenéjükkel színesítsék az összejöveteleket. Az Irodalmi Kávéház életképesnek bizonyult. A mai napig is minden hónapban találkozunk Ujvári Ferenc vezetésével.

Évikém, mondj nekünk egy pár szót a bolíviai élményeidről is. Hogyan is kezdődött, mi köt még ma is oda téged?

Tizenhárom éves korom óta érdekel az indiánok kultúrája, történelme, hiedelemvilága. Ennek kapcsán ismertem meg délamerikai férjemet is, és így kerültem ki Bolíviába. Kislányunk ma is ott él, és van két unokánk is. Emiatt időről-időre a szívem kihúz Dél Amerikába, és ilyenkor igyekszem az élményeimet – mint a szivacs – gyűjteni az indiánokról is. Különös, titokzatos emberek. Az ország is varázslatos, egzotikus, ezért igyekszek minél több információt átadni itthon a magyar embereknek diavetítéses előadások formájában. A következő

versem a Beni folyó születéséről szól, – amit egy emlékezetes utazásom során láttam.

Folyam születik

*Égbe nyúló hegyek ormán csillog a hó, vakít.
Szikrázik a tűző napon, itt-ott olvadozik.
Nézd, amott már csepereg is csörgedezik alább,
sok kis cseppből piciny ér lesz s fut a sziklán tovább.*

*Odébb testvére születik, hozva másik párját,
három kis ér találkozik, s patakként fut tovább.
Ennyi víznek nem állják már hegyek, sziklák útját,
sodor, görget nagy köveket, csobog, zuhog alább.*

*Kis folyóvá duzzad itt most, benne halak úsznak,
partjain is zöldül a fű, ember tutajt farag.
Állatok is inni jönnek, kivirul az élet
itt-ott csónak közlekedik, gyermekek fürdenek.*

*Falvak szélén hömpölyög, hol strand és kikötő van,
fát és banánt szállítanak más nagy városokba.
Kis folyóból nagy folyam lett, nem látni a végét,
delta torkolatba érünk a víz a tengerhez ért.*

*Óceánjáró hajókon luxus kényelemben
eszik, iszik, sütkérezik a sok gazdag ember.
Éget a nap, szívja is fel magához a vizet:
felhőt, esőt és havat hoz, visszadobva mindet.*

*Hópehely a magas hegyen, némán, csöndesen hull
de a meleg kövecskék közt kicsinyke ér indul.*

Hatvani Dániel a Forrás folyóirat egykori főszerkesztője

Tiszaderzsén született 1937. január 30-án. Debrecenben halt meg, 80. születésnapján szülőfalujában a könyvtár vette fel nevét.

Kecskemétre kerülése után, különböző beosztásokban dolgozott, volt SZTK-ban ügyintéző, Petőfi Népe munkatársa, majd 1973-tól 1988-ig a Forrás főszerkesztője. 1999-ben csatlakozott a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köréhez. Részt vett a Népi Krónika és a Magyarország Jövője című Társadalomkritika irodalmi folyóiratunk szerkesztésében is. Kecskeméten halt meg 2006. október 13-án. Amit örökre fájlalunk, hogy a temetéséről „elfelejtettek” minket értesíteni.

Elismerései: Forrás-díj, Radnóti-díj, A Művészeti Alap Irodalmi Díja
Verses kötete: Üvegcserepek 1965, Egy marék parázs (1968)
(társ szerző)

Totemarck (1979)

Megjelentek: novellái, elbeszélések riportok, tanulmányok, kisregény, regény

Dúdolgató eső

*Gyalogolhatok fűben, sásban,
kötésig érő látomásban,
varjú ejtette dió az enyém,
pörög az Isten tenyerén.
Lovam, ha volna mind habos,
szállásom is jaj, de fagyos,
nem marasztal csók sem átok,
mézes csillagot rágcáslok.
Csutkáját hajtom az égig,
éjszakám üresen setétlik,
már csak a fogyó hold vérzik,
már csak a fogyó hold vérzik.*

Hegedűs Béla a mindenki költője**Mutatkozz be az olvasóknak!**

1946. augusztus 8-án születtem második gyermekként Kecskeméten, a Wolkertelepen, a Csupor pék házában. A nővéremmel és húgommal együtt cseperedtünk fel. Édesanyám női szabó volt, de sokáig a Barneválban dolgozott édesapámmal együtt. Anyu élete három gyermek nevelésével egy fizetésből élve bíz nehéz volt. Főképp a szenvedés-féltés-szeretet gyűrűje zárta körbe. Emlékszem, amikor szerény, szegényes otthonunkban a torokgyík húgomat és engem fojtogatni kezdett. Szörnyű volt, de mindketten megmenekültünk.

A beszédem örök béklyó lett, a lelkemre bilincselődött. Általános iskolában dr. Szekér Endre tanított, és javasolta, hogy a nyelvem alá tegyek kavicsot, mert a nagy szónok, Ciceró is így tanult meg beszélni. De sok kavicsot lenyeltem! A beszédem javult, de a helyesírás megfeszített gyakorlással sem ment. (Később, a Katona Gimnáziumban harmadik osztályos koromban Kiss István nyelvész megbuktatott édes anyanyelvemből, osztályt kellett ismételnem. Micsoda szégyen! De édesanyám bízott bennem.) A nyolcadik osztály elvégzése is nehezen ment az orosz miatt: a kiejtés nehéz volt. Nem buktattak meg, de csak inasnak mehettem.

Épületlakatos tanonc lettem. Jól tanultam, és jó kézügyességem volt. A második évben szerszámkészítő szakmára javasoltak, és igazgatói engedéllyel beiratkozhattam a gimnázium első osztályába is. A 607-es Szakközépiskolában egyedül én voltam az, aki egyszerre két iskolában tanult. A Szakma kiváló tanulója versenyre is mehettem volna, ketten lettünk elsők a selejtezőben 150 tanuló közül. A tanárok, oktatók a döntést ránk bízták, de én lemondtam az elsőbbségről. Nem bántam meg, mert a legjobb akartam lenni versenyek nélkül is.

Milyen szakmát választottál? Hány évig oktattad a nebulókat?

Nem volt sok választási lehetőségem, de életutam sokat kínált, és az akaratom megvalósította el sem képzelt műszaki végzettségemet. Szerszámkészítő szakmában dolgoztam a BRG-ben. 1968-ban Tóth László igazgató az alakuló 623-as Szakmunkásképzőben szakoktatói

állást ajánlott fel. Az évek során a tanítói, majd a műszaki tanári diplomát is megszereztem. Több tanítványom országos első helyezett lett. Nagyon szerettem a szakmámat, és értettem is hozzá. Mindig a kihívásokat kerestem. Tudtam, hogy tanárként, szakemberként csak azt adhatom át, amit magam is tudok. Hadd meséljek el egy esetet! Az óra anyagát kezdtem leadni éppen, amikor észrevettem, hogy az egyik diák ismeretlen. Odamentem és kezet nyújtottam, majd bemutatkoztam. Kézfogás közben elmondtam neki az elvárásaimat. Amikor a srác leült, a hátam mögött hallottam a gyerekek pusmogását: – Én még ilyen tanárral nem találkoztam.
– Te hülye, ez nem tanár, ez író.

Megöregedtem, és eljött az idő hívás nélkül is: 38 évi után tanári tevékenységemet nyugdíjas évekre cseréltem. Igazgatóm, Horváth Lajos a tantestület előtt így búcsúztatott: Béla irodalmi pályára lép!

Most pedig beszéljünk a költészetről! Miért hívnak téged a „mindenki költője”-nek?

A költő nem költőnek születik sorsa teszi azzá Ő is az emberi sorsok egyike Lelkéből úgy fakadnak a szavak, hogy tolla is alig tudja követni szárnyaló gondolatát. Soha nem akartam költő lenni. Későn, 32 évesen kezdtem el írni. Egy pályázaton indultam, versem egy budapesti hírlap közölte. Az alkotó ifjúság felfedezettje lettem. Első kötetemet Baranyi Ferenc ismertette egy verskiállítás keretében Nagykörsön. Igazi halkszavú közéleti költőnek nevezett. Kötetem az olvasók kezébe került. A gyerekek úgy nyilatkoztak, hogy tök jókat írok. A középkorúak ezt mondták: marhajókat ír. Az idősek közölték: szinte gyógyító hatásúak az írásaim. Könyveim olvasóinak most is azt mondom: egy verset Önnek és családjának is írtam. Ezeket a verseket meg is találják a kötetemben. Boldog vagyok, mert az olvasók legnagyobb kitüntetését kaptam meg. A honlapomon régen számláló volt, egy év alatt majdnem két millióan nézték meg. Kb. 60 ezer olvasóm van. Több mint 8 ezer kötetemet ajándékoztam el. Meghívtak az Országos Széchenyi Könyvtárba is, a Nemzetközi Könyvfesztiválra kétszer. A Zánkai Gyermekek Világtalálkozón a versem volt a fő program, Kis Péter miniszter hívott meg. 28 ország vitte haza angolul és magyarul megzenésítve, Éva lányom hangjával. Sorolhatnám a meghívásokat, és azt, hogy hány országban olvassák a magyarok a

gondolataimat. Szerbiába egy magyar falualakuló könyvtárának kb. 1000 kötetet gyűjtöttem és adtam át. Még Kecskemét város kezdeti honlapján is van versem. Több versem a hazám szeretetéről szól. A széttöredezett ország politikai tevékenységével, elveivel nem mindig értettem egyet. Párttag lettem, a határőrségnél majdnem elköteleztem magam hivatásos szolgálatra. Tanárként a rendszerváltás előtt hat évvel kiléptem a pártból. Ekkor két évig semmi tevékenységemet nem ismerték el, pedig még a Gyermekfalu szervezésében is részt vettem. Programokat szerveztem, József von Ferenczy úr is elismerte a tevékenységemet. Egyik versemben a fiatalságot drogellenességre neveltem. Egy diákom ehhez a vershez plakátot készített, amivel az országos pályázaton másodikká lettünk. Az iskolában engem bíztak meg az amatőr fiatalok patronálásával, az évente megrendezett pályaművek kiállításában is segédkeztem. Mindig igyekeztem megtalálni a tehetséget a fiatalokban, még a sport területén is biztattam őket, és kitartást kívántam az eredményekhez. Mindenben segítettem nekik, és a tantestületnek is.

Mesélj nekünk most a pecsétgyűrűkről! Kik kapták, miért, hol? Hány gyűrű került kiosztásra?

Kedves édes jó anyámra emlékezem most e kérdés kapcsán, melyre csak meghatódva tudok válaszolni. Köteteimet édesanyám biztatására és anyagi segítségével adtam ki. Második kötetem megjelenésekor megemlítette, hogy szeretne részemre egy írói gyűrűt csináltatni, és ha elfogadnak íróként a szülővárosomban, akkor a gyűrűm a város könyvtáráé lesz. Közös terveztük meg a gyűrűt, hogy legyen mondanivalója. Németh Zoltán kecskeméti ötvösmester készítette, melyről másolatok készültek. A gyűrű jelkép: az ezüst-arany tollal és zafír kővel díszített gyűrű az írókhoz, a könyvekhez, a könyvtárak közösségéhez való tartozást jelenti. Az arany toll az írók felé való tiszteletet és a nemzetek édes anyanyelveinek közös ápolását, varázslatosabbá csiszolását idézi. A zafír kő mindezekhez a becsületességet, a bölcsességet az égbolt tiszta fényével pásztázva sugározza azok részére, akik viselik. A gyűrűket anyanyelvüket szerető olvasók viselik az „*Év olvasója*” címmel. Idáig eljutott a következő városokba: Kecskemét, Nagykőrös, Budapest, Békéscsaba,

Szolnok, Szekszárd, Szentendre, Székesfehérvár, Baja, Győr, Eger, Miskolc, Debrecen, Nyíregyháza, Szeged, Pécs, Veszprém. Külföldön Kanadába, Németországba, Svájcba, Ausztráliába, Finnországba.

Igaz, hogy téged egy gyűrű vezetett el egy híres, Amerikában élő íróhoz?

A magyarságszeretet vezetett el Kanadába. Felvettem a kapcsolatot a kanadai magyarokkal. Ábrahám Melitta az interneten segítségemre sietett, és két nevet küldött: Kopácsi Judith és Kaskötő István nevét. Kopácsi Judith a gyerekkorát egy olyan korszakban élte, műveiben olyan kornak állít emléket, ami több mint öt évtizede mintát ad a világnak, a szabadságot igenlő embereknek. Édesapja, Kopácsi Sándor az 1956-os forradalom kiemelkedő hőse, sok ember példaképe. A gyűrűket kiküldtem, majd levelet kaptam Judith-tól, hogy Torontóban, az Európa Szállóban ünnepélyes keretek között átvették a gyűrűket. Megköszönték még a Kaláka című kanadai magyar irodalmi folyóiratban is.

Megjelent a Kopácsi Judith-tal közös könyvetek. Hogyan került a könyv a Terror Házába? Vagy másik könyved is van még ott?

A történet ott kezdődött, hogy elküldtem a Montázs Magazin szerkesztőjének, Weninger Erzsébetnek az 1956-ban átélt gyermeki gondolataimat három oldalnyi összefoglalásban. Azt a választ kaptam, hogy ezt közkinccsé kell tenni. Gondolataimban egyre több felidézett képet láttam, az emlékek forogtak-pörögtek a fejemben. A napok eseményei sorrendbe álltak össze, és lírikus formába öntődtek. Elküldtem Az én 56-om pályázatra lemezen, és csatoltam hozzá a hetedik kötetemet. Közöltem, hogy ez nem igazán pályázat, ez gyermeki szemmel átélt valóság, történelem. Kaptam egy köszönő levelet Schmidt Máriától, a Terror Háza igazgatójától: „A műveket Múzeumunk gyűjteményében elhelyeztük.” Eszembe jutott Kopácsi Judith, és felkértem társszerzőnek. A könyv megjelent Bodri Ferenc grafikáival és a könyv kiadását is elősegítő Dékus Kiss Jenő festőművész festményeivel. Judith kérésére ezt a könyvet is leadtam a Terror Házában, és a Nagy Imre Emlékházban is elhelyezték a hetedik kötetemmel együtt. Hálás vagyok Judithnak, hogy a magyar történelem második szabadságharcát közösen írtuk meg. 20 kötetet

elküldtem Kanadába, ezeket Judith a nagyvilágban szétszóródott magyar ismerőseinek ajándékozta. A kötetek átvételékor szomorúan fájdalmas hírt közölt: elsőszülött fia az óceánban úszás közben balesetet szenvedett és szörnyethalt.

Most min dolgozol? Mennyi időt fordítasz az alkotásra naponta?

Jelenleg a Jelky András második kötetére készülök, anyagot gyűjtök, olvasok. Szervezem a gyűrű továbbvitelét, levelezgetek a szakmabeliekkel. A Kelló újabb elképzeléseimet várja. Szeretném elérni, hogy megalakuljon a Petőfi Sándor, a Nemzet Írója díj, melyet 12 fő kapna a 12 pont alapján, de ebben két külföldön tevékenykedő magyar származású is díjazva legyen.

Erdélybe is kerültek ki könyveid. Ez hogyan történt?

Saját kötetemet személyesen csak Szerbiába vittem, de a tanári kar kérésére több kötetemet Romániában, Erdélyben a testvériskolában adtak át. Iskolánkban megjelent államtitkárok részére is dedikáltam egy-egy kötetemet. Lezsák Sándor személyesen vette át könyvemet, Jozsef von Ferenczy úr könyvtárában több kötetem megtalálható.

Van mostanában is valamilyen jó ötleted?

Folyamatosan jönnek az ötletek, csak segítségre lenne szükség a megvalósításukhoz. Anyanyelvünkön gondolkodunk, cselekszünk, de késik a segítség a fennmaradásához, mert ebből nem származik profit. Pedig nyelvünk kifejező gondolataiból él az ország. Én az olvasók ünneplését is hirdetem. Ha nincs olvasó, minek a könyv, ha nincs könyv, minek az író, ha nincs író, nem fejlődik az anyanyelvünk. Olvasókörök alakultak, ami jó kezdeményezés. De kiknek? Mert a fiatalok többsége még olvasni sem tud, akkor hogyan értelmezi a leírtakat?

Mit üzensz az ifjúságnak? Mint tanár, mint költő, és nem utolsósorban, mint ember, akit az élet megcibált ugyan, de talpra állt, és megmutatta, hogy az életben semmi nem lehetetlen, csak akarni kell!

Ha erős az akarat, erős az ember, mindenre képes, sajnos még a rosszra is. Ezért mérlegelni kell, hogy akaratával az emberségét fejezze ki. A

tudás alapja a képzés, önképzés. Ma már olyan hatalmas tudásanyag halmozódott fel, hogy mindent nem lehet megjegyezni. A lexikális tudás alapja az olvasás, szókincs növelése, a szavak értelmezése. Tanító akartam mindig lenni, de csak tanár lettem.

A diákot is meg kell érteni, mert ha megértjük, ő is másképp értelmezi a tanulást. Mi, felnőttek vagyunk a hibásak, a tanítást elrontottuk, és ezzel a nevelést is. Le kellene választani a nevelésről és az oktatásról a politikát. Az ifjúság jól lát, jól érzékeli hazánk és a világ politikáját, csak nem tud ellene tenni. Fiatalok, a munka erősíti az önbizalmunkat, meg lehet élni, ha szűkösen is, de becsületesen!

Az emberi sorsok buktatóit nehéz elkerülni, de ha porba estünk, verejtékünkől sárosak leszünk. Azt még felállva le lehet törölni. Mert tovább akarunk lépni a gyermekeinkért, magyarságunkért és kis országunk elismeréséért. Mert haza ott van, ahol az otthon szeretetének a melege megértéssel, munkával párosul. Tartsd meg ezt a magyarok tudatában, Magyarok Istene!

Élek, szeretnék tovább alkotni, habár vallom azt, amit első kötetemben megírtam a „Pártatlanul olvasd” című versemben:

*„Ha elismert költő nem leszek
úgyis csak magam bánom
és a nagy költőket
csak távolról követve,de örökké nyomukba járok.”*

Ezüstösen

*Kinyílt a hajnal
világos vakító kapuja
és boltívén kilépett halkan
Bíborát hullatta
a nyurga felhőkre
Ezüstös harmat gyöngyözött
szikrázva visszaverődve*

Herceg Lajos (1920-1996) fogtechnikus, fényképész, író

Budapesten született. A második világháborút, légifelderítőként élte meg. Már a háború idején megjelentek első versei a Magyar Szárnyak és az Ifjú repülő című lapokban. Ezután sokáig nem írt. Majd 1989-ben az Amatőr Költők és Írók Szövetségének a tagja lett. A Légy című '56-os témájú novellájával Aranytoll díjat nyert az Élet és Irodalom és az ausztráliai magyarok közösségének közös pályázatán. (A novella a tiszakécskei '56-os sortűz történetét dolgozza fel, Kovács I. József a Sárga töltényhüvely című visszaemlékezése alapján.) A Polisz című irodalmi folyóirat és a Rebellis című budapesti lap közölte először.

A LÉGY

Verejtékben fürdött, mikor kábultan felébredt. Nagyon nyomasztó, rossz álma volt. A légy... A legyet látta megint. Az utóbbi években megint gyakrabban jelentkeztek ezek az álmok.

Az 1956-os októberi nap, torzultan ugyan, de lényege mindig ugyanaz volt. A tömeg, a tömeg moraja. Emberek, s ő közöttük, mint kamasz gyerek. Azután a tömeg zúgásán túl valami távoli zümmögés, mintha légy röpködne a közelben, de a zümmögés rohamosan erősödött, vad zúgássá változott, s már ott is volt a gép, lecsapott, tüzet és csattanásokat okádott. Sokan felordítottak, sokan elesetek, vakon rohángáltak. Ő ott volt közöttük, még fel sem fogta, mi történt, valaki meglökte, rádőlt, nagy testes férfi lehetett, felborította, elesett. Azután nem sok mindenre emlékezett.

Úgy érezte, kevés levegőt kap. Meleg, súlyos testek feküsznek rajta, mellette. Valami ragacsos, émelyítő szagú dolog lepi el arcát, szája szélét, kezét. Nem tudta, hogy vér, embervér. Másodpercekig tartott az egész. Azután kisebb mozgolódás támadt. Ő is megmozdult, megpróbált előmászni a testek alól, s felállni. Sikerült.

Ruhája mocskos volt és ragacsos a vértől. Mielőtt felállt, látta a férfi arcát, aki felborította. Néhány centire volt az ő arcától, pöffedt volt ez az arc, szája nyitva, mintha kiáltani szeretne. Szemei is nyitva

voltak. Nagy kék szemek voltak, de már tompa fénnnyel, hidegen néztek. Egy halott szemei voltak. És az egyik szemén egy légy mászott keresztül. A légynek piros vércseppek lepték el a szárnyait. Ő így látta akkor, és a kép megmaradt benne. Másra is emlékezik. A plébános úr templomi zászlókat tépett szét, hogy legyen mivel bekötni a sebesülteket. Sok volt a sebesült. Halottak is hevertek sokfelé.

A kép harmincvalahány év távolából már fakul, de egyes részei élesen bevésődtek emlékezetébe. A légy! Amint mászkál a halott kék szemén és vérharmatos a szárnya! Ezt olyan közről látta, hogy a légy szinte óriásnak tűnt akkor.

Azután minden elcsitult. A halottakat eltemették, a sebesültek úgyahogy felépültek. Apja is köztük volt, életben maradt, de egyik lábát amputálni kellett. De a gyerekeit felnevelte. Bátyja is, ő is tanult. Kemény és szorgalmas fickó volt mindkettő. Belőle is férfi lett. Dolgozott, megnősült. A menyasszony szép volt, csendes, szemérmes és szerelmes. A lakodalom vidám volt, gazdag, örömteli. A nászéjszaka gyönyörű, boldog órák lángolása.

Hajnal felé a férfi elszundikált, boldogan, kissé mámorosan. Az új asszony hozzábújt, és óvatosan simogatta az arcát. Lágyan a szeméhez ért, akkor valami borzalom történt. A legyet látta álmában, jött feléje a légy, jött feléje, a szeme felé. A légynek véres volt a szárnya, és amint közeledett, mind nagyobb és nagyobb lett, végül egészen óriási szörnyeteg volt már. Felordított, karjával nagyot csapott, amint rémülten feldobta magát álmában. Keze a kicsi asszony arcát érte hatalmas erővel. Akkor teljesen felébredt. A kis nő ott zokogott mellette, arca csupa vér és zúzódás volt.

És éltek, dolgoztak, gyermekeik születtek. De igazi családi élet, igazi boldogság soha nem alakult már ki. Egyszer valami csinált ürüggyel munkahelyi irigyei feljelentették. Nem volt bűnös, munkáját mindig becsülettel, tiszta lelkiismerettel végezte. Nyomozás folyt ügyében, bírósági ügy lett belőle. Ügyvédet nem fogadott. Kirendelt védője volt, lelkes, agilis fiatalember. Látta, hogy védence teljesen tiszta, ártatlan a terhére rótt dolgokban. Biztatta, csak mondja a tárgyaláson az igazat, és ne kíméljen senkit. A tárgyalásra nyugodtan ment, tudta, igaza van, nem bűnös.

Szép, kora tavaszi idő volt. A tárgyalóterem ablakán beragyogott a napfény, mintegy glóriába foglalta a bíróság tagjait. Az elnöklő bíró középen nagy darab, rózsás piros arcú, kopasz férfi, jóindulatú tekintettel nézegette a vádlottat. Kérdései rövidek, világosak, egyszerűek voltak. Aztán az ügy kényesebb vonatkozásai kerültek szóba. A tárgyalóteremben csend volt, a bíróság és a gyér számú közönség lélegzetvisszafojtva figyelt. A nagy csendben egy légy zümmögött valahol a teremben.

Perdöntő kérdésre került sor. A bíró, mintegy figyelmeztetésül, felemelte jobb kezét, mutatóujja felfelé állt. Kézfejeének bőre a napsugártól rózsaszínben játszott. A kérdés elhangzott, a vádlott pillanatnyi gondolkodás után szóra nyitotta száját. Ebben a másodpercben egy légy szállott a bíró kézfejére. A kintről besugárzó fényben szárnyai vörösen csillogtak, mintha vér pettyezte volna be. A vádlott elsápadt, arca zöldes fehér lett, annyit tudott kinyögni: „A légy!” – és a következő pillanatban összeesett. Tompán puffant a padlón, feje valaminek neki ütődött, élesen csattant.

Riadalom támadt, a hallgatóságot kiterelték. Orvost hívtak. Az idős orvos, nagy tudású, sokat tapasztalt szakember, nem tudta magához téríteni. Mindent megpróbált, amit lehetett. Végül is mentőt hívtak, közel volt a mentőállomás, percekben belül jött a kocsis. Kórházba szállították. A tárgyalást bizonytalan időre elnapolták.

A beteg intenzív osztályra került, napokig nem tért magához. Mindent megtettek, amit lehetett. Injekciók, infúzió, állandó megfigyelés, őrzés. Végül is sikerült talpra állítani. A belgyógyászat semmi eltérést nem tudott kimutatni a korának megfelelő egészségi állapottól. Mikor járóképes lett, idegosztályra került. Lépése bizonytalanul vált, kezei reszkettek, szeme vibrált. Nem beszélt. Ha kérdezték, röviden és bizonytalanul válaszolt. Az ideggyógyászok sem tudtak vele mit kezdeni. Számtalan konzílium után is tanácstalanok voltak. Alapjában véve csendes, jóindulatú beteg volt, az osztályon szerették az orvosok, az ápolók és a normálisabb betegársak. Szabadon járhatott.

Sokat üldögélt a kórház gyönyörű parkjában egy padon, nézte a virágokat, a bokrokat. A pad egy hatalmas öreg platán alatt állott védett helyen. Más nemigen ült oda, tudták, a pad az ő törzshelye. Ha

repülőgép húzott el a város felett, olyankor közelebb húzódott az öreg fa törzséhez. Ajka hangtalanul mozgott, talán imádkozott. Lehet, hogy nem is fogta fel egészen, hol van, mi van vele, miért van itt.

Ez a nyár szelíd, szép időt hozott, minden virult, s az ő egészsége is helyreállt lassan. Gyermekei tanultak, kollégiumban laktak, felesége tette a dolgát. A családból ritkán látogatták, idegenül néztek rá. Ő csendesen, közömbösen fogadta őket. Szót váltani vele alig-alig lehetett. A régi ügy lezárult, a hatóságok megtalálták az igazi vétkeseket, őt értesítették, hogy az eljárást megszüntették ellene. Ezt is közömbösen fogadta. A kis ügyvéd intézte az ügyeit minden díjazás nélkül. Sajnálta a szerencsétlen embert.

Mikor úgy-ahogy felgyógyult, felesége elvált tőle. Félt az idegbeteg embertől. A nagy szerelem elszállt, szeretet sem maradt, talán némi sajnálat volt még. Régi munkahelye, cége megszűnt a politikai változások következtében. Az új tulajdonosnak nem volt szüksége tudására, munkájára. Pedig talán a munka visszahozta volna az életbe. Végre kielégítést kapott, elég szép összeget. Az ügyvédnek volt ismeretsége a városházán, s valahogy kijárta, hogy a végkielégítésből kis garzont kapott csendes helyen, kertes, fás zöldövezetben. A folyó is közel volt, el lehetett sétálni, a lassan hömpölygő vizet nézni. Ez mindig megnyugtatta, csendes békét terített megviselt idegeire.

Kezelőorvosa kezdeményezésére kérte egészségi állapotának változása, romlása miatt leszázalékolását. Sok-sok hercehurca, orvosi vizsgálat, bürokratikus buktatók után megkapta a végzést. Elég tűrhető járadékot állapítottak meg. Élete immár sinen volt, ha vakvágányon is. Volt lakása, némi jövedelme, nyugodt környezete. Időnként felkeresték szépen dekorált idős hölgyek, apró nemzetiszínű ajándékokkal. A régi daliás idők egyik hőse lett. Csak olyan kicsi hős, mert előmászott a hullák alól. Nagyobb hős lett volna, ha ő is ott pusztul. Most lenne egy szép síremléke. Vajon melyik ér többet?

Teltek az évek, élt nyugodt magányában kertek, fák, virágok között. A léggel már régen nem találkozott. Hajnalban volt az a rémes álom, de miután lezuhanyozott, járt egyet a kertben, megnyugodott. Lesétált a folyóhoz, a víz látványa derűvel töltötte el. A Tisza-parti táj magába ölelte, egybeolvadt vele. Így élt, éldegélt. Közeledett ötvenedik születésnapja. És újra jött egy október 27.

Enyhe napsütéses őszi délután. Szobájában üldögélt az asztalnál. A forradalomról olvasott valami könyvben. Az ablak nyitva volt. Ferdén tűzött be a langyos napsugár. És bejött az ablakon a LÉGY! Leszállt az asztalra. Az ő keze ott feküdt az asztalon a nyitott könyv mellett. Ökle félig nyitva hevert. Három ujjá csukva. Mutatóujja előre nézett. A légy leszállt. Megállt az asztal közepén. Két első lábával megmosakodott. Azután kissé közelebb jött. Ő nézte, a légy nézte őt. A légy megint közelebb került. Ő nem mozdította a kezét. A légy még közelebb jött. Biztos, hogy nem az '56-os légy volt, de ugyanúgy nézett ki. A légy közelített, majd felmászott kinyújtott mutatóujja körmére. A szárnya nem volt piros, nem volt véres. Egyszerű kis őszi légy volt, öreg, szürke, hétköznapi légy, mint ahogy az ember egyszerű kis szürke, őszi emberke. Nézték egymást.

Az ember sóhajtott egy nagyot: „Eridj pajtás, röpködj még egy kicsit, úgyis jön az ősz és a tél. Elpusztulunk, élünk, voltunk, elmegyünk.” Megmozdította a kezét, a légy felröppent, nem tudni hová, talán kiment, talán bent talált egy zugot.

Ő odaállt az ablakhoz, elnézett a Tisza felé. Vörös volt az ég alja, mint forradalmak idején a városok és falvak utcái és az emberek szíve.

K. Szabó Benedek villamosmérnök, versmondó

Talán nincs is olyan megemlékezés, koszorúzás, jeles nap városunkban, Kecskeméten, hogy ne emelné az ünnepség színvonalát, K. Szabó Benedek csodálatos versmondásával. Magyaros, fekete, zsinórral díszített ruhájában, nyílegyenesen kiáll és fejből mondja, (pedig már nem mai gyerek) az éppen arra az alkalomra illő verset. Az orgánuma kitűnő. Óriási tapsal köszöni meg neki mindig a jelenlévő, hálás közönség. Megkértem, hogy ő maga mutatkozzon be. Így kezd:

1940. március 8-án születtem Izsákon. Nőnap ajándék voltam édesanyámnak. Szokta mondani: „Ha édesanyám nem lett volna áldott, akkor én meg sem születtem volna”. Édesapám K. Szabó Imre parasztpolgári földműves, édesanyám Kerekes Eszter székelyföldi családból származó háztartásbeli asszony volt.

Van e testvéred?

Ötödik fiúgyermekként láttam meg a nagyvilágot.

Iskoláidat hol végezted?

Az első négy elemi iskolámat az izsáki Református Egyházi Iskolában végeztem, a továbbit az állami iskolába, szintén Izsákon, kitűnő bizonyítvánnyal.

Milyen pályát választottál?

Szerettem volna tovább tanulni, de a kommunista diktatúra politikai rendszere nem engedte, hogy polgári vagy úri származású gyerek középiskolába járhasson. A jelentkezési lapot többször elutasították. Majd négy év kihagyása után jelentkeztem a szegedi Villamos Gépipari Technikumba, ekkor voltam 18 éves. Közben megérkezett a katonai behívóm és a katonaságnál tiszthelyettes iskolába kerültem, amit párhuzamosan végeztem a technikummal.

Hogyan tovább? 1964-ben megnősültem, Kecskemétre költöztünk és a technikummal ugyan ebben az évben végeztem. A házasságunkból két fiúgyermekem született, Benedek és Zsolt.

Mi lett a szakmád?

Villanyszerelő szakmunkás lettem. Majd leszereltem a katonaságtól és beiratkoztam a budapesti Erősáramú Kandó Kálmán Villamosipari Iskolába, el is végeztem, és így lettem villamosipari technikus. A Bács-Kiskun Megyei Állami Építőipari Vállalatnál találtam munkát mint villanyszerelő, szerelésvezető beosztásban.

Hogyan kerültél Afrikába?

Akkoriban a vállalatnál kiküldetésben több afrikai országban is dolgoztam, majd 1989-ben jött a privatizáció, ekkor a nagy vállalatok sorra szűntek meg. Amikor hazajöttem Afrikából hat évem volt még a nyugdíjig. Éppen ezért megpályáztam az Országos Büntetés-végrehajtó Intézetnél egy villanyszerelői munkát, amely igaz Kalocsán volt.

Mióta mondod a verseket?

2005-ben készíttetést éreztem, hogy verset mondjak. 2012-től minden évben országos versenyeken veszek részt. A felkészülés nem volt hiábavaló, mert országos okleveleket vehettem át, kiváló minősítéssel. Ezeken a versenyeken minden évben megmérettetem magamat. Tagja vagyok a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének. Rendezvényeiken és más jeles napokon szívesen mondom Körünk tagjainak verseit is, mint például, Antalfy Istvántól és Kovács I. Józseftől.

A mottóm, ami éltet Madách Imrétől származik „Mondom ember. Küzdj, és bízva bízzál!”

**Kedves Benedek, kívánok neked nagyon ó egészséget,
és hosszú boldog életet még Körünkben.**

Kenyeres Dénes alezredes, helytörténész. 1942. szeptember 8-án született Szentkirálypusztán, szegényparaszti családban. Az általános iskoláit szülőhelyén és Nagykőrösön végezte. Majd három évig a szülei bérelt földjén dolgozott a családi gazdaságban. Már egészen fiatalon megérlelődött benne a vágy a haza fegyveres védelmének szolgálatára. Ezért 1960-ban önként jelentkezett a hadseregbe. 1962 tavaszától továbbszolgáló tiszthelyettes lett. 1964-1968 között a Katona József Gimnáziumban tanult és tett érettségi vizsgát. 1986-1990 között a budapesti Zrínyi Miklós Katonai Akadémián folytatta tanulmányait. Ma nyugdíjas alezredes. Akadémiai tanárai biztatására kezdett el kutatással és írással foglalkozni. Szolgálatára idején polgári és katonai folyóiratokban jelentek meg írásai és fotói.

Szüleim házassága.

Apámék az 1930-as évtized végén Felsőszentkirályon laktak, anyámék pedig Borbáson. A kiterjedt Szentkirálypuszta Felső- és Alsószentkirályra tagolódik. Két pusztai templommal rendelkezik 1901 óta. A tanyavilágban mintegy 2000 ember lakott. 1952. január 1-jei hatállyal lett önálló község. A templomok mellett az 1950-es években kezdődött a falu építése, mely a '60-as-'70-es években teljesedett ki. Jelenleg a szentkirályi lakosok fele a tanyákon él, a másik része pedig a községben. Ott található a világhírű Szentkirályi természetes ásványvíz.

1938. február 19-én anyám barátnőjénél, Csík Zsuzsanna névnapünnepségén ismerkedtek össze a szüleim. Az akkori első találkozásból életre szóló szerelem lett. A szerelmes fiatalok szülei beleegyezésével 1941. november 20-án polgári házasságot kötöttek. Két nap múlva a kecskeméti Nagytemplomban egyházi szertartás mellett fogadtak örök hűséget és kitartást egymásnak. A lakodalomban hetven fő vett részt. Az egyházi esküvőre hat lovaskocsival utaztak a vendégek. A lagzi nagyapámék Felsőszentkirály 6. szám alatti, bérelt földön lévő tanyáján volt. Ezt követően apámék beköltöztek a szomszéd tanyába az 5. szám alá, mely Sváb Kovácsbirtok volt.

A nagyszülők megfelelően kiházasították szüleinket. Apám két lovat, kocsit és megfelelő mezőgazdasági eszközöket, anyám pedig a szükséges kelengyét kapta indulásként. Édesapám familiája református, édesanyám pedig római katolikus vallású volt. Az 1941. november 20-án Kecskeméten kiállított, ma is meglévő Családkönyv 5. oldalán található bejegyzés szerinti megegyezés folytán a születendő gyermekek valamennyien az anya római katolikus vallását követik. Egyébként a Kenyeres és Bognár dinasztia duplán kötötte össze a családokat. Apámék esküvőjét követően, egy hét múlva frigyre lépett anyám testvére, Bognár József és apám húga, Kenyeres Erzsébet, 1946-ban pedig az ikrek József és Éva. A mi tanyánk 12,5 km-re volt Kecskeméttől. A régi Szolnoki út mellett helyezkedett el. Egyformán távol volt Kecskeméttől, Nagykőröstől, Kocsértől és Tiszaécskétől.

Szüleim házasságából négy gyermek született: 1942-ben Dénes, 1943-ban István, 1946-ban Mária és 1957-ben Zsuzsanna. Én 1942. szeptember 8-án kedden, Kisboldog-asszony napján este 9 órakor születtem Felsőszentkirályon, a tanyánkban. Ugyanis a bábaasszony kijött segíteni anyámnak a szülésben. 1942. szeptember 20-án Kecskeméten keresztség alá tartottak a katolikus vallás szertartása szerint. A születésemkor Kecskeméten anyakönyveztek, mert abban az időben Szentkirályon még nem volt önálló közigazgatási hivatal. A következő évtől lett a település központjában közigazgatási kirendeltség, ahol különböző hivatalos ügyeket is lehetett intézni. Szüleink 25 hold bérelt földön gazdálkodtak 1941-1961 közt a Sváb Kovács-birtokon elég nehéz anyagi körülmények között. A terjedelmes földterület művelése és a ház körüli jószágok ellátása meg a született kicsi gyermekek gondozása, nevelése sok-sok munkával járt. A legnagyobb megpróbáltatást azonban a hamarosan kitörő második világháború okozta.

Kiss András fotóművész, aki 80 évesen tollat ragadott

Bandikám, mesélj magadról, mert ha bárkitől megkérdezem, hogy hallott-e a Kiss Fotóról, a válasz: igen. Ugyanakkor nem biztos, hogy mindenki ismeri azt az életutat, amelyet alapítója végig járt.

A bemutatkozásomat azzal kezdeném, hogy a határainkon túl is jól ismert Kiss Fotót 1957. január 8-án alapítottam meg Kunszentmártonban. 1963-ban Nagykőrösre költöztünk.

Mióta élsz a városunkban?

1985 óta Kecskeméten élek a családommal együtt. A Kiss Fotóról csak annyit, hogy az MTI Fotóosztálya után – tudomásom szerint, – másodiknak az én műtermemben működött a villanófény. 1999-ben Kelet-Európában elsőként dolgozott a lézerfényvel működő fénykép-kidolgozó gép (printer). Ezek a tények azt mutatják, hogy egy emberöltő alatt nagyot változott a fotótechnika is. 1945-ben még petróleumlámpával dolgoztam ki a képeket, '99-ben pedig már lézerfényvel készítettük a fotókat. A digitális világról nem is beszélek, amibe a ma embere szinte beleszületett.

Tudom, hogy nyugdíjba vonulásod után az egyik fiad, Zsolt vette át a „stafétabotot”, akinek nem lehet könnyű a te árnyékodban dolgoznia, még ha Aranykoszorús mesterről van is szó.

Bizonyára igazad van, de meg fog küzdeni a feladatával. Hiszen mindkét fiunkat szorgos, becsületes munkára neveltük feleségemmel közösen, aki szintén fotóművész. Az egyik fiunk, Endre fogorvos, a másik követte példánkat és fotós lett. A nyugdíjas életet gyorsan megunva amatőr-fotósként (műkedvelő) kezdtem újra a fotózást 2001-ben, ekkor küldtem el az első fotóimat külföldi kiállításra Linzbe, illetve ez volt az első alkalom, amikor átengedték a fotóimat a határon túlra. Az első önálló kiállításom 1954-ben volt Pécsen, ezt követte 26 önálló tárlat és 111 meghívásos, Magyar és Nemzetközi Fotószalon, melynek eredményeként 22 díjnak vagyok a tulajdonosa. A fotózásba csak most kezdtem belemelegedni, a városomnak: Kecskemétnek

készítettem nagyon sok fotót, (természetesen a saját költségre) minden eseményt lefényképeztem, de a testvérvárosi kapcsolatok révén önálló tárlataim voltak 2001-ben Finnországban, 2003-ban Németországban, Törökországban és Romániában, Erdélyben.

Ezek csodálatos eredmények, amelyekre igen büszke lehetsz. De remélem, hogy elismerik a munkádat szülővárosomban is. Bár azt szokták mondani, hogy „senki sem próféta saját hazájában.”

Kecskemét város 2005-ben a Kecskemét Közművelődéséért díjat adományozta számomra. A kecskeméti kiállításaim közül büszke vagyok a 2003 novemberében szervezett Nemzetközi Kortárs Fotóművészeti Kiállításra, „Egy szerző, egy kép” címmel. Több mint száz szerző több országból küldte el művészi fotóját a tárlatra. 2005-ben „Sport a békéért” és 2006-ban a „Generációk Fotókiállítása” címmel állítottunk ki. Ez utóbbit mi, a nagyszülők rendeztük a négy unokával. Felejthetetlen élmény volt.

Szeretném, ha felsorolnád, hogy milyen nemzetközi és országos kitüntetésekkel ismerték még el a munkádat.

A fent leírtaknak azért nyomain is maradtak. 1997-ben megkaptam az Aranykoszorús mester címet, 2002-ben az ES-MAFOSZ kitüntetést a fotóművészetért végzett munkásságomért, ez évben még az E-MAFOSZ/b fotóművész címet adományozták nekem. 2006-ban AFIAP (ArtistaFIAP) cím, 2009-ben az EFIAP (Excellence FIAP) megtisztelő nemzetközi kitüntetésben részesültem. 2010-ben következett az Aranydiploma átvétele.

Árulkodj el az olvasóknak, hogy nem is olyan régen íráshoz fogtál, bár úgy tudom, nem először.

A fotózáson túl van még egy szórakozásom, az írás. Újságíró (fotóriporter) koromban 23 évesen írtam pár rövid verset, készítettem az újságom részére rejtvényeket, de az akkori nehéz idők okán ezek mind feledésbe merültek hetvenhat éves koromig. A 2006-os év ismét azt mondogatta, azt súgta: írd le a történeteket. Az íróasztalom meg volt vele elégedve, nem kifogásolt semmit, majd 2008-ban segítőtársakra találtam benned és Kovács I. József költőben, akik egyúttal a család barátai is lettek az elmúlt évek során.

Nagyon köszönjük ezeket a kedves szavakat, de el kell mondanom, hogy nem kis meglepetést okoztál nekünk a koroddal. Régen sok fiatal írt szerelmes verseket. Bárcsak ma is inkább ezt tennék, és a kedvesük szívét hódítanák meg az írásaikkal, mint önmagukat az elmét bódító, mámorító nedűvel. Természetesen tisztelet a kivételnek! Te ezt hogyan látod, és mit üzensz az ifjúságnak?

Az írás nincs korhoz kötve csak hozzá kell fogni. Főleg a mai ifjúságnak mondom: ha meg akarsz nyugodni, írd egy verset! Ha jó a füled, csak azt kell leírni, amit hallasz, ami a lelkedben van. A vers akkor jó, ha igaz, amit ma leírsz, az holnap már történelem, de ha elmész mellette és nem írod le, az később már csak hazugság lesz.

Az én hazám

*Az én hazámra sokszor vetettek szemet;
Török kaszabolta Mohácsnál népemet.
Túléljük a mohácsi vészt, sok-sok csatát;
A magyar nép talpra állt, most is talpra áll!
Az én hazám Kecskemét, az én városom,
Szél kavar itt – a gazdag – aranyhomokon.
Legyen áldás Kodály városán s házamon,
Érzem a békét, nyugalmat családomon.
Az én hazám szabad, s a legszebb vidék,
Hol lélekben gazdag, szabadon él a nép.
A múltjából minden rossz emléket kitép,
Mert világít az út, melyre e város lép.
Az én hazámnak ajánlom szolgálatom,
Fotózáshoz a teremő fényt használok.
Fény nélkül nincs élet, munka, se hatalom;
Örülök én, hogy fény kísért az utamon!
Az én hazám fény, a fény maga a haza!
Tamási Áron idézetét olvasva:
„Miénk a fény, amit lelkünkbe fogadunk,
S a föld, melyen élünk s meghalunk.”*

Kissné Varga Rozika író, és költő

Rozika, több mint húsz évig volt tagja a Bács-Kiskun Megyei Írók és Költők Baráti Körének. Évtizedekig élt közöttünk, gyógyítgatta lelkét a versek írásával.

1949-ben született Páhin. Egész küzdelmes munkás életét a költőóriás, Petőfi Sándor által oly gyönyörűségeesen megénekelte Kiskunságban, a Duna–Tisza közti alföldi tájban élte le.

30 éves kora óta ír verseket, prózai műveket. Az „írás kényszerével” élő, sokat szenvedett tiszta szívű asszony vall lírai ihletettségéről a XX-XXI. Század magyar valóságáról.

Önálló kötetei:

Boldogságkereső című önéletrajzi kisregény (2000)

a verseket, elbeszéléseket tartalmazó Kérsz még inni, Virág? (2003)

Végtelen lemez című verseskötet (2005)

Merengő versek (2006), mely elbeszéléseket és verseket is tartalmaz.

Kézen fogva

*Bármerre sodor az élet,
senkivel én nem cserélek.
Az utak már egyenesek,
Isten kézen fogva vezet.
Lába elé leborulok,
kegyelemért úgy koldulok.
Érzem, hogy szeret még engem,
ezért dobog beteg szívem.
Adott Ő és elvett tőlem,
mindig, ahogy érdemeltem.
Keresztre feszített lélek,
de tud fájni ez az élet...*

Évikét tavaly nyáron ismertem meg, egy közös barátunknál a „Szecsódi Udvarházban”.Több ízben is együtt töltöttük a vasárnapjainkat, barátkoztunk, beszélgettünk, és rájöttünk, hogy mindketten művész lelkek vagyunk. Évikém, mesélj magadról.

Kecskeméten születtem 1953-ban, *Kósa Éva* nevet kaptam szüleimtől. Iskoláimat is itt végeztem, először a Zrínyi- majd a Czollner téri Általános Iskola tanulójaként. A Bányai Júlia Gimnáziumban érettségiztem. Műszaki rajzoló 2 éves tanfolyamot végeztem, és rajzoltam 3 évig, majd elvégeztem a Kecskeméti Óvónőképző Főiskolát, és óvónőként dolgoztam. Azt tanultuk, hogyan lehet 25-30 gyerekkel foglalkozni, és rögtön 49 kiscsoportos óvodásom volt a Forradalom utcai Óvodában.

Hogyan tovább?

1977-ben férjhez mentem és férjemmel, Süli Józseffel Székesfehérvárra költöztünk. Ott szültem 1979-ben Péter fiamat. Férjem 2 évig kötelező katonai szolgálaton volt.

Hol éltél az idő alatt?

Hazaköltöztünk a szüleimhez. A Zrínyi Ilona Általános Iskolában képesítés nélküli napközis nevelő lettem, és levelezőn elvégeztem a két éves kiegészítő szakot, így tanító és könyvtáros szakot szereztem. 1983-ban szültem Tamás fiamat. Ekkor már az éppen megnyíló II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolában dolgoztam, 10 évig. Dolgoztam könyvtárosként a Széchenyi városi fiókkönyvtárban, a környék iskolásainak tanítgatva a könyvtár használatát. Nyugdíjasoknak is tartottam foglalkozásokat, különböző témákban, az olvasmányaik feldolgozásaként, de sütés-főzés témában is.

Bizonyára lett később önálló lakásotok?

Igen, időközben a Széchenyi városi lakásból kertes családi házba költöztünk és folyton alakítottuk nagyobbítottuk a növekvő igények szerint. Kertet műveltünk állatokat neveltünk, így szinte teljesen bio-élelemre tértünk át. No és milyen íze volt a saját termelésű, elkészítésű

élelemnek! Tanultam jógázni, valamint láb- és tartásjavító tornát, tanítottam a tanítványaimnak is, meg persze otthon szintén. Visszamentem tanítani, de már csak szerződéssel kaptam helyet. Elvégeztem egy két éves gyógymasször-képző tanfolyamot hétféteken. Ez volt aztán a nagy váltás! Emberek testén segíteni, és a beszélgetések révén segíteni a lelki problémákon.

Nőttek a gyerekek. Mi lett a végzettségük?

Az idő elszalad, a fiúk lediplomáztak, közgazdász és fizikus-informatikus lett belőlük. Megnősültek, és lett három unokám Tamás fiamnál. Péter elvált és most ő is újrakezdő. Harminc évi házasság után elváltunk 2007-ben.

Hogyan jött a Mandala festészet?

2008-ban elütött egy terepjáró-autó zebrán való átkelés közben, eltört egy csigolyám, amit 6 hét után vettek csak észre. Csak feküdni tudtam, a barátaim segítettek. Szinte alig aludtam a fájdalomtól, ezért folyton olvastam. Ekkor kaptam Kósáné Bakai Zsuzsától Mandala kifestőt, és ezt kezdtem színezní. Akkor már annyit olvastam, hogy rá sem tudtam nézni a könyvre! Gyerekkoromtól szerettem a rajzolás, festés, de csak vágy maradt. Általános iskolában Könyves Aurélné inspirált és díjat is nyertem munkámmal, az óvóképzőben Dr Sohajdáné, Ildikó tanított rajzolni, festeni, amikor megint díjazott munkám készült. Az életemben mindig volt fontosabb. Így még mindig vágyam a festés!

Kérlek, mesélj a mostani életedről is.

5 év próbálkozás után találtunk egymásra Balla Jánossal, aki azóta jóban-rosszban a társam, férjem. Tartalmas életet élünk. Szőlőt művelünk – megint egy új szakma! – unokákkal játszunk, mesélünk. Dodi úgy kér mesét, hogy „A fejedből mesélj mami!” Kéri, hogy miről meséljek, pl. tavasztünderről, és mami mesél...

**Kovács István József üzemmérnök
a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének elnöke**

Kovács István József jellegzetes és fontos személyisége Kecskemét kulturális életének. Szinte minden rendezvényen, irodalmi vagy közéleti eseményen részt vesz. Sokat tett a város kultúrájáért. A 75. születésnapjához közeledve megkértem, hogy összegezzük irodalmi munkásságát, és kalauzoljon el bennünket élete hét évtizedének történeteiben. Tősgyökeres kecskeméti vagy-e? Mesélj a gyermekkorodról! Voltak-e a későbbi életedet meghatározó különleges gyermekkori élményeid?

Nagyon szépen köszönöm ezt a megtisztelő bevezetést. Életem mindennapjai már összeforrtak ezzel a csodálatos várossal, de nem vagyok tősgyökeres kecskeméti. Budapesten születtem, drága jó szüleim harmadik gyermekeként. Január 27-én lesz hetven éve. Az egyik, ami az életemet meghatározta, az a testvéri szeretet, amelyet az anyatejjel szívtam, szívtunk magunkba, és amely még a mai napig is valami különleges kapocs közöttünk a testvéreimmel. A másik meghatározó élmény az egy szomorú esemény, az '56-os tiszakécskei sortűz, ahol kisgyermekként apám kezét fogva, a himnusz énekelve lőttek közénk. Apám lábát eltalálták, engem csak szilánkok értek, és a halottak alól kihúзва egy életre szóló lelki trauma kísér.

Milyen iskolákba jártál? Mi lett a foglalkozásod?

Erre a gyakori és életrajzi jellegű konkrétumokat kérő kérdésre először is verssel szoktam felelni:

*A versírást én nem könyvből tanultam,
Az élet volt tanító iskolám.*

(Rím-Kovács című versemből)

Az iskolák lényegesek az ember életében, de a foglalkozásunk az élet útvesztőjében gyakran változik. Nagyon sok ember teljesen mást csinál, mássá válik, mint amit tanult az iskolában. Budapesten

végeztem el a Bláthy Ottó Erőssáramú Ipari Technikumot 1962-ben, és utána villamos szakmában találtam meg kenyérkereső foglalkozásomat. Szerettem ezt a szakmát, és lehetőséget kaptam az élettől, hogy számos ágazattal még megismerkedjek. Felsőfokú iskolámat, a Munkavédelmi és Villamos Biztonságtechnikai Technikumot már felnőtt koromban végeztem el. Az aktív munkavállaló tevékenységem elmúlt 42 éve alatt voltam TMK vezető, elektronikus energetikus, műszaki ellenőr. A műszaki végzettségem mellett számos más jellegű tanfolyamot is elvégeztem, a birkózó sport területén segédedzői oklevelem van. Egyéves újságírói tanfolyamot végeztem, és autodidakta módon tanultam pszichológiát, filozófiát, stilisztikát, irodalomelméletet, irodalomtörténetet és poétikát.

Mikor kezdte el a versekkel, az irodalommal foglalkozni?

Már gyermekkoromban. Mivel édesapám is írt már verseket, és Sándor bátyám a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Gimnázium diákköltője volt, így családi hagyománynak számított nálunk a versírás, valamint a költészet és az irodalom szeretete. Hozzájárult még első tanító nénim, Ósapay Erzsébet zene- és versszeretete is. Első versemet hét éves koromban, második osztályosként írtam 1951-ben, melyet le is közölt a „Pajtás” gyermekújság.

Részlet a versből:

*„Elmerengve nézem a síkságot
Nézem a tarka rétek bársonyát
Itt-ott kis tanyák szélén
Zöldell a gabonaszár.”*

Hol és mikor jelentek meg első verseid? Azóta hol publikálsz? Hány versesköteted jelent már meg?

Gyermekkorom óta foglalkozok versírással, első verseim a Pajtás Újságban, majd később a Magyar Ifjúságban jelentek meg. A publikálásban kimaradt 15 év, ekkor nem foglalkoztam a verseim megjelentetésével, csak az asztalfióknak írtam. Tulajdonképpen a rendszerváltás előestéjén a Turai G. Kamil által megjelentetett Bács-Kapocson jelentek meg verseim, és azokban a társirodalmi

szervezetekben, melyek az AKISZ-hez (később AKIOSZ) tartoztak, mert a kecskeméti csoport is annak volt tagja (Bács-Kristály, Budapesti Kristály, Szárnypróba). A 30 évvel ezelőtt megjelenő budapesti Kláris és Népi Krónika, valamint Magyar Jövő irodalmi lapoknak rendszeres levelezője vagyok, és ezekben a lapokban számos írásom megjelent, főleg versek.

Eddig hét verseskötetem jelent meg. A kötetek megjelenése mellett eddig több mint 50 irodalmi lapban és 110 antológiában jelentek meg írásaim. Nemcsak versek, novellák is. Megjelentetésre vár a Tréfák és vadászatok című anekdotás vadásztörténetek kötete.

Kik voltak segítőid, mestereid az irodalomban?

A legtöbb tudást autodidakta módon szereztem. De említhetném talán Czine Mihályt, aki az érettségi után első nyilvánosan felolvasott verseimet méltatta Tiszakécskén 1962-ben. Vagy később Antalffy István Pilinszky-díjas költő lett segítő mesterem. Az évtizedek során találkoztam olyan neves költőkkel és írókkal, akik írásaikkal vagy személyes beszélgetéseikkel, levelezéseikkel formálónan nagy hatással voltak rám: Keresztúry Dezső, Páskándy Géza, Fodor András, Faludy György, Gyurkovics Tibor, Buda Ferenc...

Tagja vagy-e valamelyik irodalmi társaságnak?

A rendszerváltás óta vagyok irodalmi társaságok tagja. Először az AKISZ (Amatőr Költők és Írók kecskeméti regionális csoportjának voltam a tagja, melyből 18 éve alapítottuk meg a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körét. Eközben Maczó János kezdeményezésére 1999-ben tagja lettem a MÚK Hitvallás irodalmi tagozatának. Majd Dobszay Károly és Karády János meghívására 2000-ben felvételt nyertem a NIBT-be (Népi Írók Baráti Társasága országos szervezetébe), a NIBT által kiadott Népi Krónika versrovatát szerkesztettem több mint 10 éven keresztül. Baráti Körünkől többen beléptek ide. A Népi Írók dél-magyarországi csoportjának a vezetője voltam 2000-től 2005-ig. 2010-ben lettem a Kárpát-medencei Irodalmi Társaságok Szövetségének a tagja (KITÁSZ). A Falvak Kultúrájáért Alapítványtól kaptam meg a Kultúra Lovagja címet 2010-ben, és ennek tagjaként részt veszek írásaimmal a Kultúra Lovagjai

Évkönyv szerkesztésében. 2013-tól a Budapesti Krúdy Irodalmi Szalon tiszteletbeli tagjaként felvettek pártoló tagnak is. Mint irodalmi kör vezetője, számos fővárosi és vidéki társasággal kerültem kapcsolatba.

Mikor lettél a most jubiláló, 25 éves Baráti Kör elnöke? Milyen eredményeket sikerült elérned ez alatt az idő alatt?

A Kör egyik alapító tagja vagyok, amely bizony már nem ma történt. 1997-től a vezetőjének választottak. A legnagyobb eredményünk, hogy a politikai és a társadalmi változások viharai közben is sikerült talpon maradnunk. Nevet változtattunk, hiszen tagjaink közül lettek hivatásos írók, költők is (Varga Mihály, Hatvani Dániel, Goór Imre, Dr.Turai Kamil, Antalfy István), tehát nem csak népi írók és parasztköltők, kedvtelésből írogató tagjaink vannak.

A népi irodalmi értékek és identitásunk, nemzeti egységünk ápolása mellett törekszünk a kortárs irodalommal való kapcsolataink mélyítésére is. Mindenképpen eredmény a Kör tagjai által megírt, és kiadott 130 kötet, a több száz antológiában és újságokban való megjelenés. Művészeti csoport alakult tagjaink részvételével, és létrehoztuk a Toll és Ecset Közhasznú Alapítványt. Külföldi kapcsolataink révén a kör tagjainak írásai eljutottak a Föld különböző országaiba is. A Montázs magazinnak köszönhetően teljes egészében benne vagyunk az ország irodalmi vérkeringésében.

Sokat utazgatsz, budapesti és vidéki rendezvényeken veszel részt. Említs néhányat, kérlek!

Igen, nemcsak utazgatok, hanem Kecskemét kulturális rendezvényein is részt veszek, hiszen itt találkozhatok sok ismerőssel és baráttal. Az emberi kapcsolatok igen fontos része a társasági élet. Eljárók Budapestre a Krúdy és Kláris Irodalmi Körökbe, a Népi Írók Országos Társaságába, – mely lapjának, a Népi Krónikának vers-rovatvezetője voltam. Sokat jelent számomra a Kárpát-medencei Írók és Költők Szervezetének tagsága, hiszen velük jutottam el több ízben Szlovákiába és Erdélybe. Az idén Újvidék az úti célunk. A Magyar Kultúra Lovagjainak nemzetközi rendezvényein is rendszeresen rész veszek, de többször vendége voltam a Tokaji Írótabornak is.

Kedvteléseim sokrétűek. Ezek közül kiemelném a sport és a természet szeretetét. A művészeteken belül pedig közel áll hozzám az irodalom, a líra szeretete, a népdalok, a nóták, a közös éneklés, a zene, a tánc. Mindezek egész életemen végigkísérnek. A szabadfogású birkózásban többször területi bajnok lettem és számos érmet nyertem. Sajnos, zenélni nem tanultam, de kórusban gyermekkoromtól énekeltem: Tiszakécske – templomi gyermekkórus, Kiskőrös – Petőfi Kórus, Kecskemét – Kodály Kórus. A természet iránti szeretetemnek első színhelye a tiszakécskei Holt-Tisza ág nádbuzogányos, vadrécés mesevilága (mellette laktunk).

Elégedett vagy-e az életeddél?

Ha összességében nézzük a kérdést, akkor igen, elfogadom az életemet. Ha részekre bontogatnánk ezt a kérdést, akkor azt mondanám, hogy vannak olyan területei az életemnek, ahol mást vagy többet vártam, mint ami eddig megadatott.

Meggyőződésem szerint 70 év után az ember belép életének azon utolsó szakaszába, ahol összegez, számot vet eddigi életével, és már csak rendezgeti a meglevőket. Szeretném megjelentetni a Baráti Kör elmúlt 25 évének krónikáját, valamint néhány félkész állapotban lévő verseskötetem szerkesztését befejezni, és könyv alakban megjelentetni. Kevesebbet foglalkozni a társaságokkal, és nyilvános szereplésekkel, hiszen tetemes mennyiségű gyűjtött és saját ihletésű irodalmi anyagom vár feldolgozásra. Fogalmazhatnék úgy is, hogy rendet tenni magam körül. Ezért is határoztam úgy, hogy ez évben lemondok a Baráti Kör elnöki tisztségéről. Természetesen továbbra is, mint tiszteletbeli elnök segítem a Kör munkáját. Bábáskodni fogok a 2013-ban kísérleti céllal létrejött Ágasegyházi Írótábor ez évi továbbfejlesztésében, megvalósításában.

A VERS

*A vers nekem hit és imádság,
Bú és derű, pajkos vidámság,
Zengő ének, keserű sirató
Szendergő álmom, ébredés,
harsány riadó!*

ÜZEN A HOMOK

*Nem vesznek el a lábnyomok,
versek, mert üzen a homok.
Pusztaszél szárnyán dallamok,
viszi a szél, üzen a homok.*

*Kapaszkodó gyökerekkel,
mélybenyúlón a szívekben
itt vagy... és itt vagyunk költők
Miénk e táj, a Kiskunság,
konok kunok szíve kötve,
homok és vér barátságba
Fürtös akác minden ága,
szíkes puszták vadvirága
visszavár és visszahív:
csordakolomp, harangzúgás
erdő, mező, ősborókás,
Tiszatáj, a bukófüzek,
roskadó tanyák, kútgémes,
Bugac és a pusztaménes,
még a temetők csendje is
süppedő múlttal..., kereszttel.
Pléhkrisztusok szeméből könny
csorog,...mézszínű szőlőszemek
vére csurran bárnuló őszben.
E táj benned él, Tiéd is,
emlékek láncá köt, hittel.
Üzen a homok... a dallal,
a verssel... és nem felejt el,
kötődés, barátság... hidd el!*

TISZA-TÁJ '56

*Valahogy írni kellene
Azokról is, akik emelt fővel,
Himnusz énekelve
Mind a mennybe szálltak.
Mind a huszonketten, fiatalon, vénen,
Gyermeki lélekkel és galambfehéren,
ott, azon az őszön, ott, a Tisza-tájon.
Valahogy írni kellene, magasztosan, szépen,
De görcsben az ujjam, s a tollremegésben
Benne van '56 és harmincöt évem.*

*Nem feledem soha azt az őszi napot:
Fekete fellegek takarták a Napot...
Most is hull a könnyem, kísért a rémálom,
Csak a zúgást hallom, s a ránk csapó gépet,
Fekete felhőkből gyilkosan tüzelő,
A halált ölelő Nagy Feketeséget
Újra, s újra látom.
Ott, a Tisza-tájon, kécskei határon
Sírok domborulnak az őszi avarban,
Huszonketten némán, örök nyugalomban
Ott fekszenek sorban.*

*Képzeletben most is a Tiszánál járok,
Suttognak a füzek, sírnak az akácok,
Ha megkondul este templomunk harangja,
Harangok zúgása őket is siratja,
De túl a zúgáson, fönn az égen
Örök mementóként szikrázón, fehéren
Huszonkét kis csillag ragyog, sorban, szépen.*

Kovács László tanár, az AKISZ Elnökségi tagja

Tanár volt a szó legszorosabb értelmében. Fiatal korában a Kegyes-tanítórend tanára, aki oskola katedrán állt, tanította, nevelte a kecskeméti diákokat a magyar nyelv és irodalom gyönyörűségeire, a latin nyelv klasszikus ismereteire, és faragott fiataljainkból „emberebb embert és magyarabb, magyart”. Később a Megyei Könyvtár adminisztrációjában hasznosította ismereteit, irodalmi tájékozottságát, minden olvasó és irodalombarát örömére. Amikor a városban elindult az irodalmi élet „második vonala”, akkor „amatőröknek” elnevezett fiatal és nem fiatal, irodalmat kedvelő és űző, tollforgatók körében, feleségével, Téglás Gizellával nagy lendülettel és odaadással végezték a szervező és toborzó munkát. Az országos szervezet mellett (AKISZ) megalakult a megyei, helyi szervezet, később pedig hamarosan irodalmi folyóiratot is indítottak. Ennek fő szervezői ők voltak, Kovács László – akit mindenki Laci bácsinak szólított – pedig a szerkesztést is végezte. A helyi (akkor még AKISZ) szervezet antológiák kiadásával is sikereket ért el, és ebben ugyancsak része volt Kovács László tanár úrnak, Laci bácsinak. Az 1990-ben a Szívhangok, 1993-ban a Félárnyékban, majd 1995-ben az Ünnepek antológiájának is egyik szerkesztője volt. Közreműködött a csoport rendezvényeinek összeállításában, melyekben maga is szerepelt könyvismertetéseivel, tanulmányaival, melyeket olyan lelkesen, lelkiismeretesen, szeretettel készített. A Kapilláris c. füzeteket szerkesztette, gépelte. Hat év alatt 30 füzetet jelentetett meg. 1993-ban ment nyugdíjba, a Megyei Könyvtárból. Továbbra is aktív tevékenységet folytatott az immár Bács-Kiskun megyei Írók Költők Baráti Körében, ismertetéseivel, kritikáival, a Róna Rádióban. Élete tragédiáját feleségének elvesztése jelentette. Ezt követően már nem tudott testileg-lelkileg rendbe jönni mindhalálig. Dolgozatait, tanulmányait, kritikáit, ismertetéseit, recenzióit nagy tisztelettel és szeretettel őrizzük, és nagy becsben tartjuk. Isten Veled, drága Barátunk, legyen békés nyugodalmad és az örök világosság fényeskedjék Neked.

**Kovács Sándor földrajz-történelem szakos tanár,
nyugdíjas gimnáziumi igazgató, költő**

1933-ban született Kiskunhalason. 1956-an szerzett tanári diplomát. 24 esztendeig volt a Móra Ferenc Gimnázium igazgatója. Verseket és novellákat írt. Eddig három kötete jelent meg.

Számos irodalmi folyóiratban voltak olvashatók művei. Házastársa, majd saját betegsége miatt, már nem jár közénk.

Meditáció

*Nem volt nyár,
Ősz sem lesz talán
A tél hidege
Homlokomhoz ér.*

*Érzem már,
Szobám ablakán
Éjelente
Befütyül a szél.*

*Az óra jár,
Őstorony falán
Halk ütemre
Mindig egyre lép.*

*Nyugalom vár
Szent Mihály lován
Dideregve
Elszürkül a kép.*

Kovács Sándor Pál költő, népművelő, birkózó edző

Budapesten született, majd a világháború után családjával Tiszakécskére költözött, majd haláláig Kecskeméten élt. Már gimnazista korában ő volt a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Gimnázium „versmondó dalnoka” és ifjú poétája.

Édesapám szerszámkészítő lakatos, kiváló szakember volt, édesanyám pedig a háztartást vitte. Iskoláimat Budapesten, Jászládányon, Tiszakécskén, Kiskunfélegyházán és Debrecenben végeztem. Eredeti szakmám vas- és fémesztergályos. A Testnevelési Főiskola sportvezetői és -szervezési, illetve szakedzői szakán, valamint Debrecenben, a Tanítóképző Intézet népművelés-könyvtáros szakán szereztem diplomáimat. „Az élet több területén is próbálkoztam. Voltam esztergályos, képesítés nélküli tanító, ifjúsági vezető, kultúrház-igazgató, testnevelő tanár, főhivatású birkózóedző, városi sportfelügyelő. 1997-ben mentem nyugdíjba Helvéciaán, ahol öt évig irányítottam a kultúrház munkáját, s mellette községi könyvtárosként is működtem. Családi hagyományként hobbim a sport. Gyermekkorom óta birkózom (apám, anyai nagyapám nyomdokain, öcsém, fiaim is birkózók voltak). Félegyházi diákként, sajnos sokat hiányoztam az edzésekről, mert korán indult a vonatom, de a Testnevelési Főiskola előkészítőjére így is elmehettem. 1956 azonban közbeszólt: haza kellett mennem. Versenyzőként tehát nem voltam túl sikeres, mint edző, nevelő, tanító annál inkább. Bács-Kiskun megyében hét szakosztályt alapítottam, megalkottam és kifejlesztettem egy magyar népi birkózó formát, a grundi-birkózást, amit 1978 óta országos szinten üznek fiataljaink, megtalálható a NAT testnevelési (alternatív) programjában is. Tanítványaim közül 21 magyar bajnok, valamint olimpiai, Európa-bajnoki és világbajnoki érmes is kikerült.

Először Tiszakécskén, egy gazdakör régi, szétvert tornatermében vezettem edzést. A helyiségen osztoznunk kellett: közepén krétával húztam egy vonalat, és az egyik oldalon a birkózókkal foglalkoztam, míg a másikon - egy pár kesztyűvel - a bunyósokkal. Néhány hónap múlva tanítványaim egy-egy arany-, illetve bronzéremmel tértek haza

egy országos versenyről, jutalmunk egy használt tornászszőnyeg volt. A sanyarú körülmények ellenére kécskei neveltjeim sok szép sikert értek el. 1973-ban Kecskemétre költöztem, azóta is a hírös városban élek. Egy évtizeden át a KSC vezetőedzője voltam, 1983 óta iskolákban tanítom ezt a legősibb sportágat. Jelenleg is heti két edzést tartok a gyerekeknek. Tanítványaimmal még néhány éve is együtt birkóztam: először engem kellett megvernie annak, aki országos megmérettetésre készült. Néhány évig egy óvodában is tanítottam a birkózást. A kísérlet bevált, az ovisok közül évek múlva többen is élsportolók lettek. Sokáig rendszeresen részt vettem a veterán birkózóversenyeken, amelyeken sok sikert arattam. A két fogásnemben összesen 14-szer lettem országos első. Nemrég örökös magyar bajnoknak választottak.

A sportban kifejtett eredményes munkásságomért számos kitüntetést kaptam: Testnevelés és Sport Kiváló Dolgozója, Kiváló Edző, Kiváló Munkáért miniszteri dicséret, Bács-Kiskun Megye Sport Díja. 1994-ben, a Kecskeméten megrendezett Világ Kupán Ercegan Milántól, a FILA elnökétől személyesen vettem át a Nemzetközi Amatőr Birkózó Szövetség Csillagkeresztjének ezüst fokozatát.)

Életem másik nagy szerelme az irodalom. Évtizedek óta írok újságcikkeket, novellákat, verseket. Szeretem a népies, magyaros ritmust. Fiatalon a plátói szerelmet öntöttem versbe, azután tájleíró költeményeket írtam, míg az utóbbi időben a sport szeretete adja a témát. Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének, kurátora a Toll és Ecset alapítványnak. Több kecskeméti és vidéki antológiában jelentek meg írásaim. Mesélő Pantheon című művemben emléket állítottam az olimpiák és egyéb világversenyek magyar hőseinek: az Erős Magyaroknak! Büszke vagyok arra, hogy könyvemet Schmitt Pál, a MOB elnöke így méltatta: „Az egykori birkózás szépségeiből, izgalmaiból az írott fonások mellett domborművek, plasztikák és főleg vázafestmények sokasága ad ízelítőt. A kötet erről mesél színesen, hitelesen. Dicséret a szerzőnek.”

2015-ben még megjelent a Pásztortüzek című kötete. 2017. február 5-én magához szólította Sándort a Teremtő.

A hegy románca

*Hajnalcsillag asszonya, Eiréne
vad párducháton lovagolt pőrén,
a felkelő nap hajnal-bíbora
rubincseppekben csorgott le a bőrén.*

*Egy kései titán megleste ott,
hol átszáguldott derengő égen,
a szíve legott szerelemre gyült
– a vén Vezúv Ő –, pipálgat régen.*

*Ám néha megmozdul a hegy, tüzet
okádva felszínre tör a láva,
a titán a szűzzel ölelkezik,
majd kihűl, bazaltba dermed álma.*

*Kőszirtjein egy büszke sas tanyázik,
Erátó az, szerelmük szelleme
Felröppen és kereng a hegy felett
időtlenül, azúri égen, ókori rege.*

Galambsereg

*Piros cseréptetők felett
kereng fehér galambsereg.
Ezüstös, karcsú szárnyaik
a Nagy Kék Óceánt szelik,*

*s a fényben fürdő fellegek alatt
ledéren lengenek én szívem-madárkái,
Murillo angyalkái.
Így szálltam én is egykoron
dübörgő kamaszkorom tág horizontján*

*az egekbe, ismeretlen végtelenbe.
S miként Szindbád, a tengerész, merész
kalandra tettekesz jártam be a világot,
hordtam szívemben lángot.*

*Öregkorom szőlőhegyén
aszú szőlőt böngészek én,
ízlelgetem a szemeket,
elnézegetem az eget.
Tűnőben a galambsereg,
körötte setét fellegek,
galambölő karvalyok: múltó éveim azok.*

Kedves István, kérlek, mutakozz be az olvasóknak!

1943-ban születtem Kecelen, szegény-paraszti családban. Voltam vegyesruházati eladó, majd továbbbszolgáló tiszthelyettes. A tanácsi közigazgatásban revizorként és gazdasági vezetőként dolgoztam. 1995-ben agyvérzés ért, emiatt rokkantossítottak. Feleségem 1997-ben leukémiában meghalt. Ágnes lányomat egyedül neveltem, aki pszichológusnak tanult Szegeden. Több újságnak voltam külső munkatársa. Magánkiadásban jelentettem meg a Kőd és márvány, és Egy villanás és az ő árnyékai című köteteim.

Fekete pillangó

*Fekete bársony a szárnyad
Fekete kampó a lábad
Fekete kefe a hátad
Szaladnék estig utánad*

*Ha lehull a levél a fákról
S a bokrok már kopárak lesznek
Rám szállsz majd s nem mesélsz másról
Csak az eltűnt boldog nyárról.*

Álmaink vadlovai

*A szomorú tekintetek óráján
Az ezüstös holdfény gázlóján
Átbotorkálnak álmaink vadlovai
Terheik mintha kövek lennének
De nem Mi vagyunk ugyanolyan súlyosak
Árnyéksákok megtelve feszülésig
A nehezéket nem értik lovacskáink
Csak viszik hittel, kötelességtudattal
Ahogy mi vállaljuk az életet
Remélve: mindez nem hiábavaló*

Kucsera János parasztköltő (1928-2007)

Lajosmizsén született. Édesanyja mosónő, takarítónő volt. Földnélküli napszámos édesapja analfabéta volt. Apai dédnagyapja szlovák származású katonatiszt volt, aki 1948-ban Méntelekre vetődött és ott meglátott egy lányt, beleszeretett és feleségül vette. Anyai ágon az ősök Trencsén megyéből költöztek ide, a dédapja még nem tudott magyarul. Gyermekkorát Lajosmizsén és Ménteleken töltötte. Hat éves korától tizenöt éves koráig pásztorgyerek volt. Hét elemi osztályt végzett, majd kitanulta a mozdonyvezetést. 1952 óta írt verseket, elbeszéléseket. Azóta egy naplót vezetett, és ez lett az alapja a Méz és korbács önéletrajzi regényének. Az írás mellett festegetett is. Mint naiv festőt tartják számon és díjakkal ismerték el munkáját.

A hóvirág

*Egy februári tavaszon a hegyekbe mentem,
Csodás napsütésben vidám kedvű lettem,
Könnyűnek éreztem szürke életemet,
Visszatérni véltem régi kedvesemet.
Elmentem a hegyre hóvirágot szedni,
Az első virágokat kis csokorba kötni.*

*Amint beljebb mentem lombtalan fák között,
Láttam néhány szálat, ami szárba szökött.
Csokra kötöttem apró, zöld levéllel,
Eltelve derűvel és tavasz-reményével.*

*Aztán hazavittem, pedig aprók voltak.
Nekem még is úgy tűnt, a tavaszról daloltak.*

Libor Zoltán hivatalnok, író, költő

1974. november 16-án születtem Kecskeméten. Skorpió vagyok tehát, ráadásul az aszcendensem is az. Ez sok mindent meghatároz. Nem vagyok könnyű eset, már gyerekként sem voltam az. A Petőfi Sándor Általános Iskolába, közkeletűbb nevén a Sárga Iskolába jártam, azt követően pedig a Katonába. Jó iskolák voltak, még az én lázadó, non-konformista énemem is elviselték. Tele voltam osztályfőnöki, igazgatói intőkkal. Még az üttörő nyakkendőmet is visszavették nyilvánosan, a Budai Dezső Üttörőcsapat előtt. Azért, mert nem mentem el egy veterán partizánoknak rendezett november 7-i vagy április 4-i emlékműsorra. Pedig az egyik főszereplő lettem volna. Aztán a Katonában kétszer lett a magatartásjegyem „rossz”. A tanárok – akkoriban még olyan legendák tanítottak ott, mint Szekér Bandi bácsi, Bóka tanár úr vagy Dunszt Frici bácsi – viszont valójában mindig kedveltek a maguk módján. Mert csibész voltam, kéretlenül is közzé tettem a véleményemet, de sosem aljas, tiszteletlen vagy sunyi. Meg aztán szerveztem koncerteket, irodalmi délutánokat, kiállításokat is, amelyek elég népszerűek voltak. Ritka volt az, hogy ne töltsük meg velük a dísztermet, vagy akár az Otthon Mozit. És el lehetett küldeni ilyen-olyan tanulmányi versenyekre is.

Az érettségi megszerzése után hol tanultál tovább? Meggyőződésből vagy szülői ráhatásra választottad a tanári pályát.

Én már hatodikos koromban eldöntöttem, hogy tanár leszek. Addig állatorvos akartam lenni, de akkor elpusztult az akkori kutyánk mérgezésben. Láttam, hogy szenved, és láttam, hogy nem lehetett megmenteni. Olvasni mindig nagyon szerettem, és szerettem másoknak mesélni az olvasmányaimról. Ráadásul volt egy kitűnő magyartanárunk a Petőfiben, Szolláth Misi bácsi, aki óriási hatással volt rám. Nem volt kérdés az érettségi idején, hogy tanítani akarok. Így kerültem a JATE bölcsészkar magyar szakára. Aztán később felvettem még mellé a szociológiát is, mert érdekelt a társadalom, amelyben élünk.

A diploma megszerzése után tanárként dolgoztál? Egyik írásodban arról olvastam, hogy külföldre készültél munkát vállalni. Mi akadályozott meg ebben?

1999. szeptember 1-től, rögtön a diploma megszerzése után tanítani kezdtem a Lestár Péter Kereskedelmi Szakközépiskolában. Úgy egy évtizedet töltöttem ott el pedagógusként, osztályfőnökként. Jó élmény volt, szerettem. Fiatalként én egy úgynevezett elit gimnáziumba jártam, utána jónevű egyetemre. Különleges volt megtapasztalni egy városszéli, mérsékelt elit jellegű iskola légkörét. Szerintem ez az igazi szakmai kihívás. Ide nem jogász vagy orvos szülők gyerekei jártak. Sokuk csonka családban élt, nehezebb körülmények között. De ha az ember megtalálta velük a hangot – ebben nekem sokat segített a viharos fiatalkorom, az, hogy magam is lázadó, nehezen alkalmazkodó kölyök voltam -, akkor rendkívül értékes fiatalokat ismerhettem meg ott. Aztán véget ért a tanárkodás, és valóban úgy volt, hogy külföldön, Londonban fogok dolgozni. A kiutazásom előtt rendeztem magamnak egy amolyan magányos búcsúestet. Egyedül akartam végigjárni azokat a kocsmákat, helyeket, amelyek fontosak voltak a privát történelmem szempontjából. Nosztalgikus és kissé melodramatikus hangulatban voltam. Aztán amikor már szinte az utolsó fillérem is elfogyott, még beugrottam az Otthon Kávézóba. Suhancos koncert volt. És megismertem a későbbi feleségemet is.

Tudom, hogy hívő ember vagy. Mint ilyenek, talán mi érzékenyebbek vagyunk az emberi sorsok iránt, és megpróbálunk segíteni a rászoruló embereken. Kinek az ötlete volt a Medina Adománybolt létrehozása?

A Medina Adománybolt létrejötté tulajdonképpen egy mese. Olyan történet, amely az igazat mondja, nem csak a valót. Emberségről, jóságról, bizalomról, felelősségről szól. Olyan értékekről, amelyeket hajlamosak vagyunk kiveszőben lévőnek hinni – lehet, hogy ezt akarják elhitetni velünk némelyek -, pedig nem azok. Az egész a facebook-on kezdődött. Lám, van jó oldala is a közösségi médiának... Gál Zita egykori újságíró, gyakorló kismama vezetésével és szervezésével létrejött egy olyan virtuális közösség – A kecskeméti mélyszegényekért csoport -, amely ugyan változatos világmépű emberekből állt, de összekötötte őket valami: a képtelenség arra, hogy

közömbösek maradjanak mások ínsége, nyomorúsága láttán. Nem tudták, de nem is akarták elfojtani magukban a segítőkészséget, az adakozás vágyát. És a csoport csak nőtt, csak nőtt, mígnem több ezresre gyarapodott. Az emberek felajánlották feleslegessé vált ruháikat, bútoraikat, háztartási gépeiket, játékaikat, tartós élelmiszereket azok számára, akiknek ezekre nagy szükségük volt. A kecskeméti mélyszegényekért csoport pedig közvetített a kínálat és a kereslet között. Sok olyan önkéntes csatlakozott, aki azelőtt a szociális szférában dolgozott. Kijártak, kijártunk terepre, hogy felmérjük a szükségleteket. Kiemelt figyelem fordult a szegénységben élő gyerekek felé, mert ők igazán nem tehetnek arról, hová születtek. Új ötletek láttak napvilágot. Boronkay Péter paratriatlonista kezdte el azt a mozgalmat, hogy vásároljunk be egy-egy rászoruló családnak. Ugyancsak ő indította be az élményadományozást, amikor moziba vitt olyan gyerekeket, akik még sosem jutottak el oda. Később sor került cirkuszlátogatásra, fagyizásra és kirándulásra is. A kezdeményezés idővel annyira kinőtte magát, hogy szükségessé vált egy egyesület alapítása és egy adománybolt megnyitása. Ez lett a Védőháló Karitatív Egyesület, illetve az általa működtetett Medina Adománybolt a Csongrádi u. 5. szám alatt. Itt a felajánlott adományokat lehet rendkívül kedvező áron megvásárolni, a bevétel pedig a mélyszegénységben élők támogatására fordítódik.

Úgy tudom, aukciókat is szerveztek, ahová művészbarátok adják be alkotásaikat, és ezt a pénzt is a szegények megsegítésére fordítják.

A JÓ Jótékonyági Aukciót a feleségemmel találtuk ki még 2013-ban. A háttérhez tudni kell, hogy a feleségem első házasságából született fia autista. Arra gondoltunk, hogy szervezünk egy rendhagyó jótékonyági árverést, amelynek bevételét az Autizmus Centrum javára ajánljuk fel. Elképesztően felemelő élmény volt, hogy mindazok a képzőművész barátaink, ismerőseink, akiket megkerestünk, szó nélkül az úgy mellé álltak, és ingyen ajánlották fel képeiket, fotóikat. 1.2 millió forintot sikerült összekalapozni ily módon. Egy évvel később a mozgássérült sportolóknak rendeztünk hasonlót, akkor 600.000 forint lett a bevétel.

Abban biztosak lehetünk, hogy mindenhol ott vagy Kecskemét zsongó életében, ha még csak egy bekukkantásra is, legyen az például KVIZ játék vagy OPEN 2018.

A kvízzjátékba Gyimesi András barátom hívására keveredtem, aki megkért, hogy legyek a kecskeméti játékmestere a Quiznight.hu csapata által szervezett bajnokságnak, amelyen több mint 800 csapat vesz részt Kárpát-medence szerte. Nem nagyon volt hozzá kedvem, de a kedvéért megtettem. És nem bántam meg, sőt! Izgalmas, feszült, mégis szórakoztató játékokban volt részem 25 héten át hétfő esténként, amelyben a sikerhez nem „csak” intelligencia, hanem stratégiai érzék, kockázatvállalás és szerencse is kell. Az már csak ráadás, hogy idén először az egyik kecskeméti csapat nyerte meg a bajnokságot, amelyen eddig kizárólag budapesti csapatoknak sikerült első helyen zárni. Az 'OPEN2018 pályázat csapatába – amely pályázat arra vonatkozott, hogy melyik város lehet Európa Ifjúsági Fővárosa 2018-ban – Farkas Gábor, a Csiperó atyja hívott meg. Fantasztikus emberekkel dolgozhattunk azon, hogy sikerre vigyük a város elképzeléseit. Tudni kell, hogy soha magyar város el sem indult ezen a megmérettetésen, mi voltunk az „első fecskék”. Sajnos, a címet nem nyertük el, de az ötös döntőbe be tudtunk kerülni 20 pályázó város közül. Csak ízelítőül pár város azok közül, akiknek ez nem sikerült: Nápoly, Isztambul, Amiens, Bristol, Pozsony, Tbiliszi vagy Coimbra. A pályázati folyamat alatt ismét megtapasztalhattam, amit addig is tudtam: Kecskemét tele van rejtett kincsekkel, értékes emberekkel, és olyan ambiciózus, tehetséges fiatalokkal, akik méltóvá teszik akár egy európai főváros címre is.

Az irodalomhoz nem csak azért kötődsz ezer szállal, mert magyartanár vagy, hanem mert magad is megfogalmazod a gondolataidat prózában és versben egyaránt. Mit jelent számodra az írás?

Az írás kényszeres cselekedet nálam. Azt mondanám: bizonyos dolgok megíródnak általam, rajtam keresztül. Én csak eszköze vagyok ennek a folyamatnak. Majdhogynem elszenvedője, ami persze nem igaz, mert élvezem ezt. Lehet, hogy az igazi elszenvedői az olvasók... Persze, ha olvasókról beszélek, nem tömegekre kell gondolni... A megíródott szövegek többnyire hagyományos formákat öltenek. Ha

líra lesz belőlük, akkor a mai világban talán anakronisztikus módon rímelni törekvő versekké válnak. Szeretem az avítas formákat, a szonettet, a rondót, a balladát. Valószínűleg azért, mert olvasni is ilyeneket szeretek. Nincs bajom a modern költészettel, egyszerűen csak nem olyan jön ki belőlem. Mostanában inkább prózai szövegeket írok. Rövideket. Úgy hívom őket, hogy apróza, ami az apró próza összevonása. Tárcák ezek talán leginkább, szövegbe manifesztálódott reflexiók a világra, a világról. Néha a világnak. Bár őszintén szólva, amikor írok, nem nagyon foglalkoztat, hogy lesz-e, aki majd elolvassa. Aztán persze amikor elkészülnek – már amennyire egy szöveg el tud egyáltalán készülni – már örülök a pozitív visszajelzéseknek. Mondom, skorpió vagyok: hiú, önző, aki vágyik az elismerésre. Sosem küldtem még verset újságba. Gondolom, félek az elutasítástól. Meg nem is tartom őket annyira jóknak. Én még abban a hitben élek, hogy újságban megjeleni rang. A szerzőnek biztos. Jó esetben az újságnak is. Én meg csak dilettáns vagyok, lelkes amatőr.

Mennyire vagy termékeny író? Gondoltál rá, hogy keress egy kiadót a verseidnek?

A feleségem egyszer keresett nekem egy kiadót. Lett is belőle egy pici verseskötet, amelyet ő illusztrált. Éppen kihoztuk nullára, sikerült rávenni a barátaimat, rokonaimat, ismerőseimet, hogy vegyenek belőle. Szeretem a könyv tapintását, illatát, színét, de nincs rá pénzem, hogy olyan úri huncutságokra áldozzak, mint a szövegeim kiadása. Néhány fordításomat egyszer elküldtem egy Magyarul Bábelben nevű oldalra. Meglepetésemre az oldal szerkesztője viszonylag hosszú és alapos elemzést küldött nekem róluk. Még nagyobb meglepetésemre többet feltöltött közülük az oldalra, olyan óriások méltatlan társává téve ezzel, mint Babits, Kosztolányi vagy Tóth Árpád.

A kecskeméti önkormányzatnál ifjúsági, idősügyi, civil és esélyegyenlőségi referensként dolgozol. Elégedett ember vagy? Nem érzed úgy, hogy ennél többre vagy képes? Nagyanyám szavaival élve benned még van naftalin...

Köszönöm. A helyzet az, hogy nagyon szerettem tanítani. Gyönyörű, felelősségteljes hivatás. A jövőt lehet formálni, fiatal lelkeket, szellemeket lehet megismerni, és ez a tanárt is fiatalon tartja. Csak

megélni nem tudtam belőle akkoriban, amikor családot alapítottam. A mostani munkámat is szeretem, mert a város számára hasznos és fontos dolgokkal tudok foglalkozni az önkormányzatnál. A városon a benne élő embereket értem, mert meggyőződésem, hogy a város nem csak infrastruktúra, gazdaság, bevétel és haszon. Több ennél: az emberek. Akik egykor benne éltek, akik most benne élnek, és akik majd ezután fognak benne élni. A maradék energiáimat pedig igyekszem olyan dolgokba fektetni, amiket én is élvezek, és amikről hiszem, hogy mások is élvezhetik. Ilyen az aukciószervezés, a kvíz vagy az amatőr írás is.

Milyen álmaid vannak, milyen vágyakat szeretnél valóra váltani?

Most leginkább az foglalkoztat, hogy kezdjünk valamit azzal a páratlan, egyedülálló értékkel, amelyben élünk Kecskeméten: a szecesszióval. Szeretném, ha az általam sokat hallott, de igazán sosem értett és megtapasztalt fogalom, a városmarketing erre épülne. Gondoljunk bele! Kecskeméten adott a szecessziós építészet, iparművészet (kerámiastúdió, zománcműhely), fotómúzeum, képzőművészeti alkotótelep, filmművészet (Otthon Mozi), animáció és irodalom is. Miért nem csinálunk egy szecessziós összművészeti kulturális fesztivált, amely felöleli ezt a sok művészeti ágat, és beemeli a korra jellemző egyéb kulturális területeket is, mint például a divat, a kabaré, a gasztronómia vagy a lélektan? Ráadásul könnyen nemzetközivé tehetnénk, hiszen a szecesszió a Kárpát-medencében, sőt Európában is jelen volt. Kecskemét polgárias arculata a szecesszió idejében alakult ki. Miért nem aknázzuk ezt ki? Nemrég voltam Normandiában. Ott az impresszionizmusra fel tudnak építeni egy teljes éves programkínálatot. Miért ne tehetnénk meg ugyanezt a szecesszióval, koncertekkel, színházi előadásokkal, irodalmi kávéházakkal, kiállításokkal, konferenciákkal, divatbemutatókkal, mulatói estekkel, táncházakkal, jazz zenével, fotóval, veterán autók és kerékpárok felvonulásával és korabeli ételekkel?

REGGELVERS

*Mondd, kedvesem, mi
a nehéz?
Az indulás? A
megérkezés?
Vagy talán az út
maga?
Az Úr csendje? Az Úr
szava?
Elengedni?
Megtartani?
Titkolni? Vagy
megvallani?
Áldozatot hozni?
Várni?
Keresni? Vagy
megtalálni?
Élni érte? Halni érte?
Mindig állni? Hullni
térdre?
Adni, hogyha nem is
kérlik?
Létrán felmászni az
égig?
Bámulni a
vaksötétbe?
Nézni csillag
fénykörére?
Bolyongani? Partra
szállni?
Háborgó víz színén
járni?
Felnőni? Maradni
gyermek?
Ölelni, amikor vernek?
Mondd, kedvesem, mi
a nehéz?
Az álom? Vagy a
felébredés?*

Magyar Gyuláné Etelka
Izsákon élő, egyik legtehetségesebb költőtársunk

Kedves Etelka, kérlek, mesélj magadról, az életedről, a küzdelmeidről! Hol és mikor születél?

Izsákon születtem. Megélhetőségünket a szántóföldünkön termett gabona biztosította. Szőlőtermesztéssel, kertészkedéssel foglalkoztak a szülők az én gyermekkoromban.

Milyen volt a gyermekkorod?

A hely és a szüleim tevékenysége, a természet és a szépségekben gazdag táj nyitott meg engem a szépségek mélységei felé. Testvér nélkül nőttem fel, édesanyám már 44 éves volt a születésemkor. Minden játékot, szépséget ujjongó örömmel éltem meg. Fára másztam, ismerkedtem a növényekkel. Ceruza mindig volt nálam, mert mindent le kellett rajzolnom, hogy megmaradjon.

A polgári iskola elvégzése után mi történt veled?

Tizenöt évesen elvesztettem az édesanyámat. Egyedül maradtam édesapámmal, aki akkor már 69 éves volt. Az ötvenes évek orosz igényének kiszolgálására a Tanácsnál „begyűjtési csoport” alakult. Ott voltam ún. „begyűjtési adminisztrátor”. Tizenkilenc évesen férjhez mentem.

Mikor írtad első versedet? Kinek mutattad meg?

Aki a gondolatok belső szférájába sodort, az Vergilius volt. Az Angolkisasszonyok iskolájában latin és görög irodalmat tanultunk. A rend feloszlata után a megmaradt irodalomkönyvben találtam rá olyan – tudom, hogy ma elvont – gondolatra, ami az én akkor játékos kisgyermek világomba beleszólt. „Van a dolgoknak könnyel!” S kezdtem érteni a tárgyak anyagát, önmagam gondolataira figyelve, játékosan is mélységes utakra terelve szűk kis világomat. Ülttem egy alacsony növésű barackfaágon, s lábamat ritmusra lóbálva mondtam, amit éreztem, gondoltam. Aztán írni is megpróbáltam. Nem mindig

ment. Mikor feladtam, akkor új varázsszal lepett meg egy gondolat, melynek persze ritmusa, játéka, zenéje is volt. Aztán azt olvastam valahol: „Ha nem tudsz mást, mint eldalolni, saját fájdalmad, s örömed, nincs rád szüksége a világnak, azért a szent fát félretedd!” Félre is tettem, mert jött a nagybetűs élet. Azt nagyon fontos volt kiírni magamból! Gyermekeim iskolaünnepére mindig verset írtam. Mikor ők már kiröppentek, az iskolaigazgató, aki irodalomtanár is volt, meghívott az akkor induló izsáki újsághoz. Itt már felelősen és szigorú gonddal figyeltem a versekre, azok megfelelő irodalmi szabályaira, amit autodidakta módon magam tanultam meg. S figyeltem az emberekre, a kéréseikre. Huszonegy éve csinálom ezt.

Hol jelentek meg az írásaid?

Az izsáki újságban, az Izsáki Hírekben.

Hány könyvet tudhatsz magadénak? Ki biztatott az írásra?

Hat antológiában jelentem meg. Az izsáki iskolaigazgató, Kovács Gyula tanár úr kérte, hogy írjak, majd Tetézi Lajos kultúrigazgató is.

Ki invitált a Baráti Körünkbe, ahol mi nagy-nagy szeretettel be is mutattuk a munkásságodat?

Társaság után mindig vágytam, Izsákon pedig nincs közösség. Szerettem volna tartozni valahová, ahol magamhoz hasonló érdeklődésű emberek baráti kapcsolatban vannak. Klári tanácsára sikerült megtalálnom a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körét.

Milyen érzés kerített hatalmába közöttünk? Hiszen mi ugyanolyan küzdelmek között éljük napjainkat, mint te, ugyanúgy az írás rabszolgái vagyunk.

Feszült belső figyelemmel s valamiféle örömmel éltem meg az első találkozást. Meghatározta a közérzetemet, hogy dr. Turai Kamil esztéta is ott volt, s hallottam tőle egy tanító mondatot, amely azóta meghatározza az életszemléletemet. Az ott hallott verseken át méricskéltam a magam batyuját, figyelve a gondolatszövésüket, zenéjüket. Úgy éreztem: otthon vagyok!

Homok lánya

*Homokon járok, laza bársonyon,
súlyom rajzolja mélyre lábnyomom.
A termékenység nagy csodája mellett
kaptam a mindig tartó földszerelmet!
Barna bőrömön verejték csorog,
kezemben tollat és kapát fogok.
Kapával kövér gazat irtok,
tollammal az embereknek írok,
kinek a lelkén nehéz a teher;
segítem őt az égre nézni fel!
A gond, a bánat és a közöny öl,
s hogy a kemény, csontos ököl
tudjon simogatóvá nyílni,
kemény szíveket segíték sirni,
a könnyebbülés titkát megkeresni,
a gyűlölőket tanítom szeretni!
Kemény vonásuk lággyá rajzolom,
aztán a földbe süpped lábnyomom!*

Maróthi Dezső nyugdíjas, költő*Ars poeticám:*

*A költő tollán termés szökken,
vérből kelő, szívszólamú ének,
mert a költő jövőt érző,
Isten küldte áldozati lélek.*

Kérlek, mesélj nekünk, hogyan is kezdődött az életed, milyen gyermekkorod volt?

1947-ben születtem Tázláron vallásos paraszti családba, melyben hatan nevelkedtünk. A Tázlárhoz tartozó Kötönyben nőttem fel egy tanyán. Szegény, dolgos pásztorkodó gyerek voltam.

Hol tanultál tovább, milyen polgári foglalkozással töltötted el éveidet?

A Kiskunhalas-Felsőszállási Általános Iskolába jártam, mert az közelebb volt, és jobb úton lehetett eljutni, mint Harkakötönybe, mely akkor lett önálló település. Halasi tanítók halasi szellemben neveltek, itt történt irodalmi tevékenységem korai kibontakozása is. Tanulmányaimat Budapesten folytattam, szobafestő és autófényező szakmát tanultam. Majd esti tagozaton 3 évig a József Attila gimnáziumba jártam, aminek a besorozásom vetett véget. A szobafestés és autófényezés lett a kenyérkereső foglalkozásom. Később rokkantnyugdíjasként kezdtem el a méhészettel foglalkozni, több súlyos betegség után, s ma nyugdíjasként is számos dolgos méhcsaláddal foglalatoskodom.

Mikor kezdted el verseket írni? Mi volt az a belső indíttatás, amely kiváltotta belőled, hogy versebe foglald érzéseidet, gondolataidat?

Nem tudom biztosan. Úgy 12-13 éves lehettem, amikor gyönyörködni kezdtem a lányokban az iskolában. Egyre több ábránd, izgalom feszítette a lelkem. Elképesztő vágy sodort, melyet titkos versekbe,

vallomásokba fojtottam, elkezdődött a hősszerelmes versek kora. Majd jött a tévesztés, a megfélemlítések kora, ami már – érettebb lévén – politikai indíttatású versekre ösztökélt.

Mit szól a családot a versíráshoz? Bizonyára büszkék rád.

Természetesen büszkék, bár neheztelnek, mert sok időt töltök a fejemben kavargó gondolatok rendezésével, rímbe foglalásával. Ezek lehetnek versek, prózák vagy nótaszövegek. Idén április 9-én a kiskunhalasi Művelődési Központban teltházas önálló estem volt, ahol többek között az unokáim büszkén mondták el a verseimet.

Hol jelentek meg eddig az írásaid?

Eddig tíz antológiában és számos újságban jelentek meg verseim, írásaim, többek között a Hírhozó, Pécsi Ujhang, Tárogató, Méhészet, Szászrégen és vidéke, Halasi Tükör, Nemzetőr, és a Nyírségi gondolat, valamint a Kláris nevű folyóiratok rendszeresen közlik írásaimat.

Van-e önálló köteted?

Eddig két saját kötetem jelent meg. Az első a “Bátor sasok tanítottak” címet kapta, melyet a bátorságra nevelő tanítómestereknek, tanároknak ajánlottam. A második a „Vértestvérek” című, mely Hazám szeretetéből lényegül. Kiadásra vár még egy „Válogatott versek – Cirombás virágok” című kötet. Azután már csak prózai művekkel szeretnék foglalkozni.

Tudom, hogy a Petőfi Irodalmi Kör tagja vagy. Ezen kívül tartozol-e még más Irodalmi Körhöz, Társasághoz?

Nem tartozom más irodalmi társasághoz.

Irodalmi munkásságodért kaptál-e már valamilyen elismerést?

Eddig még semmilyen díjjal nem ismerték el munkásságomat.

Ki a kedvenc íród, költőd? Miért pont ők?

Gyermekkoromban Petőfiért rajongtam, korai munkásságomra ő és József Attila voltak hatással. Mai fejemmel Vass Albert műveit olvasom szívesen, mert az ő világnézetével tudok leginkább

azonosulni. Egyébiránt érdeklődéssel olvasom a kortárs írók, költők műveit is.

Kenyeres hazámhoz

*Mint hányódó dereglyét
Sodor az élet árja
Csetlő-botló szívem,
Lázás magyar lelkem
Hazámat szolgálja.
Érte dobban szívem,
Szép magyar országért
Érte lobog lelkem,
„Kenyeres” hazámért
Bár elvisznek az utak
Szerte nagyvilágba
De itthon vagyok boldog
Szép szülőházamba!*

Molnár Erzsébet költő vallomása

1965. december 2.-án születtem Kiskunhalason. Itt is jártam általános iskolába. Már kisiskolás koromban szerettem a verseket, igaz, akkor még csak híres költők költeményeit szavaltam. Azóta eltelt jónéhány év, és saját magam is írogatok kisebb-nagyobb sikerrel.

Tagja vagyok a kiskunhalasi József Attila irodalmi körnek. Mi, amatőr költők saját írású verseinket szavaljuk, illetve több nyomtatott és elektronikus sajtóban is megjelenünk. Úgy érzem, hogy a verseimmel próbálok egy kicsit tovább adni abból az értékvilágból, ahogyan én látom, és az írásaimon keresztül szeretném láttatni ezt a világot. A versírással körülbelül 30 éve kerültem közelebbi kapcsolatba, és innentől kezdve többfelé is jelennek meg írásaim, illetve helyi, egyházi és kulturális rendezvényeken is szoktam felkérésre saját verset szavalni. Az írás nagyon sok örömet ad számomra.

Ezen kívül többféle hobbi is van, melyeket az írással együtt párhuzamosan folytatok. A kézműves munka és az irodalom nagyon jól összeegyeztethető. Festek hobbi szinten – teljesen amatőr módon – üvegre és porcelánra. Ezek nagyon szerény munkák, de alkotásuk közben örömet, s megnyugvást érzek, s talán a motívumokon keresztül kiadhatom magamból a bennem lévő feszültséget, illetve ilyen módon is megmutathatom az érzéseimet. 2015 augusztusában nyílt meg egy önálló kiállításom ezen tárgyakból „Kristályszem” címmel – a Halasi Hetek programsorozat keretében – a József Attila Irodalmi Kör tagjainak nagy segítségével. Nagyon szeretek még virágkötéssel foglalkozni, szintén hobbi szinten, annak is jobban a szárazkötészeti válfajával. Például koszorúkat, szárazvirág-csokrokat és -kosarakat kötök. Ezek készítése is nagy örömet okoz számomra, és a családnak, illetőleg barátoknak mindig a saját magam kézműves munkáit szoktam ajándékozni. Hiszek a kézműves munka értékében, úgy gondolom, hogy ha az ember saját maga készítette tárggyal ajándékozza meg a szeretteit, akkor egy kis darabot önmagából is odaad ezeken a tárgyakon keresztül. Továbbá tagja vagyok a kiskunhalasi római katolikus egyházi vegyeskarnak, szeretek

énekelni. Úgy gondolom, hogy ezen tevékenységek segítenek tovább a nehézségeken, és a hitem. Verseim nagy része vallásos témájú, ám mostanában egyre jobban nyitok egyéb műfajok felé is.

Egy nap a pusztán

*Bugac pusztán ménesek nyerítése hallik
a gulyás messziről tereli a szürke gulyát
hajnal napkeltével, a bíborszínű
ég alatt a marhacsorda dübörgéssel szalad.
Fekete puli kíséri a nyáját, juhászt,
majd egy ló ismét fekvé nyerít,
fehér gyolcsgatyás csikósnak kezében.
Így él még szikrája az ősi mesterségnek.*

*A csárdában víg nótaszó mellett,
a szomjas vendég hűvös alföldi bort
iszogat és megkostolja a bográcsgulyást,
milyen ízeket tartogat, s mire
lemegy a nap a kirándulásnak vége
fáradtan hajtja álmra fejét a vendégház
valamennyi népe.*

Így vall magáról Márton Józsefné, költői nevén: Szentpéterszegi Róza. Már nem is emlékszem rá pontosan, hogy mikor zörgetett be Róza a Baráti Körünk aijáján. De majd ő elmondja.

Megkérlek, hogy mesélj az életeredől. Kezdjük a születésednél!

Budapesten születtem 1940-ben, de falun nőttem fel, Szentpéterszegen, mely Berettyóújfalu és Hencida között található a Berettyó partján. A betűvetést itt kezdtem tanulni a templom melletti egyik iskolában, harmadik osztályos koromig jártam ide. Innen sodorta a családot az élet az ötvenes évektől a Duna-Tisza közé, a futóhomok felé, ennek már sok évtizede.

Milyen iskolai végzettséged van? Mi volt a polgári foglalkozásod?

A Mezőgazdasági Technikumot Kiskunhalason végeztem, és érettségi után a szakmában két évig dolgoztam vidéken. Édesanyám akkori betegsége miatt Kecskeméten kellett elhelyezkednem, így a Hadkiegészítő Parancsnokságon mint nyilvántartó, majd előadó, főelőadó, végül alosztályvezető kinevezést kaptam, mindvégig polgári alkalmazottként. Különböző szaktanfolyamokat végeztem, és mint ahogyan abban az időben sokan mások, elvégeztem a Marxista esti egyetem szakosító tagozatát is. Politikai szociológiából szereztem a képesítésemet, ami már a rendszerváltást követően nem adott tanári diplomát, mint ahogyan a megelőző évtizedekben.

Mikor kezdted el verseket írni? Jól tudom, hogy már nyugdíjas voltál, amikor komolyabban kezdted el foglalkozni a versírással?

Fiatalkori verseimből kevés maradt meg, ám nyugdíjba vonulásom után, mikor már a munkahelyi gondok nem kötöttek le, és a lányaim iskolások lettek, nyugodtabb idő köszöntött rám. Akkor kezdtem komolyabban foglalkozni az írással.

Kinek mutattad meg legelőször az írásaidat?

Természetesen a család tudott először erről, ugyanis azt a célt tűztem ki, hogy a gyermekeim, különösen a kisebbik lányom, aki falun nem lakott még nyaralásként sem, mint a nagyobbik, valamint majd az

unokáim az írásaimból ismerkedjenek a falusi élettel, ha én már nem leszek. Az első könyvemmel, mely un. Novellás regény, a falumnak kívántam tisztelegni, ugyanis írásaiban a falum nevét bátorkodtam felvenni, s így lettem Szentpéterszegi Róza.

Mit jelent számodra a versírás?

Ma már az írás többet jelent. Úgy mondanám, hogy a gondolatok kényszerítenek éjjel-nappal, mert csak akkor nyugszom meg, ha leírom rövidebben vagy hosszabban. Így történt az, hogy egy időben egészen röviden fejtettem ki gondolataim lényegét, és ezek a rövid versek egy egész kötetre valót tettek ki végül, aminek a Röppenések címet adtam.

Kik a kedvenc költőid?

Petőfi, Ady, Arany János versein nőttem fel, ők lettek a kedvenceim. Később felfedeztem Szabó Lőrincet, Kányádi Sándort, Reményik Sándort, ez utóbbi nagyon a szívemhez nőtt.

Melyik évben léptél be a Baráti Körünkbe? Úgy tudom, hogy nagyon szívesen látogatsz az Irodalmi Kávéházunkat is, ahol örömmel mondasz verset.

A Művelődési Központ hirdető faliszekrényén olvastam a Baráti Kör rendezvényéről több mint tíz évvel ezelőtt. Az adott időpontban ott is voltam, ahol két férfi, a Kovács testvérek szívélyesen fogadtak, hát ott ragadtam. A hangulat és a miliő felkeltette az érdeklődésemet. Kedvencem az Irodalmi Kávéház, főleg itt olvasom fel verseimet és hallgatom társaim írásait is baráti körben.

Mikor jelent meg első versesköteted? Hány köteted jelent meg összesen?

Írásaimat évtizedekig gyűjtöttem kiadót keresve. A nemleges válaszok elkeserítettek, amit más városok tollforgatóin is tapasztaltam, ezért később határozott lépésre szántam el magamat, mégpedig arra, hogy saját költségemen nyomdai úton készíttetem köteteimet. Addig csak különböző antológiákban szerepeltek verseim, 15 antológiában, egy ezek közül külföldi írókkal együtt, határon túl is

megjelent. 15 önálló kötetemben olvashatók verseim, meséim, prózáim.

Tudom, hogy az Irodalmi Rádiónak is tagja vagy. Mióta? Milyen rendezvényeiken szoktál részt venni?

A budapesti Kláris folyóiratban rendszeresen megjelennek verseim. Már évek óta tagja vagyok az Irodalmi Rádiónak, az általuk szervezett rendezvényeken, nyári táborokban részt veszek, amennyiben lehetőségem van rá. Olyan az egész társaság, mint egy nagy család. Készült velem már két riport is, mely a You Tube portálon nézhető és hallható.

Tudom jól én is, hogy az ősz után már tél jön, de azért még bizonyára vannak vágyaid, álmaid. Kérlek, oszd meg velünk a gondolataidat!

Több kötetre való versem áll készen arra, hogy számítógépre vigyem, valamint a Haza trilógiám eposzokban, a magyarság sorsfordulóit vetettem papírra, melyek napjainkban is élnek az emberekben, és élni fognak, amíg csak magyar él e Földön. Elkészült egy regényem is, ezek mind a távoli jövőt pályázzák, csak remélni tudom a kiadásukat.

Róza volt Baráti Körünkben az, aki verseskötetet jelentetett meg Kecskemét fennállásának 650 éves évfordulójára.

Születésem

*Miként jöttem e világra?
Magyar anya szült január havában,
Ékes família nagyapám ága.
Magyar vagyok, ezt bizonyíthatom,
magyar szó hangzott
először ajkamon.*

*Kettős az életem, mely
magyarázatot érdemel.
Falumhoz kötődöm
ifjú életemmel,
később városi lettem,
nem az én döntésem.*

*Öreg templom áll
falumban oly régen,
a harang bűgása
fülembé ér el.*

*Mit tegyek hát én most,
tagadjam a régit,
az újat magasztaljam
fel az égig?*

*Szívemben van mindkettő,
dönteni nem tudok,
nem tehetem,
érzem, belehalok!
Igen, igen, én kétszer halok
majd, ha meghalok!*

**Menyhei József nyugalmazott agronómus, író, költő
a Toll és Ecset alapítvány kurátora**

Kedves Józsi! Hol és mikor születtél, milyen gyermekkorod volt?
Kecskemétinek vallom magam, bár Pakson születtem. Apai ágon mi, Menyheiek Dunaföldváron éltünk, mióta Nyitrát (Menyhe, Béd, Szalakúz) elhagyták felmenőim. Anyai ágon ős kecskemétinek mondhatom magam. Gyerekként a kétlakiság élményét éltem, noha csak hétvégeken meg szünetekben húzódhattam a tanyára. Életformámmá vált a természetközeli lét, amiről írásaimban sűrűn megemlékezem. Azokban az időkben kis közösségekben sziporkázott körülöttünk az élet, és bármely nehéz körülmények között is zajlottak a hétköznapiak, nyomot hagyott bennem a sok anekdota, ugratás, nevetés, kacaj, de a méreg meg a káromkodás is. A szomorúság sem volt ritka vendég, meg a gyász és a könnyek. A vendégségekben meg sűrűsödtek az információk és a kadarkától oldódtak a feszültségek. Az iskolában meg – mint a szabadságtól megfosztott, megszeppent diák – lassan megtanultam a betűvetést, és miközben a csínytevésben is a szárnyaimat próbálgattam, törvényszerűen lebuktam egy pajzán vers írásánál, aminek a következményeként egy időre eltávolítottak a rigmusoktól. Azokban az időkben virágozott még a válogatott diákmacera a körmöstől a sarokba térdelésig. Közreműködtem viszont színjátszó körben, de csak később, a faliújság szerkesztése, majd a stúdiómunkák során éreztem feloldódva magam a négy fal között.

Milyen iskolai végzettséged van? Azt tudjuk, hogy falugazdászként élted munkás éveidet.

Az életem a mezőgazdasági technikumba vezetett a kecskeméti Jókai utcáról Kiskunfélegyházára, ahol a diákönkormányzatos kollégiumban elég szigorú rend szerint éltünk. Már akkor, ott trafikot nyitottam egy szekrényben a kultúrteremben. Szinte kivétel nélkül megtanultunk boldogulni a magunk módján, nem kis leleménnyel. Érettségi után, rövid gyakornokoskodást követően nagyüzemi állattenyésztő lettem telepvezetői gondokkal, a mezőgazdaság nehéz iparában egy tehenészetben. Továbbtanultam, és a főiskola elvégzését megkoronáztuk egy maratoni katonasággal a sorstársaimmal. Egy

kazahsztáni gyakorlatot karanténnaal fejeztünk be. A falugazdász feladatomig viszont még hosszú út vezetett a nagyüzemi és a magángazdálkodásban egyaránt.

Presbiter vagy a kecskeméti evangélikus templomban. Bizonyára szüleidnek köszönhetően lettél vallásos ember.

A szocialista zónában ez sok gondot okozott a szüleimnek is. A diktatúra az egyéni gazdaságok felszámolását a durvább módszereken túl pszichikai presszióval erősítette meg, ahol céltábla lett a hitélet is. Apám korai halálával együtt a családi kohézió megereszkedett, majd eljött az idő, amikor szűkebb értelemben vett családom az evangélikus egyház égisze alatt talált lelki támaszt.

Kérlek, mutasd be a családot is! Hány éve élsz boldog házasságban pároddal, Évikével? Mesélj a gyermekeidről, unokáidról is!

A lányom agrármérnök, a férjével együtt végzett Mosonmagyaróváron. A fiam festőművész, aki most Londonban a filmgyártás területén dolgozik. Felesége művésztanár, aki sűrűbben ingázik. A feleségem kertészmérnök, akivel 40 éve élek házasságban a tanyán. Vezeti a háztartást, ellátja az állatokat, legelteti a nyáját és várja az unokákat. A kisfiú iskolás, a kislány óvodás.

Kik a kedvenc íróid, költőid?

Gyerekként esténként már a mesék világában éltünk, ahol a sorokból kilépő boszorkányok feletti világból tündérek vigyázták a legkisebb királylány szerelméért küzdő hős ifjoncokat, ahol a legrátermettebb griffmadáron érkezett meg az agyaskodó, gáncsoskodó labirintusok világából győzedelmesen és tisztán, ahogy egy mesehőshöz illik. Az évek múlásával felfedezőik és vadászok kalandjait, útleírásait és elbeszéléseit forgattam szívesen. Kittenberger, Széchenyi, Molnár Gábor könyveit váltogattam, amiből szinte magam előtt láttam Afrikát, Indiát, Brazíliát, Alaszkát és persze a Kárpátok koszorúit a síkon, meg a lápokot, nádasokat. Ezekben az időkben már a szépirodalom klasszikusait is szinte faltam, közöttük leginkább Jack Londont, Fekete Istvánt, később Hamingwayt és Tolsztojt. A hatvanas-hetvenes években megcsapott a beatnemzedék írásainak szele, olyanok, mint Jack Keruac az Úton című regénye, ami számunkra új,

szinte ismeretlen képet mutatott a világról. Az új nemzedék írásai már sejtették velünk, hogy a gazdagabb világban a jóléti helyzetben hogyan torzulnak el a viszonyok, és a szabadság utáni vágyat is miként húzzák a koloncok. Evvel párhuzamosan válogatás nélkül olvastam a hazai népi és urbánus irodalmat. Veres Pétertől, Sinkától – mondjuk – Juhász Ferencig és Tandoriig.

Mikor kezdted el komolyabban írogatni?

Ekkor már írtam a parttalan verseimet olvasmányaim hatására, ahol a „Szarvassá változott fiú” végtelennek tűnő versformája inspirált, összecsókolódzva a Ginsberg versekkel. E szürreális posztmodernnek szánt szóhalmazaimat ládaszám égettem el később egy csendes tanyán, ahol otthonra leltem meglett koromra a termelési rendszerekből kiszabadulva. Másrészt viszont éreztem, hogy az elbeszélésekhez lenne igazán kedvem, és még anno a Forrás szerkesztőségében dolgozó Zám Tibor beszélgetéseire visszaemlékezve nekiláttam kórrajzos prózát írni. A kérdésre válaszolva a kevés időmből is sokat elvesztegettem a tévutakon.

Kérlek, sorold fel az eddig megjelent könyveidet!

2011 óta évente jelentek meg magánkiadásban a regényeim: Parasztmonológ, Kakukk Ranch, Konzumnyitány, Agyaggalambok, majd egy verses füzet „Múltbanézó” címmel.

A parasztság és a mezőgazdaság helyzetét feldolgozni nem kis feladat még akkor sem, ha azt átélted. Mondj valamit a most megjelent könyvedről!

Az Agyaggalambok című kisregény egy vidéki közösség útkereséséről szól. Arról, hogy ha néhányan birtokában vannak még ősi tudásoknak, és ha hűek maradnak a hagyományos értékekhez meg a földhöz, létrehozhatnak maradandót, míg mások megtántorodnak, meghúzódnak, túlélésre játszanak, netán szenvedély ragadja el őket, kalandoznak, vagy csapdákba esnek, menekülnek. A határon már látszanak a változások az idők cudar eróziájától, de a város már arra sem néz. Életképtelenség vagy sorsszerűség forgószele kergeti egymást az ugaron? – kérdezné a Pusztalakó, de egyelőre még ő is csak figyel a regény lapjain.

Ma már verseket is írogatsz. Milyen témák ihlettek meg?

A költői vénám termékeit kivitte a kéményen keresztül a huzat. Koromhoz méltóan (66) ma már beosztással kellene élnem, ezért egy barátom tanácsára, akire hallgatok is, maradok a prózánál, ami jobban fekszik nekem. Verseket akkor nosztalgizálok, ha a szavak nyugtalanítanak, ösztönöznek. Írnék – mint egy költőhöz illene – a szerelemről is, de már az én koromban a szeretet dilemmáit ízeletgeti az ember.

Hogyan kerültél a Baráti Körünkbe?

Egy kedves barátom invitálására jártam el a Körbe, ahol nagy áttekintésű, széles látókörű, művészetet szerető, művelő, értő emberekkel volt szerencsém találkozni és barátságot kötni. Ezután tagja lettem a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének. Az Irodalmi Kávéház rendezvényeinek is látogatója vagyok. Sőt, hét évvel ezelőtt megtiszteltetés ért: felkértek, hogy legyek a Toll és Ecset Alapítvány kuratóriumának egyik tagja, amelyet elvállaltam.

Ennek mi nagyon örülünk! Hiszen egy igaz baráttra leltünk a személyedben. Milyen álmaid, vágyaid vannak, amelyeket szeretnél valóra váltani?

A vágyakról elsőként az egészség jut eszembe, és ma már úgy gondolom, hogy a család közelsége és néhány barát a legfőbb támasza az embernek. Imádkozom, hogy a tanyán még valameddig megtartsa a jó Isten ebben a bűvös térben, ami körülvesz. Amennyiben lesz mondanivalóm, papírra vetem, bár evvel igen sok munkát okozok a környezetemnek, akik segítik a kiadást, miközben erre az időre kivonom magam abból a munkából, aminek sosincs vége a tanyán. Kívánom viszont, hogy a kultúrában lappangva meghúzódó kirekesztés felszívódjon. Örömmel érzektem, hogy az autodidakta és naiv írók műveinek monográfiáját munkaasztalra helyezték hozzáértő kezek. Drukkolok hozzá, főként, ha e művek gyűjteményét létre lehetne hozni alternatívaként az ún. „urbánus” túltengés kiegyensúlyozására. Én nem szégyellném a populáris ponyvát sem, ha van ilyen egyáltalán. Láthatóvá kellene tenni az értékek halmazait, műfajilag rendezve, megszervezve hozzá a figyelmet, hogy megfogalmazódhassanak az ilyen irányú pályázati kiírások.

Vasrózsa

*A szirmait is hol lágyította,
hol meg edzette a tűz
Az acélhangos üllőn
százas kalapács pofozgatta,
formázta mint a leveleket
Feketés pörölyszürke szirmairól
nem párologott harmat, szikrát hányt
Szélszagú, vasfogó izzásával
szárba szöktek a kovácskötény előtt
a tűzből támadt vasvirágok.*

Várakozás

*Ha némelykor elkap még a kerék
és húz magával kínos bajokba,
talán megrekedhet, felsír, de te kérj
fényt, örömet, erőt és reményt.*

*Most még észre sem vetted, rádnéztek
s valaki már szótlanul hozzád lépett
odaállt melléd és megérintett
felismert és megtalált téged.*

*Öröm a csodák kapuja mögött
várakozunk... ránk néztél végre,
ünnepelünk, mert hiszünk téged
Karácsonykor... közénk érkezz!*

*Hogy fenyeget a világ? Vesd el
így némán a nyomorúságát,
öleld magadhoz a szerető arcot,
aki a megnyugvást hozza, nem a harcot.*

**Mesznéder Klára pedagógus, író, helytörténet kutató,
és a Mátyási Kör vezetője**

Legyél kedves Klárikám, mutakozz be az olvasóknak.

Izsákon születtem családom kései sarjaként a háború idején. Apám révén régi sváb iparosok utóda, anyám révén az önálló gazdálkodást folytató földművesek hagyományait kaptam. Iskoláimat Izsákon és Budapesten végeztem. A Rákosi-éra és a Kádár-korszak lehetőségei között kellett rátalálnom saját utamra. Egy műszerész vizsga után üzemi gyakorlatom birtokában Kecskeméten szakmunkásoknak műszaki tárgyakat tanítottam a Szakmunkásképző Iskolában. Később, tíz éven át a kecskeméti Petőfi Sándor Gyakorló Általános Iskolában tanítottam.

Miben tevékenykedtél még?

Pedagóguspályám során természetjáró szakosztályt is vezettem, és sokat kirándultunk a diákokkal: gyalogtúrákon és buszos kirándulásokon szeretettük meg velük a természetet és ismertettük meg hazánk kulturális kincseit.

Kérlek, mesélj a családdodról?

Népes és összetartó család tagja vagyok. A családkutatás során sok távoli rokonnal sikerült kapcsolatba kerülni az ország egész területéről. (Ficsor család kutatása). Minden évben összejövünk az ősök birtokán, Orgoványon, ahol szép napot töltünk el együtt. Apám ágán az elmúlt években tudtam több időt szentelni a kutatásra, így a sváb földről érkezett Mesznéder család kutatása során Esztergomban megtaláltam másod- és harmadfokú unokatestvéreimet, akikkel eddig nem is találkoztam.

Akkor ez által jött a gondolat a kutatások iránt?

Igen, ezek a találkozások és családtalálkozók ráirányították figyelmemet az elhanyagolt családi és helytörténeti kutatásokra, amelyben örömet lelem. Munkám eredménye megjelent az Izsáki

Hírek című újságban, továbbá a könyveimben is. A szülőföldemmel való kapcsolatot idős szüleim segítése során éltem meg. A sok kedves rokon, valamint anyám „bögrecsárdájá”-ban megforduló ismerősök hihetetlenül nagy szellemi örökséget hagytak rám szájhagyomány útján, én pedig megőrzöm ezt az utódoknak. A családkutatói eredmények a levéltárban és a családtagoknál kéziratban találhatók. A család- és helytörténeti kutatás lett a fő érdeklődési területem.

Klárika, mondd el, még milyen körökben tevékenykedsz?

Vezetője vagyok a Mátyási József Emlékkörnek, vezetőségi tagja a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének, valamint tagja vagyok a Bács-Kiskun Megyei Honismereti Egyesületnek is. Madarassy Lászlónak, az izsáki születésű jogásznak, írónak és a Kecskeméti Lapok folyóirat alapító főszerkesztőjének (1868) életművét feldolgozó kiadványt készíték.

Mátyási József

Mihala László a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti körének a tagja, ezért már jó néhány éve ismerem. Vallatóra fogtam őt, meséljen önöknek is életéről, munkásságáról, a tudományhoz és a művészethez főződő viszonyáról. Így kezdi a bemutatkozását

A kecskeméti a kórházban születtem, de Izsákon éltünk. A születési anyakönyvi kivonatomban Mihala László Attila vagyok, de a családom és a körülöttem élők is csak Attilának hívtak. Az általános iskolai bizonyítványom is Mihala Attila névre van kiállítva. Miskolcon a középiskolába történő felvételemkor kérték a születési anyakönyvi kivonatot és Mihala László Attilának vettek fel, és mivel az első nevem László, így már annak neveztek az iskolában. Tehát Miskolcon a Földes Ferenc Gimnáziumban kezdtem tanulmányaimat 1956-ban. A középiskolai felvételem Kecskeméten bizonytalan volt az akkori várható ajánlások miatt. Miskolcon viszont Ferenc bátyám már az ottani Rákosi Mátyás Műszaki Egyetemen tanított, és így a továbbtanulásom is biztosítottnak látszódott. Természetesen az Attila és a László névre egyaránt hallgatók, de a Facebook-on Mihala Attila néven szerepelek, hiszen édesanyám Attilának nevezett és nincs ennél fontosabb dolog.

A középiskola elvégzése után mi lett a végzettséged? Hol dolgoztál, mit csináltál, honnan mentél nyugdíjba?

Miután bátyámat lecsukták, én a kecskeméti Katona József Gimnáziumban folytattam a tanulmányaimat a gimnázium második évétől. A kitűnő érettségi megszerzése után a Közgazdasági Egyetemre jelentkeztem. A bátyám akkor a váci börtön lakója volt, így nem ért meglepetésként az a levél, amelyben közölték, a felvételhez szükséges pontszámot elértem, de létszám fölötti lettem. Ezt követően dieselmozdony-szerelő szakmát tanultam ki, majd csőszerelőként dolgoztam. Tibor bátyámnak köszönhetően egy baráti körbe kerültem, és sokat jártunk színházakba, operába és sokat beszélgettünk. Volt úgy, hogy az operába csak azért mentünk be az előadás végén, hogy kifütyülhessük az egyik énekesnőt, aki az egyik miniszterhelyettes

felesége volt. Az emeleten a jegyszedők ismertek bennünket, valószínűleg egyet is értettek velünk, és jegy nélkül beengedtek minket. Volt közöttünk egy fiú, aki dalokat énekelt, és indult a Ki mit tud? vetélkedőn. Sok általa énekelt dálnak a szövegét én írtam. Gyakran énekelt saját szórakoztatására is – tehát nem kért érte pénzt – egy budai vendéglőben. Egy sajnálatos nézeteltérés miatt veszekedés volt a vendéglőben, aminek egy ott lévő civil rendőr vetett véget, aki átnézte a barátunknál lévő irományokat, és az egyik versem miatt engem is kérdőre vont:

– Ezt, hogy „félre zsarnok, az időd lejárt” a bátyja mondja, ugye?

– Nem, ezt anyák napjára írtam az édesanyámnak. Én nagyon szeretem az édesanyámat. – Hosszan rám nézett. – Én is az enyémet – mondta.

– Na, itt írja alá! – mutatott egy papírosra, de szerintem azt később eldobta.

Húsz éves koromban pedig jött a két év katonaidő, amit Nagykanizsán, a tüzérségnél töltöttem le. Itt első éves katonaidőmben írtam a Néphadsereg újságba egy kis írást „Mintha az anyáknak segítettünk volna” címmel, ami az „Így élünk mi” katonaeletünkről szóló írások heti nyertese lett, és 100 Ft-ot kaptam érte. Ma nevünk ezen az összegen, de akkor 35 liter benzint lehetett kapni érte. Persze a 100 Ft-hoz még hozzá lehet számítani, hogy a parancsnok megdicsért, és egy heti jutalomszabadságot adott. Egy kis jelenetemmel, ami a szabadságharcokról szólt az őseimből a magyar 1848/49-es szabadságharcunkig – indultunk szakasztársaimmal Nagykanizsán a Ki mit tud? ottani selejtezőjén, és megnyertük. A kaposvári megyei döntőre azonban nem tudtunk elmenni, mert pont akkorra osztottak be bennünket őrszolgálatra, és helyettünk a törzsfőnök írnoka ment el egy vers elszavalásával. Másodéves katona voltam, amikor Ferenc bátyámtól egy táviratot kaptam 1963. március 26-án, hogy szeretettel üdvözlöl odahaza. Abban az évben leszereltem, és a Csőszer Vállalathoz mentem dolgozni. A következő évben már az Épületgépészeti és Építőanyag Főiskolán tanultam. A szóbeli felvételi bizottság elnöke a Csőszer szakszervezeti bizottságának elnöke volt, aki csak ennyit mondott: az írásbelik matekból és fizikából ötösök lettek, és mi is javasoltuk neki, hogy tanuljon tovább, így fölösleges a szóbeli. Már fel van véve. Hát így változnak az idők. A főiskolán, a

gólyabálon ismerkedtem meg a feleségemmel, aki öt évvel fiatalabb nálam, de az én öt év „csúszásom” miatt egyszerre gólyabáloztunk. Én az épületgépészeti, Ildike az építőanyag szakra járt. A megismerkedésből szerelem, majd az iskola elvégése után házasság lett. A gólyabál után írtam a „Földön keresd” című versemet, ami most karácsonyra jelent meg az antológiánkban.

Mi, barátok magunk között úgy is szoktunk emlegetni, hogy a „feltaláló Laci”. Megkérlek, hogy mesélj erről is az olvasóknak! Mire jöttél rá kísérleteid során, milyen stádiumban van a találmányod elfogadása?

Amikor a szabadalmi bejelentést leadtam a Szabadalmi Hivatalnak – ma Szellemi Tulajdonok Hivatala – az ügyintéző javasolta, hogy csatolni lehetne valami igazolást az állításaimról, azaz arról, hogy vegyszer nélkül is el lehet a kártevőket pusztítani a növények világában. Ekkor kértem egy igazolást Tóth István ceglédi gazdától, aki használta a készülékemet és akkor már két éve – azóta nyolc éve – termel ugyanazzal a 300 évig használható készülékkel vegyszer használata nélkül biotermékeket: gyümölcsöt, zöldséget és burgonyát is. Az igazolást lemásoltam és elküldtem a Duna Tv-nek. A „Gazdakör” stábja egy háromperces riportot készített, amit 2009. június 17-én adott le a Duna Tv. Ez a riport a You Tube-ra is fel lett töltve „Levéltetű? Locsold le!” címmel. Az általam oxigénszegény víznek nevezett víz minden kártevőt kiirt, így a rákot is.

Kecskeméten a Szalag utcában lakó Dr. Szeiler Katalin állatorvosnő ennek a víznek az itatásával egy rákos kutyus jobbulását érte el. Ezt követően több prosztatatarakos férfi és a mellében csomót viselő hölgy is meggyógyult. Ebben nagy segítségemre volt a természetgyógyászzal is foglalkozó, és az Úrihegyen lakó Körös Sándor barátom. Ez év első napjaiban vitt el tőlem egy készüléket Dr. Szabó László nagyhírű természetgyógyász, és azt mondta, használni fogja és kísérletezni fog vele. A kapcsolatot tartjuk egymással és a Biokontroll Hungária Kft-vel – ott Dr. Roszik Péter ügyvezető és címzetes egyetemi docenssel, akik a múlt év végén vettek egy készüléket és egy gyártási lehetőségről majd megállapodhatunk. Unokáim mindig nagy kíváncsisággal nézik a falamra kirakott iratokat, amiket a Szabadalmi Hivaltaltól és a Szellemi

Tulajdonok Hivatalától kaptam. A biogazdálkodásról írtam egy rövid verset, amit biogazdálkodóknak küldtem el, amilyené a mi Istenünk teremtetten azt.

Most pedig látogassunk el az írás birodalmába! Mióta írsz verseket, és az egyéb műfajokban hogyan tudtál kiteljesedni?

Itt Kecskeméten a Katona József Gimnáziumban tagja voltam az iskola irodalmi körének. Az érettségi búcsú előtt minden osztály adott egy kis műsort. A IV/a műsorát úgy konferálta be a műsort levezető tanár, hogy a bemutatásra kerülő műsort állítólag Mihala László írta. A sok színházban eltöltött idő inspirált két színdarab megírására is. Mindkét színdarab témája a bibliából vett téma, de eléggé átalakítva. Az elsőt egy országos drámaíró pályázatra küldtem be. A dadogó Mózesről szólt, mert úgy éreztem, hogy Mózes testvére, Áron, aki a beszédekben segítette, és Káleb, az egyik törzsfőnök nem kapják meg a nekik megillető helyet a történelemben. Kálebem a pályázaton nem nyert semmit. Ezt követően egy színháznak – megalakulásuknak évfordulójára kiírt pályázatra – írtam Jézusról és annak haláláról egy színdarabot. A történetet úgy állítottam be, hogy Júdas egy római besúgó volt (III/3-as ügynök), aki Pilátusnak jelentett. Az 1972-es Ki mit tud? középdöntőjére Szekszárdról, ahol akkor laktunk, az egyik bekerült szereplőnek írtam egy kis írást, amivel a döntőbe került. Külön köszönet neki, hogy a TV-ben megemlítette, hogy ezt kis írást Mihala Attila írta neki Szekszárdról. Az írásom a Ki mit tud? szavalási elődöntőjéről szólt, amiben a két versenyző Major Tamás és Latinovits Zoltán volt. A 15 éves érettségi találkozón az egyik osztálytársam megkérdezte: A TV Ki mit tud? versenyén bemondtak egy Mihala Attilát, nem te voltál az, Laci? Hát ilyen a kétnevűség.

Mely irodalmi vagy művészeti társaságnak vagy a tagja?

Tagja vagyok a Baráti Körünknek és az Országos Mécs László Irodalmi Társaságnak is. Mindkét kör antológiáiban jelentek meg elbeszéléseim és verseim.

Lacikám, alig pár hete kezdtük meg az évet. Elmúlt a karácsony, amikor lelkünk elcsendesedett, csak a szeretet fénye világított, és

szép csendesen magunkban számot vetettünk az elmúlt egy esztendővel. Talán nem egyszer az is előfordult, hogy az egész életünkkel. Megkérlek, oszd meg velünk gondolataidat!

A gondolataim és nézeteim nem változnak, és olvashatók először az Új Emberben, majd az Üzen a homok antológiában megjelent Betlehemi barlangok című elbeszélésemben, ahol leírtam: Ha bajban vagyunk, kérjük a kis Jézuska segítségét! Ha szépen kérjük, mindig segíteni fog.

Mit szeretnél, ha valóra válna ebben az esztendőben?

Jó lenne, ha eltűnne az emberek tudatából és személyiségéből az irigység, hogy ezt neki kellett volna megrajzólnia, megírnia vagy feltalálnia. Nagyszerű lenne, ha valóra válnának Ady Endre gondolatai, aki a sokvallású Erdélyben írta:

Nem lenne más vallás, Nem volna csak ennyi.

Imádni az Istent, És egymást szeretni.

KISVIRÁG

*Kis hóvirág szállj messze el,
Vidd jó Anyámhoz üzenetem.
Mondd el azt, mi lényedben él,
Hogy hiába zord, fagyos a tél,
Hiába hófödte a világ,
A hó alatt élek én, a hóvirág.
S míg a nagy fák csak belsejükben élnek,
Én addig harsogva kiáltom oda a télnek:
Félre zsarnok, az időd lejárt!
Hozza a tavasz az új harmóniát.
Hiába vén erőd, élned nem szabad,
Hol a jövőt alkotják, ott neked már nincs szavad!
Hol szépről álmodnak az emberek,
Ott érted már nem ejtenek könnyeket.
Kis hóvirág mondd mind sorban ezt el,
S töröld le jó Anyám arcát, könnyet, ha ejt.*

Monda Margit szakács, költő

Margitot két évvel ezelőtt ismertem meg. A kiskunhalasi József Attila Irodalmi Körrel mutatkoztak be Kecskeméten. A szimpatikus és tehetséges költő, rövid időn belül párjával együtt csatlakozott a mi Irodalmi Körünkhöz. Kérlek, mutatkozz be az olvasóknak!

Kiskunhalason, a forradalom évében születtem első gyermekként, majd követett a húgom és az öcsém. Nem éltünk jómódban, de nagyon szeretetben, és harmóniában nőttünk fel. Csodálatos gyermekkorom volt, a betűk szeretetét, az olvasás gyönyörét szinte az anyatejjel szívtam magamba, természetesen verseket is írtam. Sajnos ezekből nem maradt semmi.

Mi lett a foglalkozásod?

Szakácsként dolgoztam hosszú ideig, közben megszülettek a fiai. Házasságom 15 év után véget ért, egyéb dolgok és elfoglaltságok miatt a versírás háttérbe szorult.

Hogyan tovább?

Újra nekifutottam az életnek, párra találtam, és 40 évesen megszületett harmadik fiam. Ennek a kapcsolatnak hét év után egy tragédia vetett véget, magamra maradtam ismét.

És a versírást is abba hagytad?

Igen. Sem időm, sem energiám, sem lelki erőm nem volt még mindig a verseléshez. Az évek mindeközben szaladtak, kezdtem ismét magamhoz térni, és rátalálni újra régi önmagamra. De semmi sem tart örökké, így a jó dolgok sem.

Mi történt ismét?

Nagy csapás volt az életemben szüleim elvesztése, akik három hónap eltéréssel távoztak a földi életből. Édesanyám elvesztésével olyan lelkiállapotba kerültem, hogy újra a versírás felé fordultam. Vigaszra leltem benne, és híven tükrözte érzéseimet, fájdalmamat. De mindezek csak a fióknak íródtak.

Hogyan bújtak elő a versek az asztal fiából?

Két évvel ezelőtt a véletlen összehozott egy lelkes fiatalemberrel /aki azóta a párom/, és azóta tagja vagyok a kiskunhalasi József Attila Irodalmi Körnek, és már a ti Irodalmi Körötöknek is kedves Éva.

Hol jelennek azóta a verseid?

Különböző irodalmi folyóiratokban és antológiákban jelent már meg versem, de esteken és rendezvényeken is szoktam verselni.

Úgy tudom, hogy van még egy másik szenvedélyed is?

Igen. Másik szenvedélyem még a természetjárás és a fotózás. Szeretem a szépet, a tovaszökő, megismételhetetlen pillanatokat megörökíteni, ezáltal talán másoknak is örömet szerezni. Párommal túl vagyunk már számos fotókiállításon, és tervezzük egy közös kötet megjelentetését is. Örök nyughatatlansággal kutatjuk a lehetőségeket, fáradhatatlanul munkálkodva azon, hogy elsősorban mások, de a saját magunk mindennapjaiba is belecsempésszük a szépet. Legyen ez egy lélekemelő vers, vagy egy szemet gyönyörködtető naplemente.

Memento

Hársillatú kicsiny falvak

Meseszép varázsa,

Hálát érzek a lelkembe

A szűk utcákat járva.

Fehér falú, nádfedeles,

Szép muskátlis házak,

Mindenhonnan visszavágyom,

Bármerre is járjak!

Hazahív a székellykapu,

A tulipános tornác,

Szívem is úgy belesajdul,

Oly erős a honvágy.

Hűvös vizű kis patakok

Csendes csobogása

Gyógyírként hat a lélekre

Megnyugtat látványa.

*Eresz alatt fecske fészek,
Benne kis fiókák
Sárga csőrük nyitogatják,
A vacsorát várják.*

*Ráncos kezű, ősz anyókák
Az időt úgy múlatják,
Kiülnek a tornác elé,
Családjukat várják.*

*Eltipegnek a templomba,
Fohászkodnak némán,
Kérlelik a mindenhatót,
Szenvedést ne mérj rám!*

*A vályogházak ablakába
Petróleum lámpa,
Halvány fénye belevillan
A csendes éjszakába.*

*Csillagos ég ha ráborul
A kicsiny falucsákra,
A vándornak utat mutat
A falak ragyogása.*

*Hársillatú kicsiny falvak,
Nádfedeles házak,
Üzenek az itthon maradt
Muskátli virágnak!*

*Üzenem a ráncos kezű
Öreg anyókáknak,
Esténként a tornác padján
Nem hiába várnak!*

*Haza jön még idegenbe
Elszakadt családjuk,
Lesz még ez a bús magyar hon
Ismét a hazájuk!*

**Nagy L. Éva áruházi igazgató, író, költő, újságíró
a Baráti Kör titkára, a Toll és Ecset alapítvány alapítója**

Kedves Évácska! Az önvallomásodból, amelyet egyszer szűkszavúan leírtál a verseid bemutatásakor, megismertük a nehéz indíttatású gyermekkorodat. Ám bizonyára voltak kellemes pillanatok is.

Kedves Lajos! Igazán meglepett a felkérésed. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy a lelkemnek nem esett jól, hiszen én is épp oly gyarló ember vagyok, mint bárki más. Az életem is nagyon sok emberéhez hasonló, amely bizony tele van fényekkel és árnyakkal. Lehet, hogy az én életemet a Nap fénye nem koronázta be úgy, mint másokét, hiszen, édesapám tudoműtétben halt meg. Élt 40 évet. Édesanyám nem tudta elviselni apám elvesztését: vonat elé vetette magát. Élt 39 évet. Azt hiszem, ezek a szörnyű tragédiák meghatározták egész életemet, létemet, gondolkodásmódomat. Amik még ezek után következtek, azok már csak a fokozatok voltak, hogy a fájdalom elviselésének határait meddig lehet még feszíteni: a sikertelen házasságok, a bátyáim elvesztése...

Kérlek, beszélj egykori terveidről, álmaidról, küzdelmeidről, segítőidről!

Terveim, vágyaim: életben maradni és talpra állni mindenáron. Az álmaim, azok bizony lidérces álmok voltak, de céljaim, azok mindig voltak és vannak is, mert csak céllal érdemes élni a világban. Volt nekem, egy drága jó nagymamám – béke poraira – aki engem magához vett és felnevelt. Egyik versemben így írtam róla: „...megtanított engem dolgozni serényen, becsületben élni, és mindig szerényen”. Az általános iskola elvégzése után dolgoznom kellett, mert a mamám már idős volt, nyugdíja nem volt. Most már bevallhatom, hogy első munkahelyemen egy igen egyszerű munkát végeztem, de nekem ez nagyon jó volt, mert állandóan emberekkel beszélgethettem. Mellette faltam a jó könyveket, amellyel az elmémet palléroztam. Azt hiszem, hogy a munkaügyi hölgy volt életem első jótevője, segítője, aki tizenöt éves korom ellenére alkalmazott.

Tudom, hogy a kereskedelemben dolgoztál 40 évig. Beszélj erről az időszakról!

Máris folytatnám tovább, hiszen kapcsolódik az előző kérdéshez. Életem második, ám legfontosabb segítője néhai Kecskés Jánosné, a Centrum Áruház volt igazgatónője volt. Ma is hálás szívvel gondolok rá, mert amit én az életben elértem, azt nagy részben neki is köszönhetem. Elvégeztem az élelmiszer eladói szakmát két év alatt, kitűnő eredménnyel. Ezután a szakközépiskola következett, ahol belkereskedelmi és áruforgalmi előadói képesítést kaptam az érettségi mellé. Életem legboldogabb hat éve volt. Csak úgy ittam tanáraink szavait, és csodálattal hallgattam mindazt a sok-sok tudást, ami az ő fejükben volt, és igyekeztek számunkra átadni. A középiskolában is jó tanuló voltam, mert felnőtt fejjel és vezetőként nagyon szégyelltem volna, ha nem a legjobbak között szerepelek. A tanulás mellett teljesen a munkámnak szenteltem az életemet. Egy leánygyermekem nevelésében és a háztartásban élete végéig segített az én drága mamikám. Aztán hirtelen és viszonylag fiatalon elment közülünk az én pártfogóm, aki még a Kereskedelmi Főiskolára is elküldött. Azt mondta: Te, te a kisujjadból fogod ezt kirázni. Ha valamit nem jól csináltam, úgy leteremtett, hogy a lábamon alig álltam meg. Tőle tanultam meg, hogy milyen egy jó vezető. Amíg élek, bánom, hogy a főiskolára már nem mentem el. Franciska ugyan már beteg volt, de még első könyvbemutatómon részt vett, amelyet neki és ügyvezető igazgatónak ajánlottam, hogy nehéz élethelyzetemben is önzetlenül mellettem álltak. 1998-ban értem fel a csúcsra, amelyet valaki elérhetett az én képesitésemmel. Áruház igazgató lettem, 200 dolgozó vezetője, 100 milliós árukészlet felelőse. Ezután következtek számomra a „multiknál” már jól bevált vezetői képzések, majd a pedagógiai minimum megszerzése.

Mi indította el benned az írás utáni vágyat? Mikor született az első alkotásod, és hol jelentek meg első írásaid?

Magával az írással nagyon régóta foglalkoztam, ám 2001-ben ismét egy lelki trauma ért, és elkezdtem komolyan írogatni, mert úgy éreztem, hogy minden vers leírása lelki megkönnyebbülést jelent. Megismerkedtem Kovács István Józseffel, aki elismerően szólt a

verseimről. Természetesen nem volt elég számomra a barátok véleménye, hanem ismeretlenül levelet írtam Faludy Györgynek, hogy véleményezze verseimet, bár nem is reméltem valójában, hogy egyáltalán válaszra fog méltatni. Nem telt el egy hét, már meg is kaptam a levelét és kérte, hogy még küldjek számára verseket.

Hát így kezdődött a barátságom a Faludy házaspárral, amely személyes találkozásokkal folytatódott, egészen Gyuri bátyám haláláig. Az ő biztatására jelentek meg az írásaim. A legelső versem, a Betyárvilág egy budapesti folyóiratban látott napvilágot Fények és árnyak címmel. Ezután szinte havonta jelentek meg verseim a következő helyeken: Jelenlét, Szárnyaló Képzlet, Szárnypróbálgatók, Kislant, Kláris, Magyar Jövő, Népi Krónika, Kristály, Naprózsa, Napút, Kecskeméti lapok...

Mely írók és költők voltak példaképeid? Kik biztattak az írásra?

A versírás „tudományának” elsajátításában nagyon sok segítők, tanárom, példaképem volt és van, akikre ma is hálás szívvel gondolok. A teljesség igénye nélkül: Faludy György, Vörös József, Maczó János, Turai Kamil, Kovács Sándor Pál, Kovács István József, Antalfy István. Minden költői sort leíró ember nekem példaképem, mert mindenkitől van mit tanulni.

Tudom, hogy több könyved is megjelent, ám nagy öröm számodra a versek megzenésítése is. Kik segítettek ebben és milyen sikereket értél el?

Amikor a cégemnél megtudták, hogy írok, gyermekversek írására biztattak, és meg is vették a könyveimet, majd az ország huszonkét áruházában forgalmazták: Csingilingi, Tavasztündér, A tél csodái, Ragyogjatok kis csillagok, A falu rosszai, Poci foci – három kifestő és három mesekönyv. A vers nekem, Párhuzamok, A megperzselt madár verseskötetek. Kovács István Józseffel közösen megjelent Az igaz barát című CD, amelyre Szánási Pál Bertalan által megzenésített verseink kerültek. Két év óta vár az életregényem arra, hogy befejezzem: a Megcsonkolt élet. Egyszer biztos, hogy a végére érek, hiszen még oly hosszú az élet, még annyi minden történhet velem. Siker?! Azt hiszem, hogy én egy rendkívül hányatott sorsú ember

voltam, akit nagyon megbíált az élet, és alig hogy talpra álltam, ismét úgy arcul csapott, hogy az ütések helyét még ma is érzem. Viszont mindig tudtam, hogy mit akarok elérni az életben, mert mindig úgy éreztem, hogy édesapám minden lépésemet figyeli. Amikor már úgy éreztem, hogy nem bírom tovább, a temető csendjében kértem, könyörögtem, hogy segítsen nekem. Így tudtam megvalósítani elképzeléseimet, önmagam, mindig volt életcélom, és időmet a mai napig céljaim elérésére szentelem. Elsajátítottam azt a művészetet, hogy hogyan lehet, kell az emberekkel bánni. Ugyanúgy, ahogyan én szeretném, hogy bánjanak velem! Arra helyezem mindig a hangsúlyt, amit szeretek az emberekben, főleg azokkal az emberekkel, akikkel úgy vélem, hogy valamilyen láthatatlan, ám érezhető lelki kapocs, híd van közöttünk. Tisztában vagyok a helyemmel a világban, hogy csak egy porszem vagyok, de a sikereim szoros összefüggésben vannak azzal a munkával, szolgálattal, azzal a sok-sok szívességgel, örömmel, amit én okoztam másoknak. Tisztelem a Teremtőmet, ima nélkül nem hajtom le a fejemet, és igyekszem bármilyen módon is segíteni embertársaimnak.

Érdekel az emberek sorsa, azok bemutatása, és ezért elvégezted az újságíró iskolát is. Mit jelent számodra egy riport, interjú? Hol jelentek meg cikkeid, riportjaid?

Igen, 2004-ben Vörös Józsi főszerkesztő halála után (mivel ő szerkesztette a Jelenlét újságot), megalapítottam az Üzen a homok című irodalmi folyóiratot. Ennek a főszerkesztője voltam, de kollektív szerkesztéssel készült az újságunk, mert nagyszerű, és nagy tudású embereket kértem fel segítőimnek, mint például dr. Bereznai Zsuzsit, aki a helyesírás kiváló mestere, Antalfy Pista bácsit, aki viszont nagy tudású irodalmár, és még sorolhatnám a többieket is. Jelen pillanatban szünetel az újságunk, a mostani nehéz gazdasági viszonyok között egyre nehezebb a kiadás. Az általam alapított Toll és Ecset Közhasznú Alapítvány is épp, hogy csak életben van, de én reménykedem, hogy idővel ez is rendeződik. A remény soha ne hagyjon el minket. Közel hat évig dolgoztam a Montázsmagazinnak. Az ÍRÓKLUB rovatában jelentek meg a riportjaim, amelyek kimondhatatlan boldogságot jelentettek számomra. Ország-világ elé kerültek azok az emberek,

akiknek kiváló írói vénájuk van, vagy az ecsetet forgatják nagy könnyedséggel. Az is lehet, hogy gyémánt húrok zengnek a torkukban. Teret adtunk azoknak is, akik nyugdíjba vonulásuk után fogtak az íráshoz, ehhez a nagyszerű időtöltéshez, hogy kiírják a lelkükben felgyülemlett, szép gondolatokat vagy a bánatukat. Öröm számomra, ha fiatalokról írhatok. Ők még nem tudják, hogy mennyi kitartás, munka és kellő alázat szükségeltetik az életben ahhoz, hogy bármit is elérjünk.

Hogyan és mikor kerültél kapcsolatba a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körével, elismerte-e valaki az eddigi irodalmi és közösségi munkádat?

2001-ben talált rám a Baráti Kör, ahol nagyon sok lelki társra leltem. Szinte az összes barátom, kevés kivétellel, valamilyen módon kötődik a Körhöz. Vörös Józsi halála után megválasztottak a Kör titkárnak, amelyet még ma is szívesen látok el. Újságot alapítottam, alapítványt hoztam létre, az összes SOS gyermekfaluban lévő gyermekhez eljuttattam az első mesekönyvemet. Természetesen a kecskemétiak a többi is megkapták. Elvittem hozzájuk a Török Szeretet Szolgálat tagjait is, akik rengeteg ruhaneművel lepték meg őket. Verseimmel ma már csak ritkán jelenek. Olvashatók a 7 Toronyban, Irodalmi Rádióban, Aranyhíd, szerb fordításban és Magyarul a Bábelben. Fordították törökre, japánra, és szerb nyelvre. Elismerések? Nagyon büszke vagyok az '56-os Magyarok Világszövetségének Elnöksége által adományozott oklevélre, a Nap Alapítvány által létrehozott Fehér Mária-díjra. Folyóiratunk és az Alapítványom a Krúdy Körtől is kapott elismerő oklevelet, amelyhez úgy érzem, hogy nekem is van közöm. A legnagyobb elismerést Sárospatakon kaptam egy táborban, ahol sérült kecskeméti gyermekeket táboroztattak, és én is részt vállaltam a felügyeletükben. Volt egy kisfiú, úgy hívták, hogy Norbi, aki bizony nagyon nehezen kezelhető volt. A gyermekek leültek, én pedig egy jó órát meséltem nekik. Az örökmozgó Norbika végig tátott szájjal hallgatott, és amikor a végére értem, felugrott, és elkiáltotta magát: De üdesz vagy, Évike! Összeöleleztünk, és emlékeimben örökre megörzöm ezt a kisfiút, és dicsérő szavait.

Kedves Évácska! Ebben a nemes munkában elévülhetetlen érdemeket szerezte! További sikeres alkotómunkát és ehhez jó egészséget kívánok!

Király Lajos
a budapesti Krúdy Gyula Irodalmi Kör elnöke

Írok

*Írok, mert írnom kell,
szívem ilyenkor bolondul ver,
s bennem egy dal
parázként énekel.*

Sorsunk

*Emlékszel még? – Hideg volt,
göröngyök gurultak lábunk előtt a télbe.
Kabátom összehúztam, reszkettem fáztam, féltem,
mint vérző csipkebokor a hideg szélben.*

*Erős kezeddél fogtad remegő kezem.
Suttogtad fülembé, szeretlek örökre.
Testünk vágya elcsitult, lelkünk eggyé érett,
az élet széthullt lapjait rakosgattuk szépre.*

*Ó! Hány tavasz és tél suhant el mögöttünk...
Gyolcsba tekert szívvel, mi egymásnak éltünk.
Magasztos, önzetlen szerelem halk sóhaj alatt,
szerelmünk, s a szeretet örökre megmaradt.*

*Könyvünk lapjait lassan tele írjuk.
Mégfakult az írás, szent lapjait zárjuk,
némelyik már kopottas és sárga, – s benne lapul
törékeny szerelmünk minden rózsaszála.*

*Rád bízom életem, szeress, míg csak lehet.
Hiszen a sors ad majd végső feleletet.
Mi együtt létezzünk fényben és az árnyban,
Ugye elkísérjük egymást az égi világba?*

Kedves László, kérlek, mutakozz be az olvasóknak!

Életem kecskeméti iparos családban kezdődött 1935. május 10-én, akkor hatalmas jégverés volt Kecskeméten. Ha gyerekként kérdezték: Mikor születél, Lacika? – azt mondtam, „jégvejjés”-kor. Összes rokonaim fémiparosok voltak. A kecskeméti Piarista Gimnáziumba jártam iskolába, de sajnos államosították. Amikor visszakapták a tanítási jogot, folytattam a gimnáziumot a piaristáknál. Azóta is hálás vagyok nekik.

Mi a végzettséged és a foglalkozásod?

Biológus vagy botanikus szerettem volna lenni. Az egyetem szóba se jöhetett az egyházi iskola miatt, még Rákosinak is írtam ez ügyben. Édesapám helyre billentette az agyamat, és saját családi műhelyünkben lettem esztergályos. Aztán saját speciális műhelyt csináltam (én lettem a piszkos maszek), és aranykoszorús mesterként mentem nyugdíjba. A műhelyt két gépészmérnök fiam kiválóan viszi tovább, amire nagyon-nagyon büszke vagyok. Vissza a fiatalságomba: Korán érdeklődtem a művészetek iránt, a piaristáknál egy Fux nevezetű világi (nem pap) volt a rajztanárom, sokszor megdicsért. Egy magyar dolgozatomra miniszteri dicséretet kaptam, szavalóversenyen első lettem. A kamaszkor körül a festészet érdekelt, de a barátaim azonnal, amint a kép kész lett, elhappolták, így felnőtt koromra egyetlen kép maradt. Így nem tudom bizonyítani tudásomat, de azért nem, mert akkori barátaim a forradalom alatt egytől-egyig disszidáltak: Báron Tibi, Rendecki Sanyi, Kiss Tibi...

Ezen körülmények miatt a képeket nem vitték magukkal, így nem tudok a hollétükről. És jött a dologidő otthon: nőülés, munka, megélhetés, és a festésnek vége lett. Nem is gondolhattam rá. Jött a család.

Mikor kezdted el újból komolyabban festeni?

Amikor említettem, hogyha nyugdíjba megyek, majd festeni fogok, csak nevetgéltek körülöttem, nem hittek nekem. Azt szeretnék ők látni! És valóban, negyvennégy év után újra kezembe vettem az

ecsetet, és még magam is csodálkoztam, mivel igazán jól sikerült az első kép ennyi idő után.

Mit jelent számodra egy-egy kép elkészítése?

Számomra a festés egy csoda. Amikor elkészül egy kép, kettéválok, és lesz belőlem egy művész és egy hétköznapi ember, aki csodálja az alkotót, és ez nagyon jó érzés-élmény. A technika, amivel dolgozom, nem tervezett, ki sem tudom fejezni, csak a szem, az ösztön és az ecset diktál. Szeretem az egyszerű és természetes dolgokat.

Mik a kedvenc témáid?

Nincsenek kedvenc-témáim, de ha mégis, a természet az. Hiszen fiatalon botanikus akartam lenni, az otthonom körül rengeteg hatalmas növény és fa van.

Laci, emlékszel még, hogy mikor talákoztál a Költők Baráti Körével?

Annak már közel tíz éve. Nagyon-nagyon sokat köszönhetek Nagy L. Évának és Kovács István Józsefnek azért, hogy az emberek megismertek mint festőt. Évikét még munkahelyén ismertem meg és biztatott, hogy menjek el a Költők és Írók Baráti Körébe. Ők szervezték, és nekik köszönhetem, hogy az Erdei Ferenc Kulturális és Konferencia Központban több ízben is kiállították a munkáimat. Évike biztatott, hogy ne csak fessek vagy fát faragjak, hanem írjak is. Rengeteg élményem és történetem volt, és még van ma is, ami kikíváncozik. Így lettem a Baráti Kör tagja és a Toll és Ecset Alapítvány önkéntese.

Milyen üzenetet tudnál megfogalmazni a jövő nemzedékének?

A mostani fiatalokat csodálom, mert jó magasra teszik a mércét a jövőjüket illetően. Ez helyes... Az az ember, aki olyan tükörbe néz, ami őszintén megmutatja képességeit, és nem „görbe” a tükör, akkor mindig többre és többre törekszik, boldog és elégedett ember lesz. Őszintén kívánom, hogy váljanak valóra álmaik...

ESZMEFUTTATÁS: Vallom, hogy a léthez nem szükséges más, csak nőstény és hím, azonban a „Jelen-Lét”-hez tudás, művészet és lélek szükségeltetik, máskülönben pár kiló hús vagyunk. Ha jelenlétünkről elgondolkozunk, rájövünk, hogy „mai” világunk életre-halálra ítéltsége, bármilyen furcsa is, de nem a mi (emberek) döntésének függvénye. A globalizáció egy ránk erőltetett szűk egyenruha, amely az egyéniség elpusztítása mellett elsilányítja a művészeteket, eltörli a népek színes jellegzetességeit. Tagadja a szeretet szükségességét. Az érvényesüléshez elég a kapcsolat, a pénzszerzéshez elég a könyök. Az érző ember előtt egyre inkább világossá válik, hogy szeretet, a másik ember megértése és tolerancia nélkül a jövő elképzelhetetlen. A világ megmaradásakor a FENTI segítség kell és rendületlenül hinni a jószágban.

Náná siné Székely Margit gyors és gépíró, költő

Kecskeméten született 1928. október 13-án. A polgári iskolát nem tudta befejezni a háború miatt. Később gyors és gépíróiskolát végzett. 1970-től írogatott verseket. A későbbiek során versei az Üzen a Homok és az Árvalányhaj irodalmi folyóiratokban jelentek meg. Nagy öröme az unokája, Szilvia – aki Írországból él – is írogat verseket és elbeszéléseket, melyek egy budapesti irodalmi kör antológiájában olvashatók. Sajnos Margitkát is magához szólította a Teremtő.

Kell a lelki béke

*Íródtak, íródtak a versek
– kezdet a végtelenbe... Egymásért tenni,
gyógyírként szeretetet adni,
ennél több, kell-e?
Szállj, szállj versmadár!
Szállj erdőn, mezőn át,
zengd a szeretetet, a béke dalát!
Szállj, szállj versmadár!
Kopogj a lélekszobák
ablakain, vigyél a léleknek eledelt,
mely versekben születik meg,
s ki ízlelgeti, nem felejt.
Írj! Írjatok, kik tollat ragadtok,
fűzni aranyszálra
a gyöngyöket, a szavakat!
mindig csak igazat,
ami a szívek mélyén fakad!
Le s föl szárnyaló versmadár,
vidd a szeretet himnuszát
minden népnek,
hogy végre örök-béke legyen,
ahol emberek élnek!*

Olláriné Őze Mária naiv festő, költő így vallott magáról

Szeretem az irodalmat, a könyveket, a művészetet. Nem is csoda, hiszen művészi munkák készítésének közvetlen közelében nőttem fel. Anyám oltárterítőket hímezett, jó apám pedig műkovács (díszkovács) mester volt. Csézákat, hintókat készített. Vasból rózsákat, s különböző motívumokat, díszes kerítéseket, ajtókat, ablakokat. Az előrajzolás a tervezés munkálataiba már egész fiatalon bevont, mert látta, hogy van a rajzoláshoz tehetségem. Ha vasárnaponként kimentünk horgászni a Körösre, mindig vittem magammal rajztáblámat, grafit ceruzámat (grafitot) ecsetet, festéket. Rajzoltam, festettem. Ez a gyermekkori és örökölt művész hajlamom végig kísért eddigi életemen. Eredményeim számos tárlat, irodalmi találkozók, két kötetnyi vers és novella. Számos vidéki és helyi lapban és antológiákban jelentek meg verseim, novelláim (pl. A szívhangok, Télárnyékban, és Üzen a homok c. antológiákban). A Szegedi Körzeti Televízió közölte verseim. A legutóbbi kötetemben (Lángoló nap címen) válogatott verseimet jelentettem meg. Festésetemre a parti és a tájfestés a jellemző. Többnyire olajfestmények. Néhány sikeres tűzzománc alkotással is büszkélkedhetem. Bár betegségem miatt egyre kevesebbet festek, de az írás öröme még megmaradt számomra.

Marikát is magához szólította a teremítő.*Aratás*

*A búzaföld szélén
deli legény kaszál.
Kinyílt virág fölött
tarka pillangó száll.
Dől a búza, rendre,
aranyos-szép, sárga.*

*Szőke kislány szedi,
piros a ruhája.
Emlék ez már talán,
vagy remény a jövőre?
Már csak Isten tudja,
mi is lesz belőle...*

Oskolás János versben és a hitben lelt önmagára

1964-ben született Kecskeméten, szakképzettsége karosszéria lakatos, ma rokkantnyugdíjasként éli mindennapjait. Édesanyja könyvelő, édesapja gépkezelő volt. Mindketten fiatalon haltak meg. Szülei elvesztése után a kiszolgáltatottság érzése mart bele a lelkébe, mivel alkoholista bátyja lett a gondviselője, akitől el kellett menekülnie. Az utca lett az otthona, és az alkohol a vigasztaló társa. Élete iskolapéldája annak, hogy miért is kezdenek el verset írni az emberek. Először a Kék Kereszt Gyülekezet karolta fel, és teljes mértékben sikerült kigyógyulnia szenvedélybetegségéből. Ma már, mint rossz álomra, úgy gondol vissza küzdelmes életének erre a szakaszára. Kettőezer ötben magára talált. Úgy érzi, a versírás képességét áldásként kapta a Jóistentől. De áldás mindenki, aki Jánosnak segítőkezet nyújtott és nyújt a mai napig. Életútját segítik, támogatják anyagilag és lelkileg egyaránt. A teljesség igénye nélkül szeretném megemlíteni a Máltai Szeretetszolgálatot, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatát, a Porta Egyesületet Farkas P. József vezetésével, a Kecskeméti Római Katolikus Egyházat. Külön köszönet illeti Holczer József atyát, aki segített eligazodni Jánosnak a magyar nyelv rejtelmeiben és a versírás tudományában. Elsősorban rímes, magyaros, vallásos verseket ír. 2007-ben jelentették meg a fenti szervezetek első verseskötetét, Nagy Mélységből címmel. Azóta már két könyve jelent meg. A Bács-Kiskun Megyei Írók és Költők Baráti Köre is barátsággal fogadta tagjai soraiba, ám nem sokáig tartott a tagsága. János ma már dolgozó ember, és lakásgondja is megoldódott nagy örömünkre. Példát mutat nagyon sok embertársának, hogy hogyan lehet a mélységekből is felkapaszkodni, és értékes, tartalmas emberi életet élni.

Kedves János kívánom neked, hogy a Jóisten továbbra is adjon neked erőt ahhoz, hogy ezen az úton menj tovább, és nyújtsd a kezed te is a rászoruló embertársaid felé!

LÉLEKVERS

*Kinek a Biblia a legfőbb könyve
Olykor kicsordul a fájó könnye.
Mikor Jézus szava szíven érint,
Várod a szebb napot, mit Ő előkészít.
Gondol rád földi életedben,
Hogy ne élj többé félelemben.
Tanulj meg a szíveddel látni.
Ha vétkezel: a hibát meg kell bánni!
Tiszta úton járjál, nehogy letérj róla,
Az Úr szavát hallgasd, vágj az igaz szóra!
Mennyei Atyánk ránk adja áldását,
Bűneid, ha bánod, talán kapsz megváltást.
Nem válogat köztünk az Úr kegyelme,
Már teremtéskor tudta, hogy hogyan rendelte!
A hálaadás legyen mindig szívből jövő,
Földi életed csak így lesz Mennybe menő!*

Pásztor Gergely verseket ír és fotózik

Gergely a napokban ünnepelte a születésnapját. Ekkor határozta el, hogy vállatóra fogom őt. Megkértem, hogy mutakozzon be az olvasóknak.

Kiskunhalason születtem 1987-ben, egy kétgyermekes család első gyermekeként. Édesapám östermelő vadtenyésztő, Édesanyám háztartásbeli. Szüleim mindvégig szeretetben, összefogással nevelték gyermekeiket. Talán ennek is köszönhetem, hogy a mai rohanó világban számításaimat meg tudom találni.

Hol dolgozol, milyen beosztásban? Hogyan telik el egy napod? Szereted a munkádat?

Jelenleg kulturális közfoglalkoztatottként dolgozom Kiskunhalason a helyi közművelődésben. Egy ottani intézményben, a Végh-kúriában dolgozom, amely a helyi amatőr és profi festőművészek, továbbá egyéb kiállítások és rendezvények otthona. Szeretem a munkámat, mert ennek révén érdekes emberekkel ismerkedhetek meg, s ez által szélesedik látóköröm, továbbá ismereteket szerezhetek a művészvilágból, és megismerhetem magukat a művészeket is. Számomra ez csodálatos élmény.

Milyen szerepet játszik életedben a sport? Melyik sportágban milyen eredményeket értél el?

Diszkoszvetésben serdülő korcsoportú versenyzőként aranyérmet nyertem 2002-ben a horvátországi Eszéken megrendezett válogatott viadalon. 2006-ban gerelyhajításban ezüstérmet nyertem a junior korosztályos országos magyar bajnokságon. Ezzel kvalifikáltam magam a válogatott viadalra is, amely a szlovéniai Mariborban került megrendezésre, és végül a 7. helyet szereztem meg a versenyen.

Jelenleg a szombathelyi Dobó SE Dobóatlétikai Sportegyesület igazolt versenyzője vagyok. Szeptembertől szeretném náluk folytatni a felkészülést! Nagyon komolyan veszem a felkészülést az éppen előttem álló versenyre, amely Tatán kerül megrendezésre Speciális Dobószámok Világbajnoksága címmel. Ezen a versenyen több

versenyszámban is fogok indulni, és mindegyik számban dobogós helyezéseket szeretnék elérni.

A tatai versennyel nem ér véget sportpályafutásom, mert hamarosan a szombathelyi Dobó SE-hez kerülve folytatni tudom felkészülésemet a további atlétikai versenyekre.

Hogyan jött a versírás kényszere? Talán a szerelem váltotta ki belőled, hogy érzéseidet, gondolataidat megoszd másokkal is?

Igen. A szerelem váltotta ki belőlem a legmélyebb érzéseket, melyeket ember valaha érezhetett a másik nem képviselője iránt! Nagyon mélyen és szívből tudok szeretni, s ennek hatására születtek meg többnyire egy versszakos szerelmes költeményeim. Persze nem csak erről írok, hanem más témáról is, így például a természetéről, de leginkább az érzéseimet, gondolataimat vetem papírra.

Boldog voltam, amikor megismertelek és megtudtam, hogy Kiskunhalason a József Attila Irodalmi Kör tagjainak sorában van egy fiatalember is. Hogyan kerültél a csapatba? Egy kedves barátom révén kerültem kapcsolatba az irodalmi körrel, aki már tagja volt a Klubnak. Ő javasolta, hogy lépjek be hozzájuk, mivel kiderült, hogy verseléssel is foglalkozom. Így kezdődött el, és mostanra nagyon büszke vagyok arra, hogy egy alkotószellemű, baráti szeretettől áthatott közösséghez tartozhatok.

Külön említést érdemel vezetőnk, Sári Katalin személye és munkássága, aki méltóképpen ellátja vezetői-irányítói feladatait a Klub igazgatásának életében. Egy erős, határozott vezető nélkül, úgy érzem, nem lennénk ennyire egybeforrt közösség! A vezető erőfeszítésein túl természetesen mi magunk is kellünk egy ilyen jól összehozott baráti körhöz, és hozzá is adjuk a magunkét. Így vagyunk mi itt Kiskunhalason egy olyan kis csapat, akik a kultúra egyik szegmensében kívánunk jeleskedni, és üzeneteinket átadni a nagyérdeműnek a számunkra vagy általunk szervezett rendezvények.

Jelent már meg könyved? Biztosan szeretnéd nyomtatásban látni az alkotásaidat.

Önálló könyvem még nem jelent meg, de nagyon szeretném viszontlátni írásaimat, költeményeimet egy kiadványban, kötetben

vagy újságban. Ez a folyamat már el is kezdődött azzal, hogy az egyik független irodalmi magazinban, amely a Nyírségi Gondolat címet viseli, az önéletrajzommal és egy-két versemmel már meg is jelenhettem.

Van még egy szenvedélyed, az pedig a fotózás. Kérlek, mondd nekünk erről is valamit!

Nagyon szeretek fotózni. Ezt hobbiból teszem, a másoknak való örömszerzés célja vezérel a fotózás során is. Az elmúlt hónapokban Kiskunhalason és környékén sétálva-utazva szinte mindent megörökítettem az utókor számára, amit csak fontosnak tartottam. Az másodlagos, hogy milyen fotókat készítek, a lényeg, hogy mit ábrázolok a képeimen. Sokszor olyan épületeket, alkotásokat, amelyek másoknak is mondanak valamit, nem csak annak az embernek, aki a felvételt készíti róluk. Pusztán a megörökítéssel is nagyban hozzájárulok ahhoz, hogy a helyi lakosoknak egy kis nosztalgiát varázsoljak a képeimmel, pláne, ha tudják, hogy az adott épületben vagy helyen mi történt a múltban. Ezzel aztán régi szép emlékek garmadája indul meg a helyi idősebb lakosság emlékezetében!

Várakozás

*Várom, hogy történjen valami,
A Jó Isten meg tudjon segíteni,
Amikor kell,
S most még inkább szükséges,
A messzi távolban lelkem támaszt keres,
Hogy vigadjon,
S olyan helyet találjon,
Hol jól érzi magát,
S nemkülönben lát csodát,
Ahol még több jóra fogható az isteni fohász,
Oly gyönyörű az Élet,
Csak észre kell venned,
Hogy a Teremtő itt van veled!*

Péterfia Gyula tanár, költő

Tősgyökeres kecskeméti, nemesi család sarjaként született. Agrárértelmiségi tanárember, kémia-biológia szakot végzett. Munkásságát kormánykitüntetéssel ismerték el. Ifjúkora óta írt verseket, novellákat, nyugdíjasként pedig regényeket is.

Versei, novellái az Új Ember és az Üzen a Homok című folyóiratban olvashatóak. Önéletrajzi regényének a címe: Nem sokáig úszik a vízen. A római kort idéző történelmi regénye 2010-ben a Napalapítvány kiadásában jelent meg Égő csillagok a kardok árnyékában címmel.

Két éve Balatonfüredre költözött, de a Baráti körrel soha nem szakította meg a kapcsolatát. Halálának hírért, sajnos, csak a temetése után közölték. Gyula bácsi, nyugodj békében!

Fagymarta halál

*Szürke sáros felhők
Fagymarta utak barázdák
Rongyosra mosott ágyneműk
Kiüresült koponyák.
Széjjelvagdalt lelkek
Szégyenben égő homlokok.
Mit hoznak a tavaszi szelek?
Ballangót vagy sárga homokot?
Az őz szemei zöldesen égnek.
Az erdő leheli alvó életét,
De mit csinál, kinek nincs élettere?
Nem látja meg szívárványos egét.*

Pető Edina Fadett
zongoraművész, énekes, tanár, költő a vászon előtt

Számomra mindig boldogság, ha fiatalokról írhatok, különösen kedves szülővárosom tehetséges fiataljairól. Pető Edinát faggatom most életéről, munkásságáról, a vele egyidős és tehetséges fiatalok gondjairól, kibontakozási, elhelyezkedési lehetőségeiről.

Gyermekkoromat egy kis falucskában töltöttem, itt végeztem az általános iskolát. A családomban senki nem foglalkozott és foglalkozik művészetekkel, és az iskolában sem tanult akkoriban senki zenét, ezért művészi hajlamaimmal kissé kakukktojásnak éreztem magam. Kilencéves koromtól bejártam hetente háromszor a zeneiskolába, ahol zongorázni tanultam, és ott éreztem magam jól a hasonló emberek között. Gyermekkoromban sok verset írtam és szerettem rajzolni, alkotni bármilyen anyagból. Szerettem az állatokat és a természetet. A ház előtti teraszon volt egy törzshelyem, ahol sokat elüldögéltem tünődve, olvasgatva.

A nyolcadik osztály elvégzése után három helyre is felvettek, két zeneművészeti szakközépiskolába (Debrecen, Békéscsaba) és a jászberényi gimnáziumba, német szakra. Békéscsabát azért választottuk anyukámmal, mert az volt a legszimpatikusabb hely számomra. Kollégista lettem, és így korán elkerültem szüleim szárnya alól. Nehéz évek következtek, amiben volt sok szépség, de számos küzdelem is. Már a gyakorlásért is harcot kellett vívnom, hogy legyen terem, ahol zongorázhatok. Ennek ellenére a zongorázás mindig jól ment. Megyei és országos versenyeken szerepeltem. Országos Liszt Fesztivál Gála, országos Debussy zongoraverseny III. helyezés, valamint számos hazai és nemzetközi zongorakurzuson, ahol gyarapítottam tudásomat.

A középiskola elvégzése után hová, merre vezetett az utad?

A középiskola utolsó évében nagy dilemma előtt álltam, mert az irodalom épp annyira vonzott, mint a zene. Mesterem azt mondta, hogy mindenképp a Zeneakadémián a helyem, de én nem vonzódtam

a nyüzsgő fővároshoz, és be sem adtam a jelentkezésemet. A magyar érettségien az elnök azt mondta, mindenképp az irodalom az én területem, mert lenyűgözte az írásbeli érettségi dolgozatom. Végül azért döntöttem a zene mellett, mert úgy gondoltam, ha ezt abbahagyom, utána már nem tudnám felvenni újra, hiszen a zongorázás nagyon intenzív munkát igényel, és már pár napos kihagyás is érződik, hát még ha éveket hagynék ki. Úgy véltem, az irodalom akár utána is jöhet, ha lesz még lehetőségem és kedvem hozzá. Szegedre jelentkeztem, ahová felvettek. Itt szereztem meg zongoraművész-tanári vörös diplomámat.

Mikor és ki vette észre, hogy kiváló hallásod, énekhangod van? Mikor kezdtl el zongorázni, kik voltak a mestereid?

Már óvodás koromban kiálltam a színpadra énekelni. Nővérem betanította nekem a „Vékony deszka” kezdetű dalocskát és mindenféle izgalom nélkül énekeltem el. Szerettem a színpadon szerepelni. Középiskolában a szolfézsstanárom megjegyezte, milyen szép szopránna fejlődött a hangom. Zongorából a középiskolai tanárom volt az igazi mesterem, de az egyetemi tanáromat s megszerettem, és az utolsó két évben kollégaként kezelte. Nagyon büszke volt rám, mert kevés növendéke diplomázott nála egyetemi ágazaton. Ő inkább főiskolásokat tanított, és az én időmben már idős is volt.

Az éneklés az egyetemi évek alatt jutott eszembe. Jazz-kórusba jártam, de az nem az én világom volt. Amikor meghallottam a saját hangomat egy felvételen, nagyon nem tetszett. Arra gondoltam, lehetetlen, hogy az én hangom csak ennyi. Akkor eldöntöttem, hogy kihozom belőle, amit lehet, mert éreztem magamban, hogy belül sokkal több van, mint az a felvételen hallható. Mivel énekelni későn kezdtem, ezért sok képzésről lemaradtam, mert 22 éves kor felett bezárulnak a képzések kapui. Én három évvel a diploma után találtam rá a Tunyogi Énekiskolára, ahol sikeres felvételi vizsgát tettem. Csík Sanyi volt az a tanár, aki valóban tanítani tudott, mert előtte több énektanárnál is jártam, de egyiktől sem tudtam tanulni, csakis tőle. Ma már elismert a szakmájában és számos tehetségkutató, a korábban a TV-ben futó Megasztár énektanára is volt. Utána a velem szembe jövő felkérések, lehetőségek által fejlődtem tovább és próbáltam ki magam

több zenei műfajban is. Manapság egyaránt szívesen énekelek musicalt, operettet, sanzont és popdalokat is.

Másik diplomát is szereztél. Azután hová sodort az élet?

Zongoraművész-tanári diplomát szereztem, majd később drámapedagógus másoddiplomát és szakvizsgát is tettem. Mindig érdekelt a színház világa, elbűvölt és lenyűgözött a komplexitásával, hogy a szöveg, zene, látvány, mozgás, mindez egyszerre hat az érzékünkre. A diploma után a kecskeméti Kodály Iskolába hívtak és ajánlott az egyik zongoratanár, aki mindkét helyen tanított. Fuvola korrepetitorként dolgoztam a szakközépiskolában, és volt néhány zeneiskolás növendékem is. Három évig voltam helyettesítő tanár, aztán magánéleti okok miatt és azért, mert nagyon szerettem volna énekelni tanulni, eljöttem az iskolából. Ma sem tudom, jó döntés volt-e. Akkoriban nagyon kimerültnek éreztem magam, a magánéletemet is rendbe akartam tenni, és sajnos igazságtalanságok is értek. Persze ez már a múlt és én továbbléptem. Kecskemét városát azonban megszerettem, ezért vállaltam az ingázást is, hogy itt lehessenek.

Úgy tudom, szerettél tanítani, átadni mindazt a tudást a diákjaidnak, amit neked sikerült megszerezned.

Tanítani akkor szeretek, ha a növendék is szeretne megtanulni zongorázni, és érdeklődéssel viseltet a zene, valamint a hangszer iránt. A tanításban legjobban a tehetség kibontakoztatása motivál. Ha látom, hogy a növendékben van tehetség, tenni is akar érte, akkor szívvel-lélekkel megteszek mindent, hogy együtt kibányásszuk azt a gyémántot, ami benne rejlik, és egyre fényesebbre csiszoljuk. Nagyon fontos a szülők hozzáállása és támogatása. Olyan ez, mint a háromlábú szék: diák, tanár, szülő. Ha valamelyik nem elég jó, összeesik a szék. 15 éves pályám alatt növendékeimmel számos versenyen megfordultunk. Országos és nemzetközi ezüst, bronz különdíjak sorakoznak a képzeletbeli dicsőségfalon. Az elmúlt tanévben lehetőségünk nyílt Csehországba is eljutni egy nemzetközi zongoraversenyre, ahol két növendékem 2. és 3. helyezéseket ért el. Nagyon örülök, hogy a hármas együttműködésünk gyümölcsei beérték.

A zongoratanítás mellett jelmezes, megkoreografált énekes produkciókat is színpadra vittem, ami színesítette a tanítást. Szívesen tanítottam gyerekcsoportoknak ilyen jellegű műsorszámokat. A jövőben is szívesen folytatnék a zongoratanítás mellett ilyen tevékenységet. A kettő jól kiegészíti egymást.

Milyen segítséget kaptál mint ifjú pedagógus, zongoraművész?

Pedagógusként nem kaptam segítséget, én mentem a dolgok után, kerestem kurzusokat, találkozókat, konferenciákat. Új kották után kutattam, és néhány órát a magam szervezésében hospitáltam. Jászfényszarun a művészeti iskolában egyedül vagyok zongoratanár, itt tehát még annyi lehetőségem sem volt segítséget kapni, mint Kecskeméten. Az éneklés terén kaptam dicséreteket, de sok biztatónak induló hívás és megkeresés merült el a süllyesztőben.

Bízol-e abban, hogy előbb-utóbb a tehetséged révén állást fogsz kapni?

Sajnos az élet nem mindig igazságos, nem feltétlenül a tehetség számít, és viselnünk kell saját és mások döntéseinek következményeit is, melynek ki vagyunk szolgáltatva. Az isteni erőben igyekszem bízni és megtalálni önmagamban ezt a forrást.

Mesélj az éneklésről, kérlek! Kitől tanultál, hol képezték a hangodat, milyen megmérettetésekben volt részed?

A Tunyogi Énekiskolában álltam először igazi nagyszínpadon, valódi színházi reflektorok keresztútjában. Azelőtt kisebb helyeken léptem fel. Ijesztő és szép is volt egyszerre. Én mindig kerestem az új lehetőségeket, nem ültem a babérjaimon. Volt két olyan lehetőségem, amikor nem tisztességes úton juthattam volna előnyökhöz és ismertséghez, de én ezt nem vállaltam. Akkor ma talán nem itt tartanék, ahol most, de a lelkiismeretem fontosabb, ezért nem volt kérdés számomra, mit választok. A zenész szakmában is nagyon nehéz érvényesülni. Sokan énekelnek, és sajnos nem elsősorban a tehetség számít. Néhány évig egyik versenyről a másik meghallgatásig jártam, ahol többször jöttem el csalódással, mint kellemes tapasztalatokkal, mert nem volt igazságos a döntés. Azért is vettem részt ezeken a

megmérettetéseken, hogy tanuljak és kipróbáljam magam. Többek között nemzetközi versenyen értem el III. helyezést, országos versenyen döntőbe jutottam, Diva-díjat kaptam, és „Ki mit tud” versenyen I. helyezést és fair play díjat. Mindegyik versenyen más zenei műfajban énekeltem. Ma már nem járok ilyen versenyekre. Igyekszem megtalálni a saját utamat, egyéni „hangomat”.

Most következze az irodalom! Csodálatos verseket írsz. Mikor kezdted el versebe rendezni a gondolataidat? Véleményezte-e hozzáértő a verseidet?

Középiskolai éveim alatt Kántor Zsolt költői körébe jártam, ami nem jelentett tanulást, inkább csodálkozó bepillantást, milyen egy költő léte. Az viszont az élet érdekes hozadéka volt, hogy amikor az Ezredvég folyóirat megjelentette a versemet, Kántor Zsolttal egy oldalon szerepeltem teljesen véletlenül. Kamaszként füzeteket írtam tele a gondolataimmal, amik általában sötét hangvételűek voltak. Aztán elapadtak bennem a szavak, és csak sokára ragadtam újra tollat egy távoli, művészlelkű rokonom biztatására, aki egy antológia pályázatára invitált. Belevágtam, és utólag nagyon örülök, hogy így történt. Azóta négy antológiában jelentek meg verseim.

Mit jelent számodra a versírás? Szándékodban áll-e majd valamikor kiadni könyv formájában a vers-gyermekeidet?

Mostanában többet írok, de nem túl sokat. Az alkotáshoz megfelelő lelkiállapot kell és idő. Alapvetően a kellő motiváció is hiányzik olykor, és ez nemcsak a versírásra igaz. Az évek múlása alatt a belső energiámat igyekszem újratölteni. Természetesen eszembe jut, hogy valamikor jó lenne a verseimet könyv alakban is viszontlátni, de ahhoz még sokat kell írnom, még hozzá jókat, a saját mércém szerint. Nagy örömmel és megelégedettséggel tölt el, hogyha sikerül egy vers hangulatát úgy elkapnom, olyan költői képekkel megjelenítenem, ami tükrözi a lelkemet. Szeretek játszani a nyelvvel, a szavakkal és a versekben is megtalálom a zeneiséget. Saját kis gyermekeim ők, akiket néha még évek távlatából is alakítgatok.

Mikor és hogyan ismerkedtél meg a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körével? Milyen embereknek ismerted meg a csoport tagjait? Más irodalmi, művészeti csoportnak tagja vagy-e?

Halasi Éva hívott meg az Irodalmi Kávéház összejövetelére, ahol egyik alkalommal Kovács Pista bácsi meginvitált a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körébe. Ma is hálás vagyok ezért, mert itt igazi, jószívű, kedves embereket ismertem meg, többek közt téged is, drága Éva! Neked köszönhetem azt is, hogy a Batsányi-Cserhát Irodalmi Kör friss tagja is lettem.

Rendkívül szerény vagy, ezért a közelmúltban meglepetést okoztál nekünk: egy általunk kiírt csendélet pályázaton pillantottam meg a neved. A mi Edinánk még a festéssel, a festészet által is meg akarja simogatni az emberi lelket, amelynek oly nagy szüksége van a szépre, a jóra, az igazra, mint még talán soha.

Gyermekkorom óta szeretek rajzolni. Kb. két évvel ezelőtt találkoztam Miklós Árpáddal és szintén festőművész-tanár feleségével, Zsuzsával, akikhez jártam rajzolni, majd festeni. Bár csak a kulcslyukon, de bepillantottam ebbe a művészeti ágba is. Mostanság gyakrabban festek, mert teljesen át tudom magam adni ennek a tevékenységnek. A pályázati felhívás motivált, a határidő sürgetett, és örülök, hogy többedmagammal a 7. helyezést értem el a 72 pályázó közül.

Milyen álmaid, vágyaid vannak az életben? Benned minden megvan ahhoz, hogy bármit is elérj. A tehetséged adott, a szükséges alázat szintén. Talán egy kis szerencse kellene még, hogy rád találjanak azok az emberek, akiknek a szíve diktál.

Már nincsenek nagyra törő álmaim. „Csupán” a belső békémet szeretném megtalálni, önmagamban az erőt, hogy a létezést örömként éljem meg. Szeretném önmagamot egyre jobban megismerni és képviselni azt, aki vagyok. Szeretnék a jelenben élni, most ezt gyakorolom. Sokat rágódtam a múlton és félttem a jövőtől, most szeretném mind teljesebben átélni a jelen pillanatot. Remélem, nem kell majd egyedül járnom ezt az utat. Mindig is szerettem volna összekapcsolni a művészeteket. Szeretnék önálló zenés esteket létrehozni, mely egy téma vagy előadó köré épülne.

A művészetet én egy hatalmas fának képzelem, melynek egyes ágai a különböző művészeti területek. Mindegyik más eszközt használ, de gyökerük egy: ki akarnak fejezni valamit a hétköznapi fölé emelkedve, a szépet, igazat keresve.

Éji vándor

*alszik az álom
hideg éj-ágyon
lobban a gyertya
libben a fátyol
libben a fátyol
ablak a távol
csillagidőben
hold szíve lángol
hold szíve lángol
fénye ficáncol
kék utak alján
ballag a vándor
ballag a vándor
éteri tájon
izzik a lélek
porzik a lábnyom
porzik a lábnyom
messze határon
pilla se rebben
csend ül a fákon
csend ül a fákon
csendül a kánon
mollban a dallam
alszik az álom
alszik az álom
hideg éj-ágyon
lobban a gyertya
libben a fátyol*

Pölös János tanár, intézményvezető, költő, író

Pölös János titulusait fel sem tudom sorolni, olyan sok van. Néhány fontosabb: Kecskeméten a Hunyadi János Általános Iskola intézményegység-vezetője, költő, író, rendezvényszervező, műsorvezető, humorista, előadó. Az 1995-ös Humorfesztivál különdíjasa, számos tévéműsor, a Szesélyes évszakok, az Uborka egyik írója. Kecskemét Város Oktatásért-díj birtokosa, több esetben elnyerte „Az év tanára” elismerő címet.

1973. december 4-én született Csongrádon. Az általános, majd a középiskola elvégzése után felvételi nélkül került a Berzsenyi Dániel Főiskolára, Szombathelyre. Ezután az Eötvös Lóránd Tudományegyetem, majd a Szegedi Tudományegyetem Közoktatási Vezetőképző Intézete következett. Több mint öt évig tagja volt a Bács Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének, de feladatainak növekedésével, egyre kevesebb ideje maradt hobbijára.

Az iskolájában színvonalas nevelőmunka folyik, sok érdekes kulturális és egyéb rendezvény látogatható. Vajon mit tudhat Pölös János, amit a többiek nem? Az iskolája honlapján leltem meg a választ: „s jelenünket – mely a múltból táplálkozik, és a jövőbe ível” – az ő irányítása jelenti.

Saját evangélium

*Nyár volt és péntek és délután három
A lator unalom fullatag árnyékában ültem,
Mint mohó, kéjsóvár szerető mászott rám a hőség.*

*Én vízért sikoltottam elfúló hangon,
S barát álarcot öltött apró alakok nyújtották
Felém sárga kezükön az epével telt szivacsot,
Melyből, mint megannyi Léthe-csepp,*

Folyt a hazugság.

S megragadtak a szavak:

*A sok "Szeretlek!", a még több "Várlak!"
A kacér "Kedvesem!", a könnyes "Hiányzol!"
S téptek, lehúztak engem.*

*Éreztem, amint húsomba vág a szegek éle.
"Itt vagyok! Itt vagyok!" – hasította belém a fájdalom.*

Véres könnyek marták a testem.

-Atyám! Atyám! Miért hagytál el engem

*Nyomort okádó kocsmák alkoholbűzös csókjáért?
Nincs Golgotám, sem keservet könnyező keresztem,
János sem csókolja életnek mézízű csókját a számra,
Péter sem épít tagadás – sziklából házat,*

*Ezüstpénzt – harmincat – nem érek semelyik Júdásnak.
Tegnap holtakat ne szüljeteك sírok a jajgató mának!*

Nem kell az evangéliumi drága dísz!

Pompához nem szokott a lelkem!

Segíts Júdea, és te, Jeruzsálem!

Segítsetek, még ha oly nehéz is,

Segítsetek megtalálni az én

Getsemáne-kertem.

Szalai Sándor tanár, versíró, képzőművész

Tanyán nevelkedtem, a szüleim földműveléssel foglalkoztak. Nagyon meg kellett dolgozniuk a mindennapi falatért. Sokat voltunk egyedül a testvéremmel, amíg a szüleink dolgoztak. Emlékszem, hogy sokat játszottunk vagy kuksoltunk a bátyámmal az eperfa alatt az udvaron és vártuk anyukánkat haza. Volt egy kis földünk is, de édesanyám napszámra is járt, édesapám az útépitőknél dolgozott.

Az általános iskola első osztályát Kígyópusztán végeztem el. Onnan elköltöztünk Üllésre, szintén tanyára. Édesanyánk becsületesen nevelt bennünket. Mi meg segítettünk neki, amit tudtunk. Édesapám az apai hivatásában nem jeleskedett, inkább édesanyánk nevelt minket. Az általános iskolát Üllésen fejeztük be. A diákévek eléggé keserű szájízűt hagytak. Nem nagyon fogadtak be bennünket, jövevényeket. Sokat bántottak, nem tudtam beilleszkedni. Szakmunkásképző Iskolába kerültem Hódmezővásárhelyre, géplakatosnak tanultam. Sajnos, a kollégiumban sem éreztem jól magam, mert nem az a tiszta élet vett körül, amelyre Édesanyám tanított, készített fel.

Szakmunkás lettél. Mi történt veled azután?

A kecskeméti DUTÉP Vállalatnál kezdtem dolgozni, közben levelezőn elvégeztem a gimnáziumot, leérettségiztem. A Szakma Ifjú Mestere lettem, országos szakmai verseny 6. helyét értem el. Szerszámkészítőként dolgoztam. Majd bekerültem a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolára, földrajz-rajz szakra. Én másként láttam az életet, mint a csoporttársaim, hiszen én már dolgoztam előtte, ők meg az iskolapadból kerültek a főiskolára. és sokan nem értettek meg engem. Én tudtam, hogy keservesen meg kell mindenért dolgozni. Konfliktushelyzeteket éltem meg.

Azért csak voltak jó pillanataid is a főiskolás évek alatt...

Volt ott egy stúdiószínpad, oda eljártam szerepelni. Ott elfogadtak, jól éreztem magam köztük. Megismerkedtem egy mély lelkületű pappal, Kardos Mihállyal, akitől nagyon sok lelki segítséget kaptam. Aztán államvizsgáztam.

Diplomát szereztél tehát. Hogyan folytatódott az életed?

Igen, földrajz- rajz szakos általános iskolai tanári diplomát kaptam. később az alapfokú könyvtárosi végzettséget is megszereztem. A Bányai Júlia Gimnáziumban kezdtem tanítani. Nehéz volt a módszertani kíváncsagságnak eleget tenni, hiszen a főiskolán nem készítettek fel bennünket a gyakorlati életre. Az ember mindig a saját bőrén tapasztalja meg, hogyan is kell jól csinálni. Innen elsősorban ideológiai okokból kellett eljőnnöm. Ez után a Kecskeméti Katona József Színházba kerültem díszlettervezőnek. Kértek tőlem referenciamunkákat, én pedig elkészítettem Madách Imre Az ember tragédiájának a díszleteit. Sokat foglalkoztam ezzel a témával. Három évig dolgoztam itt, de mivel nem volt meg a szakirányú végzettségem hozzá, ott kellett hagynom a színházat. Akkor a bábosokhoz kerültem, a Círóka Bábszínházhoz. Itt mindenben tudtam segíteni: a bábok készítésénél, a rendezésben, tervezésben. Másfél évet töltöttem a Círókánál.

Nem sikerült egy helyen gyökeret verned...

Nem sikerült. Voltam munkanélküli is... Közben elvégeztem a Pázmány Péter Hittudományi Egyetemen a hitoktatói szakot. Munka mellett nehezen szereztem meg a diplomát, de végül sikerült. Értelmi sérültekkel, fogyatékosokkal foglalkoztam, nekik tanítottam hittant. Egy kiadványszerkesztői tanfolyamot is elvégeztem, ez egy új terület volt az életemben, korábban a számítógép nem igazán érdekelt.

Hogyan kezdődött nálad a rajzolás szeretete?

Már általános iskolás koromban sokat rajzolgattam. Középiskolás koromban Hódmezővásárhelyen volt egy rajzsakkör, ide eljárógattam. Az érdeklődés és a gyakorlás a főiskolán is folytatódott. Megtanultam az alapokat, aztán nekem kellett kimunkálnom magamból a művészi alkotásokat. Ha van valamilyen ötletem, elkezdem hordozni magamban a csíráját, az ötletét, aztán pár hét, hónap vagy év után egyszer csak elkészítem a szobrot vagy a festményt.

Hogyan történik nálad az alkotás folyamata?

Ha van egy gondolatom, amit szeretnék kifejezni, az mindig másképp formálódik bennem. Lehet, hogy versben mondom el, talán lerajzolom

vagy megfestem, esetleg szoborba öntöm vagy zománcba égetem. Az alkotás egy belső folyamat. Van egy kép, amelyet már 15 éve hordozok magamban, másokat rögtön nekiállok elkészíteni. Elkezdődik a sajátos küzdés önmagammal, az anyaggal, hogy jellé legyen, hogy valósággá váljon az, amit megálmodtam. Az a belső valóság, mely nem látható, egyfajta metamorfózison megy át a kellékek segítségével, valósággá válik. A véges anyag jelrendszerré alakul. A vázon, a festék csak pusztá anyag. Az alkotásnak üzenethordozó értéke van. A saját maga végességével kell megküzdenie. Van egy zománcszakköröm a Piarista Iskolában. Azt mondtam a zománcosaimnak is: Ha megalkotsz egy száraz levelet, és mások rácsodálkoznak, hogy az milyen szép, ezzel rádöbbenjük a nézőt a természet szépségére. A mindennapi életben ritkán gondolunk erre. Összeáll a kép, metamorfózison megy át.

Min dolgozol éppen?

Egy nagyszabású munkán dolgozom, egy szoborkompozíción. Már öt és fél éve. Az a címe: Végül is szolgám diadalmaskodik (Izaiás próféta szavai ezek Jézusra vonatkoztatva.) Ez egy zománcszobor, a rézlemez megdomborítom, megzománcozom, alakítom, apró darabokból, levélkékből egymásra illeszttem. Hatalmas oltáriszentséget ábrázol. Az iskolában, ahol dolgozom, sokféle munkát bízna rám. A takarítástól a kellékek készítéséig, díszletek tervezéséig az irodalmi műsorokhoz, iskolai ünnepélyekhez. Voltak emlékezetes műsorok, amelyekben együtt dolgoztunk a diákokkal (fény, díszlet, jelmez ötleteim is vannak).

Nemrégiben csatlakoztál a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köréhez. Milyen élményeid, tapasztalataid vannak ezzel kapcsolatban?

Adomány ez nekem, hogy bekapcsolódhattam a Kör munkájába. Az embernek kell valahová tartoznia. Ily módon megoszthatjuk egymással a tudásunkat, megismerjük egymás tevékenységét. Az általuk szervezett I. világháborús műsorban, (Jótekonysági esten) 2014. november 22-én színészként, versmondóként, világosítóként is dolgozhattam. Sikertült úgy megjeleníteni a lövészárokban a jelenetet,

hogyan az üzenet átment a nézőkhöz. Nagyon örültem, hogy itt szerepelhettem. Ha indul egy színjátszó szakkör, abban nagyon szívesen részt veszek. Nekem is vannak terveim, de szívesen segítetek bármiben, amilyen lehetőség adódik.

Egy kis kiállítást is rendeztél a műsor kísérő programjaként.

Nagyon igyekeztem, hogy szépen sikerüljön. Kaptunk I. világháborúval kapcsolatos múzeumi tablókat, ezeket a saját alkotásaimmal együtt rendeztem el. Sokan dicsérték.

Volt már több kiállításod is a munkáidból. Hol és mikor?

Tagja vagyok a Kecskeméti Képzőművész Körnek és a Fiatal Művészek klubjának is. Több kiállításom volt már Szentesen, Kisteleken, Kiskunfélegyházán, Lajosmizsén, Kecskeméten. A Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Ipar Kamara székházában tavaly volt egy kiállításom "Isten, haza, ember" címmel. 21 festményt, néhány szobrot és verset tartalmazott. A szakrális művek gondolatmenete a címben is megfogalmazódott.

Melyek a legfontosabb dolgok az életedben?

A legfontosabb számomra Isten. Megbecsülöm a keresztény magyar értékeket, az Árpád-házi szenteket, a boldoggá avatott mártírjainkat. Az alkotásaimban sem én vagyok a fontos: ha két békétlen ember ki tud engesztelődni egymással a képeim előtt, akkor elértem a célokat. Nem érzem magam különleges embernek. Magamtól semmi nem vagyok. A tehetségemet, ha tehetséges vagyok, Isten áldásának tekintem.

Milyen terveid vannak a jövőre nézve?

Van sok tervem: szobor, kép és zománc is. Magamban hordozom őket. Ha tényleg beindul a színjátszó kör, abban sokféle tevékenységet vállalnék: színész, versmondó, világosító, rendező. Szeretnék egy önálló verseskötetemet kiadni, meg egy albumot a képzőművészeti munkáimról. Sajnos, eddig még nem találtam mecénást hozzá. Pedig nem csak abból áll az ember élete, hogy

reggeltől estig dolgozzon a mindennapi kenyérért. Kell, hogy jusson idő másra is.

Sándor, kívánom, hogy minél több időd és lehetőség legyen a saját alkotásaiddal foglalkozni, vágyaidat valóra váltani! Köszönjük, hogy az alapítványunk részére már második évben készítettél tűzzománc Alkotói díjakat!

A Gyöngy születése

*Lelkünkbe idegen anyag sokasodik,
Tűzkohóként belülről gyötrődve rág!
A könnytengerbe szívünk hánykolódik,
Valami titokzatos roncsolás vág!
Polipként átkarolva sokasodik
A véget nem érő határtalanság!
Meghanyatló küzdelemben vágyódik
Új reménységben meddő sorstalanság!
Már a sebeinkben kristályosodik,
Könnyhomályosan pislákol új-világ!
Keresztveződésekben gyarapodik!
A lélekszabadságban bontakozik
Vágyainkban röppenő hajnal virág!
Szépen ragyogva örökre virágzik!*

CV - Prof. Dr. habil Szécsi Gábor író, költő

1966-ban Kecskeméten született. Az általános és középiskolát is itt végezte, majd magyar nyelv és irodalom -történelem-filozófia szakos középiskolai tanár JATE BTK. Sokrétű munkásságát jelzi már a címeinek a felsorolása is: kommunikáció kutató, kandidátus, főmunkatárs. Jelenlegi munkahelyei, beosztásai: Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar dékán, egyetemi tanár. Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai Kutatóintézet: osztályvezető, tudományos főmunkatárs. Kecskeméti Főiskola: főiskolai tanár. 1998-tól 2006-ig Kecskemét Megye Jogú Város polgármestere. Hat könyve és számos tanulmánya jelent meg magyar, angol és német nyelven. Baráti Körünk tiszteletbeli tagja. Büszkék vagyunk rá, hogy ismerhetjük. Számos verse megjelent a Jelen-Lét című újságunkban is.

Azon a téli reggelen

*Azon a téli reggelen vérző
falevelekkel takaródtak,
a sárba fröccsent szavak
összesimultak, egymást melengették,
mint fázó gyermekek, kiknek
rózsaszín ruhájuk eközben felszakadt.*

*És azon a téli reggelen
csillagokból metszett lüktetés
csordult ki a madárszem-éjű
réseken: egymásra karcolt arcok,
harangszóval bujdosó imák,
bőrhöz tapadt hús-vér keresztetek,
feltépett nyári éjszakák
teremtőn és teremtve szöktek
az öreg házak vízfoltos falán.
Azon a téli reggelen büntelen
fagytak meg a szavak,
és még az idő, körüköz zajból
tapasztott falat, a feltámadás síró litániát
kéken simította dallá a csend.*

Székely Gábor Attila helytörténeti kutató, író

Faggatom őt életéről eddigi munkásságáról, gyűjtőszenvédélyéről, amely elkíséri egy életen át. Kedves Gábor megkérlek, hogy mutakozz be az olvasóknak!

1947-től a születési évemtől Budapesten éltem a Gellért-hegy szomszédságában. Hétéves koromtól Fülöpszálláson nagyszüleim oltalma alatt fejeztem be az általános iskolát. Igen szerény körülmények között éltünk, ez adott lehetőséget minden fillér és minden morzsa megbecsülésének elsajátítására. Nagyszerű és becsületes idős emberek neveltek tiszteletadásra mindenki iránt. Sokat meséltek a régi idők rejtélyeiről, készséggel válaszoltak feltett kérdéseimre. Ezen egyszerű és galamblelkű rokonaim szép emléke végigkísér utamon.

Hol élted gyermekkorodat, hogyan emlékszel vissza rá?

1962-66 között a kunszentmiklósi gimnázium kollégiuma adott oltalmat, feledhetetlen tanárain és testvéri szeretetben együtt élő diáktársaim körében.

Milyen sportban jeleskedtél?

Fülöpszálláson a foci volt a legdivatosabb sport, az üdezöld réteken, vagy fagyos szikesen egyaránt jól pattogott az a labda. A mezőkön, erdőkben való csavargás pedig maga volt az egészséges életmód, és a boldogság. Aztán Kunszentmiklóson mindezekhez jött az atlétika, a birkózás, 15 éves koromtól pedig a város focicsapatának játékosaként körülölelt a szurkolók szeretete.

Mi lett a szakképesítésed, és végül milyen hivatás vált az életed részévé?

Növényvédő-gépész szaktechnikus, majd litográfus szakmák adtak versenyengedélyt, de ezekből nem lett pirosra érett karrierem. Futball állásom volt, mint a Ganz focistája, és ez igazi bohém – lezser életet biztosított. A Testnevelési Főiskolán edzői képesítést szereztem,

gondolván, jobb, ha én diktálom másoknak a tempót. Több csapatnál edzősködtem.

Mikor jött a gyűjtőszenvédeled, hogyan vettek a búvkörükbe a régi tárgyak?

Hobbiként gyermekkorom óta kísért a régi tárgyak búvköre. Fülöpszálláson olyan emberek között éltem, akik még a XIX. században születtek, tehát egy levegőt szívtak a 48-as hősök némelyikével, Kossuth Lajossal, Jókaival és a legendás betyárokkal. Ezen öregek tárgyait, iratait, fotóit oltalmamba vettem, mikor menniük kellett az Úrhoz. Hetedikes koromban már gyűjteményemből kiállítást rendeztem az egyik iskolai vagy falusi ünnepségen. A történelem és a néprajz mindig kedves olvasmányaim voltak, így amatőrként is jelentős ismeretanyagot sikerült felhalmoznom fejemben. 1997-ben a Nemzeti Múzeum felügyelete alatt működő Honismereti Szövetség kuratóriumának elnökévé választottak, mely feladatot 17 éven át becsülettel teljesítettem. Ma is tagja vagyok a Szövetségnek.

Úgy tudom, hogy Pesten is éltél. Mikor költöztetek a családdal együtt vissza Kunszentmiklóásra?

1968-ban Kalocsán leszereltem a honvédségtől és Pestre költöztem. Volt amikor három munkahelyem volt, de anyagi sikert a vállalkozói tevékenységem biztosított. Ingatlanhasznosítás, és biliárdszalonom üzemeltetése foglalkoztatott vagy húsz éven át. 2003-ban a jobb levegő, a nyugodtabb élet és a múzeumlapítás céljaival Kunszentmiklóásra költöztem. Két gyermekem és öt unokám tart fiatalon.

Mikor mutattad be először a gyűjteményed?

Bár fülöpszállási dédszüleim elárvult házában helytörténeti gyűjteményem működött, mégis 1995-ben kezdődött Petőfi kultuszgyűjteményem vándorkiállításokra kísérése. 51 városban, múzeumokban, templomokban, kultúrintézményekben, iskolákban mutattam be egyre gyarapodó Petőfi kultusz gyűjteményemet, mely a mindenkori képzőművészek tisztelgése volt a költő emléke előtt. Ezeket a képeket, szobrokat, könyveket, képeslapokat, stb...

árveréseken, antikváriumokban, és gyűjtőktől vásároltam meg. Több mint száz újságcikk szuperlatívuszokban tudósított a kollekció anyagi és kulturális értékéről. Ezek a visszajelzések mindig erőt adtak a folytatáshoz.

Kunszentmiklósról költözéskor, már eleve úgy választottad ki a házat, hogy itt fogsz kialakítani múzeumot?

Valóban, nagyméretű házat vásároltam Kunszentmiklóson, de még alakítani, bővíteni kellett. Házam padlásszobáiban rendeztem be tárlataimat 15 év alatt százezer látogató írta be köszönétét az emlékkönyvembe. Ezzel egy időben Diószegi Balázs festőművész szülőházát is gondoztam, térítés nélkül, jókedvvel. Megvásároltam a festőművész hagyatékát, mintegy ezer rajzot, festményt, dokumentumot, személyes tárgyait. Ma már ez az anyag is a házamban található.

Kérlek, most pedig tarts számunkra egy képzeletbeli tárlatvezetést, úgy szobáról szobára.

Az első teremben a XIX. századi olajnyomatok, rézkarcok, festmények egymást követő sorrendje mutatja a magyar történelem jelentősebb eseményeit Szent Istvántól 1956-ig. A képek alatt a vitrinekben a Pannon tengeri fossziliáktól kezdődően a bronzkoron keresztül 1956-ig a Felső Kiskunság tárgyi emlékei sorakoznak. Különös hangsúlyt fektettem a tájra igencsak jellemző pásztorkultúra tárgyaira. A jász-kun kutatás szakkönyvtára és levéltára, valamint egyéb történeti gyűjtemény is itt kapott helyet. A második szobában Fülöpszállás levéltára, szakirodalma, híressé vált atyafiak adattára és személyes emlékei, valamint a falu több száz éves dokumentumai (városalapító levél, céhlevél) található. Több ezer fotó alapján lehet megismerni az elmúlt 160 év atyafiait és a falu eseményeit. A harmadik és negyedik szobában lakik Petőfi Sándor, és az őt megidéző képzőművészek, írodalmárok, kutatók. A hatezer darabos kollekció az ország legjelentősebb Petőfi kultusz gyűjteménye – a szakemberek megfogalmazása szerint. A Petőfit kedvelők és kutatók zárandokhelye lett a házam. Az ötödik teremben Kunszentmiklós kultúrtörténetébe nyerhet bepillantást a látogató. A híressé vált atyafiak arcképcsarnoka 60 képből áll. A képek alatt a vitrinekben az általuk írt könyvek,

alkotások láthatók, mintegy 500 darab. A festők közül a leghíresebbek Cserna Károly, Gál Sándor, Diószegi Balázs és Dinyés László a leghíresebbek. Itt látható még az ország legnagyobb eszperantó könyvtárának néhány ezer darabja, a többi ládákban az alagsorban. Jelentős még a Baksay Gimnázium tanárainak, híres diákjainak az emlékezete és iskolatörténeti kiállítás.

Milyen elképzelésed van a jövőt illetően a gyűjteményeddel kapcsolatban?

Az volt a célom, hogy a Felső-Kiskunságban egy végleges emlékházat, Petőfi múzeumot hozzak létre. Ez sikerült is, de nem így gondoltam. Egy padlás mégsem méltó ehhez az anyaghoz, de főleg Petőfi emléke többet érdemelne. Az illetékes kultúrpolitikusok együttműködésére utaló jeleket sajnos nem tapasztalok, pedig ezen régió feltétlen gazdagabb lenne egy értékes intézménnyel. Én csak az utolsó lehettem tudom egyben tartani ezt a 63 év gyűjtőmunkáját magában foglaló kollekciót. Azután pedig...?

Milyen elismeréseket, kitüntetéseket kaptál életed során?

Fülöpszálláson fociapálya, öltöző és csapatépítésért: „FÜLÖPSZÁLLÁSÉRT” – Kunszentmiklós Baksay Gimnáziumtól: „PRO SCHOLA” – Szerbiában, gyűjtői kategóriában: „NEMZETKÖZI NAGYMESTER” – Budapesten a Honismereti Szövetségtől „KIEMELKEDŐ MUNKÁÉRT EMLÉKÉREM”

Milyen köröknek, egyesületeknek vagy a tagja?

Krúdy Gyula Irodalmi Kör, Honismereti Szövetség, Bács-Kiskun Megyei Honismereti Egyesület, Bács-Kiskun Megyei Írók Költők Baráti Köre, Szent György Lovagrend. Ezen szervezetekkel van intenzív kapcsolatom.

Most pedig beszéljessünk az irodalmi tevékenységedről. Mikor ragadtál először tollat?

Hogyan jött a gondolat, hogy megírod a családregegyedet?

Mint említettem, Fülöpszálláson idős emberek között éltem gyermekkoromban. Figyeltem beszélgetéseiket, a történetek befészkelődtek emlékeimbe. Ezen esetek feljegyzései kedves

elfoglaltságaim közé tartoztak. A történetek feltárása időnként levéltári kutatásokra, utánajárásokra köteleznek. Igyekszem a történeteket a legigazabb módon megírni. Csakis valóságalapú események feldolgozása érdekel. Végül is helytörténésznek tartom magam elsősorban, 100-nál több történelmi témájú tanulmányom jelent meg a „Redemptio”-ban (Jász Múzeum, Jászberény) és a „Honismeret”-ben. Első dokumentumregényemet, a „Fénylő fekete kő”-vet dédszüleim és az ő gyermekeinek egyedülállóan megrázó története ihlette. Igaz eset, minden szereplő a saját nevén szerepel. Meglepett a könyv fogadtatása, a második kiadásból alig van néhány kötet.

Hány könyved jelent meg ez idáig?

Két verses, három helytörténeti, egy Kiskunságot népszerűsítő, a már említett dokumentumregény után nemrég jelent meg a két díjnyertes kisregényt tartalmazó kötet, tehát összesen 8 kötetes vagyok. De több antológiában is szerepelnek irodalmi és tudományos írásaim.

Min dolgozol manapság?

Két új könyvön dolgozom. Mindkét történet régi eseteket fog felidézni, szintén a brutalitást és a lány líra húrjait pengeti.

Kéziratban csaknem készen van Fülöpszállás második világháborús megszállásának története, és ugyanúgy 80%-os feldolgozás alatt áll a Felső-Kiskunság helységeinek 1956-os története. A Történelmi Ismeretterjesztő Társulat Egyesület egyik konferenciáján előadást tartottam a Felső-Kiskunság felszíni és termál vizeiről, mely megjelent az évkönyvben. Ezt kiegészítve és fotókkal ellátva könyv formájában is ki akarom adni. Teljesen készen van „Fülöpszállás képekben” című 500 régi fotót és képeslapot tartalmazó kéziratos összeállításom. A kiadáshoz viszont nincs elég pénz.

Szóval van munka bőven, az íróasztalomon kötegekben állnak a papír- és könyvhalmok. Nagyon szépen köszönöm a beszélgetést. Kívánok számodra nagyon jó egészséget, töretlen alkotókedvet az íráshoz. Legyen még nagyon sok örömed a magángyűjteményedben, és azt kívánom, hogy legyen olyan lelkes utódod a gondozásban, gyűjtésben, mint amilyen te voltál.

Szeli Sára újságíró, író, költő és előadóművész**Megkérlek, mutakozz be.**

Szegeden láttam meg a napvilágot egy kereskedő család második gyermekeként. A keresztény hit és a magyar néphagyományok hozzátartoztak a mindennapi élet rituáléjához. Édesapám és édesanyám tisztességes, becsületes emberek voltak, akik akkor is kitartottak a meggyőződésük mellett, ha ez nehezebbé tette előttük az érvényesülés útját. Nagyon sok szeretettel neveltek fel engem és a bátyámat. A testvérem – követve a jó példát –, hihetetlen türelemmel és szeretettel bánt a „kishúgával”. Ők hárman aranyozták be gyermekkoromat. Azt is mondhatnám, hogy életem első szakaszában elhalmoztak a szeretet rózsáival, mert a nagyszüleim is csak „kényeztettek”! Sokat betegeskedtem, a torkom egyfolytában begyulladt, s ennek köszönhetően sűrűn kaptam lázgörcsöt, merevgörcsöt is. Édesapámék mindenhova vittek, de a mandulámat nem találták betegnek, és epilepsziás sem voltam. Csodák csodájára ez a rémálom elmúlt, amint betöltöttem a hetedik életévemet. Ám nem ez volt az egyetlen, ami a szüleimet idegesítette. Öt éves koromig nem tudtam elesni úgy, ahogyan egy normális gyerek. Én, ha elestem, arccal a földre zuhantam, ugyanis a kezemet nem tettem a testem elé. A szüleim nem győztek tanítani, hogyan védjem magam. Egyébként elég magányosan nőttem fel, de egyáltalán nem unatkoztam, mert hihetetlen történeteket találtam ki magamnak, amelyeket el is játszottam. Kiskoromtól kezdve megérezem az eseményeket a családban, vagy beszélgetés közben kimondok olyan mondatot, amelyről később kiderül, hogy beteljesedett. És álmaimban mindig közlik velem az életemet befolyásoló eseményeket. Bizakodva nézek a jövőbe.

Milyen diplomát szereztl? Milyen képesítéseid vannak?

A Szentesi Horváth Mihály Gimnáziumban érettségiztem. Modell- és manöken-, valamint előadóművész vizsgát tettem, s ekként is dolgoztam egy ideig. Aztán a rendszerváltás idején jött egy lehetőség

az újságírás szakmai fogásainak elsajátítására. Így jelentkeztem a József Attila Tudomány Egyetem Bölcsész kara által indított újságírószakra, ahol sikeresen levezgáztam. Később – mivel több lábon kell, hogy álljon az ember – lettem az üzletvezetői vizsgát, illetve egy tragédia rákényszerített, hogy elvégezzek egy államilag dotált tanfolyamot, ahol kitanultam a pékmesterség alapfogásait is.

Melyik az a tevékenység, ami a legközelebb áll a szívedhez?

Az írás és a versmondás! Úgy érzem, ez a feladatom, de szeretek gyerekek között is lenni. Aztán a természetvédelem és a természetjárás. Fontos számomra őseink hagyományainak őrzése és átadása a fiatalabb nemzedéknek. S természetesen a politika. A parlamentben nagyon sokat tanultam a szakmáról, a politika művészetéről. Egy alkalommal Giczy Györggyel készítettem egy interjút, amikor ő lett a KDNP (Keresztény Demokrata Néppárt) elnöke. Emlékszem, a „Fehérház” (Képviselői Irodaház) büféjében voltunk, és egy örök érvényű mondatot mondott a frissen megválasztott pártvezető: „Sára, egy kicsit félek. Tudja, a hatalom olykor meghülyíti az embert!” Tapasztalataim alapján elmondhatom, hogy ez előfordul velünk. Bár az a jó, hogy elmúlik. Az országgyűlés termeiben a politikusokon kívül beszélgetést készíthettem Bánffy Györggyel, a kiváló színésszel és a szép magyar beszéd hű őrzőjével, aztán Hofi Gézával, amikor megkapta a Karinthy gyűrűt, és még sorolhatnám a „nagy” neveket...

Újságíróként mindig az írásaimra voltam büszke és arra, hogy soha sem akkor voltam bátor, amikor a szerkesztői szobában írni kellett, hanem amikor kérdeztem. Szép emlékeim vannak, amelyeket majd meg is osztok az olvasó-közönséggel, hiszen könyvet írok az életemről. A politikai tevékenység itt sem hagyott hidegen, hiszen egy párt mellett lettem a voksomat (FIDESZ) 2002-ben, és azóta is minden örömmel e párt győzelméért munkálkodom. Az elveimmel megegyező programot kínált ez a párt, s azt is el kell mondanom, hogy akik ma magas pozíciót töltenek be az ország vezetésében, azok elveit és munkáját a kilencvenes évek elején alaposan megismertem, s az évek folyamán sem csalódtam bennük. Ma is ugyanolyan szorgalommal és intenzitással végzik a munkájukat, mint akkor.

Kitől örökölted humán beállítottságodat?

Amikor édesanyám megismerte édesapámat, a Szegedi Színház ösztöndíjas mezzoszoprán énekese volt. De aztán jött a szerelem! A szüleimet csodálatos hanggal áldotta meg a jó Isten, s ha elmentek egy társaságba, ahol dalra fakadtak, akkor az étteremben a turisták azt hitték, hogy ők voltak a művészek, hogy ez volt a műsor. Egészen kicsi voltam, amikor a családom legnagyobb megdöbbenésére kijelentettem, hogy szíeső/színésznő/ leszek, s e szándékomról senki semmilyen eszköz bevetésével (csoki vagy játék) nem tudott lebeszélni. Elhatározásom mellett végig kitartottam. Általános iskolában is sokat mondtam verseket, és a gimnáziumban egészen közel kerültem a színjátszáshoz, hiszen Bácskai Mihály és családja sok segítséget adott ahhoz, hogy a színpadon jó legyek. A Színház és Filmművészeti Főiskolára akkoriban harmincszoros volt a túljelentkezés. Előszörre nem sikerült, de itt kerültem közvetlenül kapcsolatba az ország nagy neveivel: Kállai Ferencel és Bessenyei Ferencel. Nagyon sokat tanulhattam tőlük.

Elmondok egy történetet: Kállai Ferenc művész úr néha a saját házában fogadott. Éppen oda igyekeztünk a szüleimmel, amikor a Tűzoltó utca sarkán nem vettük figyelembe a jobb kéz szabályt jelző táblát és koccantunk. Hála Istennek nem lett nagy baj, de én remegve hívtam fel a művész urat, hogy késni fogok. Amint megtudta, hogy mi történt, azonnal kocsiba ült és segített mindenben édesapámnak, sőt felvitt minket a Turista úti lakásába.

Bessenyei Ferenc művész úr, ha kocsijából meglátott, hogy gyalogolok, számtalan esetben megállt és elvitt az úti célomhoz (stúdió, színház, vagy a Lumumba utcába forgatásra). Stúdiósként és tanítványként egyet megtanultam a nagyoktól: Semmit sem ér a szakmai tudás és a tehetség, ha nincs benned ALÁZAT! S ez nemcsak a színház világára igaz, hanem az életben minden területen.

A Nemzeti Színház Stúdiója után modellként is dolgoztam, és az akkor még létező Magyar Néphadsereg Művész Együttesénél helyezkedtem el, mint segédszínész. Ezután kerültem szakmai kapcsolatba Bubik Istvánnal, akitől szintén rengeteget tanultam. A színészvilágban tett utazásom során nagyon sok becsületes és tisztességes emberrel találkozhattam, és ezért hálás vagyok a jó Istennek. S hogy miért nem

lettem mégsem színész? Nem tudom, így alakult. Előadóművészként viszont sok helyen megfordultam. A közönségtől a mai napig nem tudok elszakadni, mert a közönség tapsa számomra „lélekmelegítő létszükséglet”!

Tudom, hogy mélyen vallásos ember vagy. Kérlek, mondj erről is egy pár szót!

A hitet a Jó Istentől 30 éves korom után kaptam meg oly módon, hogy bibliai jeleneteket kezdtem el rajzolni. Persze előtte a szüleimmel jártam templomba, és ők mindent megtettek az Istennel való jó kapcsolatom kialakítására. Egészen kicsi koromban már imádkozni tanítottak. De mégis azt mondhatom, hogy az igazi csoda felnőtt koromban történt velem. Bármilyen bajban voltam, Jézus szeretetére mindig számíthattam. Sokszor a legkilátástalanabb helyzetben jött az Égi segítség. Nagyon sok csoda történt velem, amelyet a könyvemben leírok. A jó ISTEN nélkül ma nem tudnál velem beszélgetni...

Amint észrevettem, nagyon szívesen mondasz a Baráti Kör tagjaitól is verset. Mit jelent számodra egy-egy vers elmondása, főleg ha még jelen van a költő is?

Nagyon szeretem a kortárs verseket is. Számomra külön kitüntetés, ha a költő is jelen van. Különösen kedvelem F. Szakállas Anna, Nagy L. Éva, Antalfy István, Buda Ferenc, Kovács István József, Király Lajos és Weninger Erzsike verseit. Az külön kitüntetés, ha maga a szerző is hallja. Bár az adrenalinszint a testemben ilyenkor az egekig szökik. Úgy gondolom, hogy az úgynevezett „amatőr költők” egyáltalán nem amatőrök, hiszen a művészetet nem lehet a „kategória ketrecébe” bezárni! Egyedül a produktum számít, és csak a közönség kezében van a döntés joga.

Most beszéljünk az írásról! Úgy tudom, hogy egy könyved már megjelent. Kérlek, mondj nekünk valamit erről a könyvről! Mikor látott napvilágot? Miről szól ez a könyv?

A könyvem címe a Táltos Dobok Regéje, amely 2007-ben a Magyar Ház Kiadó gondozásában jelent meg. Egy időben kényszerpályára kerültem, az újságírást nem művelhettem itt a városban, és ezért édesanyám méteráru üzletében segítettem, de ez nem elégített ki. S

eszembe jutott az ősi hagyományaink összegyűjtése egy bizonyos módszer szerint. Akkoriban ritka volt még az ilyen jellegű gyűjtemény. Nagy segítségemre volt Ipolyi Arnold Magyar Mythologia című munkája, amely a Katona József Könyvtár polcain valósággal megszólított. Hihetetlen élmény volt ez a 2 és fél éves munka. A Néprajzi Múzeumban sokszor katarzis fogott el, amikor egy régi kiadást a kezembe foghattam.

A Katona József Megyei Könyvtárban a művem megszületéséért minden lehetségest és még a lehetetlent is megtették a dolgozók. Édesanyám is sokat segített (köszönöm, Anya)! Sokszor reggelig fennmaradtam. Egykori főnökeimnek, akiket mind szakmailag, mind emberileg nagyon tisztellek (Seszták Ágnes és Bencsik András, Pesti Hírlap) köszönhetem a könyv kiadásának megvalósítását. Sokan megkérdezték a megjelenés után, hogy mennyit fizettem a könyvem piacra kerüléséért. Itt szeretném leszögezni, hogy a könyvem megírásáért és ábrázolásáért én tiszteletdíjat kaptam! Az író-olvasó találkozókön gyakran megkérdezték tőlem, miért van szerzőként még egy nevem. Nem művésznévként indult. Anyai nagyapám, amikor a fia, Bottyán Mihály a hadifogságból hazaérve meghalt, akkor elkeseredetten felsóhajtott: „Kihal a Bottyán név!” Előtte akartam tisztelni e névvel... Sajnos, Édesanyám már nem érthette meg a könyvem megjelenését, de hála Istennek, sok becsületes és tisztességes ember segített át a városban e nehéz időszakon.

Hogy állsz az írással mostanában? Van netán kész munkád, ami kiadóra vár?

Könyvet írok az életemről, s ezzel teljesítem a szüleim egyik kívánságát, mert sokszor, amikor hazamentem, nem tudták meg igazán, hogy mi történt velem. Még nincs kész, de alakul...

Sára, soha nem próbálkoztál a versírással?

Mindig is írtam, de nagyon kritikus vagyok önmagammal szemben. Az írásaim sokszor a fiókban landolnak. A szüleimnek nagyon sok verset írtam, de azokat gyászomban elégettem, mert úgy éreztem, az csak egyedül nekik szólt. Mindenről írok, ami megérinti a lelkem. A legszebb szerelmes sorokat életem férfijának köszönhetem: „Halálom halála / Ha hallom hangodat!”

Milyen terveid vannak, hogyan szeretnéd még kamatoztatni drámapedagógiai végzettségedet sokunk örömére?

Szeretnék színjátszó köröket létrehozni, s oktatni a felkért kollégákkal együtt a versmondás és a színpadi játék örömét. Az Ujvári Ferenc által alapított vasárnap délutáni klubba, az Irodalmi Kávéházba pedig várunk minden művészt és művészetet kedvelő embert! Olyanokat, akik szívesen tesznek egy utazást az irodalom és a zene színes vonatán!

Sárám, mire gondolsz, ha ezt a két szót meghallod: álmok és vágyak?

Egy ház, amely az otthonom, egy szerető család, amely már félig megvan, még egy kutya, sok-sok versmondás és kiadott írás!

A kín

*Húsomba martak, szétmarcangoltak
Az irigység kénsárga démonai.
Testem tehetetlenül tetszhalottként fekszik
S a Te kezeden is ott az árulás kardja!
Mire vársz?!!! Add meg a kegyelemdöfést,
Szabadíts meg e kénköves kintől!
Nem félek már a kimondott szavak fájdalmától!
Mondd ki a szót, mert a hallgatásod halálölölés!*

Harang Halál...

*Ma ne zúgjanak a harangok,
Ma a fekete gyász furulyája szóljon!
Közel két és fél hónap leforgása alatt
Elvesztettem két szeretett rokonomat!
Ma ne zúgjanak a harangok,
Ma a fekete gyász furulyája szóljon!
Táncolok gyásztáncot gyászvirággal, gyászuhában
Halál hideg lehelet lelkem jégcsap fedte zugában.
Ma Zúgjakok lélekharangok,
Ma a furulya ne szóljon!
Ma néma üvöltésem Holdugró legyen!
Ma a mély gyász csendje, lelkem leple legyen!*

Szénási Pál Bertalan pedagógus, zenész, dalszerző, költő

Az életünket és világunkat sajnos áthatja az anyagiasság, a bizonytalanság és a felszínesség. Nagyon nehéz megtartani az embernek saját értékeit, egyéniségét. Nekem konkrét céljaim vannak, amelyek mindig kijelölték az utat számomra. Eltökéltem követtem a sorsvonalam, s nem lehetett eltántorítani meggyőződésemtől.

Talán ezért tudtam mindig felállni, ha az élet kipróbált. Családom, barátaim mindig erőt adtak a továbblépéshez. Dalaim, szövegeim elárulják világnézetem, az emberi, erkölcsi normákról való látásmódom. Tudom, ki vagyok, és mit tudok. Ezt senki nem veheti el már tőlem. Minden nappal bölcsébbé, kitartóbbá és edzettebbé válok. Sajnos azt is be kell látnom, hogy minden évvel öregebbé is. De ezt kortársaim is ugyanígy átélik.

Egy dolog viszont nem mindegy: hogy hogyan, milyen minőségben éljük földi életünket. Mit tudunk tenni a jövő generációkért, mit hagyunk magunk után, ami maradandó, ami értékes, ami időtálló és nemes. Ünnepeket kell ülnünk, fel kell gyűjtanunk a fényeket, és ápolnunk kell a humánus elveket, amelyek emberré tettek minket. Akkor lesz béke a szívünkben, ha tudunk felemelt szívvel és lélekkel ünnepelni, egymást elfogadni és tisztelni. Ezt vallom és így élek, így gondolkodom. Békét kívánok az emberiségnek ezen a szép bolygón!

Csiperó-dal

*Csiperó, Csiperó csupa szív, csupa jó,
Ez a nap olyan andalító.
Csiperó ide vár! Vele szép ez a nyár,
Ez a sok kicsi szív ide vár!
Csiperó, Csiperó, te kis toll-poroló,
Veled lenni oly andalító.
Csiperó idevár! Vele szép ez a nyár,
és a sok kicsi szív idezár!
Vele vártunk Téged oly régen már
Tudod, oly sok kis haver Téged vár
Gyere, köztünk, hidd el, a kedved jó,
Neked is szól ez az énekszó.
Sok klassz dolgot – figyi!- megmutatok,
Veled minden jobb helyet felkutatok.
Mondd el majd, Te hogy szereted:
észak, dél, nyugatod, keleted!
Egyet még azért kérhetek?
Ha valamit nem tudsz, kérdezzél!
Legfeljebb, hogyha elakadok,
Mutogatva talán boldogulok.
Nagy buli lesz, nekem elhiheted.
Amit oly rég vársz, most megteheted,
érezd jól magad, azt mondom!
A többi legyen az én gondom!
Látom, nem lesz gond teveled,
csapjad össze a két tenyered!
Ugye érzed már, hogy a véred forr...
Vigyázz, ki ne essél a ritmusból!
Járjon a lábad, szóljon a dal,
Tudja dolgát a jobb, meg a bal.
Adj bele mindent, így lesz jó
Csiperó, Csiperó, Csiperó...*

Szokolay Zoltán költő, akit József Attila-díjra is javasoltunk

Faggatom őt eddigi életéről, mindennapjairól, a költészetbe vetett hitéről.

Hódmezővásárhelyen születtem 1956. szeptember 9-én. Orosházán voltam kisgyermek, Egerben kamasz diák, Budapesten egyetemista. Később aztán – nagy kanyarokkal – körbelaktam e kicsi hazát, s végül megállapodtam itt, a Kiskunszágon. Apai ágon évszázadokra visszamenően zenészekből, tanárokból, katonákból, jogászokból állt a család. Édesanyám egy orosházi bogárnármester negyedik, legkisebb leánya volt, az egyik dédszülei ágon székelyföldi gyökerekkel, érzékeny lélekkel és nagy igazságérzettel. Szüleim közös vonása, és ez is hozta őket össze, hogy a költészetet és a zenét mindketten nagyon szerették. Úgy tűnik, valamit ebből én is örököltem.

Van olyan gyermekkori élményed, amelyet szívesen megosztanál velünk?

Öt és fél éves voltam, amikor anyai nagymamám a szemem láttára halt meg. Ebédfőzés közben összeesett a tűzhely előtt. Nagyon sírtam akkor. Ha együtt mentünk valahová, mindig mondta, vigyázzak, el ne essek, nézzek a lábam elé. Ez nemrég újra eszembe jutott, amikor 2016 tavaszán elestem egy lépcsőn.

Érettségi után merre mentél tovább? Milyen végzettséget szereztél? Miről írtad a diplomamunkádat?

Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végeztem 1980-ban magyar-oroszl szakos tanárként. Neves oktatóim voltak. Két mesteremet hadd emeljem ki név szerint, nekik öt éven át minden órájukon jelen voltam: Lator László műfordítói kurzusán, valamint Czine Mihály professzor úr szemináriumain, melyeket a határon túli magyar irodalomról tartott. Ezek persze nem voltak kötelező tárgyak, csak afféle megtúrt stúdiumok az akkori egyetemi képzésben. Óbudapesti évfolyamtársaim nem is nézték jó szemmel, hogy ilyen népi-nemzeti

elkötelezettségű vagyok, akadt, aki gúnyolt miatt. Én azonban a szakdolgozatomat is Czine tanár úrhoz írtam, Szilágyi Domokos költészetéről.

Friss diplomával hová tudtál legelőször elhelyezkedni? Milyen emlékeid vannak arról az időről?

Első munkahelyem egy angyalföldi szakközépiskolás kollégium volt. Kaptam huszonöt vidéki kamaszfiút, akik szakmát tanulni jöttek, de legtöbbjük sosem járt még a fővárosban, és először szakadt ki az otthoni környezetéből. Nemcsak a tanáruk, de a szó nemes értelmében pedagógusuk, azaz lélekvezetőjük voltam. Máig szívesen emlékszünk vissza azokra az évekre, ők is, én is. Szomorúságra csak az ad okot, hogy az emberek manapság korán halnak. Nemrég számoltuk össze, hogy a hajdani kollégák közül már csak hárman élünk, és a volt tanítványok közül is sokan elhunytak. Az utam Angyalföldről a tanítóképzésbe vezetett, anyanyelvi tárgyakat oktattam két főiskolán leendő óvónőknek és tanítónőknek. Későbbi életem egy rövid parlamenti kitérő, majd egy vecsési általános iskola vezetése után végig a közigazgatásban zajlott. Mindeközben soha nem feledkeztem meg az írásról, műfordításról sem. Keveset alszom, az éjszakai olvasólámpa nálam mindig sokat fogyaszt.

Azt mondod, életed nagy részét a közigazgatásban töltötted. Bizonyára nemcsak tanári végzettséggel. Milyen diplomát szereztél azóta és ma hol dolgozol?

1998-ban igazgatósszervezőként végeztem a mai Corvinus Egyetem jogelődjén, majd közigazgatási és anyakönyvvezetői szakvizsgát is tettem. Budapesten és Pest megyében dolgoztam aljegyzőként, jegyzőként, köztisztviselőként. Családi okból költöztem ide, ebbe a szép kiskunsági faluba, Fülöpszállásra, ahol egyedül élek szegényen, egyszerűen. Csak okos, öreg kutyám, Solymi őrzi a magányomat. Utolsó munkahelyem a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal volt Kiskunhalason, de a migránsok számának csökkenése miatt a határozott idejű munkaviszonyom lejártával 2017. január elsejétől nincs állásom. Meg is vagyok rémülve, mert tudom, hogy életem 61.

évében nagyon kevés az esélyem a munkaerőpiacon. A benyújtott pályázatokra nem is válaszolnak a magamfajtnak.

Zoltán, remélem, hogy nemsokára találsz magadnak állást, hiszen kétdiplomás, intelligens, érett ember vagy, aki könnyen elsajátít bármilyen feladatot. Ha nem is Fülöpszálláson, de reménykedem, hogy Kecskeméten fogsz munkát találni, hiszen nem nagy távolság ide sem bejárni.

Köszönöm a jókívánságot és a dicséretet! Mindig csodáltam azokat, akiknek rendíthetetlen az optimizmusuk, bár sosem tudom, mire alapozzák.

Most pedig térjünk vissza választott utadhoz, a költészethez! Mikor írtad első versedet? Kérlek, mesélj a kezdetekről, mondd el, kik segítettek!

Édesapám írt és fordított verseket. Ő volt a példa, őt próbáltam utánozni. A kulcsszerep azonban édesanyámé is, akivel minden este levettünk a polcra egy-egy könyvet, és verseket olvastunk. A költőt mindig én választhattam ki, a verseket ő. Kamaszkoromban Egerbe költöztünk, ott a legnagyobb hatással két tanárom volt rám: Osváth Gábor az általános iskolában és Szabó Gábor bácsi a gimnáziumban. Kivételes pedagógus-egyénségek voltak. 14 éves korom óta publikálok. Megyei lapokban kezdtem, aztán a miskolci Napjaink című folyóiratban, majd szinte mindenütt, ami az akkori Magyarországon megjelent és verseket is befogadott. Hálás vagyok Ratkó József költőnek, a nagykallói könyvtár igazgatójának, akit diákkoromban kerestem fel, és ő a barátságába fogadott. Tőle is sokat tanultam. Később Kiss Benedek, Tornai József, Utassy József, Buda Ferenc, Hervay Gizella is segített, hogy megtaláljam a magam útját.

Még ma is hiszel a költészet társadalomformáló erejében?

Abban hiszek, hogy aki szereti a verseket, az jobb ember lesz, több szeretetet tud adni és elfogadni. Abban hiszek, hogy aki verseket olvas, nem vetemedik lopásra, gyalázkodásra, kirekesztésre. Abban hiszek, hogy nem lepi el agyát a szellemi gög, a túlzott önbizalom. S abban, hogy a csodálatos magyar anyanyelv értékeit jobban fogja

ismerni, eszközeit jobban tudja használni, ezáltal mélyebb lelki tartalmakat fejez ki társainak. Jobban tudja majd szeretni őket.

Tudom, hogy Erdélyhez erős kötődésed van. Vannak olyan emlékeid, amelyeket szívesen megosztanál velünk?

A Partiumot, Erdélyt, a Székelyföldet minden magyar embernek látnia kell! Nemcsak a táj szépsége miatt, hanem a kövek, a történelmi emlékek miatt is. Az pedig, hogy az erdélyi alkotók, művészek és tudósok mennyivel gazdagították az egyetemes magyar kultúrát, nem taszítható a feledésbe. Diákkorom óta visszajárok Erdélybe, különösen Kovászna megye (déd- és ükszüleim hazácskája) nőtt a szívemhez. Mindig feltöltődöm egy-egy ilyen út során, s nemcsak jóféle pálinkával, hanem alkotókedvvel, tenni akarással is.

Úgy hallottam, hogy a költők mindig szegények voltak, csak lélekben, hitben gazdagok. Te hogyan látod ezt?

Ó, vannak ma már gazdag költők is egynehányan! Afféle versíró celebek. Minden médiumból ők mosolyognak ránk, ők írják tankönyvekbe a vőfély-rigmusokat, ők utaznak fesztiválok egzotikus helyszíneire, de olyan munkahelyük, ahová be kell járniuk, szinte egész életükben nem volt. Nem irigylem őket, sőt aggódok értük, mert ez a „szépköltőség” elkoptatja a lelket, hosszabb távon elherdálja a tehetséget. Fárasztó lehet a témaválasztás is ehhez a mindennapos szajakrobatikához. Mások, mint magam, a sorsunkat írjuk, ahogy megélni kényszerülünk. Azt írom versbe, ami fáj, és amibe nem nyugszom bele. A szegénység nem az oka vagy alapja ennek a költészetnek, hanem a következménye.

Ezért látod úgy, hogy a költészeted kilóg a sorból? Ezért érzel még mindig kirekesztettséget? Vagy voltak esetleg botlásaid, hibáid? Zoltán, kinek nem? Kinek gyolcsfehér ma az inge? Oly régen történtek dolgok, hogy ezek ma már említésre sem méltóak.

Amit az én szememre szoktak vetni, az három év. Hatvanból három. Nem több mint egyhuszad része az egész eddigi életemnek. Kiszolgáltatott helyzetben voltam 1984 és 1987 között, meg kellett alkudnom a rendszer egyik alattomos szegmensével. Amit tettem, nem

önszántamból tettem, hanem a kislányoméért, de életemnek ebben a kényszerű egyhuszad részében is igyekeztem ártó szándék nélkül élni, akár a többi tizenkilencszer három évben. Félre ne értse valaki: semmi törvénybe ütközöt nem követtem el. Erkölcsileg megítélhet bárki, de a végső ítélet az Istené.

A magyar költészetből való kirekesztésem ettől függetlenül, már korábban megtörtént. Két jeles pályatársam volt ennek az élharcosa, és mindmáig azok. Ők valami félreértés miatt azt hiszik, hogy a 80-as évek elején miattam kapták meg csak fele-fele részét, megosztva egy ösztöndíjnak, holott ehhez az égvilágon semmi közöm nem volt. A kirekesztettség sokat oldódott az utóbbi években, s ez elsősorban az Irodalmi Jelen című lapnak köszönhető, meg az internetnek, amely olyan széles, hogy mindannyian elférünk rajta.

Majdnem 20 évre abbahagytad az írást. Vagy csak a publikálást? Mi motivált, hogy újra megmutasd magad az embereknek?

Csak a publikálást hagytam abba, meg a pályatársaimmal való személyes találkozást korlátoztam a minimumra két évtizeden át. Közben felneveltem a lányomat, akivel ma is nagyon szeretjük egymást, és büszke vagyok rá. Ez fontosabb az irodalmi sikereknél. Szüleim meghaltak, a régi barátaim legtöbbje is elhunyt már, vagy elsodródott térben-időben. Mint költő, zárkóztottan éltem ezekben az évtizedekben. A közelemben lévő emberek nem is tudták, hogy verseket írok, visszajelzés nélkül, eleve a hagyatékba szánva.

Mikor adták ki a „némaságod” utáni első kötetedet? Azóta hány könyved jelent meg? Mutasd be ezeket is pár szóban, és mondd el nekünk, hogy hol jelennek meg azóta írásaid!

Magyarországon szellemi polgárháború zajlik már több évtizede. Aki a művészeti életben nem csatlakozik a szekértáborok valamelyikéhez, az nem érhet el számottevő sikert. Engem az értékrendem, a neveltetésem egyértelműen a népi írókhoz fűz, de a mindennapi életben senkivel se tartottam a kapcsolatot, csak a könyveikkel a polcomon. Volt egy tőke nélküli pici könyvkiadóm, az Írmag Könyvkuckó. Éjszakánként mások könyveit szerkesztettem, terveztem, amatőr írókét, civil szervezetekét – ingyen, vagy igen

csekély munkadíjért. 2010-ben két fiatal irodalmár hölgy „megtámadott”: azt kérdezték, egyre kevésbé szelíden, hogy nekem miért nem jelenik meg új verseskötetem. Nem hagytak békén. Előfizetőket gyűjtöttek közösségi oldalakon, így jelenhetett meg a Betiltható boncteknika a saját kiadásomban. Elfogyott háromszor annyi példányban, mint amennyiben manapság szoktak a verseskönyvek. A szakma részéről azonban visszhangtalan maradt. 2012-ben – sok személyes bánat után – összegző szándékkal írtam és adtam ki a Lassan, Atyám című kötetet. Az életemet akartam lezárni azzal a kötetel, de nem sikerült. Úgy látszik, volt és van még valami szándéka velem a Teremtőnek. 2015-ben az Irodalmi Jelen jóvoltából látott napvilágot a Bottal a fővenyre című verseskötet, amely végre erős sikert hozott. A nyomtatott és az internetes folyóiratok egy része is szívesen fogadja azóta az írásaimat. Az Irodalmi Jelen, a Holdkatlan, a kecskeméti Forrás, a Palócföld tartozik a legkedvesebb műhelyeim közé.

Zoltán, amikor megkérdeztem, honnan jön az ihlet, hogyan tudsz olyan hosszú verseket írni, azt mondtad, hogy sokszor fejben írsz meg hosszú szövegeket.

Mondogatom, hordozom sokáig. Amikor úgy érzem, hogy már csak rontani tudnék rajta, akkor befejezem. Ha módom van rá, leírom a laptop billentyűin, de az is előfordul, hogy hangfelvevőre mondom autózézés közben. Innentől fogva véglegesnek tekintem. Megvallom neked, hogy a kedvenc versidézetem ott szerepel a beszélgetésünk címében. Az úgy belém vésődött, mint Buda Ferentől a „Ne rejtőzz el, úgyis látlak, rád csukom a szempillámat”. Köszönöm, ez megtisztelő! Nagyra tartom Buda Ferenc költészetét, és örülök, hogy mindkettőnk fogadott hazája Bács-Kiskun megye. A Lassan, Atyám című versem még Budapesten született, 2012 januárjában. Hallgassák meg ezt a verset megzenésítve, a Hangraforgó együttes előadásában!

Fent vagy a Facebookon, így nap mint nap kapod a visszajelzéseket. Többezer olvasód van. Jó dolognak tartod ezt a nyitott irodalmi világot?

Az internet szabadságot és szabadosságot hozott az emberiség számára. Kitágította a szellemi életet, de nekünk magunknak kell szétválogatnunk az értéket és az ocsút. Örülök, hogy több olvasóhoz eljuthatnak így a verseim, mint hogyha kizárólag az irodalmi intézményrendszer irányítói döntenének róla. Az úgynevezett „szakma” ugyanis az eszmei-politikai szekértáborok mentén szerveződött, és köztük alá van aknázva a senkiföldje. Gyalázatos, hogy manapság már halottakon is képesek összeveszni, a maguk fennhatósága alá rángatnák a tiltakozni képtelen holttesteket.

2016-ban megtört a jég, megkaptad az Irodalmi Jelen díját. Ez is motiváció a további munkádhoz, ugye?

Erős motiváció! Sok csalódást elfeledtet. Növeli az alkotás felelősségét. Elfojtja a „minek írok, úgysem érdekel senkit” önfelmentő szölamát. Ezúton is köszönöm szépen!

Milyen kötődésed van a Kiskunsághoz? Vannak barátaid itt, akiket szívesen megemlítenél?

Nem most szerettem meg ezt a tájat, hanem már gyermekkoromban, amikor egy nyári hónapot itt töltöttem. Kegyes füllentéssel azt szoktam mondani, hogy 2012-ben csak hazajöttem. A szülőföldjét nem maga választja az ember, de a halóföldjét igen, ahol majd csendesen megöregedhet és eltöprenghet a világ dolgain.

ÖSSZEFONT SZÁLKÖTEG (részlet)

*Még titkolom, hogy fel sem ébrednék,
hogy átaludnám azt, mi hátravan,
s nem látnék más arcot, csak Istenét,
halandóktól eloldanám magam.
Sosem tapasztalt, szótlán, súlytalan,
boldog sodródás lenne úgy a lét,
s nem venném számra senkinek nevét,
egy tömb lennétek ott mindannyian.*

*A soha el nem nyugvó végtelennek
csak egy hullámát láttad, hogyha láttál,
felcsapódás a sziklafalra,
ennyi volt itt az életem,
s ahogy nagy ívben fordulnak a cseppek,
az már nem én, az már nem én vagyok,
az már a boldog bizonyosság,
hogy nem hullhat szét soha semmi sem.*

*Már fény se, hang se, érintés se kell,
hogy éljek, élj és újra felismerj,
ahogy éreztél, előtted vagyok,
vaksötét vágy, tér és idő halott,
nem látsz, csak tudsz, a forrásvíz hideg,
megállsz előttem, tartod tenyered,
jut még egy perc, egy mozdulatnyi hely,
s én szomjazom, hogy arcodhoz emelj.*

Tarjányi Anita a versíró versenyünk győztese is a tagunk lett

Nem is olyan régen figyeltem fel az interneten a Tarjányi névre. Majd ízlelgettem a verseit. Még rá is kérdeztem, hogy milyen kötődése van Tarjányi Sándor költőhöz. Mint kiderült, csak névrokon. Nagy meglepetésemre megkaptam a nevét a zsűritagoktól, hogy ő a versíró pályázat első helyezettje. Nos, akkor ismerkedjünk meg Anitával, ezzel a szép, törekény fiatal asszonykával!

Kérlek, mutakozz be az olvasóknak! Kezdjük a születésedtől...

Kecskeméten születtem, Nyárlőrincen cseperedtem fel, ott éltem meg egyszerű, de szép gyermekkoromat. Szüleim elváltak. Anyukám lett a minden. Tíz évvel utánam megszületett az öcsém, akit nagyon szeretek. Tizenévesen én vigyáztam rá, mára felnőtt férfi lett, és most van úgy, hogy ő félt és vigyáz rám.

Mire emlékszel szívesen a gyermekkorodból?

Sok gyermekkori élményem van. Kis apróságok, de mindig megmosolyogtatnak, ha visszaemlékszem rájuk. Sokat másztam fára. Jó volt fentről látni, kicsit távolabbra vágyni. Nagyon szerettem hintázni és énekelni. A hintában énekelve volt, hogy saját kis dalocskákat alkottam magamnak, szinte már versek voltak. Nekem összecsengő bolondos kis versek, gyermeklelkű dalszövegek.

A díjkiosztó ünnepségen már találkoztunk személyesen. Elmondtad, hogy a főfoglalkozásod: édesanya. Nagy szeretettel beszéltél férjedről, aki nagyon sokat dolgozik, hogy biztosítsa a család megélhetését. Kérlek, pár szóban mutasd be a kis családot!

Már 15 évesen megismertem a férjemet. Teljesen az ellentétem, de ez így jó! Megkapjuk egymástól azt, ami magunkból hiányzik. Nagyon sokat kapok és tanulok tőle. Huszonnyolc évesen szültem meg a kisfiamat, életem legszebb kincsét, Martint.

Nagyon sokáig nem írtam. De ahogy a kisfiamat az ölemben ringattam, énekelni és írni kezdtem. Most, ha eszembe jut valami, már leírom és megőrzöm. A kisfiam gyönyörűen szaval verseket. Iskolán kívül is szerepelt már. Egyszer azt mondta: – Bárcsak a te versedet mondhatnám, anya! Én is nagyon szeretném, ha majd az én versemet szavalná egy versmondó versenyen. Ezt a kívánságot meghallotta fiam tanárnője (Péter Ágota). Azóta az iskolában (Vásárhelyi Pál Általános Iskola) már többször hallottam a versemet aprócska gyerekszájakból. Gyönyörű pillanatok voltak! Ezúton is köszönöm!

Mit jelent számodra az írás? Kinek mutattad meg első írásaidat?

Az írás kényszere nekem az érzelem kifejezésének fontossága. Az érzelem olyan energia, ami mindent mozgat, irányít és értelmet ad. Érzelmek nélkül az élet nem él. A verseimet anyukámnak és barátnőmnek (Németh Renáta) mutattam meg. Azt mondták, szépek. Én arra gondoltam, elfogultak. De írtam, mert jó volt kiírni magamból azt, amit másoknak féltem eddig megmutatni. Senki nincs a környezetemben, aki ír. Nem tudtam tanácsot kérni, és féltem, hogy kinevetnek.

Emlékszel még az első versed címére, szövegére? Volt, aki biztatott, hogy csak írd tovább?

Nekem a vers hang nélküli zene. Szívünk adja az ütemét, üzenetét. A dallamát pedig a képzelet és az életöröm szerkeszti meg. Tizenkét évesen már írtam verseket anyák napjára, iskolába, ballagásra stb. Ezek a versek már elkallódtak. Akkor még nem gondoltam rá, hogy egyszer jó lenne felidézni olvasásuk a jövőben, ami mára már a jelen.

Hogyan találtál rá a Montázsmagazinban kiírt pályázatra? Hogyan született meg a pályázati versed? Ez számodra nem lehetett könnyű feladat, mert korodnál fogva csak hallomásból és a tanulmányaid folytán ismerhetted a háború borzalmait.

Renáta barátnőm hívta fel a figyelmemet a Montázsmagazinra. Ő szólt a Toll és Ecset Alapítvány versíró pályázatáról. Biztatott, hogy írjak és küldjek be verset. Dédikém sokat mesélt a háborúról. Már meghalt szegény, de emléke itt van velem.

Egy gyermek dala

*Aranyalagútból egy gyermek dala,
hitből faragott, kincsét szórt fuvola.
Lelkeket ölel, szeret a muzsika,
hol melegség élhet, tüzet gyújt oda.*

*Hangszálon futó végtelen alázat
fókuszán át egy üveggyöngyvarázslat
néz lélektükréből és az arcokon
torzul, víz lesz, majd illan a fájdalom.*

*Törékeny madár emelgeti szárnyát,
magyar nyelv zengi, szereti hazáját.
Aranyalagútból egy gyermek dala,
reményszárnyal száll a magyar muzsika.*

Sors és remény

*Magasban nevetve játszanak,
s hiába kérdem, mért fáj a nap.
Sors és remény a két furcsa fény,
jövők fenn, míg a most súlya mély.*

*Torkomban a könnyek küszöbén,
mar a sors, ha rosszul tűröm én.
Nem mondja sem Ördög sem Isten,
hogy mit tanít nekünk a nincsen.*

*Zsebet markolok a hidegben,
serkentve véremet így bennem,
hogy érezzem testem nem szökött,
mint olvadt hódomb a fák között.*

*Sors és remény a két vándorbot,
lyukas tarisznyával álmodt lop,
szétszórva szépségét sok helyen,
hogy minden út kicsit jobb legyen.*

Tóthné Filus Ilona Kecelen élő pedagógus, kiváló író és költő

Icukám, mesélj a csaláodról, gyermekkorodról! Mi az, ami ilyen nagyszerű, humán beállítottságú emberré alakított?

Először is köszönöm a lehetőséget, amellyel most, sokadszori felkérésre élek. Valóban megjelent már egy rövid bemutatkozóam a magazinban pár éve, azt gondoltam, elég lesz ez rólam. De van, amikor nem lehet nemet mondani, főleg ha a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Köre két fontos és általam tisztelt személye kéri. Tösgyökeres keceli vagyok, s ha igaz, hogy köztisztviselőként áll a Filus család, akkor ehhez a nagy família sok-sok tagja hozzájárult. Zenész család vagyunk, sokan közülünk magas szinten muzsikálnak, testvért, unokatestvéreket beleértve. Ha szűkebb családom jó híre is megalapozott, azt elsősorban bátyámnak, Filus Antalnak köszönhetem, akire nagyon-nagyon büszke vagyok. Ő Egressy-díjas karnagy, a Kalocsai Helyőrségi Zenekar karmestere volt nyugdíjaztatásáig, nem mellesleg Kecel díszpolgára. Kalocsán Pro Urbe kitüntetést kapott a zenekarral együtt. S ha tanítói munkásságom kicsit is hozzájárult ehhez a jó hírnévhez, azt megköszönöm a sorsnak. 1950-ben Fülöpszálláson születtem. Édesapám vasutas volt, akkor ott teljesített szolgálatot. Édesanyámmal, bátyámmal a vasútállomás melletti szolgálati lakásban laktak. Egy éves korom körül hazaköltöztek Kecelre a Rákóczi utcában lévő szülői házba, itt nevelődtünk fel. Kisiskolás koromra nagyon jó visszaemlékezni. Nagyszerű pedagógusok tanítottak, akik példaképekül szolgáltak későbbi tanítói munkámban. Felső tagozatos koromban Csengődy József tanár bácsi volt az osztályfőnököm. Ő jezsuita pap volt, amiről nekünk ugyan nem beszélt, de szüleinktől tudtuk ezt. Nem volt családja, illetve mi voltunk a családja, a gyerekek, akiket tanított és szüleik, akiknek ajtaja mindig nyitva állt a tanár bácsi előtt. Nem csak a tanítással foglalkozott, de tudta a családok gondjait, ismerte tanítványai képességeit és maximálisan kihozta mindazt, ami bennünk volt. Ő szeretett meg velem a verseket, s ő figyelt fel arra, hogy valami kis rátermettségem van a versmondáshoz. Sokat szavaltam és

énekeltem, minden ünnepségen, seregszemlén részt vettem. Nekem az ének és a szavalás mindig nagyon szeretett tevékenység volt.

A helyzet az, hogy – mint említettem – szűkebb családomban is mindenki zenész volt, egyedül én lettem a kivétel. Amikor nagybátyám rábeszélésére (aki akkor már Kiskőrösön létrehozta a Vasutas Úttörőzenekart, a mai zeneiskola őseit) bátyám az általános iskola után Budapestre nyert felvételt a Katonai Zenenövendék iskolába, édesanyám úgy érezte, hogy elvették tőle a fiát.

Ezért megmásíthatatlan döntése volt, hogy lányát már nem adja, így nem engedett a közelembé hangszert. Ezt a mai napig sajnálom, mert tudom, hogy a képességem nekem is megvolt hozzá. S ha muzsikálni nem lehetett, hát használtam azt a hangszert, amit Isten adott. Iskolánkban Jónás János tanár bácsi 80-100 gyerekből álló énekkart vezetett, s én ennek voltam sok évig tagja. Soha nem volt nyűg a rengeteg próba, és a régi Kultúrházban a fellépések mindig katartikus élményt nyújtottak számomra.

1964-ben, éppen az általános iskola végeztével indult Kecelen a gimnázium, s én 34 évfolyamtársammal együtt itt folytattam tanulmányaimat. Nagy könnyebbség volt ez szüleinknek, hisz legtöbbünk családja nem bírta volna el a vidéken taníttatás anyagi vonzatát. Tanáraink mindent megtettek, hogy jól felkészüljünk az érettségire. Itt kell megemlítem a magyartanárom nevét, aki az irodalom iránti elkötelezettségével nagy hatással volt rám. Katzenmayer Menyhért tanár úr fiatal volt és lelkes, számomra példa értékű kapcsolatot teremtett tanítványaival. Olyan felfokozott érzelmi állapotot tudott megteremteni egy vers vagy próza megismertetésekor, hogy sokszor kisírt szemekkel mentünk szünetre. A gimnáziumban is sokat szavaltam, persze már komolyabb érzelmi töltésű verseket. Egyet megemlítenék. Még mindig pontosan tudom Petőfi Az apostol c. versének 2. részét. Több szavalóversenyt megnyertem vele. Amikor Ady volt a tananyag, akkor választottam mottónak vagy életszemléletnek a következő idézetet, ami ma is a szemem előtt lebeg:

*“Én nem leszek a szürkék hegedőse,
Hajtson Szentlélek vagy a korcsma gőze:*

*Röpülj, hajóm,
Én nem leszek a szürkék hegedőse.”*

Nem tudom, sikerült-e, de mindig törekedtem arra, hogy amit csinállok, abban képességemhez mérten a lehető legjobban kiteljesedjek. Hálás vagyok a tanár úrnak, mély nyomokat hagyott bennem a gyerekekhez fűződő emberséges, már-már baráti viszonya, pedagógiai módszerei követendőek voltak számomra.

A középiskola elvégzése után hogyan történt a pályaválasztásod?

Na igen, e kérdés megválaszolása is őszinteséget igényel. Nem volt egyenes utam. A negyediket kezdtük ősszel, amikor az akkor már egy éve nekem udvarló fiú elem állt és azt mondta, házasodjunk össze. Az indok nagyon praktikus volt. Nővére ugyanis azon az őszön ment férjhez, és szülei a következőt mondták neki: „Vagy most nősülsz, vagy meg kell várnod, míg a húgod férjhez megy, mert ennyi lakodalmat nem bírunk tartani”. Őszintén szólva először meghökkentem, de aztán csakhamar megtetszett az ötlet, hogy asszony lehetek, aki a maga ura, és azt csinálnak a férjével, amit akarnak. Mikor szüleim megtudták a szándékunkat, édesapám azonnali válasza az volt, hogy szó sem lehet róla. Na de anyukám másképp gondolkodott, hiszen ő is 17 évesen ment férjhez egykor. Csakhamar elszaladt anyósához, összesúgtak, és nagymama véleménye mindent eldöntött: „Akkor kell adni a lányt, amikor kéri!” Az ő szava pedig apukám előtt szent volt! Édesanyám akkor bement bejelenteni az igazgatómhoz, Nagy Sándor bácsihoz, hogy kivesznek a gimnáziumból, mert férjhez megyek. Én meg osztálytársaimnak meséltem nagy izgalommal éppen a szünetben az izgalmas döntést, amikor berontott az osztályba Csengődy tanár bácsi (akinek még mindig élveztük gondoskodó felügyeletét), és szinte vérbe forgó szemekkel, fenyegetően közelített felém. Ha akkor el nem szaladok, bizony felpofozta volna a menyasszonyt! Mire hazaértem az iskolából, már ott járt nálunk, és szüleimnek is alaposan megmosta a fejét. De mindhiába, a döntés megszületett. Nagyon haragudott rám a tanár bácsim, azt hittem, soha nem fogja megbocsátani, hogy abbahagytam a gimnáziumot. (Nagy sokára aztán, amikor tanítónő lettem, csak

megbocsátott.) Így hát novemberben gyámhatósági engedéllyel összeházasodtunk. Én tizenhét, Laci húsz éves volt, s lettem Tóth Lászlóné. S én végtelenül „büszke” voltam, hogy, no lám... „Nem leszek a szürkék hegedőse”, és hogy én már révbé értem, nem kell nekem érettségi, hiszen asszony lettem! Hanem mikor az osztálytársaimnak eljött a szalagavatója meg az érettségije, akkor rádöbbsentem, hogy éppen így lettem a „szürkék hegedőse”, hogy oda az álomom, valami elveszett, hisz mindig is pedagógus akartam lenni. Fiatal házasságként Kalocsán laktunk egy évig, férjemnek vegyésztechnikusként ott volt munkahelye. Én az EKA nevű vállalatnál betanított szerelőmunkás minőségben tanultam meg a csavarhúzó mesterien használni.

Tizenkilenc évesen Kalocsán szültem meg Laci fiamat, akit végtelen boldogsággal vártunk, de úgy éreztem, édesanyám segítsége, tapasztalata jól jönne a kicsi fiamhoz. Hazaköltöztünk hát, s a gyas alatt férjem támogatásával Kiskőrösön esti gimnáziumban befejeztem a középiskolát. Meglett hát nekem is az érettségim! Ennek birtokában felvettek az ÁFÉSZ irodába, s bár a számok világa nem állt soha közel hozzám, szerettem ott. Mégis, valahogy nem éreztem jó helyen magam.

Mégis diplomát szerezte. Hogyan sikerült?

A diplomáig még hosszú volt az út. Visszatekintve végtelen nagy szerencsémnek tartom, hogy volt igazgatóm, Nagy Sándor tudomására jutott, hogy megszereztem az érettségim, és Laták Ede bácsival, az akkori tanácselnökkel behívtak. Felajánlották, hogy mivel jól ismernek, felvesznek volt iskolámba képesítés nélküli pedagógusnak. El nem tudom mondani, mit éreztem, hittem is, nem is! Hát mégis csak valóra válhat, ami már elveszni látszott. Hogy én tanító lehetek? Hogy én tanító lehetek!

Férjemmel közösen jutottunk elhatározásra, nekivágok! Az sem számított, hogy jóval kevesebbet viszek haza az amúgy is szűkös családi költségvetésbe, mindketten azon voltunk, hogy legyenek az, aki mindig is akartam. Az akkori gyakorlat szerint tíz napra Bajára kellett mennem év elején, ahol a legjobb pedagógusok, szakfelügyelők ennyi idő alatt próbálták belénk – leendő képesítés nélküliekbe – csepegtetni

annyi minimális kis tudást pedagógiából, ami az elinduláshoz feltétlenül szükséges volt. Ittam a szavaikat, s a tíz nap elteltével úgy szálltam le Kecelen a buszról, hogy éreztem, felkészültem! A föld felett jártam boldogságomban, s hazafelé még az ismerősöknek is másképp köszöntem. „Na hiszen! Pedagógus lettem!” Ma már jót mosolygok ezen, mert aztán rájöttem, talán egy egész élet sem elég ahhoz, hogy magabiztosan azt állíthassam magamról, kész pedagógus vagyok. Hatalmas lelkesedéssel és semmi tapasztalattal indultam neki az ismeretlennek. Mindjárt osztályfőnök is lettem a 3. a osztályban, és akkor még a nagyon ritka módon tantárgycsoportos oktatásba csöppentem bele. Két harmadik és két negyedik osztályban taníthattam olvasást, nyelvtant, fogalmazást és környezetismeretet. Éppen a hozzám nagyon közel álló tantárgyakat. Munkámat alsós kollégáim segítették, tőlük nagyon sokat tanultam. Isten áldja meg őket! Ekkor ismertem meg Matos Maját, ő végzett tanítónő volt, és a párhuzamos osztály osztályfőnöke. Az ő óráira bármikor bemehettem előzetes bejelentés nélkül, tőle tanultam a legtöbbet. Egy életre szóló barátság is szövődött közöttünk. Mint ahogy megmaradt a barátság volt igazgatómmal, Udvarhelyi Istvánnal és kiváló pedagógus nejével, Icával is. Sokat tett pedagógussá válásomért Mihály László igazgatóhelyettes, aki az óráimat rengetegszer látogatta. Segített, dicsért, és bíráló véleményét sem rejtette véka alá. Egy évig kellett bizonyítani a rátermettségemet, aztán az iskola vezetésének ajánlásával felvételizhettem Baján az Eötvös József Tanítóképző Főiskolára. Azzal a tudattal mentem oda, hogy ennek sikerülnie kell, nincs más út! Jó sorsomnak köszönhetően 1972-ben megkezdhettem főiskolai tanulmányaimat levelező tagozaton. Nem volt könnyű három év. A tanításra, az aznapi órákra hosszú időt készültem, javítani való fogalmazások, nyelvtan négy osztálynyi, mellette a fiacskám is növekedett, háztartást vezettem, és még szántóföldünk, szőlőink is voltak, ahol a munka alól én sem vonhattam ki magam. Mindemellett felkészülés a vizsgákra, sok-sok beutazás Bajára. Ha férjem nincs teljes odaadással mellettem, talán nem is tudtam volna végigcsinálni. 1975-ben mindenórás kismamaként mentem államvizsgázni. Gyönyörű volt az a nyár! A diplomámat simogathattam, és megszületett második fiacskám, Zoli. Ezután is mindvégig Kecelen

tanítottam. Gyakorlott pedagógusként több mint húsz évig alsó tagozatos munkaközösség-vezető voltam, s mindvégig magyar nyelvet, irodalmat, környezetismeretet és éneket tanítottam. Szenvedélyesen szerettem a munkámat, soha nem bántam meg, hogy pedagógus lettem. Vezettem szakköröket, tanítottam be színdarabokat, és sok-sok kisgyereket készítettem szavaló-, ének- és tantárgyi versenyekre. A rengeteg dobogós helyezést felsorolni sem tudnám már. Erkölcsi elismerésben is volt részem, miniszteri dicséretet vehettem át, és a pedagógiai munkám elismeréseként az egyik tanév végén én kaptam a Kecel címeres arany pecsétgyűrűt az akkori polgármestertől. Bízom benne, hogy tanítványaim százai emlékeznek jó szívvel rám, igyekeztem megtenni a tőlem telhetőt.

Milyen szép emlékeket őrizgetsz a lelked mélyén a gyermekekkel eltöltött időkből?

Rengeteget! Nagyon szép emlékeket őrzök a kirándulásokról. Mivel alföldön élünk, tanítványaimat rendszeresen hegyvidékre vittem. Harmadikban a Mátra csúcsát, a Kékest hódítottuk meg, és onnan egy csodálatos turistaúton végigkísértük a folyóvíz útját. Ittunk a forrásból, majd hegyi patak mellett több km-es túrát tettünk Mátraházáig. Negyedikben már a Rám-szakadék vadregényes tájain túráztunk. Gyerekek, felnőttek egyaránt élvezték.

Sok-sok „gyereknyelv” történetem is van. Mindig nagyon szerettem a humort, ellentétben a gúnnyal. A humor vidámságot, a gúny valakiben megbántottságot okoz. Szerettem a csibész, de jó szándékú gyerekeket, és amin csak lehetett, humorral tettük túl magunkat. Egy nagyon kedves, rövidke kis emléket idézek itt:

Osztályharc

Október 20-a délelőtt az '56-os forradalom jegyében zajlott. Rövidített órákat tartottunk, hogy azután részt vegyünk az ünnepi megemlékezésen. Harmadikosaimmal rászántunk egy órát, hogy legyen fogalmuk róla, mit is ünnepelünk, mire készítettük a sok kis zászlót. Meséltem nekik az ő szintjükön forradalomról, szabadságharcról. Aztán a nagy készülődésben két fiú... hát, összeakaszkodott a szünetben. Ennek következtében Petinek eleredt az

orra vére. (egyébként is sűrűn) Mire én az osztályba mentem, a lányok már takarították a parkettára lecsorgó vért, tüsténkedtek Peti körül. Ijedten kérdeztem: “Mi történt itt?” Az egyik fiú: “Hát, kitört a forradalom!” Mire Kata: “Ez osztályharc volt!”

Mikor jött az írás gondolata, mikor érezted meg édes ízét? Milyen műfajú volt az első írásod, amit megmutattál a nagyközönségnek?

Nyugdíjba vonulásom előtt pár évvel valami megfogalmazhatatlan, hatalmas íráskényszer fogott el. Fejemben állandóan rímek, ritmusok kergették egymást, és addig feszített, amíg papírra nem vettem ezeket a gondolatokat. Volt, hogy úton, vezetés közben vagy a tanórán-míg gyerekeim némán olvastak- jöttek a gondolatok, egyszerűen muszáj volt lejegyeznem, még a remegés is elfogott mindaddig, míg le nem írtam. Verseimmel Maja rábeszélésére felmerészkedtem az internetre. A Virtus.hu volt az oldal, ahol Fitó Ica nicknévvel beregisztráltam. Ez a név a Filus-Tóth ötvözetből jött létre, és a mai napig használom írásaim alá. Ruder Jana, akit ott ismertem meg, már írt erről a portálról, én csak annyit tennék hozzá, szép és keserves évek voltak azok, amíg ott együtt voltunk. Szép, mert sok barátság szövődött, és keserves, mert nicknév alatt, arctalanul nagyon sok, úgy hiszem igazságtalan bántásnak is ki volt ott téve, aki írt. Mégis sokat köszönhetek annak, hogy évekig ott írtam.

Hogyan találtál rá a 7 torony Irodalmi Körre? Milyen érzelmi szállal kötődsz a körhöz és tagjaihoz?

A Virtusról kivált egy csoport Verő László kezdeményezésére, aki létrehozta a Héttorony Irodalmi Portált. Engem is ő hívott, nézzek szét, és ha kedvem van, csatlakozzak hozzájuk. Naná, hogy volt. 2006-tól tagja vagyok ennek a csoportnak. Nagyon sokat köszönhetek Verő Lászlónak és Maróti Györgynek, akik buzdítottak, és sokat segítettek tanácsaikkal. Sajnos ma már mindketten az égi kávéházban beszélgetnek versről, prózáról, irodalomról.

Szerencsére a Lektor halála után sem szűnt meg a Torony, lett újabb gazdája Serfőző Attila személyében. Nekem a Héttorony az internetes otthonom. Baráti szálak fűznek sok ott írógató társamhoz, magam is hívtam meg oda többeket, ők is ott ragadtak. Évenként találkozunk

kétszer-háromszor, mindig valami más helyen, és mindig valaki felvállalja a szervezést. A személyes ismeretség egy olyan plusz, ami nélkülözhetetlen a jó kapcsolatok meglétéhez. Büszke vagyok rá, hogy Kecelen is volt már toronytalálkozó, s én is, ha nem is mindegyikre, de sokra el tudtam menni. A toronyba beküldött írások a szerkesztők szűrőjén át kell eszenek, csak az általuk jónak tartott alkotás kerülhet fel a főoldalra. Egy ideje állandósulni látszik a szerkesztők csapata, áldozatos, minden ellenszolgáltatás nélkül végzett tevékenységük köszönetet érdemel. Az irodalmi magazin alapítójának emlékére minden évben líra és próza kategóriában Verő László-díj (emlékérem és oklevél) kerül átadásra. 2014-ben próza kategóriában én vehettem át ezt a megtisztelő díjat, amire nagyon büszke vagyok.

Úgy érzem, hogy verseid mellett inkább a novelláid mutatják meg igazán írói értékeidet. Hogyan születnek ezek a kitűnő írások?

Mint jeleztem, először verseket írtam csak, néha egy-egy kisebb prózát. De egyre jobban ráéreztem a széppróza ízére, s bár sokkal időigényesebb, mégis egyre többet afelé fordultam. Legtöbb írásom témája közvetlen környezetem, szűkebb és tágabb családom, Kecel. A mindig is homokon élt őseim nehéz sorsa, a szívósságuk, ami a megélhetéshez kellett, a „cserzett bőrű” parasztember öröme és bánata mind-mind megörökítendő tiszteletet érdemel.

Hol olvashatjuk még írásaidat? Talán nemsokára megjelenik a következő könyved is?

Több irodalmi portálra is kirándultam, így találhatók írásaim a DunapArt cafén, Artpresszóban, a Toldal.hu oldalán is, valamint a Cinke, Poet.hu oldalakon. Egy ideje saját blogba gyűjtöm írásaim egy részét. De ha beütöm a nevem (Fitó Ica) a Google nagyon okos keresőjébe, magam is meglepődöm, milyen sok helyre elvitték alkotásaimat. 2009-ben megjelent Asszonylélek c. kötetben Matos Maja, Radva Juli, Ruder Jana versei mellett az enyéim is megtalálhatóak. A 2011-ben megjelent Ember a versben c. antológiában is vannak írásaim. A pár évig megjelent Tollinga antológiában a kiírt pályázat dobogós alkotásai jelentek meg, prózáim, verseim egyaránt megtalálhatók benne. Az évenként megjelenő

Héttorony Antológia szerzőinek névsorában is rendre helyet kapok. Édesanyám életét az Ilonca c. kisregényben írtam meg, ami először E-könyv formában került fel a világhálóra, majd része lett a 2013-ban kiadott Csendhangok c. kötetnek. Ebbe a kötetbe belekerült sok családi ihletésű történet, tanítói munkásságom alatt született „Noteszemből” gyűjtemény és számomra kedves verseim. Ennek a könyvnek a bemutatóját említette a riport elején, Évám, és itt is nagyon köszönöm, hogy megtiszteltetek Weninger Erzsikével, elfogadtátok a meghívásomat. Azt meg pláne köszönöm, hogy Kecskeméten is megszerveztétek, hogy bemutakozhassak, bemutathassam a kötetet. Egyelőre kicsit félretettem a ceruzám, más, fontos feladat az, aminek most meg kell felelnem, s ami egész embert kíván. Édesapám 92 éves, az ő ápolása köti le napjaimat, éjszakáimat. Nem tervezek tehát újabb kötetet. De remélem, lesz még időm, lesz még erőm s lesz még kedvem újabb írásokra.

Mesélj nekünk a kerámiázásról! Hogyan találtál rá erre a kézműves körre?

Amikor nyugdíjas lettem, szabadidőm megengedte, hogy az agyagozásba is belekóstoljak. Matos Maja és F. Mencsik Rita vezetésével működik a kerámia szakkör a Művelődési Házban. Én csak ízlelgetem, tanulgatok, igyekszem ellesni a nálam értőbbektől a megmunkálás folyamatait, és próbálom ki magam ebben is. Az agyag csodálatos, és néha egészen szép dolgokat sikerül nekem is készítenem.

Icukám, mi a jó és hosszú házasság titka? Szegény nagymamám nekem mindig azt mondta: „Kislyányom, a férfiembert a hasán körörsztül lehet mögtartani!” Tudom, hogy te egy tökéletes konyhatündér is vagy! Bizonyára a „zembört” is jól választottad ki. Láttam csillogó szemét a könyvbemutatón! Nagyon szeret téged!

Mosoly van az arcomon, ami a főzést illeti... Mivel az iskolapadból mentem férjhez, én bizony akkor még nem tudtam főzni. De magunk kedvére megtanultam. Eleinte szakácskönyvekből, aztán már ment anélkül is. Megszerettem. Azt gondolom, egy jó étel megfőzése, egy

finom sütemény elkészítése alkotás, és nagy örömet okoz. A hosszú házasság... Nagyon fiatalon kötöttünk házasságot, talán összezenevelődtünk, összecsiszolódtunk. Mindkettőnknek fontos volt, hogy mit és hogyan szeretne a másikunk. Soha nem kötöttük meg egymás kezét semmiben, hanem segítettük egymást terveinek megvalósulásában. De a fentebb írtak is erről szólnak. Két fiunk négy unokával ajándékozott meg bennünket, s amíg ki nem nőnek minket, igyekszünk sokat velük lenni. Sok éve már, hogy nyaranta egy hetet eltöltünk a Balatonnál, csak mi és az unokák. Egész évre feltöltődünk élményekkel. Amikor az Asszonylélek kötetem eljutott az olvasókhöz is, itt Kecelen megállított az utcán egy jó ismerősöm, és azt mondta: „Tudod, Icukám, az egyik versedet minden családban ki kellene függeszteni a falra!” És a pár soros versikét elmondta kívülről:

Ha

ha nyűgös vagyok

mert fáj a fejem

ha undok vagyok

és nehéz velem

ha a hangom olykor

felemelem

kérlek

ne haragudj rám

beszélj szelíden hozzám

fogd a kezem

Hát így valahogy...

Icukám! Még alig kezdődött el a 2015-ös év. Kérlek, kívánj valamit az olvasóknak és a magyar embereknek!

Nagyon egyszerű dolgokat kívánok én. Szeretném, ha mindenkinek megadatna az emberhez méltó élet! Szerető társ, család, fedél a feje fölött, és a megélhetéshez szükséges anyagiak előteremtésének a lehetősége. A legfiatalabb korosztálynak azt kívánom, felnőtt korukra találják meg azt a munkát, hivatást, amit nem kötelezettségből, de szeretetből tudnak végezni! Nekem ez megadatott, amiért hálát adok Istennek.

Nagyon szépen köszönöm ezt az életútinterjút! Ez által még jobban megismerhettek téged az olvasóid és toronylakó társaid is! A magam és a szerkesztőségünk nevében kívánok neked minden szépet és jót! Köszönöm a barátságodat!

Én köszönöm a lehetőséget és az olvasók türelmét, mert elég hosszúra sikerült az interjú. Mindazoknak, akik végigolvasták, szeretettel nyújtom át kerámiavirágokból készített csokrocskámat.

REMÉNY

*ahol égbolt ölel vizet
s felhők benne fürdenek
ahol tóhoz simul a föld
fák karcolnak kék eget*

*hol nyugalom béke honol
madárdalt ígér a hajnal
párás vízen csónak táncol
friss szél köszönt trilla dallal*

*hova nem ér hazug világ
hű a nádas minden szava
őszinte a vízi világ
tisztán cseng a madár dala*

*hol a kisház tóra néző
benne remény ott dobog
tán megadatik pár boldog év
míg csengetnek az angyalok*

Dr. Turai Gábor Kamil főiskolai docens, esztéta, író, költő

1952-ben született Gyulán, és szülővárosában az Erkel Ferenc Gimnáziumban érettségizett 1970-ben. A szegedi József Attila Tudományegyetem bölcsész karán kezdett tanulni magyar-olasz szakon, majd beiratkozott a teológiára. 1980-ban végezte el a Pázmány Péter Hittudományi Akadémiát. Diplomát az ókeresztény irodalomtörténeti tanszéken kapott. 1987-ben védte meg doktori disszertációját.

1987-től él Kecskeméten, előbb könyvtárosként, aztán újságíróként, majd 1991-től óraadóként a Tanítóképző Főiskolán dolgozott. Itt 1993-ban kapta meg a kinevezését, ahol filozófiát, kulturális antropológiát, esztétikát, magyarságtant, vallástörténetet és etikát tanított. Tanári pályája elején célként fogalmazta meg, hogy az emberben megláttassa a határtalan gazdagságra nyitott lényt. Több verseskötete, tanulmánya jelent meg, megkapta a Pilinszky-díjat.

Kértem, hogy mutakozzon be az olvasóknak. A bemutatkozása csak ennyi, mert valóban igaz az a közmondás, hogy „az érett kalász lehajtja a fejét”.

60. évemre nagyjából küldetésem kétharmadával végeztem, tudniillik a rendszerváltás előtt a Maecenas kiadó által megjelentetett “Alföldi gyászpompa” c. kötetem (annak publikálatlan fertályából szemelgettem alanti verseimet) igencsak sűríti azokat a líratörténeti problémákat, melyek azóta is megoldatlanok, egyúttal hitelképes vonásokat vet ifjúkori bolondságaimra.

A rákövetkező “Magyar metafizika” (Antológia Kiadó, 1996.) viszont filozófiai állásfoglalásaim és gondolkodói rendeltetésem summája, mivelhogy a kétségtelenül legeslegelső – a magyar nyelv hangrendszerére alapozott – teljes rendszer, néholi telitalálatokkal, s gyakortai saját-sajátos kisiklásaimmal. Ahogy szokták mondani: aki jobban tudja, az folytassa. (Magam iskolai tapasztalataimat – Plotinosz-disszertálásomat Nyíri Tamásnál, skolasztikus-eriugenás

irányultságomat, s nietzschei-heideggeri létesztétikai vizsgálódásaimat építettem be a mantramagyar alapozásba.)

Hátra a leglényegesebb van: a jövőendő “Boldogasszony ódák”, melyekkel tucat éve vajúdok, s mivel kegyelemtelenül, sikertelenül is. Közben adódtak még kisebb-nagyobb megnyilvánulásaim (a zseni Pap Gáborral van egy közös könyvünk Tóth Menyhértről, sok száz kiállítást nyitottam meg, írtam katalógusszövegeket), a java viszont árnyékban maradt, mivel csak mintegy trágyázzák örökkévaló üdvöm gyümölcsösét. Mostanság is írok, de minek?

Azóta már megjelent a „Boldogasszony ódák” című könyve. A tanár úr, csak egyre dolgozik- dolgozik, de a „glittegylet” őt soha nem fogja elfogadni, befogadni.

***Modern rondó –
hódolat Bartóknak***

*vetít a csontmozi
téma a csoda
ózoóázisban
ordít az ostoba
ózoóázisban
tombol balekbalett
káposztakáoszban
topáz a toalett
vetít a csontmozi
minden odalett
káposztakáoszban
tombol balekbalett*

Kecskemét Megyei Jogú Város dr. Turai Gábor Kamil részére a több évtizedes kiemelkedő magas szakmai színvonalon végzett munkája elismeréséért a „Kecskemét Felsőoktatásáért és Tudományos Életéért” Díjat adományozta.

Kedves Kamil! Szerénységedre jellemző, hogy mi, barátaid csak késve értesültünk erről a jó hírről. Pedig te többet érdemelnél munkád elismeréseképpen! Ha tehetném, glóriát tennék a fejedre, és a

legmagasabb kitüntetést tűzném a szíved fölé, mert te elérted a célokat, amit ember emberért tehet. Mindegyik tanítványodba és barátodba bekódoltál egy kis jelet, hogy embernek lenni hogyan szabad, hogyan lehet! Kicsengettek... Vége az iskolai tanításodnak, de Te egy életen át tanítani fogsz „nem középiskolás fokon” hitre, életre, szeretetre, alázatra. Ehhez kívánok neked erőt, egészséget, békességet és további munkádhoz lelkes alkotó kedvet!

Circulus vitiosus
(curriculum vitae)

datolyafájdalom dajkál
kajmándémon cirókál
cerkóftükör tréfál
az út D-től a C-ig
víz-zárdától a WC-ig
viciumtól viccig
ceruzacenzúrán vezet
az émely élvezet
delfincirkusz-övezet
datolyafájdalom dajkál
kajmándémon cirókál
cerkóftükör tréfál

Szuperplán

a nélkül-virág
origóországban kékül
itt a világ
világossárga villám
nocsak-harcsák
csókolják a pupilla-csónakot
pillangók verdesnek
szempilla-szárcsák

Ujvári Ferenc vezetőségi tagunk bemutatkozása

Ujvári Ferenc a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének egyik vezetőségi tagja, aki a napokban már 90. alkalommal vezeti a kecskeméti Otthon Kávézóban a havonta megrendezésre kerülő Irodalmi Kávéház programot. Ebből az alkalomból kértem fel, valljon magáról, életéről, a kultúrában betöltött szerepéről, a barátságról. Így kezdi a bemutatkozását.

Nehéz feladat olyan szépen és tömören megfogalmazni a gondolatokat, ahogyan az a versekben megjelenik. A műszaki végzettségem erősen racionális gondolkodást követelt meg. A költészetben szép gondolatokkal találkozom. És megfér egymás mellett a kettő. Mindig is megfér. Szerintem mindkettő nagyon szükséges lenne minden embernek. Iskolás korom óta szeretem a verseket. Olvastam, hallgattam őket, és ha lehetőség adódott, akkor mondtam is. Általános iskola első osztályának végén egy verssel búcsúztattam a nyolcadikosokat. Rám bízták. Már akkor láttak bennem valamit? Végül nem lettem versenyekre járó diák, de a vershez közel kerültem. Szerencsére nagy tudású, elkötelezett tanáraink voltak magyar nyelv és irodalomból. Utólag örülök neki.

Talán tíz éve lehet, hogy megjelentél egyszer csak a körünkben. Hogyan találtál ránk?

Akkoriban már nyugdíjas klubokban mondogattam verseket, egy festmény-kiállításon találkoztam Kovács Istvánval, beszélgettünk. Szóba jöttek a versek. Kérdeztem, hogy kell-e oda egy versmondó? Meghívott. Elmentem, maradtam. Egy rendes csapatra leltem, szimpatikus emberekre. Nem törtetek a versmondásért, de ahol kapok alkalmat, ott mondok.

Először versmondóként ismertünk meg. Aztán kiderült, hogy nem csak mondogod a verseket, hanem írod is őket. Jól ismered a költők életét, munkásságát Janus Pannoniustól a kortárs költőig. Kérlek, mesélj ezekről a dolgokról is!

Írom is a verset, de nem ez az erős oldalam. Hatvan éves voltam, amikor elkezdtem írogatni. A versmondásom elég impulzív, így a

verseimre is a ritmus, lendület, rím a jellemző. Nem szeretem a kötött versformákat. Szonettet még nem írtam.

A magyar költészet az egyik leggazdagabb a világon. Gyönyörűség a verssel foglalkozni. A költőkről is sok olyat megtudtam, amit a középiskolában nem tanultunk. Például Radnóti Miklósnak soha nem volt erre a névre kiállított igazolványa, Ő Dr. Glatter Miklós irodalomtörténész volt. Ezt nagyon kevesen tudják.

Kinek az ötlete volt az irodalmi kávéház létrehozása? A versbarát kör tagságáé. Az ő igényük volt, hogy legyen olyan fórum, ahol több verset hallhatnak, és a saját verseiket is elmondhatják. Elkezdtem. Valóban egy kávéházban kaptunk helyet – akkor még nem az Otthon Kávézóban, oda a harmadik vagy negyedik alkalom után mentünk át. Az ötlet alapján gyorsan kialakult az arculat. Bevált. Már öt éve megy ebben a formában. Több hónapra előre megbeszélünk témaköröket, és megnézzük, meghallgatjuk, hogy a különböző korok költői hogyan verselték meg az aktuális témát. Érdekes dolog felfedezni az azonos témában írt különböző stílusú, formájú, hangulatú verseket. Esetenként néhány mondatos kiegészítést is teszek a versről vagy az írójáról.

Hogyan készülsz fel a témájában igen széles skálán mozgó irodalmi délutánokra?

Adva van az elfogadott téma. Nekiállok verseket keresni hozzá az interneten és a birtokomban levő köteteimben – van több mint kétszáz verses kötetem. Valamilyen – általam kiválasztott – rendező elv szerint sorba szedem a kiválasztott 25-30 verset. Többször – 3-4-5-ször – átolvasom őket. A hallgatóságból bárki más is mondhat a témához kapcsolódó verseket.

Mutass be egy délutánt folyamatában! Véleményed szerint mit nyújt a résztvevők és a hallgatóság számára egy-egy ilyen irodalmi rendezvény?

Az elején ismertetem a következő 1-2 alkalom tervezett időpontját és témakörét. Majd neki is látunk a versmondásnak. Felváltva mondjuk a verseket. Az én logikai sorrendemet nem kötelező követnie a

többieknek. Van úgy, hogy követik, van úgy, hogy nem. Ha valaki verset olvas vagy hallgat, általában nem tematikusan teszi. Így új élményhez jut azáltal, hogy sok, akár harminc verset hall egyazon témáról, például a tavaszról, vagy az esőről vagy az állatokról, a jeles napokról. A résztvevő nem csak hallgathatja, hanem maga is mondhat. Aktív részesévé válik a programnak. Az utolsó részben – témától függetlenül – ki-ki bemutathatja legújabb verseit.

Most pedig mesélj nekünk arról, hogy nemcsak az irodalomban jeleskedsz, hanem nagyszerű faragásaid is vannak! Milyen munkák kerülnek ki a kezed alól?

Én gépgyártás technológia szakon végeztem, vagyis a vasmegmunkálást tanultam. Ezt otthon elég nehéz megvalósítani. Felnőtt fejjel fordultam a fa mint alapanyag felé. Kisméretű dísz tárgyakat – tányér, gyertyatartó, dobozka, kupa – készítettem faragással, esztergálással. De faragtam csontot, szarut, agancsot is. Még sík és öblösüveget is gravíroztam. Amiket készítettem, szégyenkezés nélkül vállalhatom. A minták közül a népi motívumokat és a palmetta mintát szeretem. Budapestre költözésem óta már nincs lehetőségem az ilyen alkotó munkára. Pedig felemelő érzés.

Baráti körünkön kívül még milyen közösségeknek vagy a tagja?

Itt a kerületben – Pestszentlőrinc – csatlakoztam két nyugdíjas klubhoz és két irodalmi körhöz. A Krúdy Gyula Irodalmi Kör az ország egyik legjobb nevű társasága. Megtiszeltetés oda bekerülni.

Tehát ki tudod élni irodalmi vénádat versmondóként Budapesten is.

Keresem ezeket a lehetőségeket nyugdíjas klubokban, irodalmi körökben. És még mindig látok újabb lehetőségeket. De nem akarom, hogy ez a kedvtelés teherre váljon.

Eddigi tapasztalataid szerint milyen hasonlóságot vagy különbséget látsz a budapesti és a mi irodalmi körünk között?

Még nincs kellő rálátásom, de nagy különbséget nem látok. Mindenütt élnek irodalmat, költészetet kedvelő emberek. Ki kell szolgálni őket.

Ha színvonalasat nyújtunk, akkor jönnek és hálásak. Ez évtől a Krúdy Kör egyik programjának a szervezése, levezetése az én feladatom. Lesz mit tennem.

Ferikém, már majdnem két éve élsz Budapesten. Mi az elképzelésed az elkövetkezendő évekre? Megszoktad már Budapestet, vagy visszahúz még a szíved?

Akkor a körülmények alapján a Pestre költözés mellett döntöttem, és már nem kívánom megváltoztatni a döntésem. Alapjában véve megszoktam az ottani életet. Nem különbözik oly mértékben a régitől, mint ahogy gondolnánk. Kecskeméten születtem, ott éltem közel 67 évet, van tehát kötődésem. Nem azt nézem, hogy mi volt, hanem az új környezetnek, az új feltételeknek akarok megfelelni a saját lelki békém megőrzése végett is.

A legjobb versem

*Méláztam magamban.
Melyik a legjobb versem?
Melyik is?
Persze, a legutóbbi,
abba tettem zajgó lelkem,
a jót, mit szívem zugában leltem,
a legjobb gondolatom,
akkor is, ha nem a
legfennköltebb témát taglalom,
ha rövidke is
mint az élet,
mégis benne sorsom
egy halk rezdülése.
Az életet egyszer lehet megélni,
a verset egyszer lehet megírni.
Mikor kezembe veszem a tollat,
írom a verset, - a legjobbat!*

**Varga Mihály a Forrás egykori főszerkesztője,
nyugdíjas éveiben tagunk volt**

Varga Mihály Kunágotán született, szegény paraszti családban, édesanyja Juhász Piroska uradalmi cseléd, édesapja id. Varga Mihály. Az általános iskolát Kunágotán végzi, majd ugyanitt kereskedő tanonciskolába jár. Budapesten a Központi Vásárcsarnokban kereskedő segéd, később önálló vegyeskereskedő szülőfalujában. 1948-ban a szegedi Népi Kollégiumba (NÉKOSZ) jár egyetemi előkészítőre, majd egy évig a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Egyetemi Orosz Intézetének hallgatója. 1950-től budapesti Zalka Máté Honvéd Tiszti Iskola hallgatója, 1950–1956 között a Magyar Honvédség állományában hivatásos tiszt, századosi rangban szerelt le. 1954-ben megnősült, felesége Subicz Terézia óvónő. Két gyermekük született, Mihály (1956) és Zsuzsanna (1961). 1956–1959 között a Bács-Kiskun megyei Tanács Művelődési Osztályán művészeti előadó. 1957–1959 között a Katona József Társaság titkára. 1959–1966 között a kecskeméti 607. Ipari Szakmunkásképző Intézet tanára. 1964–1969-ben az Eötvös Lóránd Tudományegyetem magyar - történelem szakos levelező hallgatója. 1964-1966 között az országos hírű Orfeusz Irodalmi Színpad vezetője. 1966–1969 között Kecskeméten a Berkes Ferenc Kereskedelmi Középiskolában magyar-történelem szakos tanár és kollégiumi nevelő és az aranyérmes Berkes Ferenc Ifjúsági Klub vezetője. 1962-ben az Aranyhomok című antológia szerkesztője.

Nyugdíjba vonulása óta is folyamatosan írt. Cikkei gyakran jelentek meg a Kecskeméti Lapokban és más helyi kiadványokban, az elmúlt időkben igen gyakran adott ki újabb és újabb könyveket.

Azt kevesen tudják, hogy 2000-ben Miska bácsi a Bács- Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének tagja lett. Ezt meg is erősítette még a belépésének évében az áprilisban megjelent Jelen-lét című újságunkban. Szimpátiáját egy írásban is kifejezésre juttatta.

„Ezennel ország-világ előtt kijelentem, beléptem az amatőr írók gyülekezetébe. Miért? Mert ezennel (ha kell, ünnepélyesen) kijelentem, hogy: Nem szeretem a hivatásos írókat! Említhetünk példákat az amatőrre: Zola gyógyszerész, Csehov szintén, Német László tanár és orvos, Tolsztoj földbirtokos, Berzsenyi gazdálkodó, Ady újságíró és a többi. Az a tény, hogy közben írók, költők voltak, az fontos ugyan, de szinte mellékes. Az a lényeg, hogy azok voltak, akik voltak. Vállalom tehát, hogy amatőr vagyok.”

VÁRAKOZÁS

*A napmelegből óriási hópelyhek hullanak
régen – kiszáradt, félig – kihűlt szívünkre.*

*Vad csatát vív a forróság bennünk
a régen – fagyos, dermesztő jéghideggel,
álmaink nyomasztó kereszttüzeiben
a valóság szétfoszlott, mint a zászló.*

*És én a múltam béna rabja lettem.
Így hát csak lesem, csak várom egyre,
hogy Napom széttárja végre szárnyát,
és vigyen, vigyen végre ismét engem
léleknyugtató, felejtő holnapokba.*

Rímes javaslat

*Ne vess, kacagj, ha fáj a minden,
A vidámságon túl semmi sincsen,
És éljed tovább az életed,
Akkor is, ha végképp nem lehet!*

*Maradj naiv, csodálkozó,
Mindent sokszor meggondoló,
Mert így lehetsz önnönmagad,
Aki égi célok felé halad.*

*Legyél mindig csak önmagad,
Amíg ezt még szabad,
Mert a más és a tegnapod
Olyan lesz, mint egy halott.*

*Készülj a búcsúra egyre,
És úgy kapaszkodj a hegyre,
Hogy ne lássa senki kínodat!
Mert utána semmi sem marad*

Vassné Kökény Éva hivatalnok, költő**Kérlek, mesélj magadról Évike!**

Érettségi után a Kecskeméti Városi Bíróság telekkönyvi hatóságánál, később átszervezés és továbbképzések után a Kecskeméti Földhivatalnál, végül pedig a Bács-Kiskun Megyei Földhivatalnál dolgoztam, ahonnan már jó néhány éve kerültem nyugdíjba. Életem legnehezebb időszakaiban az olvasmányaim jelentették azokat a kapaszkodókat, amelyek segítettek a nehézségek leküzdésében. Éjszakákat töltöttem versek olvasásával, ízlelgettem Szabó Lőrinc, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Garai Gábor, Radnóti és Pilinszky csodálatos verseit. S persze könyvtárba járóként nagyon sok jó regényt is elolvastam. Számomra az olvasás mellett a zene volt mindig az a tudatmódosító létszükséglet, amely leginkább elbűvöl! Hagyom, hogy hasson, hogy átjárja a lelkem, s máris tartalommal tölti meg a tűnő időt, derűt és új színt ad a napomnak! A szép zene körülölel, s úgy tud hatni, hogy közben azt érzem, a csodák birodalmában járok, ahol megtisztul és felemelkedik a lélek.

Mik voltak késztetéseid, motivációid, és mikor kezdtél el írogatni?

Egy alkalommal különlegesen szép zenét hallgattam. Pánsíp szólt. A magányosról. Egyedül voltam. Nagyon. A zene ringatott-repített, rég átélt élményeket csalt elő, eltemetettnek hitt érzéseket. S az érzések lassan-lassan gondolatokká formálódtak bennem, amelyeket leírtam, mert úgy éreztem, le kell írnom. S már nem is voltam annyira magányos. Azóta írogatok.

Mit jelent számodra az írás?

Egyfajta csodaként élem meg, hogy dacolva az időnként rám törő szomorkás szorongással – nyugdíjas koromban, négy unoka boldog nagymamájaként kezdtem el írni. Nem gyakran, csak élmények hatására, s ha valamilyen érzés túlrad bennem.

Hogyan találtál ránk?

2011-ben egy kedves ismerősöm kérésére mentem el az Irodalmi Kávéházba, ahol saját verseinkből is felolvasunk, az utóbbi időben pedig a Bács-Kiskun Megyei Írók, Költők Körébe is szívesen eljárók.

Hol jelentek meg eddig írásaid?

2011-ben a „Tollforgató nyugdíjasok” részére kiírt pályázaton szerepelt egy versem, a közelmúltban pedig az Éden Művészeti Hálózat „Lánglelkű Költők” pályázatára beküldött verseimből egy versem szerepel a döntőbe jutott művek között.

Hogyan került kiadásra a már általam ismert verses köteted?

2012 tavaszán magánkiadásban látott napvilágot első verseimet és két prózai írásomat tartalmazó kis kötetem Szívhang címmel, amelyet elsősorban fiaimnak, unokáimnak és barátaimnak szántam ajándékkul, s amelyet dr.Turai G.Kamil esztéta kedves ajánlása és B.János Gyöngyi festőművész gyönyörű grafikái díszítenek. (...s azóta is írogatok)

Szülővárosom

*Szülőföldem. Soktornyú szülővárosom.
Jóleső érzés, mikor neved kimondom.
Honnan időnként messze szálllok,
de ahova mindig visszatállok.
Szeretem templomaid. A temetőket.
Utcáidon embereket, a rám köszönőket.
Hírös városom utcáid, tereid hírneves
szülőtteid nagyságát, emléket megőrzik.
Szüleim szeretetéből ide születtem.
Felnőtté itt cseperedtem.
Itt van múltam, jelenem, jövőm.
Szülővárosom, szép Kecskemétem.*

Örök szép

*Félve nyúlok emlékedhez,
mely máig felkavar,
s ahogy a kemény kérgű
hó alól
márciusi nap sugarára
kiolvad az őszi avar,
úgy bukkann bennem
felszínre örök széppé
nemesült emléked –
időtlen
ragyogásban.*

Zene és csend csodája

*Mint úrfelmutatás előtti
áhítatban
a természet sejtelmes csendjében
sziklát formáló vízcseppek
hangját hallgatom
a Baradla-barlang kőoltárának
csillogó kristály-csipkái
közt
mikor szférák zenéje zendül
igézőn
betöltve a teret
gyógyítva lelkeket
a hegy gyomrában
hol az idő amúgy
oly időtlen halad
s ahol ember oly
kicsinynek érzed magad
angyalok könnyéből
épült palotában*

**Verzár Attila nyugdíjas költő,
a Toll és Ecset alapítvány jelenlegi elnöke, és a Baráti Kör tagja**

**Attila, megkérlek, hogy mesélj szüleidről, gyermekkorodról, és
oszd meg velünk ifjúkori élményeidet is!**

1953. február 5-én születtem Kecskeméten egy munkáscsalád negyedik gyermekeként. Édesapám a II-es Konzervgyárban a vasúti sínek karbantartójaként dolgozott, míg édesanyám a neki kijelölt udvarrészt és a LÉGÓ pincét takarította. A Hosszú utcán laktunk a „Don-kanyar” mögött, s a gyermekeivémet is itt töltöttem egészen 21 éves koromig! Egyszerű körülmények között, de boldog voltam, és az itt kapott útravalót, a kötődést, a küzdeni tudást, az emberi tisztességet, a szabadságszeretetet mind-mind itt tanultam, még gyermekfejjel. Ugyanebben az utcában volt az elemi iskola is, ide jártam nyolc évig az iskola egyik legrenitensebb tanulójaként! Ami érdekelt a tananyagból, azt könnyen megtanultam, de ami nem, azt meg sem próbáltam! Sokat kínlódtak velem a tanárok, a füles, a koki mindennaposak voltak, és ezt nem dicsekvésből mondom!

**Mi a végzettséged? Milyen munkakörben töltötted munkáséeid
legnagyobb részét?**

A nyolcadik osztály elvégzése után ipari tanulónak szegődtem, és kitanultam a marós szakmát. A SZIM-ben kezdtem el dolgozni a TMK-ban. Ezután a Reszelőgyárban is dolgoztam, szintén a TMK-ban, majd a Mezőgép és a BRG következett, ahol szerszámműhelyekben dolgoztam. Közben beiratkoztam a Dolgozók Önálló Gimnáziumába, de másodikban a félév után abbahagytam. Sajnos! Később más gyárban is dolgoztam marós szakmunkásként. Közben 1973-ban megnősültem, de 1978 elején elváltunk. Egy fiam született ebből a házasságból, aki ma 40 éves. Nyolc év után ismét új szerelmet termelt a nyár, és 1986-ban újra megnősültem. Két év múlva kislányunk született, és teljes volt a boldogságunk. 2005-ben azonban mégis elváltunk! Újra magányos és boldogtalan voltam.

Mikor kezdted el verseket írni? Hol jelennek meg írásaid?

2007-ben kezdtem verselgetni, de ekkor még kiforratlan volt a stílusom, így többfélével is próbálkoztam. Azóta szonetteket, magyaros négysorosokat írok páros és páratlan rímekkel. Elbeszéléseket, balladákat és haikukat is írok váltakozó intenzitással, az érzelmi töltettől függően. Verseim megjelentek már az Üzen a homokban, az Üzenetekben, a Klárisban, a Magyar Jövőben és antológiákban is.

Milyen érzés tölt el, ha egy-egy vers megszületik?

Számomra akkor kész a vers, ha érzem, hogy száz százalékos, és még utána is dédelgetem, fésülgetem egy ideig, mielőtt felteszem a Facebook-ra.

Elfogadod-e a kritikát vagy a segítséget másoktól?

A jó kritikával semmi gondom, de annyira elenyészően kevés az elmarasztaló vélemény, hogy nem is jegyzem! Minek? Születés és névnapokra szoktam küldeni ismerőseimnek a verseimből, és jók a visszajelzések. Eléggé öntörvényű vagyok, makacs és konok, de kitartó! A segítséget mégis szívesen fogadom, főleg a barátoktól!

Milyen irodalmi csoporthoz csatlakoztál? Hogy érzed magad ott?

Vagy harminc-negyven irodalmi körhöz csatlakoztam, főleg a Facebook-on. Megismerni másokat az írásaikon keresztül és megismertetni magamat is másokkal. Minden csoportban vannak érdekes és értékes emberek. Tagja vagyok a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének, ahol értékes programokkal gazdagodhatunk.

Ki a kedvenc költőd?

Nincs külön kedvenc költőm! De szeretem Petőfit, Adyt, Tóth Árpádot, Vörösmartyt, Radnótit és még másokat is. A jó vers kellemes hangzású, belopja magát az ember szívébe és egyre beljebb fészkel magát...

Szeretnéd majd kiadatni a verseidet?

Igen, nemcsak a verseimet, de minden más írásomat is!

Attilám, így hatvanévesen is vannak még álmaink. Te milyen álmokat szeretnél még megvalósítani?

Nyugalomban leélni a még hátralévő éveket a gyermekeim és az unokáim körében. Hiszem, hogy lesz ilyen!

Részlet a „Nekem Kecskemét” című versemből:

*„A kötődés lehet sorsom záloga,
Ez az a mágnes, mely mindig vonz haza,
Ha akácfáit olykor elhagyom
Sietek vissza, mert itt az otthonom!”*

Azt kívánom, hogy minden álmod váljon valóra. Legyen erőd, egészséged, írd még sok szép verset saját magad és mások örömére!

Reggeli perc

*Félálomban pirkad a reggel
Napfény táncol hűs szelekkel,
Pilláidon, szenderegve
Aludtunk el ölelkezve.
Még két karomban tartalak
Lágy szellő fújja dús hajad,
És végig kúsznak ujjaim
Szép bőrdöngnek pórusain.
Üzen a test, érti a kéz;
– Úgy szeretem! Simogass még!
Te félálomban átölelsz,
S még jobban magadhoz ölelsz.*

Vörös József optikus, költő Baráti Körünk egykori titkára

Vörös Józsi barátunk Kiskunfélegyházán született, de mindig bugacinak vallotta magát. Tizenhat éves koráig, az ősborókás Bugac község volt az otthona. A szakmunkásképzőt majd a középiskolát Kecskeméten végezte. De Bugac volt az ő „parasztegyeteme”-mondogatta sokszor. Egy rendkívüli tehetséggel megáldott polihisztor, kiváló fotós, zenész, író és költő, újságszerkesztő volt. Tizenhárom-tizennégy éves kora óta írt verseket, elbeszéléseket. 1976-ban jelent meg első verse a Petőfi Népében. Első novelláját pedig 1977-ben közölte a Forrás, majd több országos lapban is megjelentek írásai. Három önálló gyűjteményes kötete jelent meg. Halála után felesége, Vörös Júlia adott ki férje válogatott verseiből egy verseskötetet Mélyzuhanás címmel. Több mint tíz évig volt a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének tagja, majd titkára. Haláláig főszerkesztője volt a Baráti Kör Jelen-lét című újságjának. Irodalmi munkásságáért Pilinszky- díjjal tüntették.

JÓ VOLNA

*Jó volna újra hinni,
ahogy József Attila hitte,
hogyan lehet taní-tani
felsőfokon életre, hitre.*

A VERS NEM ERESZT

*Be kéne már fogni pörös számat,
kiáltás helyett szebb az alázat.
A vers nem ereszt, mikor fáj a bánat,
mert hazudni, hallgatni gyalázat.
Csendben elmenni lehajtott fejjel
hogyan lehet, ha fenn virraszt az Isten?
Ha már önnön képére teremtet,
a vers nem ereszt megcsalni a rendet!*

HA MEGHAL A LÍRA

*Ahol meghal a líra,
meghal minden.
Osztozkodhattok
Vagyonon, kincsen.
Őröl a ráció szárazmalma,
Orcáitokra kiül a rozsdá.
Ahol az ajkakon
hallgat az ének,
menekül, sír a lélek.
Őröl a ráció szárazmalma,
Imádkozhattok leborulva,
ajkaitok mintha
káromkodna.*

A KÖLTŐ CSAK ÍR

*A költő csak ír,
űzi-hajtja
szent láz, váteszi hit,
mert néki akkor is, ott is
hinni kell, ahol már senki
semmiben sem hisz.
Vak düh, lázadás?
Nem, nem, barátaim:
Remény, valódi feltámadás!
Szunnyad még a cselekvés,
szunnyad, mint földben a mag,
de jó tavasz, és kél a vetés,
nő a szár, nő a levél is,
duzzad már a jövő bimbója,
hisz annyi hit, annyi könny öntözi.
Oly nehéz magyarnak lenni,
Hogy egyszer imáinkat
Meghallja az Isten is!*

Vörös Júliával a Forrásnál eltöltött három évtizedéről

A betűvetés emlékei a kiskecskeméti iskolához kötődnek. A felső tagozatot a Hosszú utcai iskolában jártam. A Bányai Júlia Gimnáziumban érettségiztem. Nostalgiam van az iskolai évek után, szerettem tanulni. Minden iskolámból őrzöm egy-egy tanító, tanár nevét. Az első elemiből Láng Béla bácsiét, a felső tagozatból az osztályfőnököm, Nagy Vincéné nevét, aki ma is él, 98 éves. Aztán a gimnáziumi magyar tanárom és osztályfőnököm nevét, aki igen sokat adott nekem. Beke tanár úr ismert irodalomtörténész volt az. Szívesen megemlítem, hogy a gimnáziumi osztályunk igen összetartó még ma is, évente összejövünk, élünkön Beke tanár úrral...

Hogyan kerültél az irodalom közelébe?

Egyszerű lenne azt mondani, hogy otthonról hoztam a betűk, az olvasás szeretetét, de nálam ez nem így van. Nálunk nem voltak könyvek, a szüleimnek nem is volt ideje az olvasásra. Én a városi felső tagozatba kerülve könyvtárjáró lettem, faltam a betűket. Még hazafelé menet is olvastam, buszon, gyaloglás közben. Kaptam is éppen eleget! Az olvasás, a betűk szeretete azóta sem hagyott el. Érettségi után könyvtárba kerültem adminisztratív munkára, de segédkönyvtárosi feladatokat is végeztem. Az itt töltött éveket kitérőnek tekintem, később megállapodtam a Forrás folyóirat szerkesztőségénél, ahol évtizedeket töltöttem.

Kérlek, mesélj a Forrásnál töltött évekről!

Három évtizedet töltöttem a Forrásnál. Egész fiatalon kerültem oda, és onnan mentem nyugdíjba. Ez a hosszú idő természetesen tartalmazott bűt-bánatot, sok mindent. De egy felejthetetlen kaland volt. A valahol bennem rejtőzködő alkotó érett meg közben. Emlékezetes találkozásaim is voltak, sok neves költő-író megfordult ott. A kezdetekben Páskándi Géza is járt nálunk.

Püski Sándor és felesége is ellátogatott a szerkesztőségbe, nagyon közvetlen és kedves emberek voltak. Kínai íróküldöttségeket is fogadtunk. Feljött hozzánk a Művelődési Központban tartott

találkozója előtt Mircea Dinescu a kíséretével, Jókai Annával és Tóth László költővel. Sokat dolgoztam aznap, hogy méltóképpen fogadhassuk őket. Egy svéd íróküldöttség is vendégünk volt, kivittük őket kocsival Bugacra. Sokáig sorolhatnám még, milyen sok élményt adtak ezek az évtizedek, ezek a találkozások! Ennek az is bizonyítéka, hogy naplószerűen fel-feljegyeztem élményeimet. Amikor nyugdíjba mentem, kicsit nosztalgiából is előszedtem egykori feljegyzéseimet, és megírtam a Forrás-kalandom történetét. Most már a nyugdíj utáni éveim élményeinek naplóba gyűrásával foglalkozom. (szerk. a naplója anyagát halála előtt átadta, ha úgy gondoljuk, jelentessük meg.)

Julika, szeretném, ha most a férjedről mesélnél, aki nagyon tehetséges költő volt.

Nagyon tehetséges volt... Csak hát az úgy van, amíg él és alkot valaki, addig nem látható és nem fogható fel a tehetsége. Halhatatlan klasszikusaink is mennyit kilincseltek annak idején! Vörös József bugaci volt, ahonnan óriási vonzódást hozott, vonzódást az ősi tájhoz! Ott teljesen felszabadult és boldog volt mindig. Senki nem tudta úgy megénekelni szülőföldjét, mint ő!

Hamar elszakadt onnan, bekerült a városba, mint a legkisebb királyfi, szerencsét próbálni. Vörös József soha nem bírta megszokni a korlátok közé zártságot. Sajnos, nem volt tisztában a tehetségével. A tehetséget nem szabad elaprózni, elpazarolni! A kamaszkori próbálkozásai után hosszú ideig nem írt verseket. Én kezdtem biztatni, miután összeházasodtunk. Később az Amatőr Költők és Írók Baráti Körének vonzásába került. Itt kezdett igazán kibontakozni. Idővel a Kör titkára lett, majd kitalált egy lapot, a Jelenlét-et. 5 évig szervezte, szerkesztette. Amikor szükség volt rá, segítettem neki a munkájában, hiszen pénzkereső állása mellett teljesítette a vállalt feladatát. Halála után megszűnt a lap. A szellemi örökségének rendezése, feldolgozása is rám várt, nagy munka volt! Két verseskötetét már én adtam ki. Máig dossziében van feldolgozatlan rövidprózája. Szívesen készített interjúkat is. Másik, sokak által talán kevésbé ismert arca a természetfotózás volt. Fő témája magától értetődő módon a bugaci puszta, az ősborókás, a falu. Több kiállítása is nyílt a természetfotóiból. Ilyen sokoldalú ember volt Vörös József, aki már 8 éve nincs közöttünk...

Mikor kezdte el verseket írni?

Azt hiszem, előbb volt a próza, az íráskényszer hozta ki belőlem egészen korán. De ezek csak próbálkozások voltak, hosszabb lélegzetű fogalmazások, diáktörténetek. Éreztem én, hogy ezek erősen éretlen próbálkozások, de nem múlt el az íráskényszerem. Volt egy 4 fős kis közösségünk, a Mikro-4, amelybe mi ketten tartoztunk a férjemmel, Szabényi Ildikó Budapestről és Hajdók Zsóka Kiskunhalasról. Volt még Bakonycsernyéről egy kapcsolatunk, Simek Valéria, valamint Baktay Faragó József budapesti költő. A versírás akkor vált komolyan érezhető belső kényszerre, amikor egyedül maradtam. Azóta folyamatosan írok verseket. Gyakran megszólal bennem a férjem hiánya, mindig előhívja a bugaci táj látványa, vagy a táj utáni vágy. Aztán a két unokám is megihlet, öröm látni a fejlődésüket.

Úgy tudom, grafológiai végzettséged is van. Ma is foglalkozol grafológiával?

Igen, már lassan húsz éve, hogy grafológusi oklevelet szereztem a Grafológiai Intézetnél. Ma is hálás vagyok a sorsnak, a szerencsémnek, hogy végigcsináltam. Az oklevél átvétele után mindjárt vállalkozó lettem, másodállásban akartam grafologizálni. Azt hittem, hogy egyik napról a másikra grafológus lettem. Nem így volt. Mindig érdekelték a régi írások, a már nem élő személyek kézírásai. Az irodalmi személyek kézíratai indítanak meg leginkább. A szakdolgozatomat Németh László pályájának egyes állomásairól írtam leveleinek elemzése alapján. A régi írásból életre próbáltam kelteni a gondolkodó, hús-vér embert. Aztán Katona József kézírásával is sokat foglalkoztam, fel kívántam tární kicsit titokzatos alakját. Az eredményt egy vékony könyvecske alakjában ki is adtam. Petőfi Sándor és Arany János személyisége is vonzott, a róluk készült munkámat is kiadtam. Régóta befejezés előtt áll Kölcsey Ferenc és Mikszáth Kálmán kézírásának feldolgozása. Sokat munkálkodtam a Madách Irodalmi Társaságnak Madách leveleinek elemzésén, el is hangzottak ezek a tanulmányok a Társaság konferenciáin. Most alakult meg a Mátyási József emléket ápoló kör, mely éppen az Írókörön belül működik. Itt is van feladatom, az izsáki származású költő leveleit kifaggatni, megszólaltatni. Munka tehát lenne, de

mindehhez egész ember kell, az elemzés időigényes és felelősségteljes feladat. Magánmegbízásom kevés akad, az emberek a mai világban nem a kultúra felé, ha nem a pénz felé fordulnak. Tavaly nyáron volt egy izgalmas felkérésem egy régi ismerősöm részéről. Vásárolt egy Kazinczy-kéziratot egy zsibpiacon, ezt hasonlítottam össze a Petőfi Irodalmi Múzeumban található kézzel. Valóságos kaland volt ez a munka. Egy ilyen elemzésnek az elkészítéséhez nem hiányozhat a megszállottság!

A versíráson kívül mivel foglalkozol még?

A vers kibújik az emberből, mert az érzések addig kínozzák belülről, amíg formába nem önti őket. Tehát a vers nem ereszt, ahogy a férjem is megfogalmazta. Hanem érnek olyan élmények, amelyek a legkönnyebben prózában mondhatók el. Ilyenek az én naplójegyzeteim az életem élményeinek dokumentálására. Ez hosszú, folyamatos munka. Aztán készül két kisregényem is. Az írásaimat fel szoktam tenni egy irodalmi fórumra, ahol saját blogom van. Itt lehet vitatkozni, hozzászólni, beszélgetni. Vannak állandó olvasóim, akik rendszeresen felkeresnek. Nem kell, hogy mindenkinél tetszést arassanak az írásaim, az úgyis lehetetlen! Nagy nyilvánosságra nem vágyom, inkább magamnak alkotok. Gondosan dokumentálok mindent, s az utókor majd megítéli.

BUGACI ELÉGIA

*Lelkedből szakadt Bugacnak pusztáján,
szülőföldednek áldott rónáján,
könnyed csorog most, ahogyan látod
szélfűtta pusztuló világot.
Füst gomolyog, kegyetlen túl rohan,
kilátód, erdőd mostantól odavan,
hová lesz kettőnknek lába nyoma,
ott szólt értünk csikósnek ostora,
sír most velünk hét szomorú tölgyfa,
így lettünk mi két keserű könnyfa.*

Weninger Endréné Erzsébet a Montázsmagazin tulajdonosa**Kérlek, mutakozz be az olvasóknak!**

Weninger Endréné Pécsi Erzsébet vagyok. 1975-ben végeztem a Pécsi Tanárképző Főiskola magyar-angol szakán. Pedagógus voltam világeletemben, életem fő műve – három gyönyörű és okos gyermekem mellett – több ezer diák oktatása és nevelése. A férjem is pedagógus, a Petőfi Sándor Általános Iskolában sokáig együtt tanítottunk. Később ő a Katona József Gimnáziumba került, én pedig a Piarista Általános Iskolában dolgoztam 18 évig. Tanítottam magyart, angolt, hittant, és négy felsős osztály osztályfőnöke voltam. Szép és meghatározó időszaka volt ez életemnek. Tavaly lettem nyugdíjas, tele új ötletekkel, elképzelésekkel, mint például ez az újság is.

Honnan ivódott családodba a kultúra iránti igény?

Férjem is, én is nagyon szeretünk olvasni. Rengeteg könyvet összegyűjtöttünk az évtizedek során. A színház, a filmek, a zenei élmények tették kerekké az életünket. A gyermekeinkre is átragadt ez a mohó tudásvágy. Ez a természetes közegünk.

Milyen kiemelkedő esemény történt veled az elmúlt évben?

Az egyik újdonság az, hogy sikerült kiadnom a tavaly befejezett regényemet, melyhez anyagot a tanári pályafutásom alatt szerzett élményeim szolgáltattak. Mondhatjuk ifjúsági regénynek is, de a felnőtteknek is érdemes elolvasniuk, hiszen még ők is nevelhetők a regény végkicsengése szerint. Két bemutatója volt a könyvnek. Először a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének tagjai ismerkedhettek meg a regénnyel. Kovács István József költő, a Baráti Kör elnöke mutatta be a jelenlévő tagoknak június 1-jén a Kecskeméti Kulturális Központban. Elmondta, hogy a könyv egyben ifjúsági regény, kalandregény és a gyermeki lélek pszichológiája. Ő inkább a pedagógusoknak és a mai szülőknek ajánlja elolvasásra. A másik eseményre a Piarista Iskola dísztermében került sor. Sokan eljöttek, hogy együtt örüljenek velem a könyvem megjelenésének. Farkashalmi Erzsébet kolléganőm volt az, aki a beszélgetést vezette és az egész

programot összefogta. Pál Attila színművész úr pedig csodálatos hangulatot teremtett énekével és a regény részleteinek felolvasásával.

Mióta nyugdíjas vagy, több időd jut-e írásra?

Már szállóigévé vált, hogy a nyugdíjasok érnek rá a legkevesbé, ők mindig rohannak. Én sem tudom jól beosztani az időmet. Úgy körülbástyáztam magam tennivalókkal, hogy soha nem unatkozom. Amióta újságírással foglalkozom, nem jut időm a versírásra, amit úgy szerettem. Időnként eljárók sajtótájékoztatókra, kulturális programokra, amelyekről vagy írok beszámolót, vagy csak élvezem, mert kellemes és hasznos időtöltés.

Tartozol-e valamilyen irodalmi társasághoz, klubhoz?

A Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének vagyok a tagja. Havonta eljárók a találkozókra, ahol hallgatóként, versmondóként, könyvbemutató részeseként vagy újságíróként teszem a dolgom. Én lettem a Baráti Kör alapítványának, a Toll és Ecset Közhasznú alapítványnak az új kuratóriumi elnöke. Ez felelősségteljes tisztség. Újragondoltuk a Baráti Kör tevékenységét és megpróbáltuk színesíteni azt. Szeptemberben szerveztünk egy sikeres Versmondó versenyt 50 éven felülieknek, majd novemberben egy Jótékonyági gálaműsort „A magyar kultúra örök” címmel. Ezt is sikeresnek mondhatjuk. Versíró pályázatot írtunk ki, és egy antológiát adtunk ki a Montázsmagazinnal közösen. Azon szerzők szerepelnek benne, akiket már bemutattunk az Íróklubban. Nagyon szép lett az antológia! Itt is köszönetet mondok Király Lajosnak, a Krúdy Kör elnökének a nagyszerű szerkesztői munkájáért. A Krúdy Irodalmi Körön kívül jó a kapcsolatam a Batsányi-Cserhát Irodalmi Társasággal és vezetőjével, Lovag Bornemisza Attilával is.

Milyen terveitek vannak a jövőben?

Szeretnénk, ha minél többen olvasnák a Montázsmagazint, és elnyerhetnénk általa ismerőseink, barátaink és a hirdetők tetszését. A webáruházunkba pedig minél több szép árut és vásárlót kívánok magunknak. Még a könyvkiadás gondolatával is kacérkodunk.

Köszönjük szépen az interjút!

Évszakok

*Tavaszi, te kedves, illatos, édes,
virágruhába öltözött leány.
Örökre hívsz, harmóniád talány,
a végtelen csodája véled ékes.
Aranyhajú szép nő, huszonéves,
alakja oly kecses, kacér a Nyár.
A nap is pirul, gyümölcsöt érlel már,
a sárga búzatábla mily fényes!
Szelíd tekintetű, fakó hajú,
riadt szavú galamb az Asszony-Ősz,
szívében otthonára lelt a bú.
A Tél fehér szakállú bácsi-csősz,
hideg, kimért, parancsoló korú.
Az évszakok múlnak, az élet győz.*

Zoboki József gépkocsivezető, költő

1935-ben született Újkécskén paraszti származású gépkocsivezető volt. Szinte gyermekkorától faragott rímeket. Versei a Kláris, a Kristály és a Vadvirág című műkedvelő irodalmi lapokban jelentek meg. Harangkongás című kötete 1998-ban látott napvilágot. A Parasztköltők Országos Találkozóján több ízben képviselte megyénket. Önkormányzati képviselőként s a Kisgazdapárt országgyűlési képviselő-jeként is tevékenykedett. Sokat tett a kécskei születésű költő Szabolcska Mihály és Móricz Zsigmond emléke ápolásáért.

Mindenem

*Keserűséggel írt sorok.
Érző fájdalomtól roskadoz
Az ígéret - A szenvedés
És ez a lét-szülte verselés.
Mindenem ez!
Ez a kevés -
Gondolat vetés. Nekem,
beteljesülés*

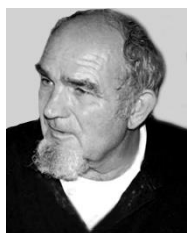
Alkonyulat

*Az idő mindent tovavisz, múlik,
Múlnak az évek! Halványul az élet.
Szívünkbe tép a sors, s fáj a lélek.
Testünk szenved és naggyá nő a vétek.
Ami volt, olykor meg-megidézed.
Érzed, hogy egyszer mindez véget érhet.*

1989-től AKIOSZ

Kovács László Czakó Ferenc Antalffy István Dekkerné Surányi Mária

1998-től Költők Baráti Köre (KBK)

Kovács I. József dr. Turai G. Kamill Vörös József Kovács Sándor Pál

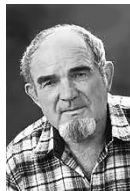

Tagjaink a Róna Rádió műsorvezetésében

ALAPÍTÓINK

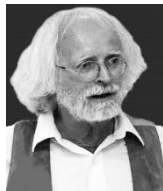
Antalfi
István

Kovács
István
József

Kovács
László

Dr. Turai G.
Kamill

Vörös József

Kovács László, Czakó Ferenc, Herczeg Lajos

ÚJSÁGÍRÓK ÉS KÖLTŐK TALÁLKOZÁSA

**Kovács László, Czakó Ferenc, Kucsera János,
Mittelhoczné, Szekér Endre, Kovács I. József**

Az első művészeti csoport 2003-2013-ig

**A művészeti csoport vezetői:
Ujvári Ferenc és Mittelhoczné Tóth Zsuzsanna**

Dekkerné Surányi Mária

Mittelholczné és Ujvári Ferenc

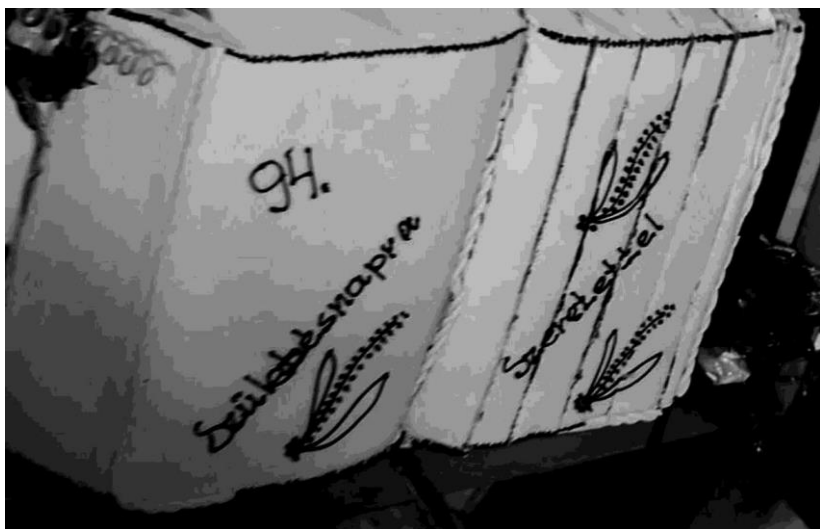

Jobbágné Jójárt Katalin és Gonda József

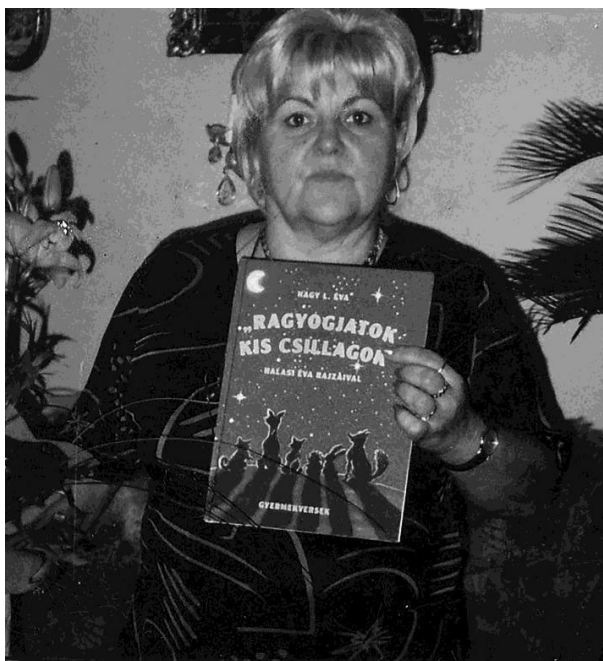

Jobbágyné Jójárt Katalin és Dr. Berta Sándor

2004. FALUDI GYÖRGY EST

2007. A 40 ÉVES FORRÁS MAGAZIN SZERKESZTŐIVEL

Nagy L. Éva mesekönyveket ajándékozott az SOS Gyermekfalunak

KÖNYVSÁTRAINK 2005-TŐL

Hegedűs Béla és Mesznéder Klára

Kovács Sándor Pál, Nagy L. Éva, Antalfy István

Dr. Turai G. Kamil, esztéta

Kökény Éva és Kovács István József

ORSZÁGOS REPÜLŐS ÍRÓK ÉS KÖLTŐK TALÁLKOZÓJA 2005.

Kovács I. József, Halasi Éva, Vázsonyi Miklós

Farkas Bertalan űrhajós és Nagy L. Éva

A TOLL ÉS ECSET ALAPÍTVÁNY KURÁTORAI

Ferencziné Szakállas Anna Nagy László, festő Kovács Sándor Pál

TOLL ÉS ECSET TÁRLATOK 2008-TÓL

VENDÉGÜNK VOLT BUDA FERENC KOSSUTH DÍJAS KÖLTŐ – 2007

Buda Ferenc és Kovács testvérek

MESZNÉDER KLÁRA A MÁTYÁSI KÖR VEZETŐJE – 2012

JÓTÉKONYSÁGI GÁLÁK

Ambrus Edit és erdélyi barátja

Pető Edina Fadett, énekesnő

Magyar Gyuláné, Szeli Sára, Szentpéterszegi Róza

Szénási Pál Bertalan, és Anna leánya

ORSZÁGOS SZAVALÓVERSENYEK 2013-TÓL

Antalfy István, Szokolay Zoltán, Szeli Sára

Ujvári Ferenc és Kovács István József

Grijnovicz Anikó

Filus Ica, Szokolay Zoltán, dr. Virág Ágnes

Szokolay Zoltán költő és Varga Rudolf versmondó

**KOVÁCS ISTVÁN JÓZSEFET
A MAGYAR KULTÚRA LOVAGJÁVÁ ÜTÖTTÉK
2010-BEN**

Kovács István József, Ambrus Edit, Nich Ferenc

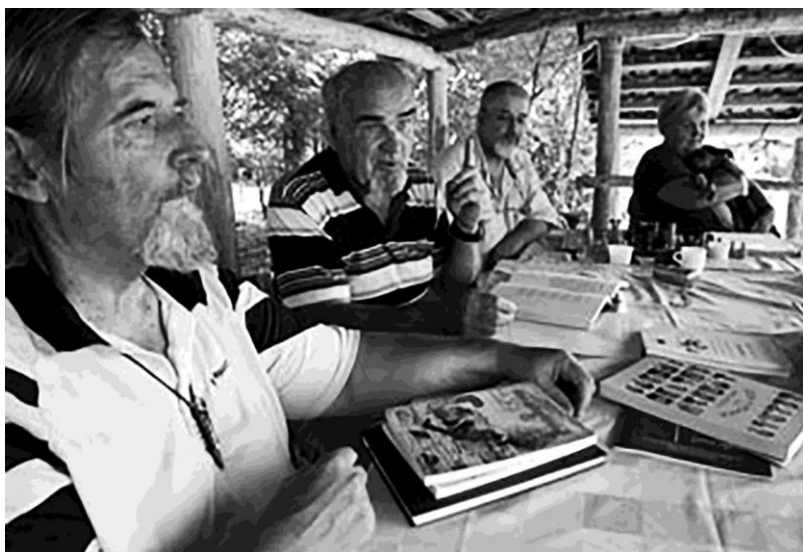
ÍRÓTÁBOROK 2013-TÓL

IRODALMI KÁVÉHÁZ 2011-TŐL

A kávéház vezetője: Ujvári Ferenc

MÁSODIK MŰVÉSZETI CSOPORT 2015-TŐL 2017-IG

PILLANATKÉPEK A BARÁTI KÖR ÉLETÉBŐL

Dr. Szécsi Gábor, Nagy L. Éva

Vendégünk Zsoldos Árpád az Irodalmi Rádiótól

Dr. vitéz Hunyadi Dalma

Maróthi Dezső

Fekete Zsuzsanna

Halasi Éva, Gyarmati Ági, és Nagy L. Éva

Az OHIO együttes

Szabó Sándor tárogatón játszik

Kovács I. József és Bak Lajos a művelődési ház igazgatója

K. Szabó Benedek a Civil Fórumon szaval

Az asztalnál:

**Rigóné Kiss Éva, Szemereyné Pataki Klaudia polgármester,
Kerényi György**

Borsányi Irén zenész és Antalfy István Pilinszky díjas költő

Deák Sándor és Halasi Éva

Bán Mór, a kecskeméti televízió igazgatója

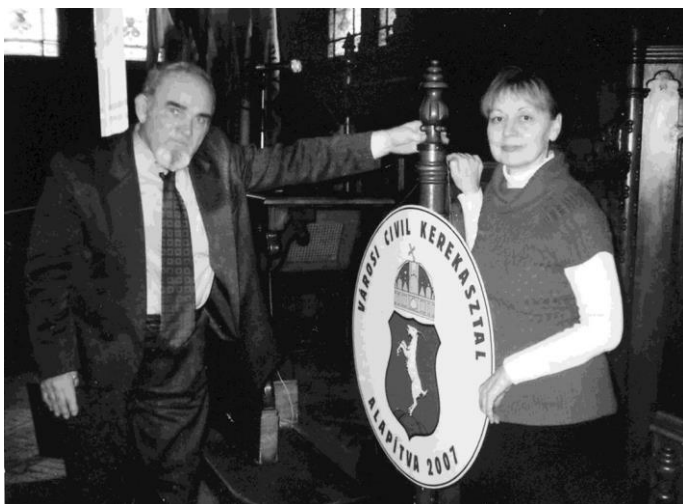
Dr. Jakab Tibor, orvos-költő

Műsor a Katona József Emlékházban

Nagy László festőművész oklevelet vesz át

A Baráti Kör vezetője a Civil Fórumon

Szentpéterszegi Róza könyvbemutatója

BIBLIOGRÁFIA – ADATTÁR
A Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének írásából
1990-2019-ig

ANTALFY ISTVÁN 52 KÖTETES KÖLTŐ – KECSKEMÉT

1. Visszhang – versek (mk) Kecskemét 1990.
2. Visszhang – nélkül versek (mk) ISBN 963-02-93994 Kecskemét 1992.
3. Csonkagúla; A mamuthegy – novellák ISBN 963-02-95512 Kecskemét 1993.
4. Próbátétel - Versek a hadifogságból 1945–49. Kecskemét 1994.
5. A hős tapsifüles – mesék – prózakötet, ISBN 963-02-97418 Kecskemét 1995.
6. Túl az Óperencián – mesék – (pk. mk.) ISBN 963-02-9866-X Kecskemét 1995.
7. Negyvenöt év – versek (mk.) Kecskemét 1996.
8. Hollókiáltás – versek – Házinyomda Kft. ISBN 963-02-9995-X Kecskemét 1996.
9. Az árnyékettető – prózai fordítások (mk) ISBN 963-85669-49
10. Ma, tegnap, holnap - mesék (pk, mk.) Kecskemét 1997.
ISBN 963-856-697-3
11. Betűk árnyékában – versek (mk) Kecskemét 1998.
12. A tél meséi – mesék (pk) (mk) Kecskemét 1998.
13. A kenyér íze – mesék (pk) (mk) Kecskemét 1998.
14. Nagyanyó gyűszűje - mesék (pk)(mk) ISBN 963-86000 04 Kecskemét 1999.
15. Hull a hó - mesék (mk) (pk) ISBN 963-86000-12 Kecskemét 1999.
(Szerk.Kovács László)
16. Április bolondja – mesék (pk) (mk) Kecskemét 2000
17. Ennyi – versek Kiadó: Házinyomda Kft. Kecskemét 2001
ISBN 963-86000-39
18. Karácsonyi csillagocskák mesekötet (vk) (pk) (mk) Kecskemét 2001.
19. Idő után – versek (mk) Kecskemét 2001.
20. Még egyszer- versek. (mk) Kecskemét 2001.
21. Üzenet - versek. (mk) Kecskemét 2002.
22. Hálaének - versek 1942–2002. (mk) Kecskemét 2003.
23. Szelíd szavakkal – versek (mk) Kecskemét 2003.
24. Utak hosszán – versek (mk) ISBN 963-214-6603 Kecskemét 2004.
25. Négy jóbarát az őserdőben – mesék (pk) (mk) ISBN 963-216 77-91
Kecskemét 2004.

26. Őszi sóhaj – versek Kiadó: Kecskeméti Lapok Lap- és Könyvkiadó
Felelős kiadó: Farkas P.József Kecskemét 2004.
27. Átível felettünk az élet – versek Kiadó: Planéta Nyomda Kft
Felelős kiadó: Fehér Dezső 2005.
28. Négyes sorokban- versek Planéta Nyomda Kft Kecskemét,
Kiadó: Krúdy kör ISBN 963-867-8038 Kecskemét 2006.
29. Közelebb – versek – Kiadja Krúdy Gy. Irodalmi Kör Budapest 2006.
Felelős kiadó: Király Lajos
30. Nyulacska és barátai – mesék – (pk.) Kiadó: Közdok Kft. Digitális
Nyomda
31. Elhagyott sorok – versek Kiadó: Közdok Kft. Digitális Nyomda
Közlekedési Dokumentációs Kft. Kecskemét 2007.
32. Krétakör – versek (mk.) Nyomda: Sorköz Bt. ISBN 978-963-8780-65
Kecskemét 2008.
33. Nem hiába - versek (mk) Kecskemét, 2008
34. Ünnepe után –versek (mk) Kecskemét 2009.
35. Örökáron - versek (mk) Kecskemét 2009.
36. Botladozva – versek (mk) Kecskemét 2010.
37. Fák-fák barátaim – versek (mk) Kecskemét 2010.
38. Ha már lettem – versek (mk) Kecskemét 2011.
39. Tegnapok holnapja – versek (mk) Kecskemét 2012.
40. Holnapok tegnapja – versek (mk) ISBN 978-963-893-2344 Kecskemét
2013.
41. Emléksorok I. (Antológia, vers és próza) 1994.
42. Emléksorok II. (Antológia, vers és próza) 2012.
43. Az idők sodrában – tanulmánykötet – (próza) 1994.
44. Még - versek. Nyomda, kiadó: Cypress Nyomdai Szolg. Kft. ISBN 978-
963-12-1200-6
Budapest 2014.
45. Tavasztól tavaszig - versek Nyomda, kiadó: Cypress Nyomdai Szolg.
Kft. ISBN 978-963-
12-4208-9 Budapest 2015.
46. Emberi szóval - versek Domicolor Nyomda ISBN 978-615-80815-4
Kecskemét 2017.
47. Ítélet nélkül a Gulágon. Visszaemlékezések, dokumentum, memoár – a
hadifogolytársak visszaemlékezései - Domicolor Nyomda Szolg. Kft.
felelős kiadó: Fehérné Farkas Szilvia
Kecskemét 2017.
- Hadifogságom története. Kecskemét, 2017

Legjobban fájt. Antalffy István hadifogságban írt versei, 1945–1949.

Kecskemét, 2016

Őszült hajad. Versek. Kecskemét, 2013

Szívem szerint. 100 vers. Kecskemét, 2016

Ünnepek után. Új versek. Kecskemét, 2003

Visszaintés. Új versek. Kecskemét, 2014

Zuhatag. Versek 2014–15. Kecskemét, 2015

BÁRÁNY TERÉZIA – KECSKEMÉT

A lélek harangja, próza, Nyomda PRINT 2000 Kecskemét 2010.

B. HORVÁTH ISTVÁN Baja

Versek a hordóból HUNGAROVOK Kiadó Budapest 2009.

DR. BEREZNAI ZSUZSANNA etnográfus – Kecskemét

(Csak azon a könyvek adatai kerültek be, melyek kötődnek baráti körünk munkájához)

1. Félegyházi Mesemondó mesék (pk.) ISBN 0231-4363 Kecskemét 1999

2. Ami igaz, az igaz... Népi humor a Duna-Tisza közén Forrás Kiadó Kecskemét 2004. (a kötet 122-123. oldalain Kovács Sándor Pál, 124-128. oldalain Kovács I. József anekdotikus humoros írásai találhatók)

3. A hajdani halasi népi humor (p.k.) Kiadó: Kiskunhalasi Thorma János Múzeum – Kiskunhalas 2011. Nyomda: Planet Corp Kft. Szeged – Felelős kiadó: Szakál Aurél ISBN: 1416-1427

4. Édes Szüzanyám, fogod a kezem (Szalai Sándor élettörténete) Kecskemét, 2017. ISBN 978-983 12-4-790

CZIMMER ISTVÁNNÉ PARASZTKÖLTŐ – TISZAALPÁR

1. Ó-évkönyv (verses kötet) 2000

2. Alpárról üzenem (verses kötet) m.k. 2002.

DEKKERNÉ SURÁNYI MÁRIA – KECSKEMÉT

1. Pusztai romantika – verses, novellás kötet 2004.

2. Bugaci emlékkönyv – próza, vers 2006.

ESNAGY JÓZSEF – BAJA

1. Kisvárosi hómeyzökök versek Ártér kiadó Baja 1994.

2. A türelem órái versek Kiadó: Bajai Hírlap Lap- és Könyvkiadó, Baja 1998.

3. A gyűlölet kora versek „Z” füzetek 113. ISBN 963 229 1174 Budapest 2005. ISBN 0866 – 420

4. Szarvas az úton versek Baja, 2005.
5. A szobrász eltévelyedése versek „Z” füzetek / 84. Budapest 2007. ISBN 963-640 – 1257 Számozott kötet 125.

FEJSZÉS TÓTH PÁL

Vihar és napsütés – versek 1941.

FERENCZI FANNA (FERENCZINÉ SZAKÁLLAS ANNA) Kecskemét
Hamvadó szerelem verseskötet, m.k. PRINT 2000 Nyomda Kft. Kecskemét
2015. ISBN: 978- 963-12-3568-5

FISCHER LÁSZLÓ gyermekorvos – Kecskemét 2004.

1. Álmokat őrzök mostanában novellák ISBN 963-214-9165
2. Bácska gyermekei (verseskötet – mk.) ISBN 978-963-12-337-28 Kecskemét, 2015.
3. Úton – versek 2015. Kiadó és Nyomda: Perjési Grafikai Stúdió Kft.
4. készülóban: Estéli ének 2019.

FEKETE ATTILA

Elhagy az árnyék – versek műfordítások Kecskemét 2004. ISBN 983-9354-341

GOÓR IMRE FESTŐMŰVÉSZ KECSKEMÉT (A FORRÁS SZERKESZTŐSÉG VEZETŐSÉGI TAGJA)

Csigolyagyöngyök – versek (egyötetes költő) Kiadó: Forrás könyvek, Kecskemét 1976. ISBN 963 0301 992

GYÖNGYÖSI SZABÓ KATALIN – KECSKEMÉT

El Camino – útleírás Nyomda: PRINT 2000 Kft. Kecskemét 2018.
ISBN 978-61500 3136 1

HORÁK BÉLA HELYTÖRTÉNÉS

1. Bugacpuszta idegenforgalmi krónikája Kecskemét, 1999. ISBN 963-550- 737-2
2. Kecskeméti tanyai tanítók (p) 2004.
3. Városvölgy története 2005.

HEGEDŰS BÉLA – Kecskemét

1. Még nem mondom el (verseskötet, mk.) 2002. ISBN 963-640-2140 Print 2000 Kft. Kecskemét

2. Jelky András a magyar vándor verses szonett koszorús kötet
ISBN 963-640-2140 Kecskemét, 2008.
3. Pipacsot és búzavirágot szakítottam 2014. ISBN 978-963-89-378-65
Kecskemét
4. Ismeretlen maradt a gyermeki titok (1956-tól 2016-ig) prózák és versek
(mk.) Print 2000 Nyomda Kft Kecskemét, 2017.
5. Emlékeim az '56-os forradalomról (pk.)
Print 2000 Nyomda Kft Kecskemét, 2017.
ISBN 978-963-8937-878-7-2

HAJDRIK JÓZSEF KÖLTŐ ÉS LAPKIADÓ SZEGED

1. Parttalan éj - versek – mk.
ISBN 963-00 9574-2
- DIVIUS Lux MM Kft Törökszentmiklós, Repró Nyomda Szolnok, 2002.
2. Bíborfény - versek – mk.
DIVIUS LUX MM Kft. Törökszentmiklós 2003.
3. Múzsák tánca - antológia versek, prózák 2003.
DIVIUS LUX MM Kft. Törökszentmiklós
4. NÉPI GYÓGYÍ(R)ÁSOK Pajzán, tréfás történetek
ISBN 96 2068 556 – Törökszentmiklós 2003.
5. Rózsakert - verseskötet 2003.
DIVIUS LUX MM Kft. Törökszentmiklós Nyomda: Repro Nyomda,
Szolnok
6. Rókarudi vegetáriánus lett – mese (mk) 2006.
Vidám gyermekversek – Kiadó: DIVIUS LUX MM Kft. Törökszentmiklós

HATVANI DÁNIEL ÍRÓ, KÖLTŐ, SZOCIOGRÁFUS KECSKEMÉT (A kecskeméti Forrás volt főszerkesztője)

1. Füst száll felfelé (p.k.) szociológiai írás Kecskemét, 1976.
Kiadó: a Kecskeméti Forrás Szerkesztősége (Forrás könyvek)
2. Elnapolt újjászületés (válogatás) 1996.
Kiadó: Felső-magyarországi Kiadó Miskolc ISBN 963- 7687-X
3. Tilalomfák árnyékában (pk) – egy irodalmi főszerkesztő emlékiratai
Kiadó: Püski Budapest 1997.
4. Egy bennszülött vallomásai (pk)
Kiadó: Felső-magyarországi Kiadó – Nyomda: Szépirás Kiadó Szolnok,
2006. ISBN 963-8638-699
5. Kék örület – versek. Nap Kiadó Budapest 2015. – Maczó János ISBN
963-03-86-321

JAKAB TIBOR FÜLÖPJAKAB (ORVOS, KÖLTŐ)

Verset csak neked ne írnék? verses kötet - Nyomda: Lantos Nyomda
Kunszentmárton 2004. ISBN 963-460-379-3

KARA LAJOS PARASZTKÖLTŐ KECSKEMÉT

Ott fent a csillagok verseskötet (mk) 2001. Kecskemét

KENYERES DÉNES EZREDES, HADTÖRTÉNÉS KECSKEMÉT

1. A Kecskemét és a hadak – történelmi áttekintés ISBN 963-430-577-6

Kecskemét, 2003.

2. Katonai kitüntetések a magyar történelemben ISBN 963-430-577-6

Kecskemét, 2004.

3. Életem és katonai pályám - életrajzi dokumentum regény ISBN 978-963-0617 888 Kecskemét 2007.

KISS ANDRÁS FOTÓMŰVÉS KECSKEMÉT

Fényképalbum, ami maradt 2001Kecskemét

Viharban születtem. Életrajzi fotóalbum – élettörténettel, versekkel
(Az erdélyi nagy költőktől portrék – pl. Sütő András, Gálfalvy György)

Kecskemét, 2011Kecskemét, Kiadó: Kiss András – Szerkesztette Kiss

András – Ajánlást írta: Kovács I. József

KISSNÉ VARGA ROZÁLIA

1. Boldogságkereső. Életrajzi - Kecskemét, 2000 ISBN 963-640-826

2. Merengő – versek, elbeszélések Kecskemét, 2006.

3. Végtelen lemez – verseskötet Kecskemét 2005.

4. Köszönet mindenért. Versek. Kecskemét, 2011 ISBN 978-963-8678-9-6

KÓBORI PÁL ZENÉSZ, KÖLTŐ, KECSKEMÉT

38 évig a Kecskeméti Katona József Színház zenésze, a kecskeméti Szimfonikus zenekar tagja. Megírta a színház előadás darabjainak a történetét – 1950-2006-ig, és a Kecskeméti Szimfonikusok történetét 3 kötetben. A bekötött színháztörténeti kötetek eddig még nem lettek kinyomtatva. 1-1 gépelt példány Tancsáné Uzsorás Katalin magán színházmúzeumában vannak a színészek relikviái között.

KOVÁCS ISTVÁN JÓZSEF KÖLTŐ KECSKEMÉT

1. Porszemek és kopjafák Budapest Készült: FSP Literátor Nyomda Kft. Budapest 1993. ISBN 936-82-9371
 2. Szikrapattogatás. Versek. Házinyomda Kft ISBN 963-650.4828 – 8 Kecskemét 1996.
 3. Ünnepek és jelesnapok Házinyomda Kft.Kecskemét, fk. Fehér Dezső ISBN 963 -650 9883 – Kecskemét 1997.
 4. Vidratánc. Meseverses kötet Fekete István nyomán, NAP Kiadó (Maczó János) Dunaharaszti, ISBN 963-038226- 2000
 5. Párhuzamok - versek (Nagy L.Éva főszerkesztő) Planéta Nyomda Kft. Kecskemét 2004. ISBN 963-214-659
 6. Az Isten tenyerén. Válogatott versek. (Maczó János) ISBN 963-86385-59 Budapest, 2005.
 7. Ablakot nyitok a fényre versek, internetes kötet 2010.
 8. Én versben mondom el internetes kötet 2012. (honlap www.kovacsistvanversei.hu)
 9. 77 szonett és röpke rímek versválogatás (mk.) Bíró Family Nyomda, fk. Bíró Krisztián - Budapest 2019. ISBN 963-86385-59
- Az „Igaz Barát” közös CD lemez Nagy L.Évával, a verseinket Szénási Pál Bertalan megzenésítésében 2001.
- (Mindezen kívül kb 50 db magnókazettára rámondtam legalább 200-250 verset, amely az egyéb archív anyaggal a birtokomban van. Kovács I.József. Ezen kívül még a Kecskeméti Hírös Agóra rendezvényeiben és a kecskeméti KTV-nél is található archiv a KB kör életéből és verseimből.)

KOVÁCS SÁNDOR PÁL KÖLTŐ KECSKEMÉT

1. Mesélő Pantheon (A birkózás története és a 18 magyar birkózó bajnok hősi éposza – versek) Nyomda: ETO-PRINT Kft. Budapest – Kiadja: A Magyar Birkózó Szövetség és a Cenci - Molnár Kiadó dr. Szíj Rezső – ISBN: 963-250-696-6
2. Grundbirkózás (társszerzőként Dósa Istvánnal) Kiadó: A Magyar Diáksport Szövetség Budapest, 2004.
3. Pásztortüzek verseskötet (mk) Kecskemét Print 2000 Kft. 2015. ISBN 978-963-1238938
4. A legendák földjén (posztumusz verseskötet) Kiadja: Kovács I.József Nyomda: PRINT 2000 Kft. Kecskemét, 2019. ISBN 978- 615-003880 9

**KOVÁCS SÁNDOR KISKUNFÉLEGYHÁZA (A MÓRA
GIMNÁZIUM VOLT IGAZGATÓJA)**

LANG versek (mk.) ISBN 963-460-2134

KÖKÉNY ÉVA KÖLTŐ – KECSKEMÉT

1. Szívhang - vers és prózakötet (mk.) Nyomda PRINT 2000. Kecskemét, 2012. ISBN 978-963-08-4213-6
2. csepp(kő)szív - versek (mk.) Nyomda PRINT 2000. Kecskemét, 2014. ISBN 978-963-08-9425-8
3. Szabadadások – versek (mk.) Nyomda PRINT 2000. Kecskemét, 2106. ISBN 978-963-12-6745-7

KRÉMER ISTVÁN (1 KÖTETES) VERSÍRÓ (MK.)

Köd és márvány – Nyomda: Tisza-Druck Nyomda, Tiszakécske, 1991.

KUCSERA JÁNOS NOVELLISTA – KECSKEMÉT

Emlékek szelleme. Novellák, versek. Kecskemét, 2000
PRINT 2000 Kft Kecskemét ISBN 963-440-05-15

MAGYAR GYULÁNÉ IZSÁK

1. Tenyered ráncaiban – Szirmok a szélben – versek (m.k.) PRINT 2000. Nyomda
Kecskemét, 2016. ISBN 978-963-88056
2. Cserépcsupor – versek (m.k.) Nyomda: Bíró Family – Budapest, 2019.

MARÓTI DEZSŐ — KISKUNHALAS

Vértestvérek. Versek. Budapest, 2010

MENYHEI JÓZSEF ÍRÓ KECSKEMÉT – ÁGASEGYHÁZA

1. Parasztonológ ALL-01-es kavics. Elbeszélések. Kiadó és készítő:
Boros Kontír Bt. ISBN 978-963-08-1764-6 Kecskemét, 2011.
 2. Kakukk Ranch. Elbeszélések. (Kiadó: ld. előző kötetnél) Kecskemét,
2012.
 3. Konzumnyitány.Kisregény. ISBN 978-963-12089-599-455 Kecskemét,
2015.
- (E 3 kötet trilógiaként Kecskemét és Bács-Kiskun Megye parasztságának, agrárértelmiségének életét mutatja be a tsz világtól napjainkig szemléletes korrajzként a többnyire önéletrajzi ihletésű történetekben. Egyben szociológia képet is nyújt)

7. Agyaggalambok. Kisregény. (társadalmi korrajz) Kiadó: Boros-Kontír Bt. Készítő: DS. Bt. ISBN 978-963-12-0889-4 Kecskemét, 2014.
8. Múltbanéző – versválogatás (m.k.) Kiadó: Boros Kontír Bt. Készítő: DS. Bt. ISBN 978- 963-08-8017- 6 Kecskemét, 2015.
9. Túl az árnyékomon – kisregény és novella (m.k.) Nyomda: Raster Stúdió Kecskemét, 2019.

MESZNÉDER KLÁRA KECSKEMÉT

1. Izsáki emléklapok. Helytörténet. Kiadó: Kecskeméti Lapok Lap- és Könyvkiadó – felelős kiadó: Farkas P. József – Nyomda: PRINT 2000. Kecskemét, 2002.
2. Jelentés Emesének. (m.k.) - történelmi visszapillantás Nyomda: PRINT 2000. Kecskemét, 2003.
3. Izsáki Kalendárium (m.k.) - Nyomda: PRINT 2000. Kecskemét 2005.

MITTELHOLCZNÉ TÓTH ZSUZSANNA – KECSKEMÉT

1. Az élet tarka szőttek – versek és novellák (m.k.) PRINT 2000. Nyomda – Kiadó: Kovács Szilárd
2. Az elszálló idő – versek és novellák (m.k.) PRINT 2000. Nyomda – Kecskemét, 2002.
3. Aranyhíd – versek és novellák PRINT 2000. Nyomda – Kecskemét, 2003.
4. Láng és parázs. Novellák, versek, humor, erotika. Kecskemét, 2013

NAGY L. ÉVA KÖLTŐ – KECSKEMÉT

1. A vers nekem... Válogatott versek. (mk.) Planéta Nyomda Kft. ISBN 963-430-6764 Kecskemét, 2003
2. Párhuzamok (Kovács I.József társszerzővel) mk. versek Kiadó: Planéta Nyomda Kft. ISBN 963-03-8221 Kecskemét 2004
3. Csingilingi verses kifestő gyerekeknek Planéta Nyomda Kft ISBN 963-630677- 2 - Rajzolta: Halasi Éva - Kecskemét 2003
4. Tavasztündér verses kifestő gyerekeknek Planéta Nyomda Kft Kiadó: Fehér Dezső – Rajzolta Gyarmati Ági Kecskemét 2004
5. A tél csodái – verses kifestő (mk.) Tex-Print Nyomdaipari Kft. Győr 2005. ISBN 963-216-8429 – rajzolta: Halasi Éva
6. Ragyogjatok kis csillagok Gyermekversek óvodásoknak, kisiskolásoknak Győr 2006. Tex-Print Nyomdaipari Kft. Győr ISBN 963-216-5179 – rajzolta: Halasi Éva
7. A falu rosszai tréfás verses mese gyerekeknek, kisiskolásoknak és felnőtteknek. Győr 2007. Tex-Print Nyomdaipari Kft. Győr - rajzolta: Halasi Éva

8. Poci foci gyermekversek Kiadó: Irodalmi Rádió Miskolc, 2007 – rajzolta: Halasi Éva
9. Megcsonkolt élet internetes kötet 2009.
10. Nyaramnak alkonyán. Válogatott versek és írások 2001-2015. PRINT 2000. Nyomda. ISBN 978-963-12-33636 Kecskemét, 2015

OLLARIKNÉ ŐZE MÁRIA

NAÍV FESTŐ ÉS VERSELGETŐ, NÉPI KÖLTÉSZET

1. Lángoló nap versek (mk.) 2003 ISBN 963-430-8422
2. Nekem két hazát adott – novellák, versek (mk.) – írógépén szerkesztette Czakó Ferenc 2001.

OSKOLÁS JÁNOS NÉPI KÖLTŐ

(TÖBBNYIRE VALLÁSOS TÉMÁJÚ RIGMUSOKAT ÍR)

1. Élünk Istenben – versek – ADRIA Print Nyomda Kecskemét
2. A nagy mélységből – versek - ADRIA Print Nyomda Kecskemét ISBN 978-963-06-3585-1

SZABÓ ORSOLYA zenetanár (zongorista)

Pegazus szárnyán – versek – (mk) Pegazus Kiadó, Budapest

SZABÓ SÁNDOR – KECSKEMÉT

Másvilág – versek – Házinyomda Kft. Kecskemét ISBN 963-0460-130 1996

SZALAI SÁNDOR FESTŐ, SZOBRÁSZ, ÍRÓ

Bereznai Zsuzsanna: „Édes Szűzanyám, fogd a kezem...! Egy XXI. századi kecskeméti „próféta” mentalitása. Kecskemét, 2017.
(Összes versek és verselemzések)

SZENTPÉTERSZEGI RÓZA – KECSKEMÉT

1. Gyermeki rajongással. Kecskemét, 2012
2. Vakond úrfi. Kecskemét, 2012
3. Világunk versek (mk) Print 2000 Nyomda Kecskemét ISBN 978-963-08-4145-0 – 2012
4. Mircike kalandjai. Kecskemét, 2013
5. Tirke-tarka. Kecskemét, 2013
6. A kis kalandorok. Kecskemét, 2013
7. Tóparti paradicsom. Kecskemét, 2014
8. Kiáltások. Kecskemét, 2014
9. Elpattant húrok. Kecskemét, 2014

10. Rezdülések – versek – (mk) Print 2000 Nyomda Kecskemét 2015.
11. A díjnyertes életmentő. Kecskemét, 2015
12. Isten felé - versek (mk) Print 2000 Nyomda Kecskemét ISBN 978-963-12-2405-4 – 2015.
13. Dallamok - versek (mk) Print 2000 Nyomda Kecskemét ISBN 978-963-12-2753-6 – 2015.
14. Illatot lenget a szél – versek. Magyarország sorsfordulói versek (mk) Print 2000 Nyomda Kecskemét ISBN 978-615-80285-2-3 2017
15. Mennydörgés. Kecskemét, 2016
16. Érzelmek viharában versek (mk) Print 2000 Nyomda Kecskemét ISBN 978-963-08-7005-4 – Kecskemét

SZÉKELY GÁBOR – KUNSZENTMIKLÓS

1. Fénylő fekete kő. – Családragény - ISBN 9786 1580340 Budapest, 2017.
- 2/1. A goromba fürgeteg – novelláskötet – szociológia 2018.
- 2/2. Lánya pálfordulása ISBN 978-615-80346-30 2018. (Kiadó: Topress Kft Budapest)

SZOKOLAY ZOLTÁN KÖLTŐ –FÜLÖPSZÁLLÁS

1. Bottal a fővenyre – verseskötet – Kiadó: Concord Media Jelen – Nyomda: Gutenberg Rt. Arad 2015. ISBN 978-973-7658-47-0
2. Nyílegyenes gyalogút – versek. Kiadta: NKA - ISBN 978-963-88894-6-1 – Budapest 2017.
3. A fű majd újra nő verseskötet Budapest, 1985.
4. Betiltható boncteknika. Válogatott versek 1970–2010. Budapest, 2010.
5. Énekek összekapaszkodása. Budapest, 1990.
6. Lassan, Atyám – versek – ISBN 978-963-88894-3-0 2012.

TURAI KAMIL KECSKEMÉT TANÁR, KÖLTŐ, FILOZÓFUS

1. Vidéki gyászpompa – verseskötet - Antológia Kiadó, Lakitelek Kecskemét 1992.
2. Metafizika - filozófiai tanulmánykötet – Kecskemét 1996.
3. Boldogasszony-ódák.” Misztériumok. Pomáz, 2016

UJVÁRI FERENC – BUDAPEST

- Vers a lelkem – válogatott versek – Kiadó: Krúdy Gyula Irodalmi Kör Budapest 2018. ISBN 978-615-5515-04-0

VÁZSONYI MIKLÓS ALEZREDES, HADTÖRTÉNÉSZ

1. Sztálini sólymok árnyékában ISBN 963-460-0484 Tex-Print Nyomda Kft. Kecskemét 2004.
2. Géppár Repülés kisregény – Rejtő Ernő II. vh.pilóta története ISBN 963-460-689-X
3. Kényszerleszállás (repülés történet) ISBN 10-963-06-135-5

VÖRÖS JÓZSEF BUGAC – KÖLTŐ, TERMÉSZETFOTÓS

1. Tűzet viszek. Válogatott versek, prózák. Házinyomda Kft. ISBN 963-640-3414 – Kecskemét, 2000.
Üzenet versek és novellák ISBN 9634606598-2005
2. A trapéz – novelláskötet Poszter nyomda Kft. 2006.

Tartalomjegyzék

Köszöntő.....	5
Visszaemlékezés az elmúlt 30 évre	6
A Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók	
Baráti Körének élete	12
Tagságunk két évtized tükrében	14
A Baráti Kör szervezeti felépítése	18
A Baráti Kör rendszeres klubdelutánjai.....	21
Klubunk a Művelődési Ház archívumában	22
Válogatás legkiemelkedőbb rendezvényeinkből	23
Könyvkiadás az elmúlt harminc évben.....	28
A digitális médiában való szerepléseinkről	33
Rendezvények és műsoros programok	
a művészeti csoportunk tükrében	34
Írótáborok (2013-2018)	38
Kapcsolatainkról röviden.....	44
Szót kérek a szerkesztő jogán.....	51
A Millecentenárium	53
A Milleniumi Sakk Trófea	56

ALKOTÓINK ÉLETÚTJA

Ambrus Edit.....	66
Antalfy István	70
Balla János Zoltán	78
Bárany Terézia.....	81
Dr. Bereznai Zsuzsanna	85
Buda Zsuzsa.....	90
Czakó Ferenc (1927-2006)	91
Czimmer Istvánné (1929-2009).....	93
Dekkerné Surányi Mária.....	94
Dr. Csertő Aranka	100
Dr. Fischer László.....	104
Dr. Hunyadi Dalma (1924-2017).....	108
Dr. Jakab Tibor	113
Fekete Zsuzsanna.....	117

Ferencziné Szakálas Anna	121
Goór Imre (1921-2016)	125
Grijnovitz Anikó	127
Gyöngyösi Szabó Katalin	131
Hajdrik József	135
Hajdú László	139
Halasi Éva	140
Hatvani Dániel	144
Hegedűs Béla	145
Herceg Lajos	151
K. Szabó Benedek	156
Kenyeres Dénes	158
Kiss András	160
Kissné Varga Rozika	163
Kósa-Balla Éva	164
Kovács István József	166
Kovács László (1933-2005)	173
Kovács Sándor	174
Kovács Sándor Pál (1937-2017)	175
Krémer István	179
Kucsera János	180
Libor Zoltán	181
Magyar Gyuláné Etelka	188
Maróthi Dezső	191
Molnár Erzsébet	194
Mártonné Szentpéterszi Róza	196
Menyhei József	200
Mesznéder Klára	205
Mihala László	207
Monda Margit	212
Nagy L. Éva	215
Nagy László	221
Nánásiné Székely Margit	224
Olláriné Őze Mária	225
Oskolás János	226
Pásztor Gergely	228

Péterfia Gyula (1927-2012).....	231
Pető Edina Fadett.....	232
Pölös János	239
Szalai Sándor	241
CV – Prof. Dr. Habil Szécsi Gábor.....	246
Székely Gábor Attila.....	247
Szeli Sára	252
Szénási Pál Bertalan	258
Szokolay Zoltán.....	260
Tarjányi Anita	268
Tóthné Filus Ilona.....	271
Dr. Turai Gábor Kamil.....	282
Ujvári Ferenc	285
Varga Mihály	289
Vassné Kökény Éva	292
Verzár Attila.....	295
Vörös József	298
Vörös Júlia.....	300
Weninger Endréné Erzsébet.....	304
Zoboki József (1935-2003).....	307
 BIBLIOGRÁFIA – ADATTÁR	 350

ELÉRHETŐSÉGÜNK:

Az Üzen a homok című irodalmi folyóirat
és a Bács-Kiskun Megyei Költők és Írók Baráti Körének levélcíme:
6000 Kecskemét (Katonatelep), Ág u. 24.

A Baráti Kör titkára és a folyóirat főszerkesztője
Nagy L. Éva

Szerkesztőségi telefon:
06-20-248-64-96

Internetes elérhetőség:
nagyleva54@gmail.com

A Baráti Kör elnöke Kovács István József
szintén ezeken a címeken érhető el.
(Telefon: 06-30-38-48-330)

